رشتهٔ حسابداری

حسابداری اموال و انبار

بسم الله الرحمن الرحیم

حسابداری اموال و انبار

رشتۀ حسابداری

گروه بازرگانی و امور اداری

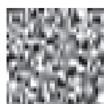
شاخۀ فنی و حرفه‌ای

پایۀ یازدهم دورۀ دوم متوسطه

۱۳۹۶

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب: حسابداری اموال و انبار ـ ۲۱۱۲۵۲

پدیدآورنده: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف: دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف: بهزاد بشیرصدرآبادی، سیدمهدی رضوی‌دهکردی، داود سلطانی، کبری نورشاهی، مهدی‌صابری، حسن فرجزاده‌دهکردی، محمدیوسف محمدی (اعضای شورای برنامه‌ریزی)
عبدالرضا کوه‌پیماونی، رحمت‌الله علی‌اکبری، بهزاد بیگ‌پناه، بهزاد پرویزی، مهدی یعقوبی (اعضای گروه تألیف)

مدیریت آماده‌سازی هنری: ادارهٔ کلّ نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

شناسه افزوده آماده‌سازی: جواد صفری (مدیر هنری) ـ ایمان اوجیان (طراح یونیفورم) ـ طاهره حسن‌زاده (طراح جلد) ـ شهرزاد قنبری (صفحه‌آرا)

نشانی سازمان: تهران: خیابان ایرانشهر شمالی ـ ساختمان شمارهٔ ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)
تلفن: ۹ـ۸۸۸۳۱۱۶۱، **دورنگار:** ۸۸۳۰۹۲۶۶ ، **کد پستی:** ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹
وب‌گاه: www.chap.sch.ir و www.irtextbook.ir

ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران ـ کیلومتر ۱۷ جادهٔ مخصوص کرج ـ خیابان ۶۱ (داروپخش) **تلفن :** ۵ ـ ۴۴۹۸۵۱۶۱، **دورنگار:** ۴۴۹۸۵۱۶۰، **صندوق پستی:** ۱۳۹ـ ۳۷۵۱۵

چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ اول ۱۳۹۶

شابک ۳- ۲۷۵۷ - ۰۵ - ۹۶۴ - ۹۷۸ **ISBN 978 – 964 – 05 – 2757–3**

اگر یک ملتی نخواهد آسیب ببیند باید این ملت اولاً با هم متحد باشد و ثانیاً در هر کاری که اشتغال دارد آن‌را خوب انجام بدهد. امروز کشور محتاج به کار است. باید کار کنیم تا خودکفا باشیم، بلکه ان‌شاءالله صادرات هم داشته باشیم. شما برادرها الآن عبادتتان این است که کار بکنید. این عبادت است.

امام خمینی (قُدِّسَ سِرُّه‌الشَّریف)

فهرست

سخنی با هنرجویان عزیز

شرایط در حال تغییر دنیای کار در مشاغل گوناگون، توسعه فناوری‌ها و تحقق توسعه پایدار، ما را بر آن داشت تا برنامه‌های درسی و محتوای کتاب‌های درسی را در ادامه تغییرات پایه‌های قبلی براساس نیاز کشور و مطابق با رویکرد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران در نظام جدید آموزشی بازطراحی و تألیف کنیم. مهم‌ترین تغییر در کتاب‌ها، آموزش و ارزشیابی مبتنی بر شایستگی است. شایستگی، توانایی انجام کار واقعی به‌طور استاندارد و درست تعریف شده است. توانایی شامل دانش، مهارت و نگرش می‌شود. در رشتهٔ تحصیلی حرفه‌ای شما، چهار دسته شایستگی در نظر گرفته شده است:

۱ شایستگی‌های فنی برای جذب در بازار کار مانند توانایی کنترل مستندات خرید اموال

۲ شایستگی‌های غیر فنی برای پیشرفت و موفقیت در آینده مانند دقت و مدیریت اموال

۳ شایستگی‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات مانند کار با نرم افزارها

۴ شایستگی‌های مربوط به یادگیری مادام‌العمر مانند کسب اطلاعات از منابع دیگر

بر این اساس دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش مبتنی بر اسناد بالادستی و با مشارکت متخصصان برنامه‌ریزی درسی فنی و حرفه‌ای و خبرگان دنیای کار مجموعه اسناد برنامه درسی رشته‌های شاخه فنی و حرفه‌ای را تدوین نموده‌اند که مرجع اصلی و راهنمای تألیف کتاب‌های درسی هر رشته است.

این درس، چهارمین درس شایستگی‌های فنی و کارگاهی است که ویژه رشته حسابداری در پایه ۱۱ تألیف شده است. کسب شایستگی‌های این کتاب برای موفقیت آینده شغلی و حرفه‌ای شما بسیار ضروری است. هنرجویان عزیز سعی نمایید؛ تمام شایستگی‌های آموزش داده شده در این کتاب را کسب و در فرایند ارزشیابی به اثبات رسانید.

کتاب درسی حسابداری اموال و انبار شامل پنج فصل است. هر فصل دارای یک یا چند واحد یادگیری است و هر واحد یادگیری از چند مرحله کاری تشکیل شده است. شما هنرجویان عزیز، پس از یادگیری هر فصل می‌توانید شایستگی‌های مربوط به آن را کسب نمایید. هنرآموز محترم شما برای هر فصل یک نمره در سامانه ثبت نمرات منظور می‌نماید و نمره قبولی در هر فصل حداقل ۱۲ می‌باشد. در صورت احراز نشدن شایستگی پس از ارزشیابی اول، فرصت جبران و ارزشیابی مجدد تا آخر سال تحصیلی وجود دارد.کارنامه شما در این درس شامل ۵ فصل و از دو بخش نمره مستمر و نمره شایستگی برای هر فصل خواهد بود و اگر در یکی از فصل‌ها نمره قبولی را کسب نکردید، تنها در همان فصل لازم است مورد ارزشیابی قرار گیرید و فصل‌های قبول شده در مرحله اول ارزشیابی مورد تأیید و لازم به ارزشیابی مجدد نمی‌باشد. همچنین این درس دارای ضریب ۸ است و در معدل کل شما بسیار تأثیرگذار است.

همچنین علاوه بر کتاب درسی، امکان استفاده از سایر اجزای بسته آموزشی که برای شما طراحی و تألیف شده است، وجود دارد. یکی از این اجزای بسته آموزشی کتاب همراه هنرجو می‌باشد که برای انجام فعالیت‌های موجود در کتاب درسی باید استفاده نمایید. کتاب همراه خود را می‌توانید هنگام آزمون و فرایند ارزشیابی نیز همراه داشته باشید. اجزای بسته آموزشی دیگری نیز برای شما در نظر گرفته شده است که با مراجعه به وبگاه رشته خود با نشانی www.tvoccd.medu.ir می‌توانید از عناوین آن مطلع شوید.

فعالیت‌های یادگیری در ارتباط با شایستگی‌های غیرفنی از جمله مدیریت منابع، اخلاق حرفه‌ای، حفاظت از محیط‌زیست و شایستگی‌های یادگیری مادام‌العمر و فناوری اطلاعات و ارتباطات همراه با شایستگی‌های فنی طراحی و در کتاب درسی و بسته آموزشی ارائه شده است. شما هنرجویان عزیز کوشش نمایید، این شایستگی‌ها را در کنار شایستگی‌های فنی آموزش ببینید، تجربه کنید و آنها را در انجام فعالیت‌های یادگیری به‌کار گیرید.

رعایت نکات ایمنی، بهداشتی و حفاظتی از اصول انجام کار است. لذا توصیه‌های هنرآموز محترمتان در خصوص رعایت مواردی که در کتاب آمده است، را در انجام کارها جدی بگیرید.

امیدواریم با تلاش و کوشش شما هنرجویان عزیز و هدایت هنرآموزان گرامی، گام‌های مؤثری در جهت سربلندی و استقلال کشور و پیشرفت اجتماعی و اقتصادی و تربیت مؤثری شایسته جوانان برومند میهن اسلامی برداشته شود.

دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

سخنی با هنرآموزان عزیز

در راستای تحقق اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران و نیازهای متغیر دنیای کار و مشاغل، برنامه‌درسی رشته حسابداری طراحی و براساس آن محتوای آموزشی نیز تألیف گردید. کتاب حاضر از مجموعه کتاب‌های کارگاهی می‌باشد که برای سال یازدهم تدوین و تألیف گردیده است. این کتاب دارای ۵ فصل است و هر فصل از یک یا چند واحد یادگیری تشکیل شده است. همچنین ارزشیابی مبتنی بر شایستگی از ویژگی‌های این کتاب می‌باشد که در پایان هر فصل شیوه ارزشیابی آورده شده است. هنرآموزان گرامی می‌بایست برای هر فصل یک نمره در سامانه ثبت نمرات برای هر هنرجو ثبت کنند. نمره قبولی در هر فصل حداقل ۱۲ می‌باشد. نمره هر فصل از دو بخش تشکیل می‌گردد که شامل ارزشیابی پایانی در هر فصل و ارزشیابی مستمر برای هریک از فصل‌ها است. از ویژگی‌های دیگر این کتاب طراحی فعالیت‌های یادگیری ساخت‌یافته در ارتباط با شایستگی‌های فنی و غیرفنی از جمله مدیریت منابع، اخلاق حرفه‌ای و مباحث زیست محیطی است. این کتاب جزئی از بسته آموزشی تدارک دیده شده برای هنرجویان است که لازم است از سایر اجزای بستهٔ آموزشی مانند کتاب همراه هنرجو، نرم‌افزار و فیلم آموزشی در فرایند یادگیری استفاده شود. کتاب همراه هنرجو در هنگام یادگیری، ارزشیابی و انجام کار واقعی مورد استفاده قرار می‌گیرد. شما می‌توانید برای آشنایی بیشتر با اجزای بسته‌یادگیری، روش‌های تدریس کتاب، شیوه ارزشیابی مبتنی بر شایستگی، مشکلات رایج در یادگیری محتوای کتاب، بودجه‌بندی زمانی، نکات آموزشی شایستگی‌های غیرفنی، آموزش ایمنی و بهداشت و دریافت راهنما و پاسخ فعالیت‌های یادگیری و تمرین‌ها به کتاب راهنمای هنرآموز این درس مراجعه کنید.لازم به یادآوری است،کارنامه صادرشده در سال تحصیلی قبل بر اساس نمره ۵ فصل بوده است و در هنگام آموزش و سنجش و ارزشیابی فصل‌ها و شایستگی‌ها، می‌بایست به استاندارد ارزشیابی پیشرفت تحصیلی منتشر شده توسط سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی مراجعه گردد. رعایت ایمنی و بهداشت، شایستگی‌های غیرفنی و مراحل کلیدی بر اساس استاندارد از ملزومات کسب شایستگی می‌باشند. همچنین برای هنرجویان تبیین شود که این درس با ضریب ۸ در معدل کل محاسبه می‌شود و دارای تأثیر زیادی است.

کتاب حسابداری شامل فصل‌های زیر است:

فصل اول: در این فصل با عنوان «**حسابداری اموال**» مستندات مرتبط با خرید و نگهداری اموال معرفی نموده‌ایم و پس از طبقه‌بندی اموال و تعیین بهای تمام شده هر یک از انواع آن نسبت به صدور سند خرید و بیمه اموال اقدام شده است.

فصل دوم: «**متصدی حسابداری کاردکس اموال**»، پس از معرفی پلاک‌کوبی اموال و نحوه انجام آن با توجه به استانداردهای حسابداری و قوانین مالیاتی مربوطه نسبت به صدور سند استهلاک اموال با توجه به انواع هر یک از آنها اقدام شده است.

فصل سوم: با عنوان «**متصدی حسابداری کنارگذاری و فروش اموال**» است. با توجه به اجباری یا اختیاری بودن خروج اموال و دائم یا موقت بودن آن پس از تعیین سود یا زیان احتمالی خروج اموال نسبت به صدور سند حسابداری آن اقدام شده است.

فصل چهارم: با عنوان «**متصدی حسابداری فروش (خدمات پس از فروش)**» نام دارد. در این پودمان تعیین ذخیره برای خدمات پس از فروش با توجه به تجربیات سنوات قبل و آیین‌نامه‌های داخلی مربوطه انجام شده و در پایان هر سال برآورد می‌شود تا در طی سال بعد نسبت به صدور سند حسابداری ارائه خدمات پس از فروش، اقدام شود.

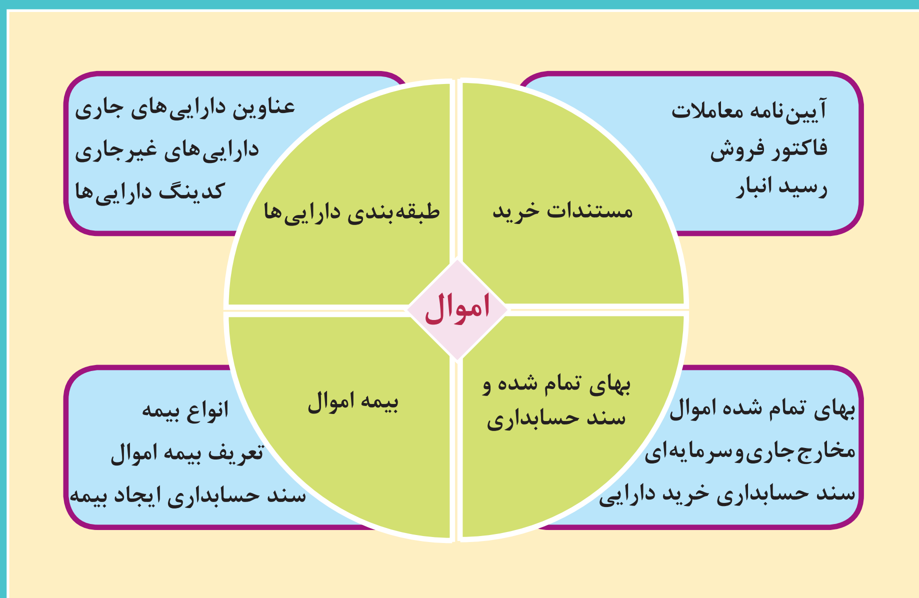
فصل پنجم: با عنوان «**متصدی حسابداری انبار**» می‌باشد که در آن هنرجویان پس از آشنایی با نحوه انبارگردانی و کنترل مستندات نگهداری کالا در انبار و تعیین مغایرت احتمالی نسبت به صدور سند حسابداری تعدیلات موجودی کالا در انبار می‌توانند انجام دهند.

امید است که با تلاش و کوشش شما همکاران گرامی اهداف پیش‌بینی شده برای این درس محقق گردد.

دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

فصل ۱

صدور سند حسابداری خرید و بیمه اموال

دارایی‌های ثابت بخش مهمی از منابع هر واحد اقتصادی به‌حساب می‌آیند؛ در نتیجه آگاهی کامل و نظارت همه جانبه بر اموال و دارایی ثابت شرکت برای مدیران واحدهای مذکور ضروری و حیاتی است.

بنابراین اطلاعات مربوط به وضعیت و محل استقرار دارایی، هزینه‌های مرتبط با تهیه و تحصیل و نیز نحوه نگهداری دارایی متناسب با ارزش دارایی‌ها، فراهم ساختن پوشش بیمه‌ای مناسب، کنترل نقل و انتقال دارایی‌ها، محاسبه ارزش از دست رفته دارایی‌ها در طی زمان بهره‌برداری و آگاهی از آخرین وضعیت موجودی آنها همواره دارای اهمیت است.

يا أَيُّهَا الَّذينَ آمَنُوا لا تُلْهِكُمْ أَمْوالُكُمْ وَ لا أَوْلادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللهِ وَ مَنْ يَفْعَلْ ذلِکَ فَأُولئِکَ هُمُ الْخاسِرُونَ

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اموال و فرزندانتان شما را از یاد خدا غافل نکند! و کسانی که چنین کنند، زیانکارانند!

(سوره منافقون، آیه ۹)

مقدمه

ایجاد دارایی‌های ثابت براساس اسناد و مدارک مثبته صورت می‌گیرد تا به این وسیله کنترل‌های داخلی لازم در مورد طبقه‌بندی، ثبت و حفظ و نگهداری دارایی‌های ثابت اعمال گردد.

- آیا می‌دانید منظور از مستندات خرید اموال چیست؟
- آیا می‌دانید دارایی‌ها به چه صورت طبقه‌بندی می‌شوند؟
- صدور سند حسابداری خرید اموال به چه صورت انجام می‌گیرد؟
- بیمه اموال چیست و صدور سند حسابداری آن به چه صورت انجام می‌گیرد؟

استاندارد عملکرد

توانایی صدور سند حسابداری خرید و بیمه اموال بر طبق استانداردهای حسابداری و آیین‌نامه معاملات بر اساس اسناد و مدارک مثبته

شایستگی هایی که در این فصل کسب می‌کنید:

۱ کنترل مستندات خرید اموال
۲ طبقه‌بندی دارایی‌ها
۳ صدور سند حسابداری خرید اموال
۴ صدور سند حسابداری بیمه اموال

اموال

اموال جمع مال است و در لغت به خواسته، املاک و اسباب، مواد و کالا و هر چیزی که در تملک، تصرف یا اختیار اشخاص باشد، گفته می‌شود.
در اصطلاح عام، مال عبارت است از چیزی که ارزش اقتصادی داشته و قابل تقویم به پول باشد، بنابراین حقوق مالی مانند حق امتیاز و ارزش علامت تجاری هم مال محسوب می‌شود، در این کتاب، مطابق با رویه معمول حسابداران و نرم‌افزارهای حسابداری، اموال، مترادف با دارایی‌های ثابت مشهود درنظر گرفته شده است.

الف) مستندات خرید اموال

فعالیت

اسناد مثبته مرتبط با ثبت حسابداری تحصیل دارایی ثابت چیست؟

ایجاد دارایی‌های ثابت مبتنی بر وجود اسناد و مدارک مثبته است تا به واسطه این مستندات، امکان اعمال کنترل‌های داخلی لازم و کافی در مورد دارایی‌های ثابت وجود داشته باشد.
اسناد و مدارک مربوط به تحصیل دارایی‌های ثابت، توسط دایره اموال، مبنای صدور سند حسابداری قرار می‌گیرد.
تحصیل دارایی‌های ثابت مجوز استفاده از دارایی‌های ثابت از طریق هر نوع معامله شامل خرید نقد و نسیه، ساخت، اجاره و... است.

نمونه فرایند خرید و تحویل اموال
درخواست اموال از طرف درخواست‌کننده
آیا با درخواست اموال موافقت می‌شود؟
خیر
درخواست بایگانی می‌شود
بلی
ارجاع درخواست به انبار
آیا اموال در انبار موجود است؟
خیر
تهیه درخواست خرید توسط انباردار
بلی
صدورحواله انبار توسط انباردار
ثبت پلاک اموال توسط امین اموال و برچسب نمودن اموال
تحویل اموال به درخواست‌کننده
اختصاص اعتبار مربوطه با تأیید کمیسیون معاملات
ارجاع به کارپرداز جهت خرید
خرید اموال توسط کارپرداز
آیا اموال خریداری‌شده وارد انبار می‌شود؟
خیر
تحویل مستقیم اموال به درخواست‌کننده
تحویل فاکتور و درخواست خرید اموال به انباردار
ثبت رسید انبار و صدور حواله انبار توسط انباردار
ثبت پلاک اموال توسط امین اموال و برچسب
بلی
ثبت رسیدانبار و صدورحواله انبار توسط انباردار
تحویل اموال، فاکتور و درخواست خرید به انباردار
ثبت پلاک اموال توسط امین اموال و برچسب نمودن اموال
تحویل اموال به درخواست‌کننده

فعالیت

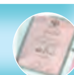
۱ در خرید و ثبت دارایی‌های ثابت، چه افراد یا واحدهایی از شرکت نقش دارند؟
۲ حسابداران چه زمانی اقدام به ثبت خرید دارایی ثابت در دفاتر حسابداری می‌کنند؟

زمان صدور سند حسابداری خرید اموال؟

درخواست پیش فاکتور؟ ×

صدور فاکتور؟ ×

صدور چک؟ ×

انتقال مالکیت ✓

فعالیت

۱ تصویری از پیش فاکتور، فاکتور و چک را تهیه کنید و آنها را با نمونه‌های دوستان خود در کلاس مقایسه نمایید.
۲ مفهوم مالکیت را بیان کنید و مستندات انتقال آن را نام ببرید.

۱ آیین‌نامه معاملات

فعالیت

۱ موضوع آیین‌نامه معاملات در شرکت‌ها چیست؟
۲ آیا وجود این آیین‌نامه در شرکت‌ها الزامی است؟ توضیح دهید.

آیین‌نامه معاملات حاوی دستورالعمل‌ها و شیوه‌هایی است که به منظور هماهنگی و یکسان‌سازی و جهت استاندارد نمودن روش‌های عملیاتی شرکت مخصوصاً در امور خرید و فروش دارایی‌ها و خدمات تدوین می‌گردد.

تمامی معاملات شرکت‌ها اعم از خرید، فروش، اجاره، پیمانکاری، خدمات مشاوره و غیره طبق مفاد این آیین‌نامه انجام می‌شود و **حدود اختیارات، وظایف،مسئولیت‌ها** و صلاحیت‌های هر یک از مدیران در انجام انواع معاملات براساس این آیین‌نامه خواهد بود.

از مهم‌ترین مفاد این آیین‌نامه، طبقه‌بندی معاملات بر اساس مبلغ در سه سطح **جزئی، متوسط** و **عمده** می‌باشد که در شرکت‌ها و مؤسسات دولتی هر ساله مبلغ مشخصی از سوی دولت تعیین می‌شود.

در خریدهای جزئی، مأمور خرید قادر به تهیه کالا به کمترین بهای ممکن و در خرید متوسط که از مبالغ بالاتری برخوردارند، تأیید بالاترین مقام دستگاه اجرایی یا سازمان ضرورت می‌یابد، در خریدهای عمده علاوه بر تأیید کارپرداز و بالاترین مقام سازمان، انتشار آگهی مناقصه نیز ضرورت دارد.

فعالیت

یک نمونه آیین‌نامه معاملات را تهیه کنید و آن را با نمونه ارائه شده در کتاب همراه هنرجو مقایسه کنید.

اکنون به سؤالات زیر پاسخ دهید.

۱ در تهیه و تدوین آیین‌نامه معاملات چه اشخاص یا گروه‌هایی نقش دارند؟

۲ هدف از تهیه آیین‌نامه معاملات چیست؟

۳ عناوین کلی ارائه شده در آیین‌نامه معاملات را ذکر کنید و هر مورد را مختصراً توضیح دهید.

فعالیت

۱ تصویری از یک نمونه آگهی مناقصه و مزایده تهیه کنید و در مورد تفاوت‌های آن توضیح دهید.

۲ «کمیسیون معاملات» را که یکی از مواد آیین‌نامه معاملات است توضیح دهید.

۲ برگ درخواست خرید / ایجاد دارایی ثابت

برگ درخواست خرید یا ایجاد دارایی و تصویب مدیریت نقطه شروع فرایند خرید می‌باشد.

فرم درخواست خرید / ایجاد دارایی

شرکت.................... واحد درخواست کننده :..........	خرید ☐ ایجاد ☐	تاریخ درخواست......... شماره درخواست........

ردیف	مشخصات اموال: شرح	مشخصات اموال: مشخصات فنی	واحد	مقدار درخواستی	مقدار تحویلی	ملاحظات

درخواست کننده	بررسی کننده	تایید کننده	توزیع نسخ
نام : امضاء	نام : امضاء	نام : امضاء	۱ : حسابداری ۲ : تدارکات ۳ : درخواست کننده

توزیع نسخ :	۱. حسابداری ۲. تدارکات ۳. درخواست کننده

فعالیت

۱ دلایل استفاده از فرم درخواست خرید چیست؟

۲ مشکلات احتمالی ناشی از استفاده نکردن از این فرم را ذکر کنید.

۳ استعلام بهاء

معمولاً خریدهای شرکت‌ها و سازمان‌ها، در قالب استعلام بهاء (قیمت) صورت می‌پذیرد، استعلام بهاء در برخی مواقع به‌صورت شفاهی صورت می‌پذیرد ولی با توجه به حساسیت‌های امور مالی، طراحی و اجرای فرایند استعلام بهاء ضروری می‌باشد، این فرایند، با تنظیم و تکمیل فرمی ساده توسط بخش تدارکات در شرکت‌های نسبتاً بزرگ و تدارکات یا امور مالی و اداری در شرکت‌های متوسط و کوچک شروع می‌شود، فرم استعلام بهاء شامل اطلاعات کالا یا خدمات مورد نیاز در قالب فرمی مشخص تهیه می‌شود و برای حداقل سه تأمین کننده ارسال می‌گردد.

شرکت	فرم استعلام بهاء	تاریخ: شماره: پیوست:

به شرکت: آقای: آدرس:
تلفن(فاکس): شماره ثبت: کد اقتصادی:
احتراما این شرکت در نظر دارد اقلام ذیل را از طریق استعلام(مناقصه محدود) خریداری نماید خواهشمند است پیشنهاد خود را مشروط به رعایت مفاد ذیل در موعد مقرر ارائه فرمایید.

ردیف	درخواست خرید		عنوان کالا	شرح و مشخصات فنی کالا	تعداد/واحد	ارزش واحد	ارزش کل	زمان تحویل	توضیحات
	شماره	آیتم							
۱									
۲									
۳									
۴									
۵									

امضاء مدیر خرید	مهر و امضای فروشنده

زمان مورد نیاز به کالا .... روز کاری
مدت زمان اعتبار پیشنهاد .... روز
محل تحویل کالا کارخانه .... یا (............)
کارخانه سازنده کالا .... نام تجاری ....
شرایط پرداخت .... بعد از عقد قرارداد/بقیه بعد از تایید نهایی کالا
شرکت می‌تواند در صورت لزوم کارشناس خود را برای بازرسی کالا قبل از بارگیری در محل اعزام نماید.
ضمانت فروشنده: فروشنده موظف است حدود...درصد از قیمت پیش پرداخت، ضمانت قابل قبول شرکت خریدار را جداگانه ارسال نماید.

آدرس شرکت: دفتر:
همراه: تلفکس: email

در طراحی فرم استعلام بهاء استاندارد خاصی وجود ندارد و با توجه به اینکه استعلام بهاء یک سند قانونی و یا دارای الزام حقوقی نیست، در نتیجه تعریف آن بر اساس نیازهای هر شرکت می‌تواند متفاوت باشد.

استعلام بهاء معمولاً دارای حداقل اطلاعات زیر می‌باشد:

- مشخصات متقاضی (خریدار)
- تعریف نوع و مقدار کالا و یا حجم خدمات مورد نیاز
- تاریخ ارائه پیشنهاد و یا قیمت

فعالیت

سایر مواردی که امکان دارد در فرم استعلام بهاء نوشته شود را نام ببرید.

۱ نحوه و شرایط پرداخت مبلغ صورت‌حساب توسط خریدار
۲
۳
۴
۵

امروزه و با گسترش فنون و شیوه‌های ارتباطات، بسیاری از مؤسسات نسبت به صدورفرم استعلام بهای الکترونیکی اقدام می‌کنند.

تاریخ: ۹۵/۰۶/۱۷

شرکت مدیریت تولید برق

« فرم استعلام بهای الکترونیکی »

شرکت/مؤسسه/فروشگاه محترم ____________

این شرکت در نظر دارد نسبت به خرید کالا/ خدمات شماره ۱۲۳۴ با مشخصات ذیل اقدام نماید لذا درخواست می گردد نسبت به اعلام بهترین پیشنهاد خود فقط در همین برگه اقدام نمایند، ارائه قیمت طی پیش فاکتور به تنهایی مورد قبول نمی باشد.

تعداد آیتم	مشخصات ونوع کالا / خدمات مورد استعلام	تعداد/ مقدار	واحد	بهای واحد	بهای مجموع
۱					
جمع کل مبلغ(به حروف):					

*جمع کل مبلغ استعلام با احتساب کرایه حمل و تحویل در محل نیروگاه و با احتساب ارزش افزوده لحاظ و درج گردد.
*کلیه کسورات قانونی بعهده فروشنده می باشد.

توضیحات:

۱- اسکن تکمیل شده این فرم و مشخصات کامل موضوع استعلام بهمراه عکس و کاتالوگ پیوست شود و (بصورت یک فایل PDF) در سامانه الکترونیکی نیروگاه بارگذاری گردد.

۲- کل بهای کالا/خدمات پس از تحویل و تائید فنی توسط کارشناس نیروگاه و اخذ صورتحساب و کسر کلیه کسورات قانونی پرداخت می شود.

۳- لازم به ذکر است اجناس تحویلی در نیروگاه در صورت داشتن ضمانت نامه و ORGINAL بودن ۱۰۰٪ مورد تائید خواهد گرفت و در صورت نقصان و داشتن هرگونه اشکال، کالا عودت داده خواهد شد و خسارت ایجاد شده به تجهیزات نیروگاهی و همچنین هزینه حمل برتعهده تامین کننده کالا خواهد بود. مشخصات ذیل در برگه استعلام و صورتحساب الزامی است:

اشخاص حقیقی	اشخاص حقوقی
نام و نام خانوادگی:	نام مؤسسه /شرکت:
نام فروشگاه/پیمانکار:	شماره ثبت شرکت:
کد ملی:	کد اقتصادی:
	شناسه ملی:
تاریخ تکمیل:	تاریخ زمان تحویل:
آدرس:	کد پستی:
تلفن: نام کارشناس مربوطه و شماره همراه:	نمابر:
امضاء مدیر و مهر شرکت/موسسه/فروشگاه	

- آدرس پستی نیروگاه وب سایت آدرس ایمیل
- تلفن: داخلی فکس: کد پستی: - صندوق پستی

این قسمت توسط نیروگاه تکمیل می گردد.

در اجرای سفارش خرید☐ خدمات☐ شماره ... که در تاریخ .... به اینجانب ارجاع گردید و در کمال دقت این پرسشنامه تنظیم و اخذ گردید،صحت مندرجات آنرا گواهی می نمایم. **امضاء کاربرداز – تاریخ**

صحت مراتب فوق در مورد اخذ این استعلام از سازمان☐ شرکت☐ فروشگاه☐ بنگاه☐ مذکور مورد گواهی است.

نام و نام خانوادگی رئیس اداره تدارکات

مفهوم استعلام برای فروشنده یا تأمین‌کننده، بیانگر این موضوع است که استعلام قیمتی که شرایط بهتری را دارا باشد توسط خریدار انتخاب خواهد شد و تکمیل فرم استعلام با در نظر گرفتن بحث رقابت در قیمت و شرایط با حفظ کیفیت انجام خواهد شد.

شرکت ....

تاریخ: ....
شماره: ....
پیوست: ....

(استعلام بها)

به ....
با احترام عطف نامه شماره .... مورخ .... بدین وسیله قیمت کالاهای درخواستی به شرح ذیل اعلام می گردد:
متقاضی خرید: .... آدرس: .... تلفن ثابت: .... همراه: ....

ردیف	شرح کالا	مشخصات فنی	شرکت تولید کننده یا وارد کننده	تعداد	واحد	فی	قیمت (ریال)	ارزش افزوده (۹%)	جمع کل (ریال)
۱									
۲									
۳									
۴									
۵									
جمع کل:									

۱- مدت اعتبار مبلغ این فرم حداکثر .... از تاریخ تنظیم آن می باشد.
۲- هر گونه افزایش قیمت بعد از پایان اعتبار به عهده خریدار می باشد.
۳- هزینه حمل از کارخانه تا مقصد به عهده خریدار می باشد.
۴- لطفا مبلغ فوق را به حساب جاری شماره .... نزد بانک .... شعبه .... به نام .... واریز و فیش مربوطه را به دفتر ارائه فرمائید.

آدرس شرکت
دفتر:
همراه:
تلفکس:
Email:

بعد از جمع‌آوری فرم‌های استعلام بهاء از تأمین‌کنندگان، با تشکیل کارگروهی (اعضای کمیسیون معاملات) نسبت به بررسی فرم‌های دریافتی اقدام و با تکمیل فرم مخصوصی، تصمیم نهایی برای خرید دارایی از تأمین‌کننده مشخصی اخذ شده و به تأیید مقامات مجاز می‌رسد.

فعالیت

۱ فرم‌های استعلام بها توسط چه شخص یا اشخاصی بررسی می‌شود؟
۲ در بررسی فرم استعلام بهاء چه مواردی مورد توجه قرار می‌گیرد؟

۴ مصوبه کمیسیون معاملات

فعالیت

نقش مصوبه کمیسیون معاملات در بخش اموال و دارایی‌های ثابت یک شرکت را بیان نمایید.

تعریف کمیسیون معاملات:

کمیسیون معاملات شامل کلیه کارگروه‌هایی است که جهت انجام اهداف آیین‌نامه معاملات تشکیل شده و ترکیب اعضای آن معمولاً مرکب از مدیر عامل، معاونین و کارشناسان شرکت است.

«کمیسیون معاملات» به‌عنوان **مرجع صادرکننده مجوز خرید دارایی** یا **عقد قرارداد** در اکثر شرکت‌هاست، در نتیجه، مصوبه کمیسیون معاملات به منزله مجوزی برای اقدام به خرید یا عقد قرارداد شناخته می‌شود.

شرکت :			
مصوبه کمیسیون معاملات – فرم بررسی استعلام بها			
شماره و ردیف درخواست خرید :	شماره :	تاریخ : / / ۱۳	
نام کالا :	کد :		
مشخصات کالا :			
تعداد / مقدار مورد نیاز :	تعداد استعلام مورد نیاز :		
نام تامین کننده	۱-	۲-	۳-
آدرس (در صورت لزوم)			
تلفن و فکس			
گروه			
تعداد (مقدار)			
قیمت – واحد			
قیمت – کل			
شرایط پیشنهاد شده			
امضای مسئول کنترل کیفیت (در صورت تایید نمونه)			
زمان تحویل			
زمان اعتبار قیمت			
نتیجه گیری کلی			
از تأمین کننده .... خرید گردد .			

اعضای کمیسیون معاملات :				
مدیر کارخانه	**مدیر تولید**	**مدیر بازرگانی**	**مدیر مالی**	**مدیر عامل**
نام و نام خانوادگی :	نام و نام خانوادگی :	نام و نام خانوادگی :	نام و نام خانوادگی :	نام و نام خانوادگی :
امضاء	امضاء	امضاء	امضاء	امضاء

بعد از تشکیل کمیسیون معاملات و تصمیم‌گیری نسبت به خرید اموال مورد نیاز شرکت با توجه به فرم درخواست خرید، **فرم سفارش خرید** تهیه و تنظیم می‌شود.

نکته

برخی شرکت‌ها به جای تنظیم فرم سفارش خرید، همان فرم درخواست خرید را مبنای سفارش خرید قرار می‌دهند.

فرم سفارش خرید								
اسم و آدرس فروشنده :			کارخانه :			مبدأ : .... مقصد :		تاریخ : .... شماره : ....
شماره فروشنده :			شرایط پرداخت :		تاریخ تحویل :		محل تحویل :	
شماره درخواست :								
ردیف	مقدار	واحد	شماره	شرح	مشخصات فنی	قیمت واحد	قیمت کل	ملاحظات
تصویب کننده :				تهیه کننده :				
توزیع نسخ :	۱. سفید و آبی : فروشنده ۲. نارنجی : حسابداری ۳. سبز : سرپرست انبار ۴. زرد : تدارکات							

فعالیت

۱ نحوه انتخاب اعضای کمیسیون معاملات به چه صورت است؟
۲ اعضای کمیسیون باید چه ویژگی‌های فنی و اخلاقی داشته باشند؟
۳ در چه مواردی مصوبه کمیسیون معاملات مورد نیاز است؟

۵ پیش فاکتور

فرمی است که فروشندگان اجناس **پس از نهایی شدن قیمت** و سایر شرایط به**درخواست خریدار** جهت اخذ مجوزهای لازم جهت ورود دارایی، تأمین وجه و یا پرداخت وجه صادر می‌نمایند.

به عبارت دیگر **پیش فاکتور** را می‌توان **فاکتوری تأیید نشده** دانست که فروشنده از مبدأ به عنوان **پیشنهاد فروش** یا **تعیین ارزش دارایی یا خدمات** و **شرایط فروش** با تعیین **مدت اعتبار** به **درخواست خریدار** و **به نام وی** صادر می‌نماید.

در برخی موارد، شرکت‌ها در پاسخ به استعلام بهاء، نسبت به صدور پیش فاکتور اقدام می‌نمایند.

در پیش فاکتور، کنترل اموال صورت نمی‌گیرد و تأمین‌کننده می‌تواند به هر مقدار که درخواست‌کننده وجود دارد، پیش فاکتور صادر نماید.

شماره: | پیش فاکتور فروش کالا و خدمات | تاریخ: / /

مشخصات فروشنده

نام شخص حقیقی/حقوقی: .... شماره اقتصادی: شماره ثبت/ملی:

نشانی کامل/استان: .... شهرستان: .... کد پستی ده رقمی:

نشانی: ....

مشخصات خریدار

نام شخص حقیقی/حقوقی: .... شماره اقتصادی: شماره ثبت/ملی:

نشانی کامل/استان: .... شهرستان: .... کد پستی ده رقمی:

نشانی: ....

مشخصات کالا یا خدمات مورد معامله

ردیف	کد کالا	شرح کالا یا خدمات	تعداد/مقدار	واحد اندازه‌گیری	مبلغ واحد (ریال)	مبلغ کل (ریال)	مبلغ تخفیف	مبلغ کل پس از تخفیف (ریال)
۱								
۲								
۳								
۴								
۵								

جمع
مالیات ارزش افزوده
عوارض
صورت حساب این دوره
بدهکاری (بستانکاری) پیشین
مبلغ قابل پرداخت (ریال)

روش‌های پرداخت:
پرداخت از طریق موبایل با شماره گیری # number * و یا موبایل پرداخت ۱۲۳۴۵۶۷۸۹
پرداخت آنلاین از طریق مراجعه به سایت شرکت به نشانی my.corporation.ir
مراجعه حضوری به بانک و واریز به حساب شماره ۰۱۰۲۳۴۵۶۷۸۰۰۹ بانک ملی شعبه کاشان به نام شرکت

مهر و امضاء فروشنده: | مهر و امضاء خریدار:

فعالیت

۱ در پیش فاکتور، معمولاً چه مواردی درج می‌شود؟

۲ با تهیه دو نمونه پیش فاکتور، موارد مشترک آنها را با پیش فاکتور ارائه شده فهرست کنید.

۳ شباهت و تفاوت پیش فاکتور با فرم استعلام بهاء در چیست؟

۶ رسید انبار (خرید اموال)

فرم یا رسیدی است که برای اجناس (اموال) موجود در انبار (در زمان ورود) صادر می‌شود و برای **بررسی کیفیت و کمیت اجناس جهت خرید و فروش یا به‌کارگیری در شرکت** مورد استفاده قرار می‌گیرد.
این فرم می‌تواند در سه حالت **رسید موقت**، **رسید دائم** و **رسید مستقیم** به‌کار گرفته شود.

الف) رسید موقت انبار:

فرمی است موقت که ارزش آن تا زمان صدور رسید قطعی انبار است و زمانی از آن استفاده می‌شود که صدور رسید قطعی ممکن نباشد، رسید موقت انبار جهت **کنترل اقلام دارایی** از نظر مقداری و کیفی **قبل از رسید دائم** صادر می‌شود، در نتیجه بهتر است هرگاه اجناسی وارد انبار می‌شود ابتدا رسید موقت صادر شود و بعد از انجام کنترل‌های لازم رسید قطعی و دائم صادرگردد.

رسید موقت انبار

شماره رسید موقت :
تاریخ صدور رسید :

کارخانه :
انبار :

تاریخ درخواست کالا :
تاریخ خرید کالا :

ردیف	کدکالا	شرح کالا	شماره برگ درخواست	واحد اندازه گیری	مقداریا تعداد	ملاحظات

اقلام فوق تحت بارنامه شماره : .... توسط آقای : .... با وسیله نقلیه ....
درتاریخ ....دریافت گردید. امضاء دریافت کننده: .... تایید سرپرست انبار ....

توزیع نسخ: ۱. انبار : آبی ۲. تحویل دهنده : سفید

این فرم از نظر حسابداری مبنای انجام عملیات نیست و بیانگر این است که جنس به انبار رسیده و تحویل انباردار شده است ولی به دلایلی (بررسی نشدن کیفیت یا انطباق نداشتن با نمونه)، تحویل قطعی نشده است.

فعالیت

۱ رسید موقت انبار چه کاربردهایی دارد؟
۲ حسابدار بعد از اطلاع از صدور رسید موقت انبار چه ثبتی انجام می‌دهد؟

ب) رسید دائم انبار:

پس از کنترل اجناس خریداری شده و تطبیق آنها با اسناد مربوط و تأیید مقامات مسئول، تحویل دائم صورت می‌گیرد.
برای حصول اطمینان از کیفیت اجناس خریداری شده از واحد کنترل کیفیت (در صورت وجود) درخواست می‌شود نظرات کارشناسی خود را با استفاده از فرم کنترل کیفیت اعلام نماید.

فرم کنترل کیفیت اموال

تاریخ درخواست: ....
شماره درخواست : ....

شرکت : ....
انبار : ....

تاریخ : ....
شماره : ....
پیوست: ....

ردیف	شماره درخواست	شماره اموال	شرح اموال	تعداد	واحد شمارش	وضعیت QC		کد تایید / رد	کد آزمایش	درجه کیفی	ملاحظات
						تایید	رد				

کنترل کیفیت: امور مهندسی :   سرپرست انبار: مصرف کننده:

توزیع نسخ : ۱. سفید و آبی : انبار۲. سبز: واحد کنترل کیفیت۳. زرد: درخواست کننده

در صورت تأیید کیفیت اجناس خریداری شده رسید دائم انبار تکمیل می‌شود.

رسید دائم انبار

شماره رسید دائم :
تاریخ صدور رسید دائم :
شماره رسید موقت :
تاریخ صدور رسید موقت :

کارخانه:
انبار:

نام فروشنده :
شماره سند حسابداری :
تاریخ سند حسابداری :
شماره سفارش خرید :

شماره ردیف	شماره درخواست	شرح کالا	شماره کالا	واحد	مقدار یا تعداد	توسط حسابداری تکمیل گردد		ملاحظات
						نرخ	مبلغ کل	

توسط انبار تکمیل گردد.
اقلام فوق تحت بارنامه شماره ....
کامیون ....تحویل گردید. تحویل گیرنده ....

توسط حسابداری تکمیل گردد.
تکمیل کننده: نام .... امضاء ....

تایید سرپرست انبارها

	آری	خیر
درکارت موجودی ثبت شد	☐	☐
درکارت سفارش ثبت شد	☐	☐

	آری	خیر
در کارت سفارش ثبت شد	☐	☐
در کارت دارایی ثبت شد	☐	☐
درکارت حسابداری ثبت شد	☐	☐

توزیع نسخ : ۱.زرد: تحویل دهنده ۲. آبي و سفید: حسابداري ۳. نارنجی: تدارکات ۴. سبز: کاردکس مرکزی

این فرم به منزلۀ تأیید تحویل اجناس به انبار بوده و توسط انباردار تنظیم می‌شود.

فعالیت

۱ کاربردهای رسید دائم انبار را نام ببرید.

۲ رسید موقت و رسید دائم انبار چه تفاوت و تشابهی دارند؟

ج) رسید انبار مستقیم:

در مواقعی که اجناس خریداری شده مستقیماً و **بدون ورود آن به انبار** به محل مصرف تحویل داده شود از فرم رسید انبار مستقیم استفاده می‌شود، مانند مصالح ساختمانی یا ماشین‌آلات.

رسید انبار مستقیم (اقلام غیر انبار)

تاریخ : .... کارخانه : .... شماره سفارش اعتبار : ....

شماره : .... شماره سفارش خرید: ....

نام فروشنده : .... خرید داخلی ☐ خرید خارجی ☐

ردیف	شماره	توسط انباردار تکمیل شود				توسط حسابداری تکمیل شود			تحویل گیرنده نهایی : .... نام واحد :	
		شرح کالا	واحد	مقدار	شماره کالا	نرخ	مبلغ	هزینه	نام :	امضاء :

تحویل گیرنده : .... تکمیل کننده : .... تایید سرپرست انبار : .... در کارت سفارش ثبت شود ☐

نام : .... نام : .... نام : .... در کارت معین هزینه ثبت شود ☐

امضاء : .... امضاء : .... امضاء : .... در کارت دارایی ثبت شود ☐

توزیع نسخ : ۱.سبز : سرپرست انبار ۲. سفید : حسابداری ۳. آبی : درخواست کننده ۴. نارنجی : تدارکات

فعالیت

۱ خصوصیات خریدهایی که در رسید انبار مستقیم درج می‌شوند چیست؟

۲ چند نمونه از دارایی‌هایی که در رسید انبار مستقیم درج می‌شود نام ببرید.

۳ آیا برای صدور رسید انبار مستقیم نیز از فرم کنترل کیفیت استفاده می‌شود؟ چرا؟

۷ حواله انبار

خروج هر نوع دارایی (موجودی کالا و اموال) از انبار با تکمیل فرمی به نام حواله انبار توسط انباردار انجام می‌گیرد.

حواله انبار (اموال)							
شماره درخواست اموال : تاریخ درخواست :			شماره رسید دائم : تاریخ رسید دائم:			شماره : تاریخ :	
شرکت :			نام انبار صادره :			تحویل گیرنده :	
ردیف	شمار سند عطف	کد کالا	شرح کالا	مقدار	واحد	طرف مقابل	توضیحات
۱							
۲							
۳							
۴							
۵							
مسئول انبار :			تحویل گیرنده :			تائید کننده :	
نام و امضاء			نام و امضاء			نام و امضاء	
توزیع نسخ:		۱. انبار : آبی ۲. حسابداری : سفید ۳. تحویل گیرنده : نارنجی					

امیرالمؤمنین علی (ع) در پاسخ عبدالله بن زمعه از اصحابش که تقاضای سهم بیشتری از بیت‌المال داشت فرمودند:

«انّ هذا المال لیس لی و لا لک و انّما هو فی المسلمین و جلب اسیافهم فان شرکتهم فی حربهم کان لک مثل حَظّهم و الاّ فجناه ایدیهم لا تکون لغیر افواههم».

«این مال نه از آن توست نه از آن من بلکه غنیمت مسلمین و اندوختهٔ شمشیرهای ایشان است پس اگر با آنها در کارزارشان شریک بودی تو هم مانند آنها نصیب و بهره برده‌ای وگرنه تو را بهره‌ای نیست زیرا چیده دست آنها برای دهان دیگران نیست».

۸ فاکتور (صورت‌حساب) خرید

سندی تجاری است که توسط فروشنده برای خریدار صادر می‌شود و بیانگر **نوع**، **مقدار** و **قیمت‌های توافق‌شده** برای محصولات و خدمات است، این فرم یا سند برای فروشنده، **فاکتور فروش** و برای خریدار، **فاکتور خرید** است.

نمونه ۱

صورتحساب فروش کالا و خدمات

شماره سریال:
تاریخ: / /

مشخصات فروشنده

نام شخص حقیقی/حقوقی: .... شماره اقتصادی: .... شماره ثبت/ملی: ....
نشانی کامل: استان: .... شهرستان: .... کد پستی ده رقمی: .... شهر: ....
نشانی: ....

مشخصات خریدار

نام شخص حقیقی/حقوقی: .... شماره اقتصادی: .... شماره ثبت/ملی: ....
نشانی کامل: استان: .... شهرستان: .... کد پستی ده رقمی: .... شهر: ....
نشانی: ....

مشخصات کالا یا خدمات مورد معامله

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
ردیف	کد کالا	شرح کالا یا خدمات	تعداد/مقدار	واحد اندازه‌گیری	مبلغ واحد (ریال)	مبلغ کل (ریال)	مبلغ تخفیف	مبلغ کل پس از تخفیف (ریال)	جمع مالیات و عوارض (ریال)	جمع مبلغ کل بعلاوه جمع مالیات و عوارض (ریال)
نحوه محاسبه بر اساس شماره ستون						۴ × ۶		۷ - ۸	۹ × ۹ ٪	۹ + ۱۰
۱										
۲										
۳										
۴										
۵										
۶										
۷										
جمع کل										

شرایط و نحوه فروش: ☐ نقدی ☐ غیر نقدی

توضیحات: ....

مهر و امضاء فروشنده: | مهر و امضاء خریدار:

فعالیت

۱ طبق شرایط مندرج در قانون مالیات بر ارزش افزوده، فاکتور فروش باید دارای چه ویژگی‌هایی باشد؟

۲ چند نمونه فاکتور فروش مبتنی بر مالیات بر ارزش افزوده، مانند نمونه کتاب تهیه کنید.

۳ یک نمونه فاکتور فروش مخصوص ماشین‌های فروش (POS) تهیه کنید، چه تفاوتی با فاکتور کتاب دارد؟

کار عملی ۱

شرکت «آران» در تاریخ ۱۳۹۶/۶/۶ اقدام به خرید اثاثه مورد نیاز از فروشگاه «بیدگل» به شرح زیر کرده است:

۱ صندلی گردان ـ مدل لاندا ـ کد SG19، ۴ عدد به نرخ ۱٬۲۵۰٬۰۰۰ ریال

۲ میز تحریر چوبی ـ مدل کلاسیک ـ کد MT۱۲، ۴ عدد به نرخ ۲٬۷۵۰٬۰۰۰ ریال

۳ ماشین حساب رومیزی با چاپگر ـ مدل CS ـ کد CC۹۲، ۲ دستگاه به نرخ ۷٬۵۰۰٬۰۰۰ ریال

برای هر عدد صندلی و میز به‌ترتیب ۱۰٪ و ۱۵۰٬۰۰۰ ریال تخفیف تجاری نسبت به نرخ‌های فوق دریافت شده است.

به کلیه مبالغ ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده اضافه شود.

مطلوب است :

تنظیم فاکتور فروش رسمی (سایر اطلاعات مورد نیاز به دلخواه تکمیل شود)

کار عملی ۲

با استفاده از نرم افزار اکسل برای هر یک از فرم‌های ذیل با اختصاص کاربرگی مجزا به نام همان فرم، یک نمونه ترسیم کنید (خریدار: شرکت تعاونی مصرف فرهنگیان کاشان)

۱ فرم درخواست خرید

۲ فرم استعلام بهاء

۳ فرم بررسی استعلام بهاء

۴ پیش فاکتور

۵ رسید موقت و دائم انبار

۶ فرم کنترل کیفیت اموال

۷ رسید انبار مستقیم

۸ فاکتور فروش

کار عملی ۳

فرم‌های ترسیم شده در کارعملی قبل را با توجه به موارد زیر تکمیل کرده و پس از چاپ در پوشه خود بایگانی کنید.

۹۶/۳/۲ـ درخواست خرید ۱۰ دستگاه دوربین شبکه‌ای Full HD، DCS، ۴MP، ۶۰X با کد شناسایی اموال ۹۶۹ توسط واحد تأسیسات، فرم شماره ۵۸۵

۹۵/۳/۵ـ ارسال فرم استعلام بهاء برای سه شرکت «چشم سوم»، «تیزبین» و «همیشه بیدار» طی فرم‌های شماره ۷۰۱۱۰۱ و ۷۰۱۱۰۲ و ۷۰۱۱۰۳

۹۵/۳/۱۰ـ دریافت فرم‌های استعلام بهاء در قالب پیش فاکتورحاوی اطلاعات زیر:

شرح	چشم سوم	تیزبین	همیشه بیدار
قیمت واحد	۵،۴۵۰،۰۰۰	۵،۱۷۷،۵۰۰	۵،۹۹۵،۰۰۰
زمان تحویل	فوری	۵ روز کاری	یک هفته
زمان اعتبار (روز)	۱	۳	۵
شرایط پرداخت	نقد و اقساط	نقدی	توافقی
گارانتی	یک ساله	ـــ	۱۸ ماهه

نرخ‌های مذکور با درنظر گرفتن ۶٪ مالیات و ۳٪ عوارض ارزش افزوده است.
۹۵/۳/۱۲ـ تکمیل فرم بررسی استعلام بها توسط کمیسیون معاملات و تصمیم گیری نسبت به خرید از شرکت «چشم سوم» توسط کمیسیون معاملات (فرم شماره ۷۰۱)
۹۵/۳/۱۲ـ تنظیم فرم سفارش خرید شماره ۷۰۱
۹۵/۳/۱۶ـ ورود دوربین‌ها به شرکت و تکمیل رسید موقت انبار به شماره ۳۲۱۰۱ و ارسال برای واحد کنترل کیفیت.
۹۵/۳/۱۷ـ تنظیم فرم شماره ۱۲۱ توسط واحد کنترل کیفیت و تأیید کیفی اموال با کد AA۰۱
۹۵/۳/۱۸ـ تنظیم رسید دائم انبار شماره ۳۲۱۰۲ و تحویل به امین اموال.
۹۵/۳/۲۰ـ پرداخت یک چهارم مبلغ به فروشنده و دریافت فاکتور فروش از شرکت «چشم سوم» به تاریخ ۹۵/۳/۱۶
(مشخصات خریدار و فروشنده و سایر موارد نامشخص را به‌صورت فرضی تکمیل کنید)

۹ سند مالکیت

برگ، کارت یا دفترچه‌ای است معمولاً از نوع اسناد رسمی و بهادار که برای مالک آن حقوق و امتیازاتی قانونی ایجاد می‌نماید.

سند مالکیت دلیلی قانونی بر **ایجاد حق دخل و تصرف و نقل و انتقال** برای دارنده آن است.

فعالیت

۱ سند مالکیت دارای چه ویژگی‌هایی است؟

۲ چند مورد از هزینه‌های دریافت سند مالکیت به تفکیک عنوان را نام ببرید؟

۳ آیا برای همه انواع دارایی‌های ثابت سند مالکیت وجود دارد؟ توضیح دهید.

۴ اگر سند مالکیت یک دارایی مفقود شود و یا دراختیار شرکت نباشد، حسابداری چه اقداماتی را باید انجام دهد؟

۱۰ سند گارانتی یا ضمانت نامه اموال

واژه گارانتی به مجموعه تعهداتی گفته می‌شود که فروشنده در قبال وقوع هرگونه **ایراد ناشی از کیفیت نامطلوب محصول** و یا **فرایند نامناسب عرضه محصول یا ارائه خدمات**، تحت شرایط و زمانی خاص، جهت رفع عیب از طریق تعمیر و یا تعویض بر عهده می‌گیرد.
در این حالت هزینه‌های تحمیل شده بر عهده شرکت‌های تولیدکننده یا توزیع‌کننده محصول است و این شرکت‌ها معمولاً بودجه‌ای برای اجرای تعهد خود برای کالاهای تحت گارانتی‌شان اختصاص می‌دهند.

برگه ضمانت نامه پس از دریافت

نوع کالا :

شماره گارانتی :

توضیحات :

در صورتی که به هنگام تحویل کالای ارسالی شکسته و یا مشکلی داشته باشد ظرف ۲۴ ساعت با ما تماس گرفته تا برای تعویض اقدام نماییم .

تلفن پشتیبانی

سند گارانتی، نحوه و شرایط ارتباط بین خریدار و فروشنده بعد از فروش و در طی دوره استفاده توسط خریدار را نشان می‌دهد و امروزه به شکل‌های متنوعی مانند کارت، برگ، برچسب، بارکد، نشان یا علامت حک شده و... با دارایی تحصیل شده در ارتباط است.

گیرنده	شرکت : قیصر نشانی :	تلفن : ۰۳۱-۸۷۶۵۴۳۲۱	کد پستی : ۴۳۲۱۰-۹۸۷۶۵	تاریخ: .... شماره : .... پیوست: ....
فرستنده	شرکت : تیناسر نشانی :	تلفن : ۰۳۱-۸۷۶۵۴۳۲۱ شماره ثبت : ۱۱۲۲۳۳۴۴۵۵	کد پستی : ۴۳۲۱۰-۹۸۷۶۵ ایمیل : info@you.com وب سایت www.you.com	کد مشتری : ۶۶۶۶۶۶۶

ردیف	شرح کالا	کد کالا	مدل	کد ورود	کد گارانتی	توضیحات
۱						
۲						
۳						
۴						
۵						

جمع اجناس خارج شده از بخش گارانتی : ۸ کارتن
اجناس شرکت تیناسر در تاریخ ۹۵/۱۲/۱۹ تعمیر و برای ایشان ارسال شد .

مهر و امضاء دریافت کننده : مهر و امضاء تحویل دهنده :

فعالیت

۱ وارانتی چیست؟ تفاوت آن با گارانتی را بیان کنید.
۲ مواردی که باعث می‌شود شرکت نتواند از گارانتی محصول خریداری‌شده استفاده نماید چیست؟

نکته

حسابداری اموال در مؤسساتی که گردش اموال قابل‌توجهی دارند مبتنی بر دستورالعمل یا آیین‌نامه اموال صورت می‌گیرد.

آیین‌نامه اموال:

آیین‌نامه اموال **روش شماره‌گذاری**، **تحویل و تحول اموال** و **اثاثه اداری** را تعیین و **وظایف امین اموال** (جمع‌دار) و **مسئولیت افراد** را در رابطه با شناسایی، حفظ و نگهداری آنها مشخص می‌نماید.

امین اموال مأموری است که برحسب مقررات شرکت با تأیید مدیر امور مالی و حکم کارگزینی به این سمت منصوب می‌گردد و مسئول تحویل و تحول، حفظ و نگهداری اموالی که در حیطه مسئولیت او قرار دارد می‌باشد.

با توجه به لزوم کنترل‌های داخلی و اهمیت اسناد مثبته در ردیابی نتایج عملیات، امروزه اکثر مؤسسات نسبت به طراحی فرم‌های موردنیاز خود اقدام نموده و مسئولیت‌ها، وظایف و اختیارات هر شخص یا دایره را در ارتباط با فرم‌های مذکور مشخص می‌نمایند.

در ادامه مباحث مطرح شده در این کتاب با کاربرد بخشی دیگر از فرم‌های مذکور آشنا می‌شویم.

فعالیت

۱ چند نمونه از انواع آیین‌نامه‌های مورد استفاده در شرکت‌ها را نام ببرید.
۲ کدام‌یک از آیین‌نامه‌هایی که با آنها آشنا شده‌اید با دارایی‌های ثابت شرکت‌ها ارتباط دارد؟

فعالیت

۱ سایر مستندات مربوط به تهیه و تحصیل دارایی‌های ثابت را نام ببرید.
۲ برای هر یک از مستنداتی که نام برده‌اید یک نمونه تهیه کنید.
۳ مرجع صادرکننده هر یک از مستندات ارائه‌شده را ذکر کنید.

فعالیت

صحیح یا غلط بودن هر یک از موارد زیر را مشخص کنید:

ردیف	شرح	صحیح	غلط
۱	عدم وجود هر یک از مستندات خرید کالا نشانه ضعف در کنترل‌های داخلی شرکت است.	✓	
۲	آیین‌نامه معاملات ارتباطی با امور خدماتی شرکت ندارد.		
۳	استعلام بها به صورت کتبی و لزوماً توسط واحد تدارکات انجام می‌گیرد.		
۴	تکمیل فرم استعلام با در نظر گرفتن شرایط رقابتی بازار و حفظ کیفیت انجام خواهد شد.		
۵	مصوبه کمیسیون معاملات، مجوزی برای اقدام به خرید یا عقد قرارداد شناخته می‌شود.		
۶	با صدور پیش فاکتور، کنترلی بر روی اموال صورت می‌گیرد تا تعداد پیش فاکتور محدود گردد.		
۷	با صدور رسید موقت انبار، سند حسابداری خرید صادر می‌شود و نیازی به تکمیل رسید دائم ندارد.		
۸	صدور رسید انبار مستقیم دلالت بر وارد نشدن آن اجناس به انبار دارد.		
۹	فاکتور خرید، توسط خریدار صادر و توسط فروشنده تأیید می‌شود.		
۱۰	سند مالکیت دلیلی قانونی بر ایجاد حق دخل و تصرف و نقل و انتقال برای دارنده آن است.		
۱۱	با اعطای سند گارانتی، انتقال هر گونه خطری از خریدار به فروشنده متوقف می‌شود.		
۱۲	آیین‌نامه اموال، مسئولیت افراد را در خصوص شناسایی، نگهداری و جابه‌جایی اموال مشخص می‌کند.		

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف آیین‌نامه معاملات و اموال				
۷	تعریف هر یک از فرم‌های مرتبط با خرید اموال				
۸	شناخت و تفکیک مدارک مثبته خرید اموال				
۹	توانایی تنظیم فرم‌های مستندات خرید اموال				
۱۰	توانایی کنترل مستندات خرید اموال				

ب) طبقه‌بندی دارایی‌ها

وَآتُواْ الْيَتَامَى أَمْوَالَهُمْ وَلاَ تَتَبَدَّلُواْ الْخَبِيثَ بِالطَّيِّبِ وَلاَ تَأْكُلُواْ أَمْوَالَهُمْ إِلَى أَمْوَالِكُمْ إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا

و اموال یتیمان را به آنان [باز] دهید و [مال پاک] و [مرغوب آنان] را با [مال] ناپاک [خود] عوض نکنید و اموال آنان را همراه با اموال خود مخورید که این گناهی بزرگ است.

(سوره نساء، آیه ۲)

شرکت ...... اطلاعات و صورت‌های مالی میان دوره‌ای ۶ ماهه منتهی به ۱۳۹۶/۰۶/۳۱ (حسابرسی نشده)			
ترازنامه	**۱۳۹۶/۰۶/۳۱**	**۱۳۹۵/۱۲/۳۰**	**درصد تغییر**
دارایی‌ها	**کلیه مبالغ درج شده به میلیون ریال است**		
دارایی‌های جاری			
موجودی نقد	۱٬۹۳۷	۲۰۳	۸۵۴
سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت	۰	۰	--
دریافتنی‌های تجاری و غیرتجاری	۳۵٬۶۱۰	۲۶٬۲۴۷	۱۰۷
موجودی مواد و کالا	۷٬۸۱۱	۱۱٬۶۶۶	(۳۳)
پیش‌پرداخت‌ها	۳٬۱۱۰	۳٬۹۷۴	(۲۲)
دارایی‌های نگهداری شده برای فروش	۰	۰	--
جمع دارایی‌های جاری	۴۸٬۴۶۸	۴۲٬۰۹۰	۱۵
دارایی‌های غیرجاری			
دریافتنی‌های بلندمدت	۱٬۴۰۹		۰
سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت	۱٬۴۴۸	۱٬۴۱۷	۲
سرمایه‌گذاری در املاک	۰	۰	--
دارایی‌های نامشهود	۱۴۴	۱۴۵	(۱)
دارایی‌های ثابت مشهود	۳۷۲٬۹۲۹	۳۶۸٬۸۰۴	۱
سایر دارایی‌ها	۱۸٬۴۳۲	۲۰٬۲۴۱	(۹)
جمع دارایی‌های غیرجاری	۳۹۴٬۳۶۲	۳۹۰٬۶۰۷	۱
جمع دارایی‌ها	۴۴۲٬۸۳۰	۴۳۲٬۶۹۷	۲

دارایی:

فعالیت

دارایی‌های شرکت در آینده چه منفعت یا سودی می‌تواند برای صاحبان آن ایجاد کند؟ چند نمونه ذکر کنید.

کلیه منابع متعلق به یک واحد اقتصادی که انتظار می‌رود در آینده منفعتی برای آن واحد اقتصادی ایجاد کنند، دارایی آن واحد اقتصادی محسوب می‌شوند.
منابع اقتصادی، اموال و حقوقی قابل اندازه‌گیری بر حسب واحد پولی است که بر اثر معاملات یا رویدادهای مشخص به مالکیت یک واحد تجاری درآمده‌اند.
دارایی‌های یک واحد اقتصادی ممکن است به‌صورت عینی و مشهود باشند مثل زمین، ساختمان، موجودی نقدی و موجودی کالا، یا به صورت حقوق مالی و امتیازات غیر قابل رؤیت مثل سرقفلی محل کسب و حق اختراع.
دارایی‌ها از دیدگاه ارائه در ترازنامه به گروه‌های متمایزی تقسیم می‌شوند، دو گروهی که مورد استفاده بیشتری دارند عبارت‌اند از: دارایی‌های جاری و دارایی‌های غیر جاری.

فعالیت

۱ به نظر شما دلیل طبقه‌بندی دارایی‌ها چیست؟
۲ دارایی‌های غیر قابل رؤیت چگونه می‌توانند باعث ایجاد سود برای شرکت شوند؟

دارایی‌های جاری:

موجودی نقد و سایر اقلام دارایی‌ها هستند که انتظار می‌رود طی چرخه عملیاتی معمول واحد تجاری یا ظرف یک سال از تاریخ ترازنامه (هرکدام طولانی‌تر است) به وجه نقد تبدیل، مصرف یا فروخته شوند و یا به دارایی دیگری با این شرایط تبدیل شوند.
چرخه عملیاتی واحد تجاری، مدت زمان بین تحصیل دارایی‌ها به منظور پردازش و تبدیل آنها به نقد یا معادل نقد است.
معمولاً دارایی‌های جاری برحسب سرعت تبدیل شدن به وجه نقد و یا مصرف، در ترازنامه منعکس می‌گردند.
اقلام دارایی جاری عموماً شامل موارد ذیل است:

۱ موجودی نقد
۲ سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت
۳ دریافتنی‌های تجاری و غیرتجاری
۴ موجودی مواد و کالا
۵ پیش‌پرداخت‌ها
۶ دارایی‌های نگهداری‌شده برای فروش

فعالیت

۱ واژه‌های «تجاری» و «غیرتجاری» در طبقه‌بندی فوق به چه مفهومی می‌باشند و چه تفاوتی دارند؟
۲ حساب «سایر حساب‌های دریافتنی ـ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده» در کدام طبقه از حساب‌های فوق قرار می‌گیرد؟ چرا؟
۳ حساب «موجودی ملزومات» در کدام طبقه از حساب‌های فوق منظور می‌شوند؟
۴ تفاوت پیش‌پرداخت با علی‌الحساب را در قالب مثالی بیان کنید.
۵ برای هر یک از گروه حساب‌های دارایی‌های جاری، یک نمونه (نام یک حساب) را مثال بزنید.

فعالیت

با توجه به تعریف دارایی‌های جاری، جدول زیر را تکمیل کنید.

ردیف	شرح	تبدیل به وجه نقد	تبدیل به دارایی‌های دیگر	تبدیل به هزینه (منقضی یا مصرف)	فروش
۱	اسناد دریافتنی	✓	✓		
۲	موجودی ملزومات			✓	
۳	تنخواه‌گردان				
۴	حساب‌های دریافتنی				
۵	پیش پرداخت اجاره				
۶	موجودی کالا				
۷	پیش‌پرداخت خرید کالا				
۸	سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت				
۹	موجودی مواد				
۱۰	....				

فعالیت

با تکمیل جدول زیر، تأثیر هر رخداد را بر دارایی‌های جاری نمایش دهید.

ردیف	شرح	نحوه تأثیر بر دارایی جاری			اقلام دارایی جاری
		افزایش	کاهش	بی‌تأثیر	
۱	سرمایه‌گذاری نقدی مالک	✓			وجوه نقد
۲	دریافت مطالبات ناشی از فروش نسیه کالا			✓	وجوه نقد ـ دریافتنی‌های تجاری و غیرتجاری
۳	پرداخت بدهی مالیاتی شرکت به اداره دارایی				
۴	پرداخت بدهی خرید نسیه اثاثه				
۵	پرداخت وجه بابت اجاره یک ساله دفتر مؤسسه				
۶	خرید نسیه کالاهای‌مشمول مالیات بر ارزش افزوده ـ سیستم دائمی				
۷	فروش نسیه اثاثه مازاد				
۸	افتتاح حساب سپرده شش ماهه نزد بانک ملی				
۹	صدور چک دو ساله بابت خرید ماشین‌آلات				
۱۰	کنارگذاری تجهیزات به منظور فروش				
۱۱	دریافت اقساط وام کارکنان				
۱۲	....				

فعالیت

با ذکر یک مثال، چند رخداد مالی بیان کنید که در آنها حساب‌های مرتبط با دارایی‌های جاری، بدهکار یا بستانکار شوند.
سند حسابداری مربوط به رخدادهای مذکور را تنظیم کنید.

دارایی‌های غیر جاری

استانداردهای ایران	۱۳۹۶/۱۲/۲۹	۱۳۹۵/۱۲/۳۰	استانداردهای بین المللی	۱۳۹۶/۱۲/۲۹	۱۳۹۵/۱۲/۳۰
دارایی‌های غیرجاری :	میلیون ریال	میلیون ریال	دارایی‌های غیرجاری :	میلیون ریال	میلیون ریال
دریافتنی‌های بلندمدت	xxx	xxx	دریافتنی‌های تجاری و غیر تجاری	xxx	xxx
سرمایه گذاری‌های بلندمدت	xxx	xxx	سایر دارایی های مالی	xxx	xxx
	—	—	مالیات بر درآمد انتقالی	xxx	xxx
سرمایه گذاری در املاک	xxx	xxx	سرمایه گذاری در املاک	xxx	xxx
دارایی‌های نامشهود	xxx	xxx	دارایی های نامشهود	xxx	xxx
دارایی‌های ثابت مشهود	xxx	xxx	املاک ، ماشین آلات و تجهیزات	xxx	xxx
سایر دارایی‌ها	xxx	xxx		—	—
جمع دارایی‌های غیرجاری	xxx	xxx	جمع دارایی‌های غیرجاری	xxx	xxx

دارایی‌هایی که انتظار نقدشوندگی آنها عموماً بیش از یک سال است و نمی‌توان در گروه دارایی‌های جاری طبقه‌بندی نمود باید به عنوان دارایی‌های غیرجاری طبقه‌بندی شود.

دارایی‌های غیرجاری در ایران به شرح زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

الف) دریافتنی‌های بلندمدت

ب) سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت

ج) سرمایه‌گذاری در املاک

د) دارایی‌های نامشهود

ه) دارایی‌های ثابت مشهود

و) سایر دارایی‌ها

الف) دریافتنی‌های بلندمدت :

حساب‌ها و اسناد دریافتنی تجاری و غیرتجاری بلندمدت شامل کلیه مطالبات از مشتریان، مدیران، اعضا و کارکنان، شرکت‌های وابسته و عضو گروه و سایر دریافتنی‌هایی که انتظار نمی‌رود طی سال جاری یا آتی وصول شوند.

ب) سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت:

سرمایه‌گذاری‌هایی که به قصد استفاده مستمر و برای مدت طولانی نگهداری می‌شوند. (مانند خرید اوراق قرضه بلندمدت، سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت بانکی و سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌ها)

این دارایی‌ها در عملیات عادی شرکت در تولید کالاها و ارائه خدمات مستمر نقشی ندارند.

ج) سرمایه‌گذاری در املاک:

عبارت است از سرمایه‌گذاری در زمین یا ساختمانی کـه عملیات ساخت و توسعه آن به اتمام رسیده و نگهداری از آن صرفاً به جهت ارزش بالقوه‌ای است که از نظر سرمایه‌گذاری دارد.

د) دارایی نامشهود:

فعالیت

باشگاه‌های ورزشی هر ساله مبالغی بابت عقد قرارداد با بازیکنان مدنظر خود پرداخت می‌کنند. این وجوه در چه حساب‌هایی ثبت و طبقه‌بندی می‌شوند؟
سایر وجوهی که طی سال و تحت عناوینی مانند پاداش پرداخت می‌شوند، چگونه طبقه‌بندی می‌شوند؟

دارایی‌های نامشهود به دو گروه زیر تقسیم می‌شوند:

۱ **دارایی نامشهود با عمر مفید معین (استهلاک‌پذیر):** مدت استفاده از این گروه دارایی‌ها مشخص است (نامحدود نیست) و به‌تدریج که مورد استفاده قرار می‌گیرند حقوق مالی آنها ارزش اولیه خود را از دست می‌دهد، بنابراین قسمتی از بهای تمام شده این اقلام در ادوار مالی عمر مفید این دارایی‌ها به حساب هزینه‌های آن دوره منظور می‌شود، استهلاک دارایی نامشهود و عملیات حسابداری آن تا حدودی مشابه دارایی ثابت مشهود است مانند حق اختراع و حق تألیف

۲ **دارایی‌های نامشهود با عمر مفید نامعین (استهلاک‌ناپذیر):** مدت استفاده از این گروه دارایی‌ها مشخص نیست و به دلیل برآورد نشدن عمر مفید آنها، عملاً تعیین استهلاک امکان‌پذیر نیست مانند سرقفلی محل کسب و حق‌الامتیازها (خدمات عمومی، آب و برق و...).

عمر مفید دارایی : عبارت است از مدت زمانی که انتظار می‌رود یک قلم دارایی، مورد استفاده واقع شود و یا مقدار یا تعداد محصولی است که بتوان با استفاده از آن دارایی به‌دست آورد.

استهلاک : به کاهش ارزش یک دارایی ثابت بر اثر عواملی نظیر گذر زمان، فرسایش ناشی از کار در طی دوره استفاده و... استهلاک گفته می‌شود. (ماده ۲۳۴ قانون تجارت)

فعالیت

چند نمونه از حساب‌هایی را که در گروه دارایی‌های نامشهود طبقه‌بندی می‌شوند نام ببرید و تعیین نمایید عمر مفید هر کدام از آنها مشخص است یا نامشخص.

هـ) دارایی ثابت مشهود :

دارایی‌های ثابت مشهود به دارایی‌هایی گفته می‌شود که به‌طور نسبی **دارای عمر طولانی** هستند و در جریان عملیات عادی مؤسسات مورد استفاده قرار می‌گیرند.

دارایی‌های ثابت به‌منظور سرمایه‌گذاری یا فروش مجدد تحصیل نشده‌اند بلکه برای **استفاده در تولید، عرضه کالا و خدمات، اجاره به دیگران** و یا **برای مقاصد اداری** توسط شرکت نگهداری می‌شوند و انتظار می‌رود **بیش از یک دوره مالی** مورد استفاده قرارگیرند.

این دارایی‌ها دارای **موجودیت فیزیکی و عینی** هستند و به‌دلیل داشتن **عمر استفاده نسبتاً طولانی** در طی سال‌های متمادی در عملیات واحدهای تجاری به‌طور مؤثر **مورد استفاده** قرار می‌گیرند، از جمله این دارایی‌ها می‌توان زمین، ساختمان، ماشین‌آلات، تأسیسات، وسایط نقلیه و اثاثه را نام برد.

دارایی‌های ثابت مشهود در بسیاری از شرکت‌ها معرف اعتبار بوده و میزان تجهیزات و ماشین‌آلات مؤسسه در طبقه‌بندی و قدرت کارایی آنها نقش سازنده‌ای دارند.

ویژگی دارایی‌های ثابت مشهود:

- دارای موجودیت فیزیکی و عینی (مشهود و قابل رؤیت) هستند.
- به منظور استفاده در تولید محصول یا عرضه کالا و خدمات، اجاره به دیگران یا برای مقاصد اداری نگهداری می‌شوند.
- عمر مفید نسبتاً طولانی دارند و انتظار می‌رود بیش از یک دوره مالی مورد استفاده قرار گیرند.
- معمولاً بخش عمده‌ای از دارایی‌های واحد تجاری را تشکیل می‌دهند.

دارایی‌های ثابت مشهود به سه طبقه تقسیم می‌شوند :

۱ دارایی‌های مشهود استهلاک‌ناپذیر

عمر نامحدود دارند و در نتیجه استفاده و یا گذشت زمان از بین نمی‌روند (مستهلک نمی‌شوند)، مانند زمین.

۲ دارایی‌های مشهود استهلاک پذیر

این دارایی‌ها عمر محدودی دارند و در فرایند فعالیت‌های شرکت با از دست دادن ارزش خود به هزینه‌های عملیاتی تبدیل می‌شوند (مستهلک می‌شوند) مانند ساختمان، اثاثه، ماشین‌آلات.

۳ دارایی‌های نقصان پذیر (تهی‌شونده)

ارزش این دارایی‌ها بر اثر بهره‌برداری و استفاده از آنها به تدریج کاهش می‌یابد و به دارایی‌های دیگری مثل مواد یا کالا تبدیل می‌شود، مانند معادن، مراتع، جنگل‌ها و سایر منابع و ذخایر طبیعی که تا قبل از استخراج تحت عنوان«منابع و ذخایر طبیعی» طبقه‌بندی می‌شوند.

نکته

با توجه به اینکه بخش عمده‌ای از دارایی‌های ثابت (اموال منقول) ابتدا توسط انبار دریافت و رسید می‌شوند و در حساب انبار نیز ثبت می‌شوند، در پایان سال، مانده این اقلام که به استناد رسید انبارهای صادره درحساب معین جداگانه انبار در دفاتر ثبت شده است، تحت عنوان دارایی‌های ثابت (اقلام سرمایه‌ای در انبار) طبقه‌بندی می‌شوند.

و) سایر دارایی‌ها:

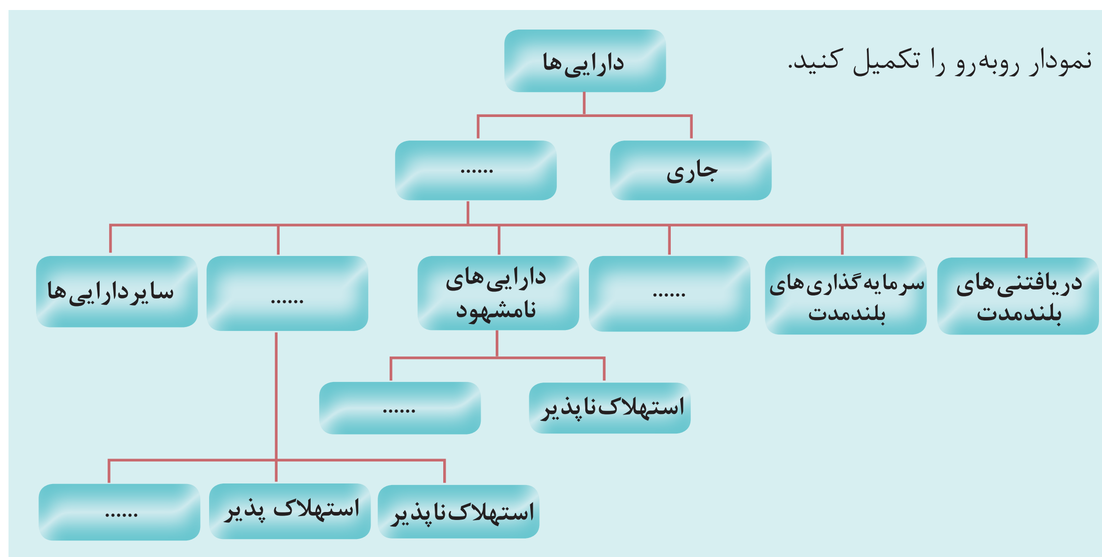
این حساب شامل دارایی‌هایی است که در حساب دیگری نمی‌توانند قرار گیرند مانند وجوه مسدود شده بانکی و اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات یا زمینی که در روال عادی عملیات شرکت مورد استفاده قرار نمی‌گیرند. (مانند زمینی که برای توسعه آتی شرکت تحصیل شده که تا زمان استفاده و به‌کارگیری در این طبقه منظور می‌شود)

فعالیت

با ذکر یک مثال، چند رخداد مالی بیان کنید که در آنها حساب‌های مرتبط با دارایی‌های غیرجاری، بدهکار یا بستانکار شوند.
سند حسابداری مربوط به رخدادهای مذکور را تنظیم کنید.

فعالیت

نمودار روبه‌رو را تکمیل کنید.

فعالیت

با توجه به طبقه‌بندی دارایی‌ها، جدول زیر را تکمیل کنید.

ردیف	نام حساب دارایی	ماهیت عینی		کاهش ارزش		
		مشهود	نامشهود	استهلاک پذیر	استهلاک ناپذیر	نقصان پذیر
۱	اثاثه	✓		✓		
۲	سرقفلی محل کسب		✓		✓	
۳	مراتع و جنگل‌ها					
۴	ماشین‌آلات					
۵	حق تألیف					
۶	معدن زغال سنگ					
۷	زمین					
۸	علامت و نام تجاری					
۹	وسایط نقلیه					
۱۰	نرم افزارهای حسابداری					
۱۱			✓		✓	
۱۲		✓		✓		

فعالیت

تأثیر رخدادهای زیر را بر دارایی‌های غیرجاری در قالب جدول زیر تکمیل کنید.

ردیف	شرح	نحوه تأثیر بر دارایی‌های غیرجاری			اقلام دارایی‌های غیرجاری
		افزایش	کاهش	بی‌تأثیر	
۱	سرمایه‌گذاری غیرنقدی مالک در قالب اختصاص زمین	✓			دارایی ثابت مشهود
۲	دریافت مطالبات ناشی از فروش نسیه ساختمان			✓	--
۳	دریافت وجه بابت واگذاری سرقفلی محل کسب				
۴	پرداخت بدهی خرید نسیه اثاثه				
۵	صدور چک بابت اعطای وام قرض‌الحسنه بلند مدت به مدیران				
۶	صدور چک بابت خرید املاک به قصد ایجاد منافع آتی				
۷	فروش نقدی اثاثه مازاد				
۸	افتتاح حساب سپرده سه ساله نزد بانک مسکن				
۹	خرید زمین به منظور توسعه ساختمان شرکت				
۱۰	خرید نسیه تجهیزات به منظور فروش				
۱۱	سپرده نزد صندوق دادگستری				
۱۲	پیش پرداخت خرید ماشین آلات				
۱۳	رفع مسدودی وجوه بانکی				

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف انواع دارایی‌های جاری و غیرجاری				
۷	شناخت اقلام هر گروه از دارایی‌های جاری و غیرجاری				
۸	شناخت ویژگی دارایی‌های نامشهود و ثابت مشهود				
۹	توانایی طبقه‌بندی حساب‌های مرتبط با دارایی‌ها				
۱۰	توانایی تفکیک دارایی‌های مشهود و نامشهود				

ج) صدور سند حسابداری خرید اموال

لَتُبْلَوُنَّ فی أَموالِکُم و أَنفُسِکُمْ

به یقین (همه شما) در اموال و جان‌های خود، آزمایش می‌شوید.

(سوره آل‌عمران ــ آیه ۱۸۶)

شرح	یادداشت	بهای تمام شده ــ ریال					
		مانده در ۱۳۹۵/۱۲/۳۰	دارایی‌های اضافه شده طی سال مالی	دارایی‌های فروحته شده طی سال مالی	نقل و انتقالات	تعدیلات	مانده در ۱۳۹۶/۱۲/۲۹
زمین							
جاده و معدن							
ساختمان و تأسیسات							
محوطه‌سازی و دیوارکشی							
تجهیزات و ماشین‌آلات							
وسایط نقلیه							
اثاثه اداری و کارگاهی							
ابزار کار و لوازم فنی							
جمع							
دارایی‌های در جریان تکمیل							
پیش پرداخت‌های سرمایه‌ای							
اقلام سرمایه‌ای در انبار							
جمع							
جمع کل							

فعالیت

عوامل مؤثر در تعیین بهای تمام شده دارایی‌های ثابت را نام ببرید.

اصل بهای تمام شده (بهای تمام شده تاریخی)

طبق این اصل، مبادلات حسابداری در تاریخ وقوع به بهای تمام‌شده در دفاتر ثبت می‌گردند.

منظور از بهای تمام‌شده هر دارایی **ارزش مبادله‌ای نقدی آن در تاریخ تحصیل** است، پرداخت‌های اضافی به‌علت خریدهای نسیه و مدت‌دار جزء بهای تمام‌شده دارایی محسوب نمی‌شوند.

بهای تمام شده دارایی نامشهود

دارایی‌های نامشهود در هنگام تحصیل به قیمت تمام شده در دفاتر ثبت می‌گردند.

بهای تمام شده دارایی نامشهود شامل **مجموعه مخارج معقول و ضروری** است که به‌طور مستقیم یا براساس مبانی تخصیص منطقی و یکنواخت جهت **ایجاد، تولید و آماده‌سازی** دارایی برای استفاده موردنظر مؤسسه قابل انتساب است.

قیمت تمام شده دارایی‌های نامشهود شامل اقلام زیر است:

۱ مواد و خدمات به‌کار گرفته شده برای ایجاد دارایی نامشهود

۲ حقوق و مزایای کارکنانی که در ایجاد دارایی نقش داشته‌اند

۳ مخارج ثبت حقوق قانونی

۴ استهلاک حق اختراع و حق امتیازی که برای ایجاد دارایی نامشهود به کار می‌رود

۵ استهلاک دارایی‌های ثابت مشهود مورد استفاده درایجاد دارایی‌های نامشهود

بهای تمام شده دارایی‌های ثابت مشهود

دارایی‌های ثابت نیز در هنگام تحصیل، در دفاتر به قیمت تمام شده ثبت می‌شوند.

بهای تمام شده دارایی ثابت شامل **مجموعه مخارج معقول و ضروری** است که **برای تحصیل و آماده کردن** آن به منظور **استفاده و بهره‌برداری** در شرایط دلخواه مؤسسه لازم است.

در نتیجه بهای تمام شده شامل قیمت خرید و هزینه‌های ساخت، کمیسیون خرید، هزینه‌های ثبتی نقل و انتقال مالکیت، حقوق گمرکی و عوارض دولتی، هزینه‌های بارگیری، حمل‌ونقل، نصب، راه‌اندازی و هزینه‌های دوره بهره‌برداری آزمایشی و تمام مخارج ضروری و عادی که صرف می‌گردد تا دارایی در وضعیت و موقعیت آماده برای استفاده قرار گیرد، می‌باشد.

قیمت تمام شده دارایی‌های ثابت شامل اقلام زیر است:

۱ قیمت خرید نقد

دارایی‌های ثابت باید بر مبنای ارزش نقدی ارزیابی و ثبت شوند. چنانچه مؤسسه‌ای دارایی ثابتی را به‌صورت نسیه یا اقساطی خریداری نماید و در نتیجه مبلغی به عنوان سود یا کارمزد به فروشنده بپردازد، در صورتی که دارایی مزبور بلافاصله قابل بهره‌برداری باشد سود یا کارمزد پرداختی نباید به حساب بهای تمام شده دارایی منظور گردد.

نکته

تفاوت بین قیمت نقدی و مجموع مبالغ پرداختی طی دوره اعتبار به عنوان هزینه تأمین مالی شناسایی می‌شود.

قیمت تمام شده دارایی ثابت نباید از قیمت نقدی آن تجاوز نماید. بنابراین هرگونه تخفیف تجاری یا نقدی لازم است از قیمت خرید کسر شود.

۲ هزینه‌های قبل از بهره‌برداری

این هزینه‌ها برای رساندن دارایی به وضعیت قابل بهره‌برداری انجام می‌شود که موارد زیر نمونه‌هایی از آنها می‌باشند:

- هزینه حمل و بیمه و عوارض گمرکی
- هزینه حقوق و مزایای کارکنانی که به‌طور مستقیم در ساخت دارایی ثابت مشهود مشارکت داشته‌اند
- مخارج نصب و مونتاژ و راه‌اندازی
- مخارج تولید آزمایشی دارایی، پس از کسر خالص عواید حاصل از فروش اقلام تولید شده (نظیر نمونه‌های تولید شده هنگام آزمایش تجهیزات)

در محاسبه قیمت تمام شده، اقلام غیرعادی و پیش‌بینی نشده مثل هزینه تعمیر تجهیزاتی که در جریان حمل آسیب دیده و یا جریمه تأخیر در پرداخت عوارض گمرکی نباید منظور شود.

۳ هزینه‌های اساسی بعد از بهره‌برداری (مخارج سرمایه‌ای)

مخارجی است که انتظار می‌رود **منافع آن علاوه بر دوره جاری به دوره‌های آتی نیز انتقال یابد** و باعث افزایش منافع آتی موجود به میزان بیش از برآورد قبلی گردد.

موارد افزایش منافع آتی می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

الف) افزایش برآورد عمر مفید دارایی

ب) افزایش ظرفیت دارایی

ج) بهبود اساسی در کیفیت بازدهی یا کاهش در بهای تمام شده هر واحد از محصول تولیدی

مخارج جاری:

سایر مخارج دارایی‌های ثابت، که مشمول موارد فوق نیستند و منافع حاصل از خدمات و استفاده از دارایی ثابت را افزایش نمی‌دهند تعمیرات جزئی تلقی می‌گردند.

این مخارج که برای حفظ و نگهداری دارایی ثابت در شرایط عادی عملیاتی انجام می‌شوند حتی اگر رقم با اهمیتی باشند در دوره وقوع به عنوان هزینه در حساب‌ها ثبت می‌گردند.

برای مثال هزینه‌های تعمیر و تعویض قطعات جزئی ماشین‌آلات، وسائط نقلیه و تأسیسات، رنگ‌آمیزی و تعمیرات جزئی ساختمان به حساب هزینه دوره منظور می‌شوند.

اقلام غیر قابل قبول در محاسبه بهای تمام شده:

۱ تخفیفات تجاری و تخفیفات نقدی خرید دارایی (بدون توجه به استفاده یا عدم استفاده آن)

۲ تفاوت بین قیمت نقدی و مجموع مبالغ پرداختی طی دوره اعتبار (هزینه‌های تأمین مالی مرتبط با خرید اعتباری)

۳ مخارج افتتاح و معرفی دارایی جدید یا کالا و خدمات مرتبط با آن دارایی (مخارج تبلیغات و آگاهی)

۴ مخارج مربوط به هزینه‌های غیرمستقیم (سربار) عمومی و اداری غیرمرتبط با رساندن دارایی به وضعیت قابل بهره‌برداری

۵ مالیات‌های قابل استرداد مانند مالیات بر ارزش‌افزوده برای مؤسسات مشمول این قانون

۶ هزینه بیمه و مالیات که بعد از تاریخ تحصیل دارایی هر ساله پرداخت می‌شود.

۷ مخارج غیرعادی پرداخت شده جهت تحصیل دارایی مانند جریمه تأخیر در پرداخت حقوق و عوارض گمرکی

۸ مخارج تأمین مالی بعد از آماده سازی دارایی واجد شرایط برای بهره‌برداری

۹ مخارج آموزش کارکنان برای استفاده مناسب از دارایی

فعالیت

یک نمونه آیین‌نامه یا دستورالعمل مخارج جاری و سرمایه‌ای تهیه کنید و با توجه به آن، جدول زیر را تکمیل کنید.

ردیف	شرح مخارج	مخارج جاری	مخارج سرمایه‌ای
۱	روغن‌کاری ماشین‌آلات	✓	
۲	مالیات ارزش‌افزوده غیر قابل استرداد خرید اثاثه		
۳	افزودن یک خط تولید به ماشین‌آلات		
۴	تعویض قطعات جزئی و کم اهمیت		
۵	حمل و نقل اولیه		
۶	نظافت ساختمان		
۷	ایزوگام ساختمان		
۸	تعمیر اساسی		
۹	...	✓	
۱۰	...		✓

صدور سند حسابداری خرید اموال

اموال و دارایی‌های ثابت به روش‌های مختلفی خریداری می‌شوند که عمده‌ترین موارد آن شامل **خرید نقد، خرید نسیه، خرید اقساطی** و **ترکیبی از موارد مذکور** است.

با توجه به گستردگی موضوع خرید اقساطی در این مبحث تنها به خرید نقد و نسیه اکتفا می‌شود.

طبق قانون، **خرید و فروش اموال منقول** مانند اثاثه و ماشین‌آلات مشمول عوارض و مالیات ارزش‌افزوده است و **عرضه اموال غیرمنقول** از پرداخت عوارض و مالیات معاف است اما وجوه پرداختی به عنوان حق کمیسیون نقل و انتقال این دارایی‌ها مشمول عوارض و مالیات بوده و مبالغ مذکور را می‌توان به بهای تمام شده دارایی خریداری شده اضافه نمود یا به عنوان اعتبار مالیاتی در حساب «سایر حساب‌های دریافتنی» ثبت نمود.

نکته

در صورتی‌که شرکتی در نظام مالیات ارزش‌افزوده ثبت نام نموده باشد و مؤدی مالیات بر ارزش‌افزوده تلقی شود، عوارض و مالیات بر ارزش‌افزوده پرداختی در تمامی مراحل خرید، حمل، نصب و راه‌اندازی و همچنین عوارض و مالیات بر ارزش‌افزوده پرداختی مرتبط با خدمات دریافتی پس از مرحله بهره‌برداری از بهای دارایی یا خدمات دریافت شده تفکیک و به عنوان اعتبار مالیاتی تلقی می‌گردد و در حساب «سایر حساب‌های دریافتنی» ثبت می‌شود.

اگر شرکتی مؤدی مشمول قانون مالیات بر ارزش‌افزوده نباشد باید کلیه عوارض و مالیات‌های ارزش‌افزوده پرداختی در زمان خرید را به **بهای تمام‌شده دارایی ثابت** اضافه و در بدهکار حساب مربوط ثبت نماید.

الف) خرید نقدی دارایی ثابت

ـ خرید دارایی ثابت بدون ثبت مالیات بر ارزش‌افزوده:

شماره سند:		شرکت			شماره صفحه دفتر روزنامه:
تاریخ سند:		سند حسابداری			تعدادضمائم:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار(ریال)
		زمین		×××	
		ساختمان		×××	
		موجودی نقد ـ بانک			×××
جمع:				×××	×××
شرح سند: پرداخت بابت خرید دارایی ثابت					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

ـ خرید دارایی ثابت با ثبت مالیات بر ارزش‌افزوده:

شماره سند:		شرکت			شماره صفحه دفتر روزنامه:
تاریخ سند:		سند حسابداری			تعدادضمائم:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		اثاثه		×××	
		وسایط نقلیه		×××	
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات ارزش‌افزوده		×××	
		موجودی نقد ـ بانک			×××
جمع:				×××	×××
شرح سند: پرداخت بابت خرید دارایی ثابت و منظور نمودن اعتبار مالیاتی					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

ب) خرید نسیه دارایی ثابت

ـ خرید دارایی ثابت بدون مالیات بر ارزش‌افزوده:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ...... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعدادضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
		زمین		×××	
		ساختمان		×××	
		سایر حساب‌های پرداختنی			×××
جمع:				×××	×××
شرح سند: پرداخت بابت خرید دارایی ثابت					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

ـ خرید دارایی ثابت با مالیات بر ارزش‌افزوده:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ...... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
		اثاثه و منصوبات		×××	
		وسایط نقلیه		×××	
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات ارزش‌افزوده		×××	
		سایر حساب‌های پرداختنی			×××
جمع:				×××	×××
شرح سند: پرداخت بابت خرید دارایی ثابت و منظور نمودن اعتبار مالیاتی					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

نکته

اگر دارایی ثابت به بهایی بیشتر از قیمت نقدی و به‌طور نسیه خریداری و بلافاصله مورد بهره‌برداری قرار گیرد اختلاف قیمت نقد و نسیه به عنوان هزینه دوره (هزینه مالی) شناسایی می‌شود.

شماره سند:		شرکت		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعدادضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		دارایی ثابت		×××	
		هزینه مالی		×××	
		سایر حساب‌های پرداختنی			×××
جمع:				×××	×××
شرح سند: خرید نسیه دارایی ثابت به بهایی بیشتر از ارزش نقدی					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

مثال :

شرکت «تجریش» در تاریخ ۹۶/۷/۱ اثاثه‌ای را که قیمت نقدی آن ۲۴٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال بود به‌صورت نسیه سه ماهه از شرکت «جماران» به بهای ۲۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال خریداری نمود و بابت حمل آن ۲٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال پرداخت نمود و بلافاصله مورد بهره‌برداری قرار داد.

مطلوب است:

تنظیم سند حسابداری مربوط به خرید اثاثه

شماره سند:		شرکت		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۶/۷/۱		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		اثاثه و منصوبات		۲۶٬۰۰۰٬۰۰۰	
		هزینه مالی		۱٬۰۰۰٬۰۰۰	
		سایر حساب‌های پرداختنی ـ جماران			۲۵٬۰۰۰٬۰۰۰
		موجودی نقد ـ بانک			۲٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: بیست‌وهفت میلیون ریال				۲۷٬۰۰۰٬۰۰۰	۲۷٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: خرید نسیه اثاثه و پرداخت نقدی هزینه حمل آن					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

اگر در مثال صفحهٔ قبل، فروشنده و حمل‌کننده، درصدی (برای مثال ۹٪) را به عنوان عوارض و مالیات بر ارزش‌افزوده به بهای خرید اثاثه طبق فاکتور رسمی و هزینه حمل طبق بارنامه اضافه نمایند، سند حسابداری خرید، به‌صورت زیر تغییر می‌کند (شرکت تجریش مؤدی مشمول مالیات بر ارزش‌افزوده است):

شماره سند:	شرکت	شماره صفحه دفتر روزنامه:			
تاریخ سند: ۹۶/۷/۱	سند حسابداری	تعداد ضمائم:			
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		اثاثه و منصوبات		۲۶٬۰۰۰٬۰۰۰	
		هزینه مالی		۱٬۰۰۰٬۰۰۰	
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش‌افزوده		۲٬۴۳۰٬۰۰۰	
		سایر حساب‌های پرداختنی ـ جماران			۲۷٬۲۵۰٬۰۰۰
		موجودی نقد ـ بانک			۲٬۱۸۰٬۰۰۰
جمع: بیست‌ونه میلیون و چهارصدوسی هزار ریال				۲۹٬۴۳۰٬۰۰۰	۲۹٬۴۳۰٬۰۰۰
شرح سند: خرید نسیه اثاثه و پرداخت نقدی هزینه حمل آن					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

فعالیت

اگر در مثال فوق (شرکت تجریش)، فقط اثاثه مشمول مالیات شود و هزینه حمل، مربوط به جابه‌جایی داخل شهر فرض شده و مشمول مالیات نباشد سند حسابداری خرید نسیه اثاثه و پرداخت هزینه حمل را صادر کنید.

شماره سند:	شرکت	شماره صفحه دفتر روزنامه:			
تاریخ سند: ۹۶/۷/۱	سند حسابداری	تعداد ضمائم:			
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار(ریال)
		....		....	
		....		....	
		....		....	
		....			....
		موجودی نقد ـ بانک			۲٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: بیست‌ونه میلیون و دویست و پنجاه‌هزار ریال				۲۹٬۲۵۰٬۰۰۰	۲۹٬۲۵۰٬۰۰۰
شرح سند: خرید نسیه اثاثه و پرداخت نقدی هزینه حمل آن					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

نحوه محاسبه و ثبت بهای تمام شده اقلام عمده دارایی‌های ثابت به تفکیک عناوین حساب‌ها

فعالیت

شرکت گاما در آبان ماه ۱۳۹۶ پرداخت‌هایی به شرح جدول زیر انجام داده است، به نظر شما هرکدام از آنها در چه حساب یا حساب‌هایی ثبت می‌شود؟

شرح	شرح مخارج	حساب مربوطه
۱	کارمزد به بنگاه معاملاتی مسکن	
۲	تعویض لوله‌کشی ساختمان خریداری شده	
۳	خرید آهن‌آلات مربوط به ساخت کارگاه	
۴	احداث پارکینگ برای کارخانه	
۵	حمل ماشین‌آلات خریداری شده از بندر تا کارخانه	
۶	خرید میز و صندلی	
۷	شماره‌گذاری خودروی خریداری شده در مناقصه دولتی	
۸	نصب شوفاژ	
۹	تخریب ساختمان فرسوده خریداری شده	
۱۰	پیش پرداخت خرید ابزار و لوازم فنی	

الف) زمین

فعالیت

شرکت آلفا به منظور توسعه بخش تولیدی خود نسبت به خرید ساختمانی فرسوده اقدام نموده است. به نظر شما هزینه‌های مربوط به خرید و نقل و انتقال آن در چه حساب یا حساب‌هایی ثبت می‌شود؟

زمین، دارایی ثابتی است که در تملک شرکت بوده و در آن اقدام به ساخت و ایجاد دارایی‌های دیگری نظیر ساختمان و تأسیسات شده یا به قصد مذکور تحصیل شده است و در فرایند عملیات اقتصادی، اداری و خدماتی شرکت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

نکته

زمین تحصیل شده برای توسعه بعدی شرکت یا زمین‌هایی که مازاد بر نیاز (بلااستفاده) می‌باشند در سرفصل سایر دارایی‌ها (تا زمان به‌کارگیری) ثبت می‌شوند.

کلیه مخارج مربوط به خرید و مخارجی که زمین تحصیل شده را برای استفاده مورد نظر آماده می‌سازد، باید جزء بهای تمام شده زمین منظور گردد.

برخی از اجزای مشخص بهای تمام شده زمین عبارت‌اند از:

۱ قیمت خرید

۲ مخارج مربوط به معامله و انتقال سند مالکیت زمین از جمله کارمزد دلالی، مالیات غیرقابل استرداد خرید، حق ثبت و سایر هزینه‌های دفتری

۳ مخارج تخریب و برچیدن تأسیسات و ساختمان‌های فرسوده مستقر در زمین خریداری شده پس از کسر عواید حاصل از فروش مواد و مصالح اسقاطی

۴ مخارج آماده‌سازی زمین: مخارجی که برای استفاده مورد نظر از زمین باید انجام گیرد مانند مخارج تسطیح، خاک‌ریزی و خاک‌برداری و...

زمین در مفهوم عمومی آن دارایی ثابت با عمر نامحدود است و برای آن استهلاکی در نظر گرفته نمی‌شود بنابراین اگر زمین و ساختمان به‌طور یکجا خریداری شود، بهای تمام شده هر یک باید جداگانه شناسایی و در حساب‌های مربوطه ثبت گردند.

در صورتی‌که در زمین خریداری شده، تأسیساتی نظیر نرده‌کشی، آسفالت محوطه یا پیاده‌روسازی، احداث پارکینگ و غیره ایجاد گردد، هزینه مربوط به آنها، قابل احتساب به قیمت تمام شده زمین نخواهد بود. هزینه چنین اقلامی لازم است که در بدهکار حساب جداگانه‌ای به نام «مستحدثات در زمین» ثبت شود و در طی عمر مفید آن مستهلک گردد.

مثال:

شرکت بازرگانی نائین در خرداد ماه ۹۶ یک دستگاه ساختمان فرسوده خریداری نمود تا با تخریب آن ساختمان جدیدی احداث نماید، سایر اطلاعات به شرح زیر است:

بهای خرید زمین	۵۲۰‘۰۰۰‘۰۰۰
کارمزد بنگاه معاملات ملکی (۰/۵٪)	۲‘۶۰۰‘۰۰۰
مالیات بر ارزش‌افزوده ـ قابل استرداد (۹٪ کارمزد)	۲۳۴‘۰۰۰
مالیات نقل و انتقال سند مالکیت (غیر قابل استرداد)	۲۰‘۸۰۰‘۰۰۰
تعرفه حق‌التحریر دفاتر اسناد رسمی	۲‘۲۹۰‘۰۰۰
هزینه تخریب ساختمان قدیمی	۷‘۵۰۰‘۰۰۰
عواید حاصل از فروش مصالح به جای مانده	۳‘۷۵۰‘۰۰۰
هزینه تسطیح و خاک برداری	۲‘۲۵۰‘۰۰۰
هزینه حفر چاه عمیق	۱۵‘۰۰۰‘۰۰۰
هزینه دیوارکشی دور زمین	۴‘۵۰۰‘۰۰۰
هزینه ایجاد راه ارتباطی و پیاده‌روسازی	۲۲‘۵۰۰‘۰۰۰
هزینه ایجاد فضای سبز	۱۲‘۰۰۰‘۰۰۰

مطلوب است:

محاسبه بهای تمام شده زمین

۵۲۰‘۰۰۰‘۰۰۰+۲‘۶۰۰‘۰۰۰ + ۲۰‘۸۰۰‘۰۰۰ + ۲‘۲۹۰‘۰۰۰ + ۷‘۵۰۰‘۰۰۰−۳‘۷۵۰‘۰۰۰ + ۲‘۲۵۰‘۰۰۰= ۵۵۱‘۶۹۰‘۰۰۰

ب) مستحدثات در زمین

فعالیت

معنی و مفهوم واژه «مستحدثات» چیست و دربرگیرنده چه اقلامی و با چه کاربردی است؟

«مستحدثات در زمین» عبارت‌اند از دارایی‌هایی که جهت **حفاظت و محصور کردن زمین**، و یا ایجاد محوطه جهت استفاده بهینه از تأسیسات و ساختمان‌ها، **ایجاد فضای سبز** (دارای عمر طولانی)، همچنین **تسهیل در رفت و آمد** محوطه در تصرف (شامل جاده و راه‌های عمومی نمی‌گردد) ایجاد می‌شوند.
موارد عمده‌ای که در این گروه طبقه‌بندی می‌شوند شامل این موارد است: نرده و دیوار اطراف زمین و تأسیسات، آسفالت محوطه، جاده‌های دسترسی تحت تملک شرکت، مسیر ماشین‌رو، پرچین، پیاده‌روسازی، احداث پارکینگ، ایجاد فضای سبز، منظره‌سازی و... می‌باشد، بهای تمام شده این گروه از دارایی‌ها در طی عمر مفید آنها مستهلک می‌گردد.
با توجه به اطلاعات مثال قبل (شرکت نائین) بهای تمام‌شده مستحدثات در زمین به صورت زیر محاسبه می‌شود:

۱۵،۰۰۰،۰۰۰ + ۴،۵۰۰،۰۰۰ + ۲۲،۵۰۰،۰۰۰ +۱۲،۰۰۰،۰۰۰ = ۵۴،۰۰۰،۰۰۰

با فرض اینکه تمامی مبالغ مربوط از طریق حساب جاری شرکت پرداخت شده باشند و فقط کارمزد پرداختی به بنگاه، مشمول مالیات بر ارزش‌افزوده باشد، سند حسابداری آن به‌صورت زیر می‌باشد:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ...... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		زمین		۵۵۱،۶۹۰،۰۰۰	
		مستحدثات در زمین		۵۴،۰۰۰،۰۰۰	
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات ارزش‌افزوده		۲۳۴،۰۰۰	
		موجودی نقد ـ بانک			۶۰۵،۹۲۴،۰۰۰
جمع: ششصدوپنج میلیون و نهصدوبیست‌وچهار هزار ریال				۶۰۵،۹۲۴،۰۰۰	۶۰۵،۹۲۴،۰۰۰
شرح سند: پرداخت بابت خرید دارایی ثابت					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

ج) ساختمان

فعالیت

۱ آیا ایجاد حساب «ساختمان» در شرکت‌ها مستلزم وجود حساب «زمین» است؟
۲ شرکتی که اقدام به خرید یک واحد آپارتمانی نموده است این خرید را در چه حسابی ثبت می کند؟

بهای تمام شده ساختمان شامل تمام مخارجی است که برای تحصیل ساختمان، انتقال مالکیت ساختمان به خریدار و آماده‌سازی آن برای استفاده مورد نظر انجام می‌شود.

نکته

۱ آلاچیق یا سقف‌های چوبی که در عرف، ساختمان تلقی نمی‌شوند مشمول این حساب نیستند.
۲ ساختمان‌هایی که به قصد سرمایه‌گذاری جهت کسب منافع آتی یا به منظور استفاده درفعالیت‌های غیرمرتبط در تملک شرکت قرار دارند در حساب ساختمان ثبت نمی‌شوند.
۳ تأسیسات منصوب در بنا از قبیل لوله‌کشی داخل ساختمان که جداسازی بهای آن از بهای ساختمان به آسانی امکان‌پذیر نیست، بخشی از ساختمان تلقی می‌شود و در حساب ساختمان ثبت می‌گردد.
در مواردی که امکان تفکیک هزینه‌های تأسیساتی موجود در ساختمان وجود دارد بهتر است بهای تمام شده تأسیسات ساختمان در حسابی جداگانه ثبت شود.
۴ بهای آنچه در داخل ساختمان نصب می‌گردند و قابلیت جابه‌جایی و تغییر محل را ندارند (نظیر کمد دیواری، قفسه‌بندی، پارتیشن، کابینت، کتابخانه و...) به بهای تمام شده ساختمان اضافه می‌گردد.
در صورتی که دارایی‌های مزبور در بنا نصب نشده باشند جزء اموال منقول محسوب و در حساب اثاثه یا تجهیزات ثبت می‌شوند، زیرا عمر این‌گونه دارایی‌ها معمولاً با عمر ساختمان متفاوت است.

فعالیت

شرکت‌ها در صورتی که قصد اجاره ساختمان را نداشته باشند و هدف آنها مالکیت ساختمان باشد از چه روش‌هایی اقدام به تحصیل ساختمان می‌کنند؟

واحد تجاری ممکن است از طریق **خرید**، ساختمان مورد نیاز خود را تحصیل نماید یا خود اقدام به **ساخت** آن کند یا برای ساخت با پیمانکار **قرارداد** منعقد نماید که در هر حالت بهای تمام شده آن متفاوت خواهد بود.

ــ قیمت تمام شده ساختمان خریداری شده:

زمانی که ساختمان از طریق خرید تحصیل می‌شود بهای تمام شده آن معمولاً شامل موارد زیر است:

۱ قیمت نقدی خرید ساختمان
۲ مخارج قانونی، مانند هزینه‌های انتقال مالکیت و تغییر کاربری
۳ کلیه هزینه‌های لازم جهت استفاده مناسب از ساختمان، مانند مخارج مربوط به تعمیر و بهسازی پشت‌بام، کف‌پوش‌ها، سیم‌کشی و لوله‌کشی و...

- قیمت تمام شده احداث ساختمان:

شرکت ...				نوع دارایی : دارایی های در جریان ساخت شامل کدهای ...								فرم شماره ...
نام تنظیم کننده لیست :												سرپرست حسابداری ریالی
ردیف	نوع دارایی در جریان ساخت شامل کدهای ...	نام پروژه	محل استقرار	شماره قرارداد	تاریخ شروع قرارداد	تاریخ پایان قرارداد	مدت تاخیر قرارداد	علت تاخیر قرارداد	پیش‌بینی زمان اتمام پروژه	درصد پیشرفت کار	در حال بهره برداری (بلی/خیر)	مبلغ ریالی ثبت شده در دفاتر مالی کدهای ...
۱												
۲												
۳												
۴												
۵												

امضای تهیه کننده — امضای کمیته [illegible] — [illegible] — رئیس هیات مدیره

بهای تمام شده ساختمانی که شرکت به قصد استفاده خود می‌سازد شامل تمام مخارجی است که در طول دوره ساخت صرف شده و قابل اختصاص به ساختمان باشد.
این مخارج در طی دوره ساخت تا قبل از تکمیل و بهره‌برداری در سرفصل دارایی‌های در جریان ساخت ثبت می‌گردد، پس از ساخت و در زمان شروع به بهره‌برداری، با تعیین بهای تمام شده دارایی، به سرفصل مذکور (ساختمان) منتقل می‌شود.

بخشی از هزینه‌های مرتبط با بهای تمام شده احداث ساختمان عبارت‌اند از:

۱ حق‌الزحمه طراحی و مهندسی
۲ هزینه اخذ پروانه ساخت
۳ مخارج گودبرداری و خاک‌برداری ناشی از آن
۴ مواد و مصالح مصرفی مورد نیاز
۵ دستمزد و سایر هزینه‌های ساخت و نصب تأسیسات جدایی‌ناپذیر
۶ هزینه حمل، عوارض گمرکی و سود بازرگانی، تخلیه و بارگیری و انبارداری مصالح خریداری شده
۷ هزینه بهره در طی دوره ساخت تا قبل از بهره‌برداری
۸ سایر مخارج عادی و ضروری

نکته

۱ مخارج مستحدثات موقتی که به‌صورت کارگاه یا انبار لوازم و مواد و مصالح در طی دوره احداث بنای جدید انجام می‌شود به عنوان بهای تمام شده ساختمان جدید ثبت می‌شود.
۲ مخارجی که به عنوان بیمه حوادث در طی دوره احداث بنای جدید پرداخت می‌شود، در واقع بخشی از بهای تمام شده ساختمان جدید است، زیرا جزء مخارج عادی و ضروری بنای جدید است.
۳ اگر واحد تجاری یکی از ساختمان‌های قدیمی خود را برای احداث ساختمان جدید تخریب نماید، مخارج تخریب (پس از کسر عواید حاصل از فروش مواد و مصالح اسقاطی) قابل انتقال به هیچ یک ازحساب‌های زمین یا ساختمان نیست و باید به حساب سود و زیان انتقال یابد.
۴ در صورتی‌که قیمت تمام شده دارایی ساخته شده توسط واحد تجاری، بیشتر از ارزش متعارف نقدی آن باشد، مبلغ مازاد، هزینه محسوب می‌شود و به سود و زیان انتقال می‌یابد.

ارزش منصفانه: مبلغی است که خریدار و فروشنده‌ای مطلع و مایل می‌توانند در معامله‌ای حقیقی و در شرایط عادی، یک دارایی را در ازای آن مبلغ با یکدیگر مبادله کنند.

ـ قیمت تمام شده تحصیل ساختمان از طریق قرارداد با پیمانکار:

بهای تمام شده ساختمان‌هایی که از طریق انعقاد قرارداد با پیمانکار احداث می‌شوند شامل تمامی مبالغ قرارداد و مخارج آماده‌سازی ساختمان برای استفاده مورد نظر می‌باشد که این مبحث در دوره‌های تحصیلی بالاتر تحت عنوان «حسابداری پیمانکاری» مطرح می‌شوند.

مثال:

مؤسسه تجاری «آبادان» با امضای قراردادی، عملیات ساخت دفتر بازرگانی خود را به معمار مورد اعتماد شرکت واگذار نموده است و مبالغ زیر را از طریق حساب جاری شرکت به‌طور نقد در تاریخ‌های مذکور پرداخت نموده است:

۹۵/۷/۱ـ خرید یک قطعه زمین به مبلغ ۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال.

۹۵/۷/۱۱ـ پرداخت ۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال بابت تهیه نقشه ساختمانی و مجوز ساخت.

۹۵/۸/۸ـ خرید مصالح ساختمانی مورد نیاز و پرداخت هزینه حمل آنها جمعاً به مبلغ ۱۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال.

۹۵/۱۰/۱۰ـ پرداخت ۴۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال حق‌الزحمه معمار و سایر عوامل اجرایی.

۹۵/۱۱/۲۲ـ ساختمان تکمیل گردید و مورد بهره‌برداری قرار گرفت.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری رخدادهای فوق

شماره سند: **شرکت ......** **شماره صفحه دفتر روزنامه:**

تاریخ سند: ۹۵/۷/۱ **سند حسابداری** **تعداد ضمائم:**

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		زمین		۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		موجودی نقد ـ بانک			۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: هشتاد میلیون ریال				۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: خرید نقدی زمین به منظور شروع عملیات ساختمانی					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

شماره سند: **شرکت ......** **شماره صفحه دفتر روزنامه:**

تاریخ سند: ۹۵/۷/۱۱ **سند حسابداری** **تعداد ضمائم:**

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان		۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		موجودی نقد ـ بانک			۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: ده میلیون ریال				۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: تهیه نقشه ساختمانی و دریافت مجوز ساخت					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

شماره سند: **شرکت ......** **شماره صفحه دفتر روزنامه:**

تاریخ سند: ۹۵/۸/۸ **سند حسابداری** **تعداد ضمائم:**

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان		۱۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		موجودی نقد ـ بانک			۱۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: یکصدوبیست میلیون ریال				۱۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۱۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: خرید مصالح ساختمانی و پرداخت هزینه حمل آنها					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

شماره سند: تاریخ سند: ۹۵/۱۰/۱۰		شرکت ...... سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان		۴۵٬۰۰۰٬۰۰۰	
		موجودی نقد ـ بانک			۴۵٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: چهل‌وپنج میلیون ریال				۴۵٬۰۰۰٬۰۰۰	۴۵٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: حق‌الزحمه معمار و سایر عوامل اجرایی					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:	تصویب‌کننده:		

شماره سند: تاریخ سند: ۹۵/۱۱/۲۲		شرکت ...... سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		ساختمان		۱۷۵٬۰۰۰٬۰۰۰	
		دارایی در جریان ساخت ـ ساختمان			۱۷۵٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: یک‌صد و هفتاد و پنج میلیون ریال				۱۷۵٬۰۰۰٬۰۰۰	۱۷۵٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: انتقال هزینه‌های ساختمان به حساب مربوط					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:	تصویب‌کننده:		

د) ماشین‌آلات و تجهیزات

هرگونه دارایی که مستقیماً در تولید محصولات یا ساخت سایر دارایی‌های شرکت یا برای اجرای امور مرتبط با موضوع فعالیت شرکت مورد استفاده قرار گیرد، تحت عنوان «ماشین‌آلات و تجهیزات» طبقه‌بندی می‌شود.

ماشین‌آلات و تجهیزات شامل انواع ماشین‌آلات راه‌سازی، تولید کالا، قطعات عمده ماشین‌آلات و... است که به روال عادی عملیات شرکت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

قیمت تمام شده ماشین‌آلات و تجهیزات خریداری شده شامل اقلام زیر است:

۱ قیمت خرید پس از کسر کلیه تخفیفات تجاری و نقدی.

۲ هزینه حمل و بارگیری و بیمه در طول دوره حمل

۳ حقوق و عوارض گمرکی و سایر حقوق پرداختی به مراجع قانونی

۴ مخارج نصب و راه‌اندازی تا مرحله بهره‌برداری

۵ مخارج بازسازی و مرمت ماشین‌آلات دست دوم خریداری شده

۶ سایر مخارج لازم و ضروری جهت استفاده بهینه

نکته

مخارج غیرمترقبه و غیرعادی نظیر پرداخت جریمه به علت تأخیر در پرداخت حقوق گمرکی یا تعمیر قطعاتی از ماشین‌آلات که در حمل‌ونقل خسارت دیده‌اند، نباید به بهای تمام شده ماشین‌آلات و تجهیزات تحصیل شده اضافه گردد.

در شرکت‌های مؤدی مالیات بر ارزش‌افزوده، عوارض و مالیات بر ارزش‌افزوده پرداختی در تمامی مراحل خرید، حمل، نصب و راه‌اندازی ماشین‌آلات و همچنین عوارض و مالیات بر ارزش‌افزوده پرداختی مرتبط با خدمات دریافتی پس از مرحله بهره‌برداری، از بهای تمام شده ماشین‌آلات یا هزینه خدمات دریافتی تفکیک و به عنوان اعتبار مالیاتی تلقی می‌شود و در حساب «سایر حساب‌های دریافتنی» ثبت می‌گردد.

مثال:

شرکت «خراسان» در اول آذرماه ۱۳۹۶ اقدام به خرید ماشین‌آلات از شرکت «اراک» نموده و مخارج زیر را در رابطه با ماشین‌آلات خریداری شده متحمل گردیده است:

قیمت خرید طبق فاکتور ـ با احتساب تخفیف و مالیات ۹٪	۲٬۱۸۰٬۰۰۰
تخفیفات تجاری	۵٪
مخارج حمل‌ونقل طبق بارنامه ـ با احتساب مالیات ۹٪	۳۸۱٬۵۰۰
مخارج تولید آزمایشی	۱۴۰٬۰۰۰
عواید حاصل از فروش تولیدات آزمایشی	۶۵٬۰۰۰
حق‌الزحمه پرداختی به مهندسین مشاور بابت نصب ـ با احتساب مالیات ۹٪	۱۰۹٬۰۰۰
مخارج اضافی به علت اشتباه در نصب ماشین‌آلات	۴۵٬۰۰۰

مطلوب است:

محاسبه بهای تمام شده ماشین‌آلات و ثبت حسابداری آن

بهای تمام شده ماشین‌آلات :	ریال
بهای خرید ماشین‌آلات (٪ ۱۰۹÷۲٬۱۸۰٬۰۰۰)	۲٬۰۰۰٬۰۰۰
مخارج حمل و نقل (٪ ۱۰۹÷۳۸۱٬۵۰۰)	۳۵۰٬۰۰۰
مخارج تولید آزمایشی	۱۴۰٬۰۰۰
عواید حاصل از فروش تولیدات آزمایشی	(۶۵٬۰۰۰)
حق‌الزحمه پرداختی به مهندسین مشاور (٪ ۱۰۹÷۱۰۹٬۰۰۰)	۱۰۰٬۰۰۰
بهای تمام شده ماشین‌آلات	۲٬۵۲۵٬۰۰۰
عوارض و مالیات بر ارزش‌افزوده	۱۸۰٬۰۰۰+۳۱٬۵۰۰+۹٬۰۰۰=۲۲۰٬۵۰۰

شماره سند: تاریخ سند: ۹۶/۹/۱		شرکت ...... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		ماشین‌آلات		۲،۵۲۵،۰۰۰	
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات ارزش‌افزوده		۲۲۰،۵۰۰	
		هزینه متفرقه		۴۵،۰۰۰	
		موجودی نقد ـ بانک			۲،۷۹۰،۵۰۰
جمع: دو میلیون و هفتصدو نودهزار و پانصد هزار ریال				۲،۷۹۰،۵۰۰	۲،۷۹۰،۵۰۰
شرح سند: پرداخت بابت خرید ماشین‌آلات و هزینه‌های مربوط به آن					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

هـ) وسایط نقلیه

فعالیت

شرکت «بتا» در مهر ماه سال جاری نسبت به خرید یک دستگاه خودرو «ون» و یک دستگاه لیفتراک اقدام نموده است، هر یک از آنها در چه حسابی ثبت می‌شوند؟

هر وسیله قابل حرکت جهت حمل بار و یا مسافر (به استثنای وسایلی که در حوزه تعریف ماشین‌آلات قرار می‌گیرند) مانند انواع خودرو، وانت، کامیون و کامیونت، وسایل نقلیه دریایی و هوایی در سرفصل «وسایط نقلیه» قرار می‌گیرند.

بهای تمام‌شده وسایط نقلیه خریداری‌شده شامل اقلام زیر است:

۱ قیمت خرید پس از کسر تخفیف‌های تجاری و نقدی
۲ هزینه حمل و نقل و بارگیری و بیمه حمل
۳ عوارض حقوقی گمرکی، شماره‌گذاری و سایر حقوق پرداختی به مراجع قانونی
۴ مخارج بازسازی و مرمت که برای قابل استفاده ساختن وسایط نقلیه دست دوم انجام می‌شود.
۵ وجوه غیرقابل استرداد مربوط به سفارش خرید.

نکته

۱ هزینه‌های بیمه اعم از بدنه و شخص ثالث و لوازم اضافی که همراه وسیله نقلیه خریداری‌شده تحویل می‌شود، در زمان تحصیل، جزء بهای تمام‌شده دارایی به شمار می‌رود.
۲ هزینه استعلام بها، حق دلالی و نظایر آنها بخشی از بهای تمام‌شده محسوب نمی‌شود و به حساب هزینه دوره منظور می‌گردد.

مثال:

شرکت «ایلیا»، یک دستگاه خودروی سواری با مشخصات و شرایط درج شده در فاکتور زیر (صادره از طرف فروشنده) را به‌صورت اینترنتی خریداری کرده است.

شماره: ۵۷۰۸۱۱ | **فاکتور فروش** | ۱۳۹۵/۱۲/۱۹

مشخصات فروشنده

نام شخص حقیقی/حقوقی:............ شماره اقتصادی شماره ثبت / ملی
استان:.........شهرستان:............ نشانی: کد پستی ده رقمی

مشخصات خریدار

نام شخص حقیقی/حقوقی:............ شماره اقتصادی شماره ثبت / ملی
استان:.........شهرستان:............ نشانی: کد پستی ده رقمی

مشخصات خودرو

نام: مدل: تیپ: کلاس: رنگ:
شماره بدنه: شماره موتور:

ردیف	شرح	مبلغ	توضیحات
۱	خالص بهای کارخانه	262,270,000	
۲	عوارض شهرداری (3%)	7,868,100	
۳	مالیات ارزش افزوده(6%)	15,736,200	
۴	بیمه شخص ثالث	9,820,900	
۵	مبلغ ثبت شماره گذاری	500,000	
۶	مالیات شماره گذاری(3%)	7,868,100	
۷	هزینه پست	138,700	
	جمع	304,202,000	
	پیش پرداخت	-	
	مبلغ قابل پرداخت	304,205,000	

مهر و امضاء فروشنده: مهر و امضاء خریدار:

مطلوب است:

صدور سند حسابداری مرتبط با این رویداد.

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ...... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار (ریال)**	**بستانکار (ریال)**
		وسایط نقلیه		۲۸۰،۶۰۰،۷۰۰	
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات ارزش‌افزوده		۲۳،۶۰۴،۳۰۰	
		موجودی نقد ـ بانک			۳۰۴،۲۰۵،۰۰۰
جمع: سیصدوچهار میلیون و دویست وپنج هزار ریال				۳۰۴،۲۰۵،۰۰۰	۳۰۴،۲۰۵،۰۰۰
شرح سند: پرداخت بابت خرید ماشین‌آلات و هزینه‌های مربوط به آن					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

و) اثاثه و منصوبات

دارایی‌هایی هستند که جزء وسایل ضروری و تسهیلاتی برای اجرای امور اداری، خدمات دفتری و عمومی به شمار می‌روند، اثاثه و منصوبات، شامل دستگاه‌های محاسباتی، تجهیزات اداری، تجهیزات سرمایشی ـ گرمایشی، تجهیزات مخابراتی منقول، وسایل صوتی و تصویری و... می‌باشد.

فعالیت

شرکتی اثاثه خود را در هفت گروه به شرح جدول ذیل طبقه‌بندی نموده است، به نظر شما هر یک از اثاثه باید در کدام گروه طبقه‌بندی شود؟

ردیف	شرح اثاثه	ماشین‌های اداری	لوازم الکترونیکی	لوازم خانگی و آشپزخانه	مبلمان اداری و خانگی	لوازم مخابراتی	وسایل ورزشی	وسایل پزشکی
۱	دستگاه‌های فتوکپی و تکثیر	✓						
۲	بارکدخوان	✓						
۳	دوربین عکاسی و فیلم‌برداری		✓					
۴	یخچال و فریزر							
۵	کمدها و فایل‌ها							
۶	تلفن‌های رومیزی و همراه							
۷	تردمیل							
۸	دستگاه تست قند خون (گولکومتر)							
۹	دستگاه پرفراژ برقی							
۱۰	آمپلی فایر و میکروفون							
۱۱	ماشین لباس‌شویی و ظرف‌شویی							
۱۲	دمبل، وزنه و هالتر							
۱۳	برانکارد							
۱۴	بخاری برقی و گازی							
۱۵	فرش‌های دست بافت و ماشینی							
۱۶	آب سردکن و یخ ساز							
۱۷	قاب‌های نفیس و با ارزش							
۱۸	فشارسنج، گوشی و دماسنج طبی							

بهای تمام شده اثاثه و منصوبات شامل اجزای زیر است:

۱ قیمت خرید پس از کسر تخفیف‌های تجاری و نقدی

۲ هزینه حمل و نقل، بیمه و بارگیری

۳ عوارض حقوقی گمرکی و سایر حقوق پرداختی به مراجع قانونی

۴ سایر مخارجی که برای راه‌اندازی دارایی تا مرحله بهره‌برداری انجام می‌شوند، مانند نصب و زیرسازی و حق‌الزحمه خدمات فنی.

مثال:

شرکت «گنبد» با برنده شدن دریک مزایده، ۱۰۰ عدد صندلی ویژه سالن همایش را از شرکت «گرگان» خریداری کرده و در این خصوص پرداخت‌هایی به شرح زیر انجام داده است:

ردیف	شرح پرداخت ها	مبلغ
۱	مبلغ اثاثه طبق فاکتور ـ با مالیات	۵۴،۵۰۰،۰۰۰
۲	مخارج شرکت در مزایده	۲۵۰،۰۰۰
۳	حمل و جابه‌جایی ـ بدون مالیات	۱،۷۵۰،۰۰۰
۴	فاکتور خرید و تعویض روکش ـ با مالیات	۹،۸۱۰،۰۰۰
۵	مخارج نصب در سالن اجتماعات	۲،۵۰۰،۰۰۰
جمع		۶۸،۸۱۰،۰۰۰

مطلوب است:

صدور سند حسابداری خرید اثاثه و تعیین بهای تمام شده هر عدد صندلی

(۵۴،۵۰۰،۰۰۰+۹،۸۱۰،۰۰۰) ÷ ٪۱۰۹= ۵۹،۰۰۰،۰۰۰

۵۹،۰۰۰،۰۰۰× ٪۹= ۵،۳۱۰،۰۰۰

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ...... سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		اثاثه		۶۳،۵۰۰،۰۰۰	
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات ارزش‌افزوده		۵،۳۱۰،۰۰۰	
		موجودی نقد ـ بانک			۶۸،۸۱۰،۰۰۰
جمع: شصت‌وهشت میلیون و هشتصدوده هزار ریال				۶۸،۸۱۰،۰۰۰	۶۸،۸۱۰،۰۰۰
شرح سند: پرداخت بابت خرید ماشین‌آلات و هزینه‌های مربوط به آن					
تنظیم‌کننده:		تأیید کننده:	تصویب‌کننده:		

بهای تمام شده هر عدد صندلی ۶۳،۵۰۰،۰۰۰÷۱۰۰= ۶۳۵،۰۰۰

ز) تأسیسات

فعالیت

شرکت «دلتا» با توجه به مخارج بالای هزینه برق مصرفی کارخانه جهت خرید و نصب یک دستگاه ژنراتور تولید برق و چند دستگاه کولر کم مصرف اقدام کرده است، حسابدار جدید شرکت با مراجعه به اسناد قبلی دریافته است که شرکت به رغم داشتن تأسیسات، حسابی تحت این عنوان ندارد. بررسی کنید دلیل این امر چیست و هر یک از خریدهای جدید در چه حسابی ثبت می‌شوند و چرا؟

تأسیسات، به دارایی‌هایی گفته می‌شود که جهت اجرای خدمات جنبی فعالیت‌های شرکت و یا تسهیل آن ایجاد می‌گردد مانند دستگاه‌های مولد برق، موتور پمپ‌های آب، دستگاه‌های ایجاد گرمایش و سرمایش (مانند شوفاژ) و غیره، هر چند نبودن این نوع دارایی‌ها ممکن است به مختل شدن عملیات منجر شوند ولی مستقیماً در فعالیت شرکت نقشی ندارند.

تفکیک تأسیسات از ساختمان، با توجه به ماهیت تأسیساتی که در ساختمان یا کارخانه یا محل کارگاه نصب می‌شوند، مشکل است.

برای شناسایی تأسیسات و ثبت آن می‌توان آنها را در گروه‌های زیر طبقه‌بندی نمود و عوامل تشکیل دهنده یا قیمت تمام شده آنها را مشخص کرد:

الف) تأسیسات موجود در سازه ساختمان‌های خریداری شده در قیمت تمام شده همان ساختمان منظور می‌گردد. سایر تأسیسات موجود در شرکت باید از قیمت تمام شده خرید شرکت تفکیک و به‌صورت مجزا در سر فصل تأسیسات ثبت گردد.

ب) تأسیسات ایجاد شده در ساختمان یا کارخانه یا کارگاه‌ها: هرگاه تأسیسات جدیدی در ساختمان یا کارخانه ایجاد گردد باید کلیه هزینه‌های مرتبط از زمان شروع تا زمان بهره‌برداری در سرفصل تأسیسات ثبت گردد.

ج) تأسیسات ایجاد شده در ساختمان‌های استیجاری: تأسیساتی که به هزینه مستأجر ایجاد می‌شود در صورتی‌که قابل دریافت از مالک نباشد تحت سر فصل تأسیسات منظور می‌گردد.

عوامل تشکیل‌دهنده قیمت تمام شده تأسیسات عبارت‌اند از:

۱ قیمت خرید پس از کسر تخفیفات

۲ هزینه حمل‌ونقل بیمه و بارگیری

۳ مخارج نصب و راه‌اندازی تا مرحله بهره‌برداری

۴ سایر هزینه‌های ضروری مرتبط

مثال:

کارگاه ریسندگی «زابل» یک دستگاه مولد برق را به مبلغ ۷۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال از شرکت «زهک» خریداری نمود و طبق توافق، مبلغ خرید به اضافه مالیات بر ارزش‌افزوده آن (۹٪) ثبت فاکتور گردید و همراه با مبلغ ۷،۵۰۰،۰۰۰ ریال مخارج برچیدن تأسیسات در تاریخ خرید (۹۶/۴/۱۶) توسط خریدار پرداخت شد. در تاریخ ۹۶/۴/۲۰ بابت انتقال تأسیسات به کارگاه طبق بارنامه معتبر مبلغ ۲،۱۸۰،۰۰۰ ریال و در تاریخ ۹۶/۴/۳۰ بابت نصب و آماده‌سازی دستگاه مبلغ ۱۶،۸۹۵،۰۰۰ ریال (بهای خدمات + مالیات ارزش‌افزوده) پرداخت شد و از تاریخ ۹۶/۵/۱ شروع به‌کار کرد، بر اساس قراردادی معین با واحد «خدمات پس از فروش» شرکت تولیدکننده، مبلغ ۲۷۲،۵۰۰ ریال در پایان هر ماه، بابت سرویس و نگهداری پرداخت می‌شود.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری مرتبط با پرداخت‌های فوق تا پایان مرداد ماه ۹۶

<table>
<tr><td colspan="3">شماره سند:
تاریخ سند: ۹۶/۴/۱۶</td><td>شرکت ......
سند حسابداری</td><td colspan="3">شماره صفحه دفتر روزنامه:
تعداد ضمائم:</td></tr>
<tr><th>ردیف</th><th>کد حساب</th><th colspan="2">شرح</th><th>مبلغ جزء</th><th>بدهکار (ریال)</th><th>بستانکار (ریال)</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="2">تأسیسات</td><td></td><td>۸۲٬۵۰۰٬۰۰۰</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="2">سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش‌افزوده</td><td></td><td>۶٬۷۵۰٬۰۰۰</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="2">موجودی نقد ـ بانک</td><td></td><td></td><td>۸۹٬۲۵۰٬۰۰۰</td></tr>
<tr><td colspan="4">جمع: هشتادو نه میلیون و دویست‌و پنجاه هزار ریال</td><td></td><td>۸۹٬۲۵۰٬۰۰۰</td><td>۸۹٬۲۵۰٬۰۰۰</td></tr>
<tr><td colspan="7">شرح سند: پرداخت بابت خرید ژنراتور برق و مخارج برچیدن آن</td></tr>
<tr><td colspan="3">تنظیم‌کننده:</td><td>تأییدکننده:</td><td colspan="3">تصویب‌کننده:</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="3">شماره سند:
تاریخ سند: ۹۶/۴/۲۰</td><td>شرکت ......
سند حسابداری</td><td colspan="3">شماره صفحه دفتر روزنامه:
تعداد ضمائم:</td></tr>
<tr><th>ردیف</th><th>کد حساب</th><th colspan="2">شرح</th><th>مبلغ جزء</th><th>بدهکار (ریال)</th><th>بستانکار (ریال)</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="2">تأسیسات</td><td></td><td>۲٬۰۰۰٬۰۰۰</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="2">سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش‌افزوده</td><td></td><td>۱۸۰٬۰۰۰</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="2">موجودی نقد ـ بانک</td><td></td><td></td><td>۲٬۱۸۰٬۰۰۰</td></tr>
<tr><td colspan="4">جمع: دو میلیون و صد و هشتاد هزار ریال</td><td></td><td>۲٬۱۸۰٬۰۰۰</td><td>۲٬۱۸۰٬۰۰۰</td></tr>
<tr><td colspan="7">شرح سند: پرداخت هزینه حمل تأسیسات</td></tr>
<tr><td colspan="3">تنظیم‌کننده:</td><td>تأییدکننده:</td><td colspan="3">تصویب‌کننده:</td></tr>
</table>

شماره سند: تاریخ سند: ۹۶/۴/۳۰		شرکت...... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار (ریال)**	**بستانکار (ریال)**
		تأسیسات		۱۵'۵۰۰'۰۰۰	
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات برارزش‌افزوده		۱'۳۹۵'۰۰۰	
		موجودی نقد ـ بانک			۱۶'۸۹۵'۰۰۰
جمع: شانزده‌میلیون‌وهشتصدونودوپنج‌هزارریال				۱۶'۸۹۵'۰۰۰	۱۶'۸۹۵'۰۰۰
شرح سند: پرداخت بابت نصب و آماده‌سازی ژنراتور برق					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

شماره سند: تاریخ سند: ۹۶/۵/۳۱		شرکت ...... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار (ریال)**	**بستانکار (ریال)**
		هزینه تعمیر و نگهداری		۲۵۰'۰۰۰	
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات برارزش‌افزوده		۲۲'۵۰۰	
		موجودی نقد ـ بانک			۲۷۲'۵۰۰
جمع: دویست و هفتاد و دو هزار و پانصد ریال				۲۷۲'۵۰۰	۲۷۲'۵۰۰
شرح سند: پرداخت بابت تعمیر و نگهداری					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

ح) ابزار و لوازم فنی و پشتیبانی

ابزار و لوازمی که برای نگهداری، تعمیر و راه‌اندازی سایر دارایی‌ها به‌کار گرفته می‌شوند به اصطلاح «ابزار و لوازم فنی» نامیده می‌شوند.

فعالیت

چند نمونه اموالی را که می‌توانند در این گروه طبقه‌بندی شوند نام ببرید.

رسید ابزار

تاریخ : .... کارخانه : .... قسمت تحویل گیرنده : ....
شماره : ....

ردیف	شماره	شرح مشخصات کالا یا ابزار	تعداد یا مقدار	زمان برگشت	ملاحظات

نام و امضای تحویل گیرنده : .... نام و امضای تحویل دهنده : .... نام و امضای سرپرست مربوطه : ....

توزیع نسخ : ۱.انبار ۲. درخواست کننده

بهای تمام شده ابزار و لوازم فنی شامل اجزای زیر است:

۱ قیمت خرید پس از کسر تخفیف‌های تجاری و نقدی

۲ هزینه حمل‌ونقل

۳ سایر مخارج ضروری

نکته

آن دسته از ابزار و لوازم فنی که عمر مفیدشان به حد کافی طولانی نیست یا از نظر مبلغ با اهمیت نمی‌باشند برمبنای آیین نامه تفکیک مخارج جاری وسرمایه‌ای شرکت، به عنوان موجودی محسوب می‌شوند و در سال به کارگیری در سرفصل هزینه‌های عملیاتی (دوره) منظور می‌گردند.

ط) معادن و منابع طبیعی

به گروهی از دارایی‌های ثابت موجود در طبیعت می‌گویند که متناسب با بهره‌برداری، ارزش آنها کاسته می‌شود و با تمام شدن امکان استخراج و بهره‌برداری، ارزش منابع طبیعی آن به صفر می‌رسد.

قیمت تمام شده معادن و منابع طبیعی عبارت‌اند از:

۱ قیمت خرید

۲ مخارج مربوط به دریافت مجوز بهره‌برداری (امتیاز استخراج و بهره‌برداری)

۳ وسایل و تجهیزاتی که مستقیماً به بهره‌برداری مربوط می‌شوند.

۴ کلیه هزینه‌هایی که شرکت، جهت استفاده مناسب از معادن و منابع طبیعی متحمل می‌شود.

ی) پیش پرداخت‌های سرمایه‌ای

کلیه پرداخت‌هایی که شرکت برای تحصیل دارایی‌های ثابت و سرمایه‌ای و اجرای پروژه‌های عمرانی قبل از تصرف آنها تا زمان انتقال مالکیت دارایی انجام می‌دهد در این سرفصل طبقه‌بندی می‌گردد، از قبیل پیش‌پرداخت خرید زمین، ساختمان، ماشین‌آلات، وسایط نقلیه و غیره.

مثال:

شرکت «آذرشهر» در تاریخ ۹۶/۷/۱۱ از طریق پرداخت الکترونیکی ۱۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال اقدام به ثبت‌نام برای خرید یک دستگاه خودرو وانت نموده است، طبق اعلام سایت فروش اینترنتی شرکت، خودروهای ثبت‌نامی در این مرحله، در بهمن ماه و پس از دریافت مابقی وجه، تحویل مشتریان خواهد شد،
در تاریخ ۹۶/۱۱/۱۲ پس از صدور حواله بانکی در وجه شرکت فروشنده به مبلغ ۳۴۴٬۵۰۰٬۰۰۰ ریال، سند مالکیت خودرو به نام شرکت «آذرشهر» صادر و همراه با خودرو تحویل نماینده شرکت شد.
بخشی از فاکتور صادره بیانگر جزئیات مجموع مبالغ پرداختی به شرح زیر است:

ردیف	شرح	مبلغ
۱	قیمت فروش اینترنتی ـ تحویل نمایندگی	۴۲۰٬۳۴۸٬۲۱۵
۲	عوارض و مالیات برارزش‌افزوده (۹٪)	۳۷٬۸۳۱٬۳۳۹
۳	بیمه شخص ثالث	۱۱٬۲۱۰٬۰۰۰
۴	مبلغ ثابت شماره‌گذاری	۶٬۰۰۰٬۰۰۰
۵	مالیات شماره‌گذاری (۳٪)	۱۲٬۶۱۰٬۴۴۶
۶	تجهیزات اضافی	۶٬۵۰۰٬۰۰۰
	جمع کل	۴۹۴٬۵۰۰٬۰۰۰
	پیش پرداخت ـ زمان ثبت نام	(۱۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰)
	مبلغ قابل پرداخت	۳۴۴٬۵۰۰٬۰۰۰

مطلوب است:

صدور سند حسابداری رخدادهای فوق.

شماره سند: تاریخ سند: ۹۶/۷/۱۱		شرکت ...... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		پیش پرداخت خرید وسایط نقلیه		۱۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		موجودی نقد ـ بانک			۱۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: یکصدوپنجاه‌میلیون ریال				۱۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۱۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: پیش پرداخت خرید وانت					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

<table>
<tr><td colspan="2">شماره سند:
تاریخ سند: ۹۶/۱۱/۱۲</td><td colspan="2">شرکت ......
سند حسابداری</td><td colspan="2">شماره صفحه دفتر روزنامه:
تعداد ضمائم:</td></tr>
<tr><th>ردیف</th><th>کد حساب</th><th>شرح</th><th>مبلغ جزء</th><th>بدهکار (ریال)</th><th>بستانکار (ریال)</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td>وسایط نقلیه ـ وانت</td><td></td><td>۴۵۶،۶۶۸،۶۶۱</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>سایر حساب های دریافتنی ـ مالیات ارزش‌افزوده</td><td></td><td>۳۷،۸۳۱،۳۳۹</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>پیش پرداخت خرید وسایط نقلیه</td><td></td><td></td><td>۱۵۰،۰۰۰،۰۰۰</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>موجودی نقد ـ بانک</td><td></td><td></td><td>۳۴۴،۵۰۰،۰۰۰</td></tr>
<tr><td colspan="3">جمع: چهارصد و نود و چهار میلیون و پانصد هزار ریال</td><td></td><td>۴۹۴،۵۰۰،۰۰۰</td><td>۴۹۴،۵۰۰،۰۰۰</td></tr>
<tr><td colspan="6">شرح سند: پرداخت مابه‌التفاوت پرداختی بابت خرید وانت پس از کسر پیش پرداخت</td></tr>
<tr><td colspan="2">تنظیم‌کننده:</td><td colspan="2">تأیید‌کننده:</td><td colspan="2">تصویب‌کننده:</td></tr>
</table>

مثال:

اطلاعات زیر مربوط به بخشی از دارایی‌های شرکت «نیاسر» است که مؤدی مالیات برارزش‌افزوده محسوب نمی‌شود:

الف) زمین و مستحدثات

قیمت خرید زمین (شامل امتیاز ۶ خط تلفن ثابت)	۱،۰۰۰،۰۰۰
هزینه نقل و انتقال سند مالکیت	۷۵،۰۰۰
هزینه تخریب ساختمان قدیمی	۱۰۰،۰۰۰
مخارج تسطیح و خاک برداری	۹۰،۰۰۰
درآمد حاصل از فروش مصالح اسقاطی	۵۰،۰۰۰
هزینه نصب حفاظ و نرده دور زمین	۲۰،۰۰۰
هزینه احداث پیاده‌رو	۳۵،۰۰۰

ارزش امتیاز خطوط تلفن ثابت مربوط به زمین خریداری شده، مبلغ ۱۲۵،۰۰۰ ریال تعیین شده است.

ب) ساختمان

دریافت پروانه ساختمان و تهیه نقشه	۹۰،۰۰۰
مخارج احداث (مواد و مصالح و دستمزد)	۷۰۰،۰۰۰
هزینه بهره در طول دوره ساخت	۲۰۰،۰۰۰
قیمت نقدی ساختمان مشابه در بازار معادل مبلغ	۹۵۰،۰۰۰ ریال است.

ج) ماشین‌آلات و تجهیزات

قیمت خرید (قبل از احتساب تخفیف)	۳۰۰٬۰۰۰
تخفیفات تجاری	٪۵
تخفیفات نقدی	ن/ ۶۰ ـ ۱۰/۳
هزینه حمل و بیمه حمل و عوارض گمرکی	۷۵٬۰۰۰
هزینه نصب و راه‌اندازی	۵۰٬۰۰۰
مواد مصرفی برای تولید آزمایشی	۱۵٬۰۰۰
هزینه نگهداری و تعمیرات ماه اول	۱۰٬۰۰۰
جریمه تأخیر در پرداخت عوارض گمرکی	۷٬۵۰۰

د) اثاثه

قیمت خرید (پس از احتساب تخفیف تجاری)	۲۵۰٬۰۰۰
تخفیفات تجاری	٪۳
تخفیفات نقدی	ن/ ۶۰ ـ ۱۰/۲
هزینه حمل	۵۵٬۰۰۰

به استثنای اثاثه و ماشین‌آلات که نسیه خریداری شده، بقیه اقلام نقداً خریداری و وجه آن پرداخت شده است.

مطلوب است:

الف) تعیین بهای تمام شده هر قلم از دارایی‌ها.

ب) صدور سند حسابداری تحصیل دارایی‌ها و پرداخت هزینه‌های مرتبط با آن.

ج) صدور سند حسابداری پرداخت بدهی‌های ناشی از خرید دارایی‌ها در دوره تخفیف و بعد از آن.

پاسخ:

الف) قیمت تمام شده زمین

قیمت خرید	۱٬۰۰۰٬۰۰۰
امتیاز تلفن	(۱۲۵٬۰۰۰)
هزینه انتقال مالکیت	۷۵٬۰۰۰
هزینه تخریب ساختمان قدیمی	۱۰۰٬۰۰۰
مخارج تسطیح و خاک‌برداری	۹۰٬۰۰۰
درآمد فروش مصالح اسقاط	(۵۰٬۰۰۰)
بهای تمام شده زمین	۱٬۰۹۰٬۰۰۰

ب) مستحدثات در زمین

هزینه نصب حفاظ و نرده دور زمین	۲۰٬۰۰۰
هزینه احداث پارکینگ	۳۵٬۰۰۰
بهای تمام شده مستحدثات	۵۵٬۰۰۰

ج) ساختمان

پروانه ساخت و نقشه‌های فنی	۹۰٬۰۰۰
هزینه احداث	۷۰۰٬۰۰۰
هزینه بهره در طی دوره ساخت	۲۰۰٬۰۰۰
جمع	۹۹۰٬۰۰۰
مازاد بهای تمام شده ساختمان بر ارزش متعارف	(۴۰٬۰۰۰)
قیمت تمام شده ساختمان	۹۵۰٬۰۰۰

د) ماشین‌آلات و تجهیزات

قیمت خرید پس از کسر تخفیفات تجاری	۲۸۵٬۰۰۰
تخفیفات نقدی (۳٪× ۲۸۵٬۰۰۰)	(۸٬۵۵۰)
خالص قیمت خرید	۲۷۶٬۴۵۰
هزینه حمل، بیمه و گمرک	۷۵٬۰۰۰
هزینه نصب و راه‌اندازی	۵۰٬۰۰۰
مواد مصرفی برای تولید آزمایشی	۱۵٬۰۰۰
بهای تمام شده ماشین‌آلات و تجهیزات	۴۱۶٬۴۵۰

هـ) اثاثه

قیمت خرید پس از کسر تخفیفات تجاری	۲۵۰٬۰۰۰
تخفیفات نقدی (۲٪× ۲۵۰٬۰۰۰)	(۵٬۰۰۰)
خالص قیمت خرید	۲۴۵٬۰۰۰
هزینه حمل	۵۵٬۰۰۰
بهای تمام شده اثاثه	۳۰۰٬۰۰۰

و) قیمت تمام شده حق‌الامتیاز ۱۲۵٬۰۰۰

ز) هزینه‌های جاری (سود و زیانی)

هزینه بهره (مازاد قیمت نقدی بر بهای تمام شده)	۴۰٬۰۰۰
هزینه نگهداری ماه اول ماشین‌آلات	۱۰٬۰۰۰
جریمه تأخیر در پرداخت عوارض گمرکی	۷٬۵۰۰
جمع	۵۷٬۵۰۰

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ...... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		زمین		۱٬۰۹۰٬۰۰۰	
		مستحدثات در زمین		۵۵٬۰۰۰	
		ساختمان		۹۵۰٬۰۰۰	
		ماشین‌آلات		۴۱۶٬۴۵۰	
		اثاثه		۳۰۰٬۰۰۰	
		حق امتیازها		۱۲۵٬۰۰۰	
		موجودی نقد ـ بانک			۲٬۴۱۵٬۰۰۰
		سایر حساب‌های پرداختنی			۵۲۱٬۴۵۰
		جمع: دومیلیون‌ونهصدوسی‌وشش‌هزار و چهارصد و پنجاه ریال		۲٬۹۳۶٬۴۵۰	۲٬۹۳۶٬۴۵۰
شرح سند: تحصیل دارایی‌های ثابت					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ...... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		هزینه‌های مالی		۴۷٬۵۰۰	
		ـ هزینه متفرقه مالی	۴۰٬۰۰۰		
		ـ هزینه تأخیر در پرداخت عوارض گمرکی	۷٬۵۰۰		
		هزینه تعمیر و نگهداری		۱۰٬۰۰۰	
		موجودی نقد ـ بانک			۵۷٬۵۰۰
		جمع: پنجاه‌وهفت‌هزار و پانصد ریال		۵۷٬۵۰۰	۵۷٬۵۰۰
شرح سند: پرداخت هزینه‌های شرکت					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

■ بدهی ناشی از خرید ماشین‌آلات در طی مهلت تعیین شده، از سوی خریدار پرداخت شود:

شماره سند: **تاریخ سند:**		**شرکت ......** **سند حسابداری**		**شماره صفحه دفتر روزنامه:** **تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار (ریال)**	**بستانکار (ریال)**
		سایر حساب‌های پرداختنی		۲۷۶،۴۵۰	
		موجودی نقد ـ بانک			۲۷۶،۴۵۰
جمع: دویست و هفتاد و شش هزار و چهارصد و پنجاه ریال				۲۷۶،۴۵۰	۲۷۶،۴۵۰
شرح سند: پرداخت بدهی طی دوره تخفیف					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

■ بدهی مربوطه به موقع پرداخت نگردد:

شماره سند: **تاریخ سند:**		**شرکت ......** **سند حسابداری**		**شماره صفحه دفتر روزنامه:** **تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار (ریال)**	**بستانکار (ریال)**
		سایر حساب‌های پرداختنی		۲۷۶،۴۵۰	
		هزینه مالی ـ تخفیفات استفاده نشده		۸،۵۵۰	
		موجودی نقد ـ بانک			۲۸۵،۰۰۰
جمع: دویست و هشتاد و پنج هزار ریال				۲۸۵،۰۰۰	۲۸۵،۰۰۰
شرح سند: پرداخت بدهی بعد از دوره تخفیف					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

■ بدهی ناشی از خرید اثاثه در طی مهلت تعیین شده، از سوی خریدار پرداخت شود:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ...... سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه : تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		سایر حساب‌های پرداختنی		......	
		موجودی نقد ـ بانک			......
جمع:				......	......
شرح سند: پرداخت بدهی طی دوره تخفیف					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:	تصویب کننده:		

■ بدهی مربوطه به موقع پرداخت نگردد:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ...... سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه : تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		سایر حساب‌های پرداختنی		......	
		هزینه مالی ـ تخفیفات استفاده نشده		......	
		موجودی نقد ـ بانک			......
جمع: دویست‌و پنجاه هزار ریال				۲۵۰٬۰۰۰	۲۵۰٬۰۰۰
شرح سند: پرداخت بدهی بعد از دوره تخفیف					
تنظیم‌کننده:		تأیید‌کننده:	تصویب‌کننده:		

کار عملی ۴

از بین کلمات زیر، کلمه‌های مناسب را در جاهای خالی قرار دهید.

«موجودی، زیان ناشی از تخریب، ضروری، غیرضروری، جاری، آتی، بهای تمام شده، درآمد، هزینه، نامشهود، ثابت مشهود»

الف) قطعات یدکی و ابزار تعمیراتی معمولاً به عنوان .... محسوب و در زمان مصرف به‌عنوان .... شناسایی می‌شوند.

ب) مخارجی که بابت بیمه حوادث در خلال دورهٔ احداث بنای جدید پرداخت می‌شود به عنوان بخشی از .... ساختمان جدید، ثبت می‌شود، زیرا جزء مخارج .... و عادی بنای جدید است.

ج) قطعات عمده آماده جایگزینی، در صورتی‌که انتظار می‌رود بیش از یک دوره مالی مورد استفاده واحد تجاری واقع شود، به عنوان دارایی .... طبقه‌بندی می‌گردد.

د) مخارج تخریب ساختمان قدیمی متعلق به واحد تجاری به منظور احداث بنای جدید به عنوان .... ساختمان، ثبت می‌شود، زیرا این‌گونه مخارج مربوط به ساختمان قدیمی است.

هـ) مخارجی که انتظار می‌رود منافع آنها تنها عاید دوره مالی جاری شود، جزء هزینه‌های دوره .... محسوب و از .... همان دوره کسر می‌شوند، مانند هزینه تعمیر و نگهداشت ماشین‌آلات.

و) دارایی‌های .... عموماً کاربرد جایگزین ندارند و نمی‌توان آنها را به اجزای کوچک‌تر برای فروش تقسیم کرد.

کار عملی ۵

مشخص کنید هریک از موارد زیر مربوط به بهای تمام شده کدام حساب دارایی است؟

۱ کارمزد دلالی زمین
۲ هزینه خرید تانکر
۳ حق ثبت زمین
۴ نرده کشی
۵ آسفالت محوطه
۶ پیاده‌روسازی
۷ احداث پارکینگ
۸ هزینه انتقال سند مالکیت ساختمان
۹ هزینه خاک‌برداری
۱۰ هزینه بیمه در طول دوره ساخت
۱۱ هزینه بارگیری ماشین‌آلات
۱۲ عوارض و حقوق گمرکی ماشین‌آلات
۱۳ پرداخت جریمه به علت تأخیر در پرداخت گمرکی
۱۴ پرده و کرکره
۱۵ دیوارکشی دور زمین
۱۶ منظره‌سازی
۱۷ ایجاد فضای سبز
۱۸ آلاچیق
۱۹ لوله‌کشی داخل ساختمان
۲۰ کمد دیواری

۲۱ خرید زمین برای توسعهٔ آینده کارخانه
۲۲ کابینت
۲۳ پارتیشن
۲۴ قفسه‌بندی
۲۵ کتابخانه دیواری
۲۶ پرچین
۲۷ آب‌پاش‌ها
۲۸ هزینه حفر چاه
۲۹ هزینه نصب ماشین‌آلات
۳۰ مونتاژ وسائط نقلیه
۳۱ کولرگازی
۳۲ سیستم سرمایشی و گرمایشی
۳۳ بازسازی محل نصب ماشین‌آلات
۳۴ هزینه تبلیغات
۳۵ هزینه حمل‌ونقل اولیه وسایط نقلیه
۳۶ هزینه تخریب ساختمان قدیمی
۳۷ فایل کشویی
۳۸ مالیات مستغلات زمین
۳۹ هزینه خرید موتور سیکلت
۴۰ پروانه ساخت ساختمان
۴۱ هزینه خرید بیل مکانیکی
۴۲ سیستم اطفای حریق
۴۳ هزینه نقشه‌کشی ساختمان
۴۴ سردخانه
۴۵ تراکتور و بولدوزر
۴۶ کتابخانه قابل جابه‌جایی
۴۷ میز و صندلی
۴۸ زمینی که به قصد فروش کنارگذاری شده
۴۹ بازسازی و مرمت ماشین‌آلات
۵۰ حق‌الزحمه مهندسان نصب ماشین‌آلات

ردیف	شرح حساب	کد یا شرح مخارج
۱	زمین	
۲	مستحدثات	
۳	ساختمان	
۴	اثاثه ومنصوبات	
۵	ماشین‌آلات	
۶	تأسیسات	
۷	سایر دارایی‌ها	
۸	منابع و معادن	
۹	وسایط نقلیه	
۱۰	...	

کار عملی ۶

برای محاسبه بهای تمام شده دارایی‌هایی که در جداول زیر ارائه شده‌اند، کدام‌یک از جاهای خالی را با چه مبلغی می‌توان تکمیل نمود؟

خرید نقدی زمین	۲۹٬۰۰۰٬۰۰۰
هزینه انتقال سند	۱٬۰۰۰٬۰۰۰
کارمزد دلالی	۵۰۰٬۰۰۰
دیوارکشی دور زمین	
مالیات غیر قابل استرداد	
هزینه حفرچاه	
بهای تمام شده زمین	۳۰٬۸۰۰٬۰۰۰

خرید مصالح جهت احداث ساختمان	۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰
هزینه بیمه در طول دوره ساخت	۱٬۰۰۰٬۰۰۰
پرداخت دستمزد عوامل ساخت	۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰
هزینه نقشه‌کشی	
هزینه ایجاد فضای سبز	
ایجاد پارکینگ	
بهای تمام شده ساختمان	۵۲٬۱۰۰٬۰۰۰

خرید نقدی ماشین‌آلات	۱۸٬۰۰۰٬۰۰۰
هزینه عوارض و گمرکی	۱٬۰۰۰٬۰۰۰
جریمه تأخیر در پرداخت حقوق گمرکی	
هزینه بارگیری	۷۰۰٬۰۰۰
بازسازی محل نصب	۳۰۰٬۰۰۰
تعمیر قطعاتی که در حمل آسیب‌دیده‌اند	
حق‌الزحمه متصدیان نصب	
بهای تمام شده ماشین‌آلات	۲۱٬۵۰۰٬۰۰۰

کار عملی ۷

شرکت «هویزه» اطلاعات زیر را در خصوص با تحصیل بخشی از اموال در پاییز ۹۶، ارائه نموده است:

ردیف	شرح	مبلغ(۱٬۰۰۰ ریال)
۱	خرید ساختمان فرسوده	۳۷۵٬۰۰۰
۲	تخریب ساختمان قدیمی	۵۴٬۵۰۰
۳	عواید حاصل از فروش مصالح	۶٬۲۵۰
۴	طراحی و نقشه‌کشی جهت احداث ساختمان	۱۹٬۰۷۵
۵	تسطیح و آماده‌سازی زمین	۷۵٬۰۰۰
۶	خرید ماشین‌آلات با شرط (ن/۶۰ ـ ۴/۱۰) ـ از تخفیف استفاده نشد	۲۷۲٬۵۰۰
۷	حمل‌ونقل ماشین‌آلات خریداری شده	۴٬۳۶۰
۸	جریمه رانندگی حمل ماشین‌آلات	۶۲۵
۹	مواد و مصالح و دستمزد احداث ساختمان جدید	۹۲۵٬۰۰۰
۱۰	زیرسازی برای استقرار ماشین‌آلات	۱۲۵٬۰۰۰
۱۱	نصب ماشین‌آلات	۹٬۸۱۰
۱۲	محوطه‌سازی، آسفالت، جدول‌بندی و ایجاد فضای سبز	۲٬۵۰۰
۱۳	کمک بلاعوض به نگهبان کارگاه موقت	۱٬۲۵۰
۱۴	بهره وام کوتاه مدت اخذ شده جهت احداث ساختمان	۲۷٬۲۵۰

مبالغ مربوط به ردیف‌های۲، ۴، ۶، ۷ و ۱۱ همراه با مالیات ارزش‌افزوده (۹٪) می‌باشند.

مطلوب است:

تعیین بهای تمام شده اموال به تفکیک حساب‌های مورد استفاده.

کار عملی ۸

شرکت «شلمچه» ـ معاف از مالیات بر ارزش‌افزوده ـ به منظور افزایش تولید، یکی از ساختمان‌های قدیمی متعلق به واحد تجاری خود را برای احداث بنای جدید تخریب کرد، مخارج پرداخت شده به شرح زیر است:

الف) تخریب ساختمان قدیمی	۲٬۰۰۰٬۰۰۰
ب) احداث انبار لوازم و مصالح طی دوره احداث	۱٬۲۰۰٬۰۰۰
ج) هزینه بیمه حوادث طی دوره احداث	۵۰۰٬۰۰۰
د) نقشه‌کشی	۴۰۰٬۰۰۰
هـ) اخذ پروانه ساختمان جدید	۱٬۱۵۰٬۰۰۰
و) ایجاد فضای سبز اطراف ساختمان	۲۰۰٬۰۰۰
ز) آسفالت حیاط ساختمان	۳۵۰٬۰۰۰
ح) لوله‌کشی و سیم کشی داخل ساختمان	۱٬۳۵۰٬۰۰۰
ط) احداث پارکینگ	۱٬۸۰۰٬۰۰۰
ی) نرده‌کشی دور ساختمان	۹۵۰٬۰۰۰
ک) مصالح به‌کار رفته در ساختمان	۸٬۵۰۰٬۰۰۰

مطلوب است:

الف) محاسبه بهای تمام شده دارایی‌ها

ب) ثبت حسابداری رویداد فوق در دفتر روزنامه

کار عملی ۹

شرکت بازرگانی «خلیج فارس» به ساخت مجتمع فروشگاهی جدیدی در اتوبان شهید چمران اقدام نموده است، اطلاعات مربوط به ساخت این مجتمع توسط شرکت مذکور به شرح زیر است (از مالیات بر ارزش‌افزوده صرف‌نظر شده است):

۹۶/۴/۵ـ خرید ساختمانی فرسوده و غیرقابل استفاده به ارزش ۱۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال از طریق حواله پایا.

۹۶/۴/۲۰ـ تخریب ساختمان قدیمی با پرداخت نقدی ۴٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به منظور ساخت مجتمع.

۹۶/۴/۲۷ـ فروش نقدی مصالح به جای مانده از تخریب به بهای ۱٬۵۰۰٬۰۰۰ ریال.

۹۶/۴/۲۹ـ پرداخت مبلغ ۲٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال بابت تسطیح و خاک‌برداری زمین.

۹۶/۵/۵ـ تهیه نقشه ساختمانی با پرداخت ۵٬۶۵۰٬۰۰۰ ریال.

۹۶/۵/۲۹ـ کسب مجوز ساخت و تمدید و اصلاح پروانه ساختمان با پرداخت ۷٬۵۰۰٬۰۰۰ ریال.

۹۶/۶/۱ـ با توجه به پرداخت‌های متنوعی که در ارتباط با ساخت مجتمع پیش‌بینی می‌شود، مدیریت اقدام به صدور چک به منظور ایجاد تنخواه به نام آقای زاهدی ـ کارپرداز شرکت ـ به مبلغ ۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال نمود تا پرداخت‌های نقدی کمتر از این مبلغ مستقیماً توسط تنخواه‌دار انجام شود.

طبق توافق، گزارش پرداخت‌های تنخواه در پایان هر ماه دریافت و پس از بررسی و تأیید، چک مربوط به تأمین وجه درهمان روز صادر می‌شود و عملیات صدور اسناد حسابداری به روش تنخواه متغیر انجام می‌گیرد.

۹۶/۶/۳۰ـ دریافت اسناد هزینه‌ای به شرح زیر از کارپرداز شرکت:

پرداخت ۳،۰۰۰،۰۰۰ ریال بابت گودبرداری و ۲،۵۵۰،۰۰۰ ریال بابت خرید و نصب نرده به منظور ایمن‌سازی گود و ۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال خرید وسایل و ابزارآلات مصرفی.

۹۶/۷/۳۰ـ دریافت اسناد هزینه‌ای به شرح زیر از کارپرداز شرکت:

پرداخت مبلغ ۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال بابت خرید امتیاز آب و ۳،۰۰۰،۰۰۰ ریال بابت انشعاب فاضلاب و ۸،۰۰۰،۰۰۰ ریال مصالح ساختمانی و ۹،۰۰۰،۰۰۰ ریال دستمزد کارگران و ۲،۵۰۰،۰۰۰ ریال دستمزد مهندسین مشاور.

۹۶/۸/۱۱ـ صدور ۴ فقره چک ۲۲،۵۰۰،۰۰۰ ریالی بابت خرید بخش عمده‌ای از مصالح ساختمانی طبق نظر مهندسین مشاور (تاریخ اولین برگ چک روز خرید ـ ۹۶/۸/۱۱ـ و بقیه به فاصله یک ماه از یکدیگر می‌باشند)

۹۶/۸/۳۰ـ دریافت اسناد هزینه‌ای به شرح زیر از کارپرداز شرکت:

پرداخت مبلغ ۶،۰۰۰،۰۰۰ ریال بابت خرید امتیاز برق و نصب کنتور و ۷،۰۰۰،۰۰۰ ریال بابت مصالح ساختمانی و ۸،۰۰۰،۰۰۰ ریال دستمزد کارگران و ۴،۰۰۰،۰۰۰ ریال لوله و اتصالات.

۹۶/۹/۳۰ـ دریافت اسناد هزینه‌ای به شرح زیر از کارپرداز شرکت:

پرداخت مبلغ ۷،۵۰۰،۰۰۰ ریال بابت خرید مصالح ساختمانی و ۵،۸۵۰،۰۰۰ ریال دستمزد کارگران و ۴،۶۵۰،۰۰۰ ریال بهای ساخت و نصب در و پنجره و ۸،۵۰۰،۰۰۰ ریال شیرآلات و تجهیزات برقی و ۱،۱۵۰،۰۰۰ ریال تعویض بخشی از لوله‌کشی آسیب‌دیده ناشی از تقصیر کارگران ساختمانی که به حساب آنها منظور شد.

۹۶/۱۰/۳۰ـ دریافت اسناد هزینه‌ای به شرح زیر از کارپرداز شرکت:

پرداخت مبلغ ۱۲،۵۰۰،۰۰۰ ریال بابت خرید و نصب تأسیسات حرارتی و برودتی قابل انتقال و ۵،۵۰۰،۰۰۰ ریال بابت خرید مصالح ساختمانی و ۷،۳۵۰،۰۰۰ ریال دستمزد کارگران پس از کسر خسارت ماه قبل ایشان.

۹۶/۱۱/۳۰ـ با دریافت آخرین اسناد هزینه‌ای به شرح زیر و منظور نمودن وجه نقد باقی‌مانده نزد کارپرداز شرکت به حساب ایشان، حساب تنخواه گردان بسته شد:

پرداخت مبلغ ۲،۱۰۰،۰۰۰ ریال بابت خرید و نصب تجهیزات روشنایی و ۲،۵۵۰،۰۰۰ ریال بابت تنظیف و تخلیه نخاله ساختمان و ۶،۳۵۰،۰۰۰ ریال دستمزد کارگران و ۳،۵۰۰،۰۰۰ ریال خرید هدایای روز افتتاح مجتمع.

۹۶/۱۲/۱۹ـ افتتاح و بهره‌برداری از مجتمع با پرداخت نقدی ۲،۴۵۰،۰۰۰ ریال بابت هزینه پذیرایی از شرکت‌کنندگان در مراسم رسمی افتتاح ساختمان و اعطای هدایای خریداری شده به مهمانان.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری رخدادهای فوق و تنظیم حساب دارایی در جریان ساخت در دفتر کل

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به‌موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و ...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن				
۵	تعریف قیمت تمام شده خرید اموال				
۶	تعریف آیین نامه مخارج جاری و سرمایه‌ای				
۷	تعریف اجزای بهای تمام شده هر قلم از دارایی‌های ثابت مشهود				
۸	تفکیک بهای تمام شده هر قلم از دارایی‌های ثابت مشهود				
۹	توانایی محاسبه بهای تمام شده دارایی‌های ثابت				
۱۰	توانایی صدور سند حسابداری خرید اموال				

د) صدور سند حسابداری بیمه اموال

وَلْیَخْشَ الَّذِینَ لَوْ تَرَکُواْ مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّیَّةً ضِعَافًا خَافُواْ عَلَیْهِمْ فَلْیَتَّقُو اللهَ وَلْیَقُولُواْ قَوْلًا سَدِیدًا

و آنان که اگر فرزندان ناتوانی از خود بر جای بگذارند بر [آینده] آنان بیم دارند باید [از ستم بر یتیمان مردم نیز] بترسند پس باید از خدا پروا دارند و سخنی [به‌جا و] درست گویند.

(سوره نساء، آیه ۹)

۱ تعریف بیمه اموال و انواع آن

فعالیت

آیا می‌توانید دارایی یا خدماتی را نام ببرید که در کشورمان امکان ایجاد بیمه برای آنها وجود نداشته باشد؟

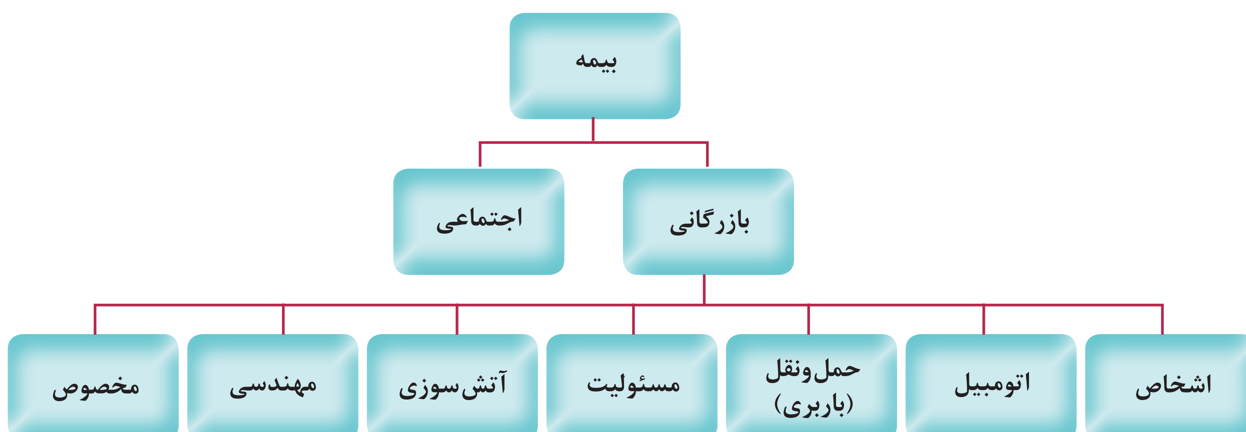
تعریف بیمه: بیمه به مفهوم اطمینان از امکان انتقال خسارت وارده از حوادث احتمالی و ناخواسته به فرد یا سازمان دیگری است.

قرارداد بیمه (بیمه نامه): عقدی است که به موجب آن یک طرف (بیمه‌گر) متعهد می‌شود در ازای دریافت حق بیمه از طرف دیگر (بیمه‌گذار)، در صورت وقوع حادثه، خسارت وارده به او یا شخص ذی‌نفع را جبران کند یا مبلغ معینی را به وی یا شخص ذی‌نفع بپردازد.

حق بیمه: مبلغی است که بیمه‌گر در ازای پذیرش خطر طبق قرارداد بیمه از بیمه‌گذار مطالبه می‌کند.

تاریخ شروع پوشش بیمه‌ای: عبارت است از تاریخ شروع پذیرش خطر توسط بیمه‌گر طبق قرارداد بیمه.

خسارت: عبارت است از مبلغ قابل پرداخت در اثر وقوع حوادث تحت پوشش قرارداد بیمه.

شناسایی و تعریف انواع بیمه

فعالیت

چند نمونه از فواید فردی و اجتماعی بیمه را نام ببرید.

بیمه، باتوجه به مبنای قانونی، اهداف و مقررات آن به دو نوع کلی به شرح زیر تقسیم می‌شود:

الف) بیمه‌های اجتماعی

ب) بیمه‌های بازرگانی

بسیاری از انواع بیمه‌های بازرگانی، مربوط به اموال و دارایی‌های شرکت است.

بیمه اموال:

فعالیت

آیا در ایجاد انواع بیمه جهت دارایی‌های شرکت،اجباری وجود دارد؟ دلیل آن چیست؟

اموال و دارایی‌های ثابت شرکت، باید در برابر خطرات قابل بیمه شدن، تحت پوشش بیمه‌ای قرار گیرند، با اجرای عملیات بیمه دارایی در سیستم اموال، واحد حسابداری اموال می‌تواند سند حسابداری را صادر نماید.

الف) بیمه اتومبیل:

هدف از ایجاد بیمه اتومبیل، جبران خسارات وارده به اتومبیل، اشخاص ثالث و سرنشینان اتومبیل در اثر حوادث رانندگی است.

انواع بیمه اتومبیل عبارت‌اند از:

۱ بیمه اجباری شخص ثالث

۲ بیمه اجباری حوادث راننده

۳ بیمه بدنه

ب) بیمه باربری (حمل‌ونقل):

بیمه باربری رشته‌ای از بیمه اموال است که کالا را در مقابل خطرات حمل از طریق دریا، زمین یا هوا، از مبدأ تا مقصد تحت شرایط خاصی مورد پوشش قرار می‌دهد.

ج) بیمه آتش‌سوزی:

بیمه آتش‌سوزی پوششی است که خسارات و زیان‌های ناشی از وقوع آتش‌سوزی، صاعقه و انفجار که به اموال مورد بیمه وارد می‌شود را براساس شرایط مندرج در بیمه‌نامه جبران کند.

البته بیمه گذار می‌تواند با پرداخت حق بیمه اضافی خطراتی مانند سیل، زلزله، طوفان، اعتصاب، رانش و ریزش زمین و... را نیز به تبع آن بیمه نماید.

د) بیمه مسئولیت:

بیمه‌گر در این بیمه تعهد می‌کند خسارت‌هایی را که بیمه‌گذار به‌طور ناخواسته، به اموال و مسئولیت ثالث وارد می‌کند و مسئول جبران آنها شناخته می‌شود، پرداخت نماید.

هـ) بیمه مهندسی:

بیمه‌گر در چهارچوب شرایط بیمه‌نامه مهندسی تعهد می‌کند که خسارت و یا زیان ناشی از حوادث اموالی را که مسئولیت طراحی، ساخت، نصب، تعمیر و یا نگهداری آنها بر عهده مهندسان بوده است در دوره‌های ساخت و بهره‌برداری جبران نماید.

بیمه‌گذار محترم با توجه به اینکه بیمه‌نامه مورد درخواست بر اساس مندرجات این پیشنهاد صادر خواهد شد، خواهشمند است آن را با دقت مطالعه و تکمیل فرمایید.

نام بیمه‌گذار: **کد ملی:** **شماره تماس:**

نشانی کامل محل مورد بیمه: (به ترتیب نام استان، شهر، خیابان اصلی، خیابان فرعی، پلاک، واحد)

کد پستی:

موضوع فعالیت:

نوع مالکیت: ملکی ☐ استیجاری ☐

مدت بیمه: یک سال از ساعت ۲۴روز تا ساعت ۲۴روز

خطرات تحت پوشش: حریق، انفجار، صاعقه، زلزله، مسئولیت مالی در مقابل همسایگان، هزینه پاک‌سازی محل حادثه، سرقت و وقفه در فعالیت (عدم‌النفع)

ساختمان و موجودی و محتویات مورد بیمه به شرح زیر تحت پوشش بیمه قرار خواهد گرفت:

ردیف	خطرات مورد تعهد	مورد بیمه	سرمایه و پایه تعهدات	حق بیمه
۱	حریق، انفجار، صاعقه و زلزله	الف) ساختمان به ارزش ب) موجودی و محتویات به ارزش	۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال ۷۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال	ـ حق بیمه حریق، انفجار و صاعقه بر اساس نرخ مندرج در تعرفه ـ زلزله ۴۰٬۰۰۰ ریال
۲	سرقت با شکست حرز	موجودی و محتویات	۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال	۸۰٬۰۰۰ ریال
۳	وقفه در فعالیت	زیان مالی	۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال	۱۰٬۰۰۰ ریال
۴	هزینه پاک‌سازی محل پس از وقوع خطرات بیمه شده	پاک‌سازی ساختمان وموجودی و محتویات	۲٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال	۲٬۰۰۰ ریال
۵	مسئولیت مالی در برابر همسایگان ناشی از آتش‌سوزی و انفجار	هزینه بازسازی و جایگزینی اموال همسایگان	۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال	۱۴٬۰۰۰ ریال

افزایش پایه تعهدات در صورت تمایل بیمه‌گذار

با توجه به اینکه تعهدات فوق‌الذکر حداکثر تا ۳۰ برابر (۱/۵ برابر ☐، ۲ برابر ☐، ۲/۵ برابر ☐، ۳ برابر ☐، ۳/۵ برابر ☐، ۴ برابر ☐، ۴/۵ برابر ☐، ۵ برابر ☐، تا ۵۰ برابر ☐) قابل افزایش می‌باشد در صورت تمایل لطفاً ضریب افزایش را مشخص فرمایید.

ضریب افزایش .... برابر

تاریخ پیشنهاد: **امضای بیمه‌گذار:** **نام و کد نمایندگی:**

۲ صدور سند حسابداری بیمه اموال

اسناد حسابداری مربوط به بیمه دارایی معمولاً شامل دو مورد است.

- سند ایجاد بیمه و پرداخت وجه آن:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ...... سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		پیش پرداخت‌ها ـ پیش پرداخت بیمه		××××	
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات ارزش‌افزوده		××××	
		موجودی نقد ـ بانک			××××
جمع:				××××	××××
شرح سند: بابت خرید بیمه نامه......					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:	تصویب‌کننده:		

- **سند شناسایی هزینه در پایان دوره مالی :**

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ...... سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		هزینه‌های اداری ـ هزینه‌های حق بیمه		××××	
		پیش پرداخت‌ها ـ پیش پرداخت بیمه			××××
جمع:				××××	××××
شرح سند: بابت شناسایی هزینه در پایان سال					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:	تصویب‌کننده:		

مثال:

شرکت «مهردشت» در تاریخ ۹۵/۱۰/۱ بابت بیمه یک ساله ساختمان مؤسسه و مالیات متعلقه آن جمعاً مبلغ ۲۱٬۸۰۰٬۰۰۰ ریال پرداخت نمود، سند حسابداری مربوط به خرید بیمه نامه و شناسایی هزینه را در پایان سال انجام دهید.

شماره سند:	شرکت	شماره صفحه دفتر روزنامه:			
تاریخ سند: ۹۵/۱۰/۱	سند حسابداری	تعداد ضمائم:			
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		پیش پرداخت‌ها ـ پیش پرداخت بیمه		۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات ارزش افزوده		۱٬۸۰۰٬۰۰۰	
		موجودی نقد ـ بانک			۲۱٬۸۰۰٬۰۰۰
جمع: بیست و یک میلیون و هشتصد هزار ریال				۲۱٬۸۰۰٬۰۰۰	۲۱٬۸۰۰٬۰۰۰
شرح سند: بابت خرید بیمه نامه اموال					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند:	شرکت	شماره صفحه دفتر روزنامه:			
تاریخ سند: ۹۵/۱۲/۳۰	سند حسابداری	تعداد ضمائم:			
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		هزینه‌های اداری ـ هزینه‌های حق بیمه		۵٬۰۰۰٬۰۰۰	
		پیش پرداخت‌ها ـ پیش پرداخت بیمه			۵٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: پنج میلیون ریال				۵٬۰۰۰٬۰۰۰	۵٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: بابت شناسایی هزینه بیمه در پایان سال					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

$$۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ \times \frac{۳}{۱۲} = ۵٬۰۰۰٬۰۰۰$$

فعالیت

اگر بیمه نامه فوق مربوط به بیمه شخص ثالث اتومبیل متعلق به شرکت باشد که در تاریخ ۹۵/۳/۳۱ خریداری شده باشد ثبت‌های مربوط را انجام دهید.

شماره سند:		شرکت		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۵/۳/۳۱		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		پیش پرداخت‌ها ـ پیش پرداخت بیمه		۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		....			
		.....			
جمع:					
شرح سند: بابت خرید بیمه نامه اموال					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

$$۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ \times \frac{?}{۱۲} = ...$$

شماره سند:		شرکت		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۵/۱۲/۳۰		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		هزینه‌های اداری ـ هزینه‌های حق بیمه			
		.....			
جمع:					
شرح سند: بابت شناسایی هزینه بیمه در پایان سال					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

در فصل (پودمان) سوم، با نحوه صدور سند حسابداری ایجاد مطالبات از شرکت های بیمه‌گر بابت خسارت‌دیدن اموال تحت پوشش بیمه و خسارت دریافتی از شرکت‌های بیمه آشنا می‌شویم.

کار عملی ۱۰

شرکت «قصرشیرین» در ابتدای سال مالی ۱۳۹۶ افتتاح شد، این شرکت در راستای اهداف مدیران خود، پس از خرید و تحصیل هر قلم از دارایی‌های ثابت شرکت، نسبت به عقد قرارداد بیمه یک ساله با شرکت بیمه «ایران» اقدام نموده است.

اطلاعات مربوط به بیمه دارایی‌های این شرکت به‌صورت جدول زیر است:

نام دارایی	مبلغ حق بیمه	تاریخ عقد قرارداد
ساختمان	۷،۲۰۰،۰۰۰	۱۳۹۶/۲/۱
ماشین‌آلات	۴،۸۰۰،۰۰۰	۱۳۹۶/۶/۱
تأسیسات	۳،۶۰۰،۰۰۰	۱۳۹۶/۴/۳۱
وسایط نقلیه	۱،۸۰۰،۰۰۰	۱۳۹۶/۱۰/۱
اثاثه و منصوبات	۱،۲۰۰،۰۰۰	۱۳۹۶/۱۱/۳۰
جمع	۱۸،۶۰۰،۰۰۰	

به تمامی مبالغ ۹٪ عوارض و مالیات بر ارزش‌افزوده اضافه می‌شود.

مطلوب است:

تنظیم اسناد حسابداری مربوط به انعقاد قرارداد بیمه در طی سال و منظور نمودن هزینه بیمه در پایان سال

کار عملی ۱۱

شرکت «طبس» یک باب خانه کلنگی را در ابتدای تیر ماه سال ۱۳۹۶ با پرداخت مبلغ ۲۵۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال نقداً خریداری نمود و بابت مخارج محضری ۱۰،۰۰۰،۰۰۰ پرداخت نمود، سایر رخدادهای مرتبط با ساخت بنا به شرح زیر است:

۹۶/۵/۱ـ دریافت مجوز ساخت بنا از شهرداری ۱۹۰،۰۰۰،۰۰۰

۹۶/۵/۵ـ مخارج تخریب ساختمان کهنه ۱۲۰،۰۰۰،۰۰۰

۹۶/۵/۶ـ دریافت وجه فروش حاصل از مخارج به جای مانده ۵۰،۰۰۰،۰۰۰

۹۶/۹/۳۰ـ مخارج تا پایان عملیات احداث ساختمان (دفتر تجاری) ۷۶۳،۰۰۰،۰۰۰

۹۶/۱۰/۱ـ پرداخت بابت بیمه یک ساله ساختمان مؤسسه ۳،۶۰۰،۰۰۰

مطلوب است:

تنظیم سند حسابداری رخدادهای فوق تا پایان سال ۹۶ (بدون در نظر گرفتن مالیات بر ارزش‌افزوده)

کار عملی ۱۲

شرکت «سوسنگرد» که مؤدی مالیات برارزش‌افزوده نیست، در سال ۱۳۹۵ قطعه زمینی را که در آن یک ساختمان قدیمی وجود داشت خریداری کرد، شرکت مذکور ساختمان قدیمی را تخریب و زمین را خاک‌برداری و ساختمان جدیدی روی آن احداث کرد، ساختمان جدید همان سال تکمیل و آماده بهره‌برداری شد.

سایر اطلاعات به شرح زیر است:

الف) خرید نقدی زمین ۹۵/۳/۹	۱۲،۰۰۰،۰۰۰
ب) پرداخت هزینه انتقال سند زمین	۵۰۰،۰۰۰
ج) پرداخت کارمزد دلالی بابت خرید زمین	۱۵۰،۰۰۰
د) هزینه تخریب و خاک‌برداری ساختمان	۱،۴۰۰،۰۰۰
هـ) فروش مواد و مصالح باقی‌مانده از ساختمان قدیمی	۸۰۰،۰۰۰
و) هزینه گودبرداری	۵۰۰،۰۰۰
ز) هزینه نرده‌کشی دور زمین	۴۰۰،۰۰۰
ح) هزینه بیمه حوادث ساختمان در طول دوره ساخت	۳۰۰،۰۰۰
ط) مخارج احداث بنای جدید	۱۷،۵۰۰،۰۰۰
ی) هزینه پذیرایی کارکنان به مناسبت ورود به ساختمان جدید ـ ۹۶/۹/۳۱	۱۱۰،۰۰۰
ک) بیمه یک‌ساله ساختمان پس از بهره‌برداری + مالیات ارزش‌افزوده (۹٪)	۳۹۲،۴۰۰

مطلوب است:

الف) محاسبه بهای تمام شده زمین، مستحدثات و ساختمان.

ب) ثبت حسابداری رویداد فوق در دفتر روزنامه.

ج) ثبت حسابداری شناسایی هزینه بیمه در پایان سال.

کار عملی ۱۳

شرکت «ابوموسی» برای خرید ماشین‌آلاتی از شرکت «چابهار» مخارج زیر را انجام داده است:

الف) قیمت خرید ـ بعد از کسر تخفیف تجاری	۳۰،۰۰۰،۰۰۰
ب) تخفیف تجاری	٪۳
ج) شرط خرید	ن/۶۰ ـ ۴،۱۰
د) مخارج حمل و بیمه حمل دریایی	۳،۴۰۰،۰۰۰
هـ) مخارج تعمیر ناشی از آسیب‌دیدگی حمل (از بیمه خسارتی دریافت نشد)	۳۰۰،۰۰۰
و) مخارج مربوط به زیرسازی	۲،۰۰۰،۰۰۰
ز) حق‌الزحمه مهندسان نصب	۱،۵۰۰،۰۰۰
ح) مواد مصرف شده برای تولید آزمایشی ماشین‌آلات	۹۰۰،۰۰۰
ط) بیمه یک‌ساله ماشین‌آلات پس از نصب	۴۸۰،۰۰۰
ی) حقوق متصدی ماشین‌آلات (حقوق ماه اول پس از راه‌اندازی)	۱،۱۰۰،۰۰۰
ک) هزینه تعمیرات پس از راه‌اندازی ماشین‌آلات	۲۰۰،۰۰۰

به ردیف‌های «الف، د، ز،ح و ط» ۹٪ مالیات ارزش‌افزوده تعلق می‌گیرد.

مطلوب است:

الف) محاسبه بهای تمام شده ماشین‌آلات

ب) ثبت حسابداری رویدادهای فوق در دفتر روزنامه

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن				
۵	تعریف قیمت تمام شده خرید اموال				
۶	تعریف بیمه				
۷	طبقه بندی انواع بیمه				
۸	شناخت و طبقه بندی انواع بیمه اموال				
۹	توانایی صدور سند حسابداری پرداخت وجه بیمه (خرید بیمه نامه) طی سال				
۱۰	توانایی صدور سند حسابداری هزینه بیمه اموال در پایان سال				

تفکر کنید

طبق تعالیم قرآنی همه انسان‌ها در مقابل خداوند نسبت به اعمالی که انجام می‌دهند، مسئولیت پاسخگویی و یا حساب‌دهی دارند. یک کمک حسابدار خرید اموال چگونه می‌تواند این مسئولیت را به جا آورد؟

بحث کنید

به نظر شما کمک حسابدار خرید اموال در برابر خدا، خویشتن، جامعه و محیط زیست چه مسئولیت‌هایی دارد؟

ارزشیابی شایستگی صدور سند خرید اموال و بیمه

شرح کار:

۱ مطالعه و تسلط بر آیین‌نامه معاملات داخلی شرکت و آیین‌نامه‌های داخلی
۲ مطالعه و تسلط بر آیین‌نامه تفکیک مخارج جاری و سرمایه‌ای
۳ تطبیق اسناد خرید دارایی با آیین‌نامه معاملات براساس نوع معامله (جزئی ـ کلی ـ عمده)
۴ تطبیق اسناد خرید دارایی با آیین‌نامه تفکیک مخارج جزئی و سرمایه‌ای (جزئی و کلی)
۵ شناسایی نوع دارایی از لحاظ انواع طبقه‌بندی
۶ تحویل اسناد مالکیت و بیمه دارایی به اشخاص ذی‌صلاح طبق آیین‌نامه داخلی
۷ تفکیک و شناسایی هزینه‌های جانبی خرید دارایی
۸ محاسبه قیمت تمام شده دارایی
۹ صدور سند حسابداری خرید دارایی

استاندارد عملکرد: صدور سند حسابداری خرید اموال بر اساس آیین‌نامه معاملات و آیین‌نامه تفکیک مخارج جاری و سرمایه‌ای با توجه به اسناد و مدارک مثبته

شاخص‌ها:

۱ کنترل مستندات خرید اموال
۲ طبقه‌بندی دارایی‌ها
۳ صدور سند حسابداری خرید اموال
۴ صدور سند حسابداری بیمه اموال

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: میز و صندلی اداری ـ ملزومات اداری

ابزار و تجهیزات: کامپیوتر ـ پرینتر ـ نرم‌افزار اموال ـ نرم‌افزار اکسل ـ فرم کارت اموال ـ آیین‌نامه معاملات ـ آیین‌نامه تفکیک مخارج جاری و سرمایه‌ای ـ اتاق کار ـ ماشین حساب

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	کنترل مستندات خرید اموال	۱	
۲	طبقه‌بندی دارایی‌ها	۱	
۳	صدور سند حسابداری خرید اموال	۱	
۴	صدور سند حسابداری بیمه اموال	۲	
شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش		۲	
میانگین نمرات			*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.

فصل ۲

صدور سند استهلاک اموال

دارایی‌های ثابت منافع بلند مدت دارند و انتظار می‌رود بیش از یک سال مالی مورد استفاده و بهره‌برداری مؤسسه قرار گیرند؛ بنابراین نگهداری سوابق و کنترل آنها از اهمیت بالایی برخوردار است، از طرف دیگر بهای تمام شده این دارایی‌ها به عنوان مخارج سرمایه‌ای تلقی می‌شود و حسابداران برای رعایت اصل تطابق باید در طی دوره‌های مورد استفاده به تدریج بخشی از بهای آنها را به حساب هزینه انتقال دهند.

يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لا تَأْكُلُوا أَمْوالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْباطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجارَةً عَنْ تَراضٍ مِنْكُمْ

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، اموال یکدیگر را به باطل (و از طرق نامشروع) نخورید، مگر اینکه تجارتی باشد که با رضایت شما انجام گیرد.

(سوره نساء، آیه ۲۹)

مقدمه

- آیا می‌دانید کارت اموال چیست و چه کاربردی در یک مؤسسه دارد؟
- انتخاب روش استهلاک در یک مؤسسه بر اساس چه شرایطی صورت می‌گیرد؟
- استهلاک دارایی‌های ثابت چگونه محاسبه و ثبت می‌گردد؟
- نحوهٔ ثبت و نمایش استهلاک در کارت اموال به چه صورت می‌باشد؟
- فهرست اموال یک مؤسسه چگونه تهیه می‌شود؟

استاندارد عملکرد

صدور سند استهلاک اموال (دارایی‌های ثابت) بر اساس قانون مالیات‌های مستقیم و استانداردهای حسابداری، آیین‌نامه‌های داخلی و اسناد خرید اموال است.

شایستگی‌هایی که در این فصل کسب می‌کنید:

۱ تنظیم کارت اموال

۲ تعیین روش استهلاک دارایی‌های ثابت

۳ محاسبه استهلاک دارایی‌های ثابت

۴ صدور سند حسابداری استهلاک دارایی‌های ثابت

کارت اموال

فعالیت

۱ برای مشخص کردن وضعیت یک دارایی ثابت به چه اطلاعاتی نیاز است؟

۲ به نظر شما اطلاعاتی که در فعالیت یک ذکر کرده‌اید، نیاز به چه فرمی دارد؟

در یک شرکت، دسترسی به اطلاعات صحیح و به‌موقع دارایی‌های ثابت برای مدیران واحدهای اقتصادی آن از اهمیت بالایی برخوردار است، دستیابی به گزارش‌های دقیق در زمینه بهای تمام شده دارایی ثابت، زمان بهره‌برداری آن، استهلاک، ارزش اسقاط، نقل و انتقال و... برای برنامه‌ریزی صحیح دارایی ثابت، یک ضرورت است.

هر قلم ازدارایی‌ها و اموال شرکت‌ها شناسنامه‌ای دارد که حاوی اطلاعات مربوط به آن دارایی‌هاست و به آن «کارت اموال» گفته می‌شود.

<table dir="rtl">
<tr><th colspan="5">شماره دارایی</th><th colspan="3">مشخصات دارایی</th></tr>
<tr><td colspan="2">ردیف</td><td rowspan="2">گروه دارایی</td><td rowspan="2">مرکز هزینه</td><td rowspan="2">حساب معین</td><td colspan="3">شماره برگه ایجاد وتحویل دارایی ثابت.......
تاریخ: .... / .... / ....</td></tr>
<tr><td>از</td><td>تا</td><td colspan="3">خریداری از   صورت‌حساب   به تاریخ .... / .... / ....</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td colspan="3">تعداد: قیمت واحد:</td></tr>
<tr><td colspan="2">شماره پلاک:</td><td colspan="3">شماره بارکد:</td><td colspan="3">تاریخ خرید: .... / .... / .... تاریخ بهره‌برداری: .... / .... / ....</td></tr>
<tr><td colspan="5">روش استهلاک:
☐ نزولی   درصد
☐ مستقیم   ساله
☐ برمبنای فعالیت</td><td colspan="3">محل استقرار:</td></tr>
</table>

<table dir="rtl">
<tr><th colspan="2">سند حسابداری</th><th rowspan="2">شرح</th><th rowspan="2">بهای تمام شده (ریال)</th><th colspan="3">استهلاک دارایی</th><th rowspan="2">ارزش دفتری</th></tr>
<tr><th>شماره</th><th>تاریخ</th><th>سال</th><th>استهلاک سالانه</th><th>استهلاک انباشته</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">جمع</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="8">سایر توضیحات:</td></tr>
</table>

کارت اموال: شناسنامه هر قلم دارایی ثابت را تشکیل می‌دهد. این کارت مجموعه اطلاعات و تغییرات مربوط به آن را از زمان بهره‌برداری تا زمان خروج از دفاتر مؤسسه نشان می‌دهد. ثبت در دفاتر قانونی مؤسسه مبنای تکمیل اطلاعات این شناسنامه خواهد بود.

فعالیت

کارت اموال حاوی چه اطلاعاتی است؟

۱ بهای تمام شده تاریخی	۲ عمر مفید
۳	۴ ....
۵	۶ ....
۷	۸ ....

کار عملی ۱

با توجه به اطلاعات زیر، کارت اموال شرکت همدان را تنظیم کنید.

نام‌دارایی: میز مدیریت — گروه دارایی: ثابت مشهود — قیمت واحد: ۴،۲۵۰،۰۰۰ ریال

گروه دارایی: اثاثه اداری — شماره برگه تحویل دارایی: ۲۴۰ — تاریخ بهره‌برداری: ۱۳۹۶/۰۷/۱۱

مرکز هزینه: بخش حسابداری — تاریخ تحویل دارایی: ۱۳۹۶/۰۷/۱۰ — روش استهلاک: خط مستقیم

شماره پلاک: م/۸۵۲۱۰ — نام فروشنده: فروشگاه مهتاب — عمر مفید: ۵ سال

تعداد: یک عدد — شماره و تاریخ فاکتور : ۱۲۴۵ـ ۱۳۹۶/۰۷/۰۵ — شماره بارکد: ۱۲۳۴۵۶۷

محل‌استقرار: واحد حسابداری تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۱۲ با شماره سند ۳۸۲ در دفاتر ثبت شده است.

پلاک برچسب (برچسب اموال)

فعالیت

۱ برای شناسایی تابعیت اشخاص از چه ابزاری می‌توان استفاده کرد؟
۲ چگونه می‌توان تشخیص داد که یک قلم دارایی ثابت در مالکیت چه شرکتی است؟

اختصاص شناسه به اموال با ارزش از روش‌های کنترل اموال است، این عمل موجب جلوگیری از مفقود شدن، احتساب نشدن بیش از یکبار، سرقت و از قلم افتادن یک دارایی می‌گردد.
پلاک‌کوبی یا برچسب‌گذاری اموال و دارایی‌ها به هنگام شروع بهره‌برداری از آن دارایی صورت می‌گیرد و این کار برای رسیدن به اهداف زیر است:

۱ طبقه‌بندی یا دسته‌بندی دارایی‌های یک واحد اقتصادی.
۲ شناسایی ماهیت دارایی‌ها.
۳ جلوگیری از هرگونه اشتباه و سوءاستفاده احتمالی از دارایی‌های ثابت.

برچسب اموال: عبارت است از: اختصاص یک کد یا شناسه خاص به یک دارایی برای کنترل مؤثر آن در یک واحد اقتصادی. شماره برچسب دارایی به عنوان نشانه شناسایی، در کارت دارایی درج می‌گردد.

فعالیت

۱ اموالی که در انبار نگهداری می‌شوند و هنوز آماده بهره‌برداری نیستند، نیاز به برچسب اموال دارند. ☐ صحیح ☐ غلط
۲ اموالی که به‌صورت کمک یا اهدایی در اختیار مؤسسه قرار گرفته‌اند، نیازی به برچسب اموال دارند. ☐ صحیح ☐ غلط

نکته

طبق بخشنامه ابلاغی توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی، اموال منقول غیرمصرفی دولتی که بهای تمام شده آنها در زمان تحصیل، حداقل ۱/۵ درصد حد نصاب معاملات کوچک باشد، نیاز به برچسب اموال دارند، در شرکت‌های خصوصی این حد نصاب با توجه به آیین‌نامه معاملات تعیین می‌شود.

فعالیت

حداقل بهای اموال شرکت‌های دولتی برای اختصاص برچسب در سال جاری، چند ریال است؟

نمونه‌هایی از برچسب یا پلاک اموال به‌صورت روبه‌رو است:

در زمان پلاک‌کوبی موارد زیر باید مورد توجه قرار گیرند:

الف) پلاک اموال باید در قسمتی از دارایی نصب شود که به‌راحتی قابل مشاهده باشد..

ب)پلاک اموال باید در محلی نصب شود که با گذشت زمان از بین نرود و از دارایی جدا نشود.

ج) نصب پلاک در محلی صورت گیردکه به ارزش دارایی مذکور صدمه‌ای وارد ننماید.

د) مشخصات پلاک اموال خوانا و دقیق باشد.

فعالیت

جدول زیر را تکمیل کنید.

نام اموال	برچسب اموال تعلق می‌گیرد		نحوه اختصاص برچسب اموال
	بلی	خیر	
وسایط نقلیه	✓		شماره پلاک راهنمایی و رانندگی به‌عنوان شماره اموال
ساختمان			
میز و صندلی چوبی			
دستگاه پرس			
خودکار و مداد			
دوربین‌های نصب شده در ارتفاع			
زمین			
ماشین دوخت			
درختان در تملک شرکت			

نحوه پلاک‌کوبی اموال:

اموال برای پلاک‌کوبی یا الصاق برچسب، بر اساس طبقه‌بندی آنها صورت می‌گیرد، این کار می‌تواند به‌صورت زیر انجام پذیرد:

۱ اموالی که به‌راحتی قابل تشخیص‌اند و قابلیت طبقه‌بندی دارند، پلاک روی آنها نصب می‌شود؛ مانند میز، صندلی، یخچال، کولر، فرش، بخاری و...

۲ اموالی که دارای شماره‌های خاصی برای شناسایی هستند، مانند شمارهٔ پلاک وسایط نقلیه که توسط اداره راهنمایی و رانندگی اختصاص داده شده است یا شماره سند زمین و ساختمان که توسط اداره ثبت اسناد و املاک در سند مالکیت آنها درج شده است، این موارد را می‌توان به عنوان شماره پلاک آنها در نظر گرفت.

۳ وحدت رویه در محل نصب پلاک دارایی‌های مشابه رعایت گردد.

۴ اموالی که به‌صورت جداگانه خریداری شده‌اند ولی در مجموع یک دارایی را تشکیل می‌دهند، جزء اصلی این دارایی پلاک‌کوبی می‌شود و اجزای دیگر آنها در دفتر اموال ثبت می‌گردد ولی در آنها پلاک‌کوبی صورت نمی‌گیرد، مانند: سیستم گرمایشی و سرمایشی.

معمولاً طبق آیین‌نامه اموال شرکت‌ها، کلیهٔ دارایی‌هایی که وارد انبار شرکت شده‌اند تا زمانی‌که در انبار نگهداری می‌شوند ضرورتی به الصاق برچسب اموال و پلاک کوبی ندارند.

فعالیت

آیا اموال امانی نزد شرکت به پلاک‌کوبی نیاز دارند؟ دلیل آن را بیان کنید.

بارکد: به نمایش تصویری اطلاعات کدگذاری شده در یک سطح فیزیکی، «بارکد» یا «رمزینه» گفته می‌شود، این اطلاعات را می‌توان توسط یک ابزار بازخوانی کرد، هر یک از این بارکدها در بانک اطلاعاتی مربوط، دارای اطلاعات کاملی شامل شرح اموال، مشخصات دقیق و فنی، مقدار موجودی و اطلاعات ورود و خروج برای استفاده‌کنندگان ذی‌نفع می‌باشد، معمولاً شکل بارکد به‌صورت زیر است.

کد کنترل	کد محصول	کد شرکت	کد کشور

بارکدهای اولیه، اطلاعات را به‌صورت خطوط موازی ذخیره می‌کردند اما امروزه بسته به نوع محصول، بارکدها به شکل یک دسته نقطه، یک دسته دایره هم مرکز و به‌صورت مخفی شده در تصاویر، وجود دارند، بارکدها توسط یک اسکنر نوری که «دستگاه بارکدخوان» نامیده می‌شود بازخوانی می‌شوند.

محاسن بارکد کردن اموال:

۱ سرعت بالا و کاهش خطا در ثبت اطلاعات

۲ دسته‌بندی دقیق اطلاعات

۳ دسترسی آسان به اطلاعات واقعی و حقیقی

از بارکد برای جمع‌آوری و ثبت اطلاعات مختلف، استفاده‌های متنوعی می‌شود، از جمله کارت‌های حضور و غیاب کارکنان، ثبت شماره استاندارد بین‌المللی کتاب (شابک)، اطلاعات قبض‌های آب، برق و تلفن، اطلاعات خطوط تولید و صورت برداری از کالاها و دارایی‌های ثابت.

بارکد به عنوان یک ابزار ورودی کمک می‌کند تا تغییر یا ثبت اطلاعات در سیستم‌های رایانه‌ای با حداقل خطای اطلاعاتی به بانک‌های اطلاعاتی منتقل شود.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آنها				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف کارت اموال				
۷	نقش کارت اموال در یک شرکت و شناخت اجزای تشکیل‌دهنده آن				
۸	نحوه تکمیل کارت اموال				
۹	تعریف پلاک برچسب اموال				
۱۰	نحوه پلاک‌کوبی یا برچسب اموال				
۱۱	نقش بارکد در ثبت اطلاعات اموال				

استهلاک

فعالیت

۱ عبارت «وسایط نقلیهٔ مستهلک شده است» به چه معنی می‌باشد؟

۲ کدام‌یک از دارایی‌های زیر با گذشت زمان، کارایی و کیفیت اولیهٔ خود را از دست می‌دهند؟

ساختمان	زمین	اثاثه اداری	معادن	سرقفلی محل کسب	ملزومات

تعریف استهلاک:

استهلاک از لحاظ لغوی به معنی «فرسایش» یا « فرسودگی» می‌باشد،

استهلاک در حسابداری عبارت است از:

سرشکن کردن و تخصیص بهای تمام شده دارایی های ثابت به صورت منظم و معقول به دوره‌هایی که انتظار می‌رود از دارایی استفاده شده و منافع آتی برای واحد اقتصادی ایجاد کرده است.

تعریف استهلاک بر اساس ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم مصوّب ۱۳۹۴/۰۴/۳۱ به صورت زیر است:

استهلاک، تخصیص سیستماتیک (نظام‌مند) مبلغ استهلاک‌پذیر یک دارایی طی عمر مفید است.

طبق قانون مالیات‌های مستقیم، مأخذ محاسبهٔ استهلاک، بهای تمام شدهٔ دارایی است و استهلاک از تاریخی محاسبه می‌شود که دارایی قابل استهلاک، برای بهره‌برداری آماده می‌شود و در اختیار مؤسسه قرار می‌گیرد. طبق ماده شش این قانون، درصورتی‌که دارایی قابل استهلاک در طی ماه در اختیار مؤسسه قرار گیرد ماه مزبور در محاسبه منظور نخواهد شد و مبدأ محاسبه استهلاک دارایی از ابتدای ماه بعد از بهره‌برداری خواهد بود. در مورد کارخانه‌ها، دوره بهره‌برداری آزمایشی جزء بهره‌برداری محسوب نمی‌گردد.

بنابراین، وجود دو شرط برای شروع استهلاک لازم است: یکی آنکه دارایی در اختیار مؤسسه قرار گرفته باشد و دیگر آنکه دارایی آماده بهره‌برداری باشد اعم از آنکه عملاً مورد بهره‌برداری قرار گیرد یا خیر.

نکته

به استثنای روز اول ماه، روزهای دیگر هرماه، اگر دارایی، خریداری یا مورد بهره‌برداری قرار گیرد، استهلاک از ابتدای ماه بعد قابل محاسبه است.

فعالیت

۱ شرکت ایلام در تاریخ ۱۳۹۶/۶/۱۶ ماشین‌آلاتی خریداری کرد و در تاریخ ۱۳۹۶/۸/۱ آن را مورد بهره‌برداری قرار داد، مبنای محاسبهٔ استهلاک این دارایی چه تاریخی است؟

۲ شرکت مهر اثاثه‌ای را در تاریخ ۱۳۹۵/۹/۱۲ خریداری کرد و مورد بهره‌برداری قرار داد. تاریخ شروع محاسبهٔ استهلاک این دارایی کدام‌یک از موارد زیر است؟

الف) ۱۳۹۵/۹/۱ ب) ۱۳۹۵/۹/۱۲

ج) ۱۳۹۵/۱۰/۱ د) ۱۳۹۵/۹/۱۵

دلایل محاسبه استهلاک: دلایل محاسبه استهلاک به دو دستهٔ زیر تقسیم می‌شود:

الف) عوامل فیزیکی از جمله:

۱ فرسودگی و خرابی ناشی از به‌کارگیری دارایی

۲ پوسیدگی و زنگ‌زدگی دارایی

ب) عوامل کاربردی از جمله:

۱ نابابی فنی دارایی ناشی از پیشرفت تکنولوژی

۲ محدودیت‌های زمانی از قبیل تاریخ انقضای دارایی (پایان عمر مفید)

۳ کفایت نداشتن: برخی اوقات با گسترش فعالیت‌های یک واحد تولیدی، برخی ماشین‌آلات آن نمی‌توانند پاسخگوی تقاضای مؤسسه باشند و کارایی لازم را ندارد

فعالیت

آیا تغییر ارزش دارایی ثابت در بازار می‌تواند از علل استهلاک تلقی شود؟ دلیل آن را بیان کنید.

محاسبهٔ استهلاک بر اساس کدام‌یک از اصول حسابداری ضرورت دارد؟

طبقه‌بندی دارایی‌ها براساس استهلاک‌پذیری

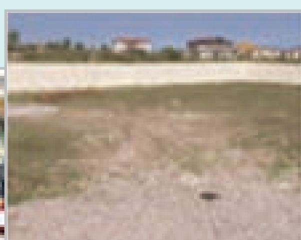
فعالیت

یک شرکت، ساختمانی را به ارزش ۸۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال خریداری کرد که ۳۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال آن مربوط به عرصه و مابقی مربوط به ارزش اعیانی آن است، حسابدار شرکت، ساختمان را چه مبلغی باید در دفاتر ثبت کند؟ دلیل آن را بیان کنید.

الف)دارایی ثابت مشهود:

فعالیت

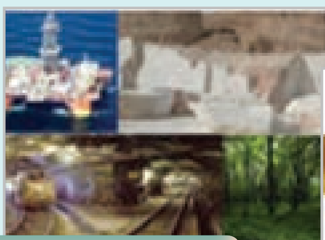
با توجه به طبقه‌بندی دارایی‌های ثابت مشهود، چند مورد از آنها را نام ببرید.

دارایی‌های ثابت استهلاک‌ناپذیر
- ....
- ....

دارایی‌های ثابت استهلاک‌پذیر
- .... ■ ....
- .... ■ ....
- .... ■ ....
- .... ■ ....
- ....

دارایی‌های ثابت تهی‌شونده
- ....
- ....
- ....
- ....
- ....

فعالیت

آیا حسابدار مؤسسه برای دارایی ثابت مشهودی که آمادهٔ بهره‌برداری است؛ ولی به دلایلی در انبار مؤسسه نگهداری شده، می‌توان استهلاک آن را محاسبه نماید؟ دلیل آن را بیان کنید.

ب) دارایی‌های ثابت نامشهود:

گروهی از دارایی های مؤسسه هستند که فاقد ماهیت عینی و فیزیکی می‌باشند، این نوع دارایی‌ها در خود حقوق و امتیازاتی دارند که واحد تجاری ممکن است بتواند در دوره‌های جاری و آتی از آنها منتفع گردد.

فعالیت

چند نمونه از دارایی‌های نامشهود را، با توجه به طبقه‌بندی آنها، نام ببرید.

دارایی‌های نامشهود استهلاک‌پذیر
- .... ■ ....
- .... ■ ....
- ....

دارایی‌های نامشهود استهلاک‌ناپذیر
- .... ■ ....
- .... ■ ....
- ....

فعالیت

براساس طبقه‌بندی دارایی‌های یک مؤسسه، جدول زیر را تکمیل نمایید.

نام دارایی	مشهود استهلاک پذیر	مشهود استهلاک ناپذیر	نقصان پذیر	نامشهود استهلاک پذیر	نامشهود استهلاک ناپذیر
زمین		✓			
ساختمان	✓				
معدن سنگ					
حق انشعاب آب و برق					
هزینه‌های تأسیس					
ماشین آلات					
سرقفلی محل کسب					
علائم تجاری					
ملزومات					
اثاثهٔ اداری					
سپرده‌گذاری بلندمدت					
حق انحصاری فروش					
نرم‌افزارهای حسابداری					
نرم‌افزارراه‌اندازی‌ماشین‌آلات					

عوامل مؤثر در محاسبه استهلاک:

۱ بهای تمام شده ۲ ارزش اسقاط ۳ عمر مفید

فعالیت

عوامل مؤثر در محاسبه بهای تمام‌شده را نام ببرید؟

نکته

بهای تمام شده به صورت واقعی اندازه‌گیری می‌شود و قابل محاسبه است.

فعالیت

مالیات برارزش افزوده جزء بهای تمام شده دارایی ثابت محسوب می‌شود؟ با توجه به شرایط خرید، در مورد آن بحث نمایید.

فعالیت

در تاریخ ۱۳۹۵/۸/۸ شرکتی ماشین‌آلاتی را به ارزش ۴۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال خریداری کرد و بابت حمل آن ۳،۰۰۰،۰۰۰ ریال، بابت بیمه ۱،۵۰۰،۰۰۰ ریال و بابت نصب و راه اندازی آن ۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال پرداخت کرد، این شرکت دارایی مذکور را با ۵ درصد تخفیف تجاری خریداری کرده است (قیمت دارایی، حمل و بیمه آن مشمول مالیات بر ارزش افزوده است).

مطلوب است:

بهای تمام‌شده دارایی مذکور را محاسبه کنید.

فعالیت

در تاریخ ۱۳۹۵/۳/۱۲ شرکت تهران اثاثه‌ای که قیمت نقدی آن ۳،۸۵۰،۰۰۰ ریال بود، با شرایط نسیه (تاریخ پرداخت وجه آن ۱۳۹۵/۸/۱۲) به ارزش ۴،۰۰۰،۰۰۰ ریال خریداری کرد و بابت حمل آن ۸۰،۰۰۰ ریال به‌صورت نقد پرداخت نمود (قیمت دارایی و حمل آن مشمول مالیات بر ارزش‌افزوده نمی‌شود).

مطلوب است:

ثبت خرید این دارایی در سند حسابداری

شماره سند:		شرکت تهران		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

طبق قانون مالیات های مستقیم، چنانچه بهای تمام شده یک دارایی ثابت تحصیل شده یا ایجاد شده کمتر از ۱۰درصد حد نصاب معاملات کوچک در آن سال باشد، دارایی مذکور در سال تحصیل یا ایجاد به‌طور کامل قابل استهلاک خواهد بود.

طبق مادهٔ ۸۰ قانون محاسبات عمومی، معاملات دولتی (اعم از خرید یا فروش) از نظر مبلغ مورد معامله (سقف معامله) به سه دسته زیر تقسیم می‌شوند:

الف) خریدهای جزئی:

در خریدهای جزئی (خرید با تعداد و مبالغ کم) مسئول خرید، با توجه به شرایط معامله لازم است دربارهٔ بهای آن تحقیق کند و ضمن کسب اطلاع از حدود بهای اموال و با رعایت صرفهٔ دولت و با هماهنگی و تأیید مسئول مافوق، با مراجعهٔ مستقیم به فروشنده، اقدام به خرید نماید، مسئولیت این نوع خرید برعهده مسئول خرید است.

ب) خریدهای متوسط:

مسئول خرید ابتدا باید از چند فروشنده (حداقل سه فروشنده) نسبت به اخذ بهای فروش (استعلام بها) اقدام کند، سپس از فروشنده‌ای که کمترین قیمت را پیشنهاد می‌کند، اقدام به خرید نماید.

ج) خریدهای عمده با تعداد و مبالغ زیاد (مناقصه):

در این حالت مسئول خرید باید با ذکر کلیه اطلاعات کالای مورد نیاز خود در جراید، امکان شرکت نمودن کلیه فروشندگان آن نوع کالا را در ارائه شرایط خود فراهم آورد.

فعالیت

با توجه به آیین نامه معاملات، در سال جاری حد نصاب معاملات کوچک (جزئی) چند ریال می‌باشد؟
بهای تمام‌شده دارایی‌های ثابت تا چه مبلغی باید به‌طور کامل در سال جاری مستهلک گردد؟

عمر مفید: مدت زمانی است که انتظار می‌رود یک دارایی ثابت مورد استفادهٔ مؤسسه قرار گیرد.

دارایی‌های ثابت مشهود، به غیر از زمین دارای عمر مفید محدودند، عمر مفید به‌صورت برآوردی (تخمینی) است، برآورد عمر مفید دارایی، مبتنی بر تجربهٔ واحد تجاری که در مورد دارایی‌های مشابه است.

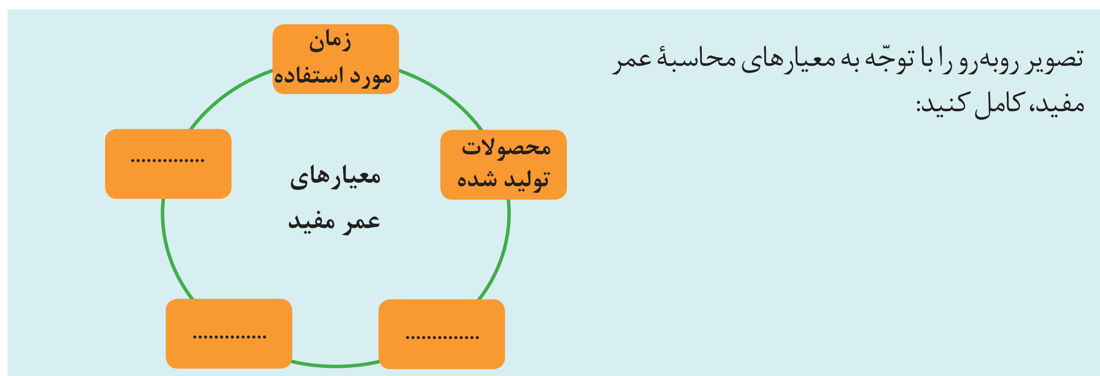
عمر مفید و معیارهای تعیین آن: تعیین عمر مفید به نوع، ماهیت و شیوهٔ استفاده از دارایی بستگی دارد.

برای محاسبهٔ عمر مفید معیارهای زیر مورد توجه است:

۱. دوره‌های زمانی مورد استفاده از دارایی (تعداد سال یا ماه‌های استفاده از دارایی).
۲. تعداد محصولات قابل تولید بر حسب واحد اندازه‌گیری آن.
۳. جمع ساعات مفیدی که می‌توان از دارایی ثابت بهره‌برداری نمود.

فعالیت

تصویر روبه‌رو را با توجّه به معیارهای محاسبۀ عمر مفید، کامل کنید:

ارزش اسقاط: به ارزش مورد انتظار (برآوردی) دارایی در پایان عمر مفید، ارزش اسقاط گفته می‌شود، این ارزش به عنوان ارزش فرسودۀ دارایی یا ارزش معاملاتی آن نیز معرفی می‌گردد.

> استهلاک دارایی‌های ثابت به سه عامل بستگی دارد: یک عامل واقعی (بهای تمام شده) و دو عامل دیگر برآوردی است (عمر مفید و ارزش اسقاط).

مأخذ استهلاک : مابه‌التفاوت بهای تمام شده و ارزش اسقاط دارایی ثابت را **مأخذ استهلاک** می‌نامند، طبق قانون مالیات‌های مستقیم، برای محاسبۀ استهلاک دارایی‌های ثابت، ارزش اسقاط آنها معادل صفر درنظر گرفته می‌شود.

فعالیت

براساس کدام استاندارد حسابداری، ارزش اسقاط دارایی‌های نامشهود با عمر معین، صفر درنظر گرفته می‌شود؟

ارزش منصفانه: مبلغی است که خریدار و فروشنده‌ای مطلع و مایل می‌توانند در معامله‌ای حقیقی و در شرایط عادی، یک دارایی را در ازای مبلغ مزبور با یکدیگر مبادله کنند.

ارزش دفتری: به بهای تمام شدۀ دارایی پس از کسر استهلاک انباشتۀ آن، ارزش دفتری گفته می‌شود.

فعالیت

ارتباط هریک از موارد زیر را با توجه به تعاریف آنها مشخص کنید:

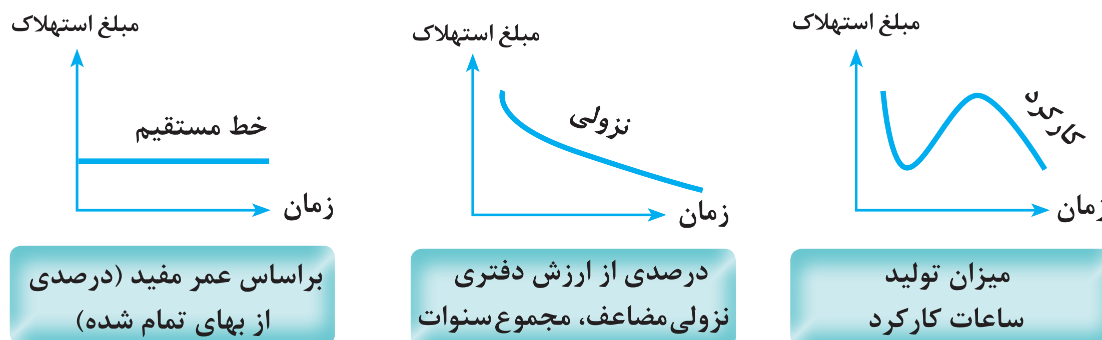
نام اصطلاحات	تعریف اصطلاحات
ارزش اسقاط	ارزش دارایی در بازار
بهای تمام‌شده	تفاضل بهای تمام شده از ارزش اسقاط
مأخذ استهلاک	کلیه مخارج تحصیل یا ایجاد دارایی تا زمان بهره‌برداری
ارزش منصفانه	بهای تمام شده پس از کسر استهلاک انباشته
عمر مفید	مدت زمانی که یک دارایی مورد استفاده قرار گیرد
ارزش دفتری	ارزش مورد انتظار دارایی در پایان عمر مفید

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال پیرامون آنها				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف استهلاک				
۷	تعریف دارایی‌های ثابت استهلاک‌پذیر و استهلاک‌ناپذیر				
۸	تعریف عوامل محاسبهٔ استهلاک (بهای تمام شده، ارزش اسقاط و عمرمفید)				
۹	تعریف ارزش دفتری دارایی				
۱۰	تعریف مأخذ استهلاک				

استهلاک دارایی‌های ثابت مشهود:

روش‌های استهلاک و اهمیت انتخاب روش مناسب : محاسبه و تعیین مبلغ استهلاک دارایی‌ها به‌روش‌های مختلفی صورت می‌گیرد، با توجّه به ثابت بودن عوامل مؤثر در محاسبهٔ استهلاک، اعمال روش‌های مختلف نتایج متفاوتی را دربر خواهد داشت.

انتخاب روش محاسبهٔ استهلاک براساس استانداردهای حسابداری امری قضاوتی است؛ ولی طبق قوانین مالیاتی، انتخاب روش استهلاک، از اختیار مدیران خارج است و محدودیت ایجاد می‌کند، برای افشای خط مشی و عملکرد واقعی مدیران مؤسسه‌های تجاری است.

فعالیت

با مراجعه به استاندارد حسابداری شمارهٔ ۱۱ و مادهٔ ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم، روش‌های مجاز برای محاسبهٔ استهلاک را در جدول زیر بنویسید:

استانداردهای حسابداری	۱	۲	۳	۴	۵
قوانین مالیات‌های مستقیم	۱	۲	۳	۴	۵

روش محاسبهٔ استهلاک: محاسبه استهلاک، روش‌های متفاوتی دارد که شاخص‌ترین آنها عبارت است از:

۱ **روش خط مستقیم :** محاسبهٔ استهلاک بر اساس خط مستقیم بر این فرض استوار است که با گذشت زمان، ارزش دارایی کاسته می‌شود و استهلاک، ناشی از گذشت زمان است و ارتباطی به کارکرد و استفاده از دارایی ندارد.

این روش، ساده‌ترین روش محاسبهٔ استهلاک است و مبلغ آن برای همهٔ دوره‌های عمر مفید دارایی مساوی و یکسان است، به‌عبارت دیگر در این روش، استهلاک دارایی ثابت به نسبت مساوی بین سال‌های عمر مفید آن تخصیص می‌یابد.

فعالیت

اگر بهای تمام شدهٔ اثاثه‌ای را ۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن را صفر درنظر بگیریم و طی ۵ سال مستهلک شود، استهلاک هر سال چند ریال است؟

برای محاسبهٔ استهلاک براساس روش خط مستقیم از عوامل زیر استفاده می‌شود:

۱ قیمت تمام شده
۲ ارزش اسقاط
۳ عمر مفید

با توجه به عوامل فوق، فرمول محاسبهٔ استهلاک در این روش عبارت است از:

$$\text{استهلاک سالانه به روش خط مستقیم} = \frac{\text{بهای تمام شده} - \text{ارزش اسقاط}}{\text{عمر مفید}}$$

فعالیت

اگر قیمت تمام شده اثاثه‌ای در شرکت شیراز معادل ۶،۵۰۰،۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۵ سال عمر مفید معادل ۷۰۰،۰۰۰ ریال باشد، استهلاک این دارایی بر اساس روش خط مستقیم چند ریال است؟

$$\text{استهلاک سالانه به روش خط مستقیم} = \frac{? - ۷۰۰،۰۰۰}{۵} = ?$$

ثبت استهلاک: معمولاً استهلاک دارایی‌های ثابت در پایان سال مالی محاسبه و ثبت می‌گردد؛ مگر اینکه مؤسسه بخواهد دارایی ثابت خود را به‌دلایلی در طی سال از دفاتر حذف کند.

شمارهٔ سند: تاریخ سند:		شرکت شیراز سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		هزینه استهلاک اثاثه		۱،۱۶۰،۰۰۰	
		استهلاک انباشته اثاثه			۱،۱۶۰،۰۰۰
جمع: یک میلیون و یکصد و شصت هزار ریال					
شرح سند: استهلاک اثاثه در سال xx					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

حساب استهلاک انباشته: این حساب مانند ظرفی می‌ماند که استهلاک هر سال دارایی در آن جمع می‌شود و ماندهٔ آن افزایش می‌یابد، در این حساب وجوهی برای مؤسسه انباشته نمی‌شود.

استهلاک انباشته ، یک حساب کاهندهٔ دارایی ثابت مربوطه است.

فعالیت

اگر اثاثه‌ای با ۶ سال عمر مفید در ابتدای سال ۱۳۹۱ خریداری شده باشد و هزینهٔ استهلاک آن هر سال ۴۵۰،۰۰۰ ریال محاسبه گردد، مانده استهلاک انباشته این دارایی در ابتدای سال ۱۳۹۵ چند ریال است؟

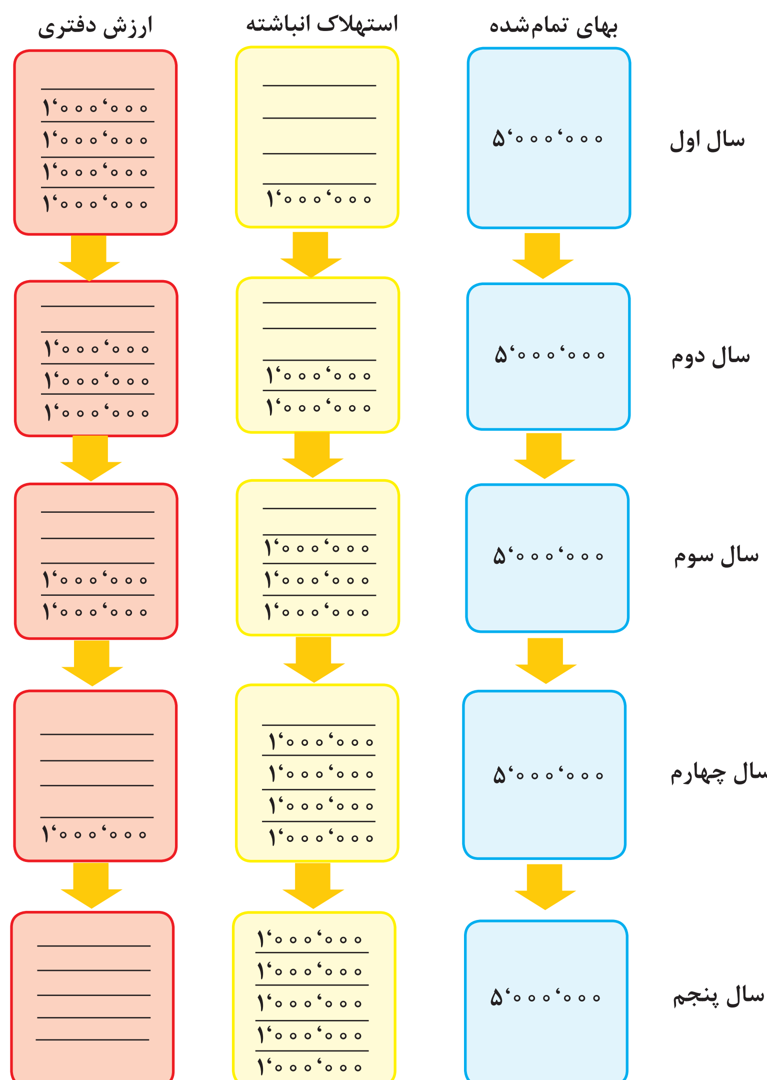
ارزش دفتری دارایی ثابت : عبارت است از بهای تمام شدهٔ دارایی ثابت، پس از کسر مجموع مبالغ استهلاک تا آن زمان (ماندهٔ استهلاک انباشته).

ارزش دفتری نشان‌دهنده سرمایه‌گذاری‌های باقیمانده در دارایی‌های ثابت می‌باشد و در واقع بخشی از دارایی که هنوز تبدیل به هزینه نشده است را نشان می‌دهد.

ارزش دفتری از طریق رابطهٔ زیر محاسبه می‌شود:

مانده استهلاک انباشته آن ــ بهای تمام شده دارایی = ارزش دفتری دارایی ثابت

مراحل گردش حساب های یک دارایی (بهای تمام شده)، استهلاک انباشته و ارزش دفتری آن به شکل زیر است:

همان‌طور که در تصاویر مشاهده می‌کنید، بهای تمام شده بدون تغییر است و با گذشت زمان و افزایش ماندهٔ استهلاک انباشتهٔ دارایی ثابت، ارزش دفتری آن کاهش می‌یابد، البته در این مثال، از مبلغ ارزش اسقاط صرف‌نظر شده است.

فعالیت

بهای تمام شده وسایط نقلیه‌ای در شرکت نیشابور ۱۲۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است، استهلاک این دارایی در سال اول ۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و در سال دوم نیز ۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال می‌باشد، ارزش دفتری این دارایی را در پایان سال اول و دوم محاسبه نمایید:

ارزش دفتری در پایان سال اول =۱۲۵٬۰۰۰٬۰۰۰−۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰ = ؟

ارزش دفتری در پایان سال دوم =۱۲۵٬۰۰۰٬۰۰۰−(۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰+۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰) =؟

فعالیت

بهای تمام شده یک دستگاه فتوکپی در شرکت ساری ۴۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۵ سال عمر مفید معادل ۴٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است. جدول استهلاک این دارایی را براساس روش خط مستقیم تکمیل نمایید:

سال‌های عمر مفید	بهای تمام شده	هزینه استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱	۴۵٬۰۰۰٬۰۰۰	۸٬۲۰۰٬۰۰۰	۸٬۲۰۰٬۰۰۰	۳۶٬۸۰۰٬۰۰۰
۲		۸٬۲۰۰٬۰۰۰	۱۶٬۴۰۰٬۰۰۰	۲۸٬۶۰۰٬۰۰۰
۳		۸٬۲۰۰٬۰۰۰	؟	۲۰٬۴۰۰٬۰۰۰
۴		؟	؟	؟
۵		؟	؟	
جمع		؟		۴٬۰۰۰٬۰۰۰

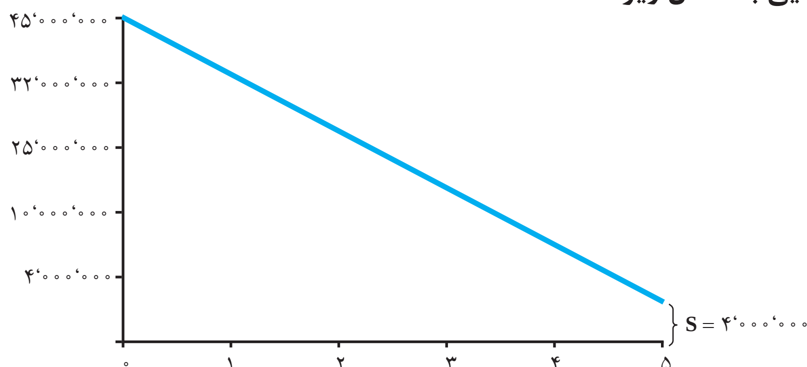
فعالیت

مبلغ ۴٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال پس از پایان عمر مفید دارایی معادل کدام یک از اطلاعات اثاثه است؟

ارزش دفتری در پایان سال دوم به دو صورت زیر قابل محاسبه است:

۴۵٬۰۰۰٬۰۰۰−۱۶٬۴۰۰٬۰۰۰ یا ۳۶٬۸۰۰٬۰۰۰−۸٬۲۰۰٬۰۰۰

نمودار ارزش دفتری دارایی به شکل زیر است:

تذکر:
محاسبهٔ استهلاک در روش خط مستقیم براساس مدت زمان استفاده از دارایی است، لذا چنانچه دارایی ثابت در طی سال خریداری شود، استهلاک آن با توجه به قانون مالیات‌های مستقیم و بر اساس تعداد ماه‌های مورد استفاده، قابل محاسبه است.

مثال:

در تاریخ ۱۳۹۵/۹/۱۸ شرکت فجر اثاثه‌ای به‌بهای تمام شده ۹٬۴۰۰٬۰۰۰ ریال خریداری نمود. اگر ارزش اسقاط آن ۱٬۴۰۰٬۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۴ سال برآورد شود، ثبت استهلاک این دارایی در پایان سال ۱۳۹۵ به‌شرح زیر است:

$$\text{استهلاک سال ۱۳۹۵} = \frac{(۹٬۴۰۰٬۰۰۰ - ۱٬۴۰۰٬۰۰۰)}{۴} \times \frac{۳}{۱۲} = ۵۰۰٬۰۰۰$$

شماره سند: تاریخ سند: ۱۳۹۵/۱۲/۳۰		شرکت فجر سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		هزینه استهلاک اثاثه		۵۰۰٬۰۰۰	
		استهلاک انباشته اثاثه			۵۰۰٬۰۰۰
جمع: پانصد هزار ریال					
شرح سند: استهلاک اثاثه در سال ۱۳۹۵					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

کار عملی ۲

شرکت نوشهر در تاریخ ۱۳۹۰/۳/۳۱ یک دستگاه صندوق مکانیزه فروش به بهای تمام شده ۲۲٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال خریداری کرد، اگر دارایی فاقد ارزش اسقاط باشد و عمر مفید آن ۵ سال برآورد شود.

مطلوب است :

تکمیل جدول استهلاک این دارایی بر اساس روش خط مستقیم.

سال	بهای تمام شده	محاسبات	هزینه استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱۳۹۰	۲۲٬۰۰۰٬۰۰۰				
۱۳۹۱					
۱۳۹۲					
۱۳۹۳					
۱۳۹۴					
۱۳۹۵					
جمع					

نکته

با توجه به مادهٔ ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم در مورد استهلاک و منظور نشدن ارزش اسقاط در محاسبه کلیه روش‌ها، معمولاً حسابداران برای کنترل تعداد دارایی‌های ثابت، مبلغ استهلاک آخرین سال عمر مفید دارایی را یک ریال کمتر محاسبه می‌کنند، به این ترتیب در پایان عمر مفید، ارزش دفتری دارایی **یک ریال** خواهد بود، امروزه با ورود نرم‌افزارها برای ثبت رویدادهای حسابداری، این روش توصیه نمی‌شود.

کار عملی ۳

در تاریخ ۱۳۹۴/۵/۱۲ شرکت کاشان ساختمانی که قیمت نقدی آن ۸۳٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال بود با صدور سفته ۹ ماهه به ارزش ۹۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال خریداری نمود، حق کمیسیون بنگاه معاملات ۸۰۰٬۰۰۰ ریال است که پس از محاسبه مالیات برارزش افزوده، بهای آن با نرخ سال مذکور پرداخت شد، اگر ارزش اسقاط این دارایی پس از ۱۰ سال عمر مفید معادل ۵٬۳۰۰٬۰۰۰ ریال باشد.

مطلوب است :

الف) محاسبه و ثبت استهلاک در پایان سال مالی ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵.

ب) نمایش حساب ساختمان به همراه استهلاک انباشته آن در ترازنامه شرکت در تاریخ‌های ۱۳۹۴/۱۲/۲۹ و ۱۳۹۵/۱۲/۳۰.

کار عملی ۴

جدول زیر از دفتر اموال مؤسسه قدس استخراج شده است، به‌جای علامت سؤال، گزینهٔ مناسب را بنویسید، کلیهٔ دارایی‌ها براساس روش خط مستقیم مستهلک می‌شوند.

نام دارایی	تاریخ خرید	بهای تمام شده	ارزش اسقاط	عمر مفید(سال)	مبلغ استهلاک
آبگرمکن	۱۳۹۶/۱/۱	۴٬۵۰۰٬۰۰۰	۲۰۰٬۰۰۰	۱۰	؟
کولر	۱۳۹۶/۴/۱۵	۵٬۰۰۰٬۰۰۰	؟	۱۰	۲۸۰٬۰۰۰
دستگاه پول شمار	۱۳۹۶/۵/۱۸	؟	۶۰۰٬۰۰۰	۵	۷۷۰٬۰۰۰
جرثقیل	۱۳۹۶/۶/۲۰	۸۹۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰	؟	۶۷٬۵۰۰٬۰۰۰
ساختمان آجری	۱۳۹۶/؟ /۵	۱٬۴۹۷٬۰۰۰٬۰۰۰	۳۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۱۵	۲۶٬۶۰۰,۰۰۰
نرم افزارحسابداری	۱۳۹۶/۹/۳۰	۵٬۴۰۰٬۰۰۰	؟	۳	۴۵۰٬۰۰۰

تذکّر:

برای محاسبه استهلاک در روش خط مستقیم، علاوه بر عمر مفید، می‌توان از یک نرخ سالانه استفاده کرد، در این حالت درصورت یکسان بودن زمان استفاده، نتایج نیز یکسان خواهد بود و بهای تمام شدهٔ دارایی قابل استهلاک با نرخ ثابتی طی عمر مفید آن کاهش می‌یابد، این نرخ به‌صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{نرخ سالانه محاسبه استهلاک} = \frac{۱}{\text{عمر مفید}} \times ۱۰۰$$

فعالیت

اگر عمر مفید اثاثه‌ای در شرکت مهاباد ۵ سال باشد، نرخ استهلاک سالانهٔ آن در روش خط مستقیم چند درصد است؟

استهلاک بر اساس نرخ ثابت در روش خط مستقیم به صورت زیر قابل محاسبه است :

نرخ استهلاک سالانه × (ارزش اسقاط–بهای تمام شدهٔ دارایی) = استهلاک سالانه دارایی به‌روش درصدی از بهای تمام شده

فعالیت

بهای تمام شده تجهیزاتی در شرکت امید ۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است، ارزش اسقاط آن ۲٬۰۰۰٬۰۰۰ریال برآورد شده و نرخ استهلاک سالانه این دارایی ۲۵درصد بهای تمام شده است، استهلاک سالانه این دارایی را محاسبه کنید؟

استهلاک سالانه تجهیزات=(۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰–۲٬۰۰۰٬۰۰۰) × ٪۲۵=

فعالیت

بهای تمام شدۀ ساختمان نیروگاه در شرکت بندرعباس ۸۵۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۲۰ سال عمر معادل ۶۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال است، جدول زیر را کامل کنید:

سال	مبنای محاسبه استهلاک	عمر مفید/نرخ	هزینه استهلاک	ارزش دفتری
اول	عمر مفید	....	....	....
دوم	نرخ سالانه	....	....	....

کار عملی ۵

درتاریخ ۱۳۸۸/۹/۱ شرکت ایران تعداد ۵ صندلی فلزی به بهای هر صندلی ۱۶۰،۰۰۰ ریال به‌صورت نقدی خریداری نمود و بابت حمل کل محموله ۳۰،۰۰۰ ریال از حساب صندوق پرداخت نمود. اگر ارزش اسقاط هر صندلی ۲۵،۰۰۰ ریال و نرخ استهلاک سالانه ۲۰درصد بهای تمام شده باشد، جدول استهلاک زیر را کامل کنید.

سال	بهای تمام شده	محـاسبـات	هزینه استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
جمع					

معمولاً ارزش دفتری دارایی ثابت با بهای آن دارایی در بازار فاصله زیادی دارد.

کار عملی ۶

جدول زیر را کامل کنید.

نام دارایی	بهای تمام‌شده	ارزش اسقاط	نرخ استهلاک	مبلغ استهلاک
یخچال	۸‘۰۰۰‘۰۰۰	۶۰۰‘۰۰۰	٪۱۰	؟
موتورسیکلت	۱۵‘۰۰۰‘۰۰۰	؟	٪۱۸	۲‘۵۵۶‘۰۰۰
تجهیزات دندان پزشکی	۴۸‘۰۰۰‘۰۰۰	۵‘۰۰۰‘۰۰۰	؟	۵‘۳۷۵‘۰۰۰

کار عملی ۷

اطلاعات زیر مربوط به دارایی‌های ثابت شرکت کاشان می‌باشد، جدول زیر را کامل کنید.
یادآوری می‌شود ارزش اسقاط کلیهٔ دارایی‌های این شرکت صفر است.

ردیف	نام دارایی	تاریخ بهره‌برداری	بهای تمام‌شده (اول دوره)	خرید طی دوره	بهای تمام‌شده آخر دوره	استهلاک انباشته اول دوره	ماه‌های بهره‌برداری	مدت استهلاک (سال)	روش استهلاک	استهلاک سال جاری	استهلاک انباشته آخر دوره	ارزش دفتری پایان دوره
۱	صندلی چوبی	—	۴۵۰‘۰۰۰	۰	۴۵۰‘۰۰۰	۱۸‘۷۵۰	۱۲	۱۰	مستقیم			
۲	تلفن رومیزی	—	۱‘۲۰۰‘۰۰۰	۰	۱‘۲۰۰‘۰۰۰	۸۰‘۰۰۰	۱۲	۶	مستقیم			
۳	چاپگر	—	۵‘۶۰۰‘۰۰۰	۰	۵‘۶۰۰‘۰۰۰	۲۸۰‘۰۰۰	۱۲	۵	مستقیم			
۴	ساختمان آجری	۹۵/۰۵/۰۳	۰	۷۰۸‘۷۵۰‘۰۰۰	۷۰۸‘۷۵۰‘۰۰۰	۰	۷	۱۵	مستقیم			
۵	میز مدیریت	۹۵/۰۹/۱۸		۹‘۶۰۰‘۰۰۰	۹‘۶۰۰‘۰۰۰	۰	۳	۱۰	مستقیم			
جمع			؟	؟	؟	؟						

کار عملی ۸

کارت زیر مربوط به یکی از دارایی‌های ثابت شرکت ایران است، بخش حسابداری آن را کامل کنید:

شماره دارایی					مشخصات دارایی
ردیف		گروه دارایی	مرکز هزینه	حساب معین	شماره برگه ایجاد وتحویل دارایی ثابت **جارو برقی** تاریخ / /
از	تا				خریداری از **فروشگاه امید** صورتحساب **شماره ۱۱** در تاریخ **۱۳۹۵/۳/۱۲**
۱۴	۱۵	**اثاثه اداری**	**اداری**	جاروبرقی	تعداد: یک دستگاه قیمت واحد: **۲،۶۰۰،۰۰۰**
شمارهٔ پلاک: **۱۲۳۴۵**		شمارهٔ بارکد: **۷۸۹۶۵۴۳۲۱**			تاریخ خرید **۹۵/۳/۱۲** تاریخ بهره‌برداری **۱۴/ ۳ /۹۵**
روش استهلاک: ☐ نزولی درصد ☐ مستقیم **۴** ساله					محل استقرار: بخش اداری – اتاق ۴۰۲

سند حسابداری		شرح	بهای تمام شده (ریال)	استهلاک دارایی			ارزش دفتری
شماره	تاریخ			سال	استهلاک سالانه	استهلاک انباشته	
جمع							
سایر توضیحات:							

۲ محاسبهٔ استهلاک به صورت نزولی (کاهش‌پذیر):

فعالیت

استهلاک به‌روش نزولی به‌چه معنی است و دلیل استفاده از این روش را بیان کنید؟

در روش نزولی فرض بر این است که دارایی ثابت در سال‌های اول عمر مفید خود منافع بیشتری نسبت به سال‌های آخر ارائه می‌کند، بنابراین بازده دارایی نو بیش از دارایی کهنه می‌باشد. درنتیجه هر سال که از عمر مفید دارایی می‌گذرد هزینهٔ استهلاک آن نسبت به سال قبل کاهش می‌یابد.

برای محاسبهٔ استهلاک به صورت نزولی از روش‌های زیر استفاده می‌کنند:

الف) روش درصدی از ارزش دفتری (ماندهٔ نزولی): برای محاسبهٔ استهلاک به‌روش ماندهٔ نزولی، نرخ ثابتی در طی سال‌های عمر مفید دارایی ثابت، در ارزش دفتری آن (بهای تمام شده منهای مانده استهلاک انباشته) ضرب می‌شود.

این روش در قانون مالیات‌های مستقیم ایران به‌رسمیت شناخته شده است.

اطلاعات لازم برای محاسبه استهلاک براساس روش مانده نزولی به همراه فرمول آن به صورت زیر است:

- قیمت تمام شده
- عمر مفید دارایی
- نرخ استهلاک سالانه

نرخ ثابت × (ماندهٔ استهلاک انباشته − بهای تمام شدهٔ دارایی) = استهلاک دارایی به روش مانده نزولی

فعالیت

برای محاسبه استهلاک به‌روش مانده نزولی از کدام عوامل محاسبه استهلاک، استفاده نمی‌شود؟

مثال:

بهای تمام شده ماشین آلات چاپ فلزات در شرکت تولیدی گرمسار ۵۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است، استهلاک چهار سال این دارایی به روش مانده نزولی و با نرخ ۱۲درصد به صورت روبه‌رو است:

برای محاسبهٔ استهلاک به روش ماندهٔ نزولی، مبلغ ارزش اسقاط هیچ کاربردی ندارد.

فعالیت

شرکت تهران تجهیزاتی را در ابتدای سال ۱۳۹۴ به بهای تمام شده ۱۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال خریداری کرد، استهلاک این دارایی به روش مانده نزولی با نرخ ۱۲٪ است،استهلاک سال های ۱۳۹۴ ، ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ را محاسبه کنید.

استهلاک سال ۱۳۹۴ =(۱۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰-۰) × ۱۲٪=?

استهلاک سال ۱۳۹۵ =(۱۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰-۱۶٬۸۰۰٬۰۰۰)× ۱۲٪=?

استهلاک سال ۱۳۹۶ =(۱۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰-۳۱٬۵۸۴٬۰۰۰)× ۱۲٪=?

گردش حساب استهلاک انباشته تجهیزات در پایان سالهای ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۶ به صورت زیر است، به جای علامت سؤال مبلغ صحیح را بنویسید.

استهلاک انباشته-۱۳۹۴	
	۱۶٬۸۰۰٬۰۰۰
	۱۶٬۸۰۰٬۰۰۰

استهلاک انباشته-۱۳۹۵	
	۱۶٬۸۰۰٬۰۰۰
	؟
	۳۱٬۵۸۴٬۰۰۰

استهلاک انباشته-۱۳۹۶	
	۳۱٬۵۸۴٬۰۰۰
	؟
	؟

فعالیت

استهلاک تجهیزات شرکت تهران را در پایان سال ۱۳۹۷ به‌روش مانده نزولی محاسبه کنید.

فعالیت

اگر بهای تمام شدهٔ یک دستگاه ماشین تراشکاری در شرکت تولیدی مهران ۳۴٬۵۰۰٬۰۰۰ ریال باشد و این دارایی به‌روش مانده نزولی و با نرخ ۲۰٪ مستهلک گردد.

مطلوب است:

ثبت استهلاک دارایی در اولین سال استفاده از دارایی.

شماره سند: تاریخ سند:		تولیدی مهران سند حسابداری			شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:			تصویب کننده:

تذکر:
در روش درصدی از ارزش دفتری، هنگامی‌که مانده ارزش دفتری دارایی به کمتر از ۵درصد بهای تمام شده دارایی برسد، کل ماندهٔ ارزش دفتری در سال بعد یکجا قابل استهلاک است.

فعالیت

شرکت تولیدی سمنان در تاریخ ۱۳۹۵/۴/۳۰ یک دستگاه ماشین‌آلات لوله‌سازی به‌بهای تمام شده ۹۶۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال مورد بهره‌برداری قرار نمود، اگر ارزش اسقاط آن ۶۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال و هزینه استهلاک سال اول دارایی با توجّه به روش مانده نزولی معادل ۷۶،۸۰۰،۰۰۰ ریال محاسبه شده باشد، نرخ استهلاک را محاسبه کنید؟

کار عملی ۹

در تاریخ ۱۳۹۴/۶/۶ شرکت خوزستان یک دستگاه ماشین‌آلات ریلی به ارزش ۱۶۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال خریداری و وجه آن را پس از محاسبه مالیات بر ارزش افزوده براساس نرخ سال مذکور محاسبه و از طریق حساب جاری پرداخت نمود.
در تاریخ ۱۳۹۴/۶/۲۴ شرکت مذکور معادل ۴،۰۰۰،۰۰۰ ریال بابت تعمیرات اساسی این دارایی با صدور سفتهٔ ۶ ماهه تسویه حساب نمود (تعمیرات مشمول مالیات نشده است).
دارایی براساس مانده نزولی با نرخ ۲۰٪ مستهلک می‌شود.
مطلوب است:
تنظیم جدول استهلاک این دارایی در طی سال‌های ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۸

سال	بهای تمام شده (ریال)	محاسبات	هزینه استهلاک (ریال)	استهلاک انباشته (ریال)	ارزش دفتری (ریال)
۱۳۹۴					
		جمع			

فعالیت

استهلاک ماشین‌آلات شرکت خوزستان تا چه سالی باید محاسبه گردد؟

کار عملی۱۰

شرکتی در بهمن ماه ۱۳۸۹ قراردادی برای خرید و نصب آسانسور با شرکت دیگری منعقد کرد، بهای تمام شدهٔ آن ۳۴۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن صفر است، اگر این دارایی با روش مانده نزولی و با نرخ ۱۵درصد مستهلک شود.

مطلوب است:

محاسبه استهلاک دارایی تا پایان عمر مفید آن.

ب)روش نزولی با نرخ مضاعف:

یکی دیگر از روش‌های کاهش‌پذیر، روش مانده نزولی با نرخ مضاعف است، در این روش نیز مانند روش ماندهٔ نزولی برای محاسبهٔ هزینهٔ استهلاک هر سال، یک نرخ ثابت در ارزش دفتری دارایی ثابت ضرب می‌شود.

برای محاسبه نرخ استهلاک به‌روش نزولی مضاعف عدد ۲ بر عمر مفید دارایی ثابت تقسیم می‌شود، این نرخ معادل دو برابر نرخ استهلاک به روش خط مستقیم است.

به‌طور مثال اگر عمر مفید دارایی ۸ سال باشد، محاسبهٔ نرخ مضاعف به صورت زیر است:

$$\text{نرخ مضاعف برای محاسبه استهلاک} = \frac{۲}{۸} \times ۱۰۰ = ٪۲۵$$

فعالیت

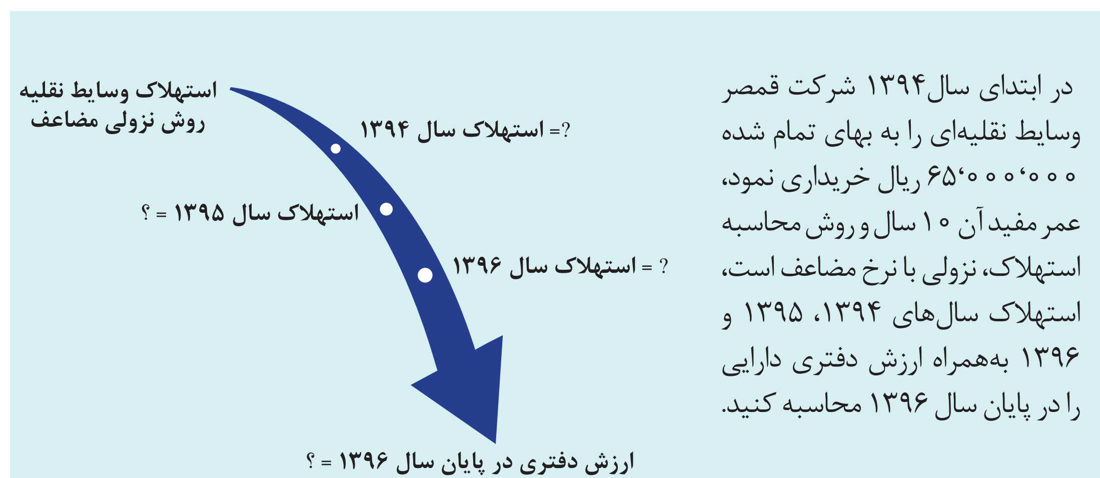
اگر عمر مفید تجهیزات دندان پزشکی ۵ سال باشد، نرخ مضاعف برای محاسبه استهلاک این دارایی چند درصد است؟

پس از محاسبه نرخ مضاعف، استهلاک سالانه دارایی براساس رابطه زیر قابل محاسبه است:

نرخ مضاعف × ارزش دفتری = استهلاک سالانه روش نزولی با نرخ مضاعف

فعالیت

در ابتدای سال۱۳۹۴ شرکت قمصر وسایط نقلیه‌ای را به بهای تمام شده ۶۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال خریداری نمود، عمر مفید آن ۱۰ سال و روش محاسبه استهلاک، نزولی با نرخ مضاعف است، استهلاک سال‌های ۱۳۹۴، ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ به‌همراه ارزش دفتری دارایی را در پایان سال ۱۳۹۶ محاسبه کنید.

کار عملی ۱۱

در تاریخ ۱۳۹۰/۸/۱۸ شرکت نطنز یک دستگاه ماشین‌آلات به بهای تمام شده ۲۹۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال خریداری کرد. اگر عمر مفید دارایی ۱۶ سال و براساس روش نزولی با نرخ مضاعف مستهلک گردد،

مطلوب است:

تنظیم جدول استهلاک دارایی در سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵.

کار عملی ۱۲

بهای تمام شدهٔ یک دستگاه ماشین آلات تولید قند ۸۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۱۰ سال است، اگر شرکت استهلاک این دارایی را بر اساس روش نزولی و با نرخ مضاعف محاسبه کند،

مطلوب است:

تکمیل مراحل محاسبهٔ استهلاک دارایی طی ۵ سال اول عمر مفید به صورت زیراست:

نرخ مضاعف = ـــــ ×۱۰۰ =

استهلاک سال اول =(۸۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۰) × ۲۰٪ = ۱۶۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال

استهلاک سال دوم =(۸۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۱۶۰٬۰۰۰٬۰۰۰) × ۲۰٪ = ۱۲۸٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال

ماندهٔ استهلاک انباشته در پایان سال اول

استهلاک سال سوم =(۸۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ − ؟) × ۲۰٪ = ریال

استهلاک سال چهارم =(۸۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ − ؟) × ۲۰٪ = ریال

استهلاک سال پنجم =(۸۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ − ؟) × ۲۰٪ = ریال

استهلاک انباشته	
۰ ۱۶۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
۱۶۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ۱۲۸٬۰۰۰٬۰۰۰	
؟ ؟	
؟ ؟	
؟ ؟	

فعالیت

ماندهٔ استهلاک انباشتهٔ دارایی فوق در پایان سال پنجم چند ریال است؟

کار عملی ۱۳

بهای تمام شدهٔ تجهیزاتی در شرکت کاشف ۴۲،۵۰۰،۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۲۰ سال عمر مفید معادل ۴،۰۰۰،۰۰۰ ریال است.

مطلوب است:

مقایسهٔ استهلاک دارایی در طی ۵ سال با استفاده از روش‌های ماندهٔ نزولی و نرخ مضاعف.

روش مانده نزولی با نرخ ۸ درصد	نرخ مضاعف با نرخ ۱۰ درصد

ج) روش مجموع سنوات:

در روش مجموع سنوات برای محاسبه استهلاک، مبلغ استهلاک‌پذیر دارایی در کسری که طی عمر مفید هرساله کاهش می‌یابد ضرب می‌شود، درنتیجه استهلاک هر سال نسبت به سال قبل کاهش می‌یابد.

برای محاسبه کسر مذکور از فرمول‌های زیر استفاده می‌شود:

مخرج کسر از رابطهٔ $n \times \frac{n+1}{2}$ و صورت کسر از رابطه $n - k + 1$ محاسبه می‌شود که در آن n سال‌های عمر مفید و k سال‌های محاسبه استهلاک می‌باشد.

مثال:

عمر مفید اثاثه‌ای در شرکت نور ۴ سال برآورد شده است، می‌توان مجموع سنوات (مخرج کسر) را با توجّه به رابطه فوق از طریق یکی از فرمول های زیر محاسبه نمود:

۱) عمر مفید × $\frac{\text{عمر مفید} + 1}{2} = 4 \times \frac{4+1}{2} = 10$

۲) $1+2+3+4 = 10$

صورت کسر در هرسال نشان‌دهندهٔ باقی‌مانده عمر مفید دارایی است، بنابراین:

کسرهای محاسبهٔ استهلاک	سال‌های محاسبهٔ استهلاک
$\frac{4}{10}$	سال اول
$\frac{3}{10}$	سال دوم
$\frac{2}{10}$	سال سوم
$\frac{1}{10}$	سال چهارم

فعالیت

۱ اگر عمر مفید یک دارایی ثابت ۶ سال باشد، کسرهای این دارایی برای محاسبه استهلاک به‌روش مجموع سنوات را محاسبه کنید؟

۲ اگر مجموع سنوات یک دارایی ثابت معادل رقم ۷۸ باشد، عمر مفید این دارایی چند سال است؟

استهلاک دارایی‌های ثابت به روش مجموع سنوات ازطریق رابطهٔ زیر محاسبه می‌شود:

کسر سال مورد نظر × (ارزش اسقاط – بهای تمام شده) = استهلاک سالانه دارایی ثابت در روش مجموع سنوات

مثال:

شرکت سقز در ابتدای سال ۱۳۹۳ یک دستگاه وسایط نقلیه به بهای تمام شدهٔ ۹۷٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال خریداری نمود، اگر ارزش اسقاط ۷٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و عمرمفید آن۹سال باشد، استهلاک دارایی در طی سال های ۱۳۹۳ الی ۱۳۹۶ به شرح زیر محاسبه می‌شود:

استهلاک سال ۱۳۹۳ = $(۹۷٬۰۰۰٬۰۰۰ - ۷٬۰۰۰٬۰۰۰) \times \frac{۹}{۴۵} = ۱۸٬۰۰۰٬۰۰۰$

استهلاک سال ۱۳۹۴ = $(۹۷٬۰۰۰٬۰۰۰ - ۷٬۰۰۰٬۰۰۰) \times \frac{۸}{۴۵} = ۱۶٬۰۰۰٬۰۰۰$

استهلاک سال ۱۳۹۵ = $(۹۷٬۰۰۰٬۰۰۰ - ۷٬۰۰۰٬۰۰۰) \times \frac{۷}{۴۵} = ۱۴٬۰۰۰٬۰۰۰$

استهلاک سال ۱۳۹۶ = $(۹۷٬۰۰۰٬۰۰۰ - ۷٬۰۰۰٬۰۰۰) \times \frac{۶}{۴۵} = ۱۲٬۰۰۰٬۰۰۰$

فعالیت

بهای تمام شده اثاثه‌ای ۲۲٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۳ سال عمر مفید معادل ۴٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال برآورد گردید، اگر روش محاسبه استهلاک، مجموع سنوات در نظر گرفته شود، استهلاک دارایی را طی عمر مفید محاسبه نمایید.

استهلاک سال اول = $(۲۲٬۰۰۰٬۰۰۰ - ۴٬۰۰۰٬۰۰۰) \times \frac{۳}{۶} = ۹٬۰۰۰٬۰۰۰$

استهلاک سال دوم = $(۲۲٬۰۰۰٬۰۰۰ - ۴٬۰۰۰٬۰۰۰) \times \frac{۲}{۶} = ?$

استهلاک سال سوم = $(۲۲٬۰۰۰٬۰۰۰ - ۴٬۰۰۰٬۰۰۰) \times ? = ?$

فعالیت

بهای تمام شده ماشین‌آلات در مؤسسه آفرین معادل ۶۸٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۶ سال است، اگر ارزش اسقاط آن ۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال برآورد گردد، جدول استهلاک این دارایی را بر اساس روش مجموع سنوات تکمیل کنید:

سال	بهای تمام شده (ریال)	محاسبات	هزینهٔ استهلاک (ریال)	استهلاک انباشته (ریال)	ارزش دفتری (ریال)
جمع					

فعالیت

در تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۱ شرکت خرمشهر یک دستگاه ماشین‌آلات ریخته‌گری را که قیمت نقدی آن ۲۹٬۴۰۰٬۰۰۰ ریال بود با صدور سفته ۹ ماهه به ارزش ۲۹٬۸۵۰٬۰۰۰ ریال خریداری کرد و بابت حمل و نصب آن ۶۰۰٬۰۰۰ ریال از حساب صندوق شرکت پرداخت نمود، (فروشنده در سامانهٔ مالیات بر ارزش افزوده ثبت نام نکرده است)، اگر ارزش اسقاط دارایی ۳٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۸ سال باشد.

مطلوب است:

تنظیم سند حسابداری ثبت استهلاک دارایی به روش مجموع سنوات در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۳۰.

شماره سند: تاریخ سند:		تولیدی خرمشهر سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

در تاریخ ۱۳۹۱/۴/۱ مؤسسهٔ تولیدی کاوش یک دستگاه ژنراتور به بهای تمام‌شده ۱۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰ریال خریداری کرد، اگر ارزش اسقاط دارایی ۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۵ سال برآورد گردد، سال مالی این مؤسسه XX/۱/۱ الی XX/۱۲/۲۹ است.

مطلوب است:

تنظیم جدول استهلاک دارایی در طی سال‌های ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۶ .

سال	محاسبات	هزینهٔ استهلاک (ریال)	استهلاک انباشته (ریال)	ارزش دفتری (ریال)
۹۱				
۹۲				
۹۳				
۹۴				
۹۵				
۹۶				
جمع				

فعالیت

با توجه به اطلاعات دارایی فوق و جدول تنظیم شده، عمر مفید دارایی در چه تاریخی به پایان خواهد رسید؟ ارزش دفتری دارایی پس از پایان عمر مفید با چه مبلغی برابر است؟

فعالیت

چه شباهت و تفاوتی بین روش‌های مجموع سنوات و مانده نزولی وجود دارد؟

کار عملی ۱۴

بهای تمام شدهٔ یک دستگاه موتورسیکلت ۲۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۱۰ سال عمر مفید معادل ۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است.

مطلوب است:

مقایسه استهلاک این دارایی براساس روش‌های نزولی مجموع سنوات و نرخ مضاعف در طی عمر مفید.

سال	هزینهٔ استهلاک درروش مجموع سنوات	هزینهٔ استهلاک در روش نرخ مضاعف
۱		
۲		
۳		
۴		

۳ استهلاک بر اساس کارکرد

فعالیت

اگر یک دستگاه از ماشین‌آلات تولید لیوان پلاستیکی در سال ۱۳۹۶ تعداد ۳۰٬۰۰۰ عدد لیوان تولید کند، فرسودگی آن بیشتر است یا دستگاهی که ۶۰٬۰۰۰ لیوان تولید کرده باشد؟ دلیل آن را بیان کنید.

محاسبهٔ استهلاک در روش کارکرد ، فرض بر این است که استهلاک دارایی براساس مقدار محصول تولید شده، ساعات کارکرد و یا مسافتی که طی می‌کند محاسبه می‌شود.

در این روش، عمر مفید براساس میزان کارکرد مورد انتظار از دارایی محاسبه می‌گردد و سپس هزینه استهلاک سالانه براساس کارکرد واقعی ثبت می‌شود، معمولاً از این روش برای ماشین‌آلات، کامیون و هواپیما استفاده می‌شود.

کاربرد استهلاک براساس کارکرد، زمانی نتیجه مطلوب دارد که :

- بتوان قدرت و میزان فعالیت یک دارایی را در طول عمر مفید آن با دقت برآورد کرد.
- میزان فعالیت واقعی دارایی ثابت قابل اندازه‌گیری باشد.
- کهنگی و نایابی ناشی از پیشرفت‌های فناوری عامل مهمی در استهلاک نباشد.

برای محاسبهٔ استهلاک براساس کارکرد می‌توان از روش‌های زیر استفاده کرد:

الف) روش ساعات کارکرد:

در این روش استهلاک دارایی برحسب ساعات کارکرد واقعی آن محاسبه می‌گردد، برای مثال ماشین‌آلاتی که در یک کارخانه، روزانه فقط در یک نوبت ۸ ساعته کار می‌کند دیرتر از ماشین‌آلاتی که در دو نوبت ۸ ساعته کار می‌کنند، فرسوده می‌شود و می‌توان گفت هزینهٔ استهلاک ماشین‌آلات دوم بیشتر خواهد بود.

مراحل محاسبه استهلاک بر اساس ساعات کارکرد:

۱ استهلاک هر ساعت کارکرد:

$$\text{استهلاک هر ساعت کارکرد} = \frac{\text{ارزش اسقاط - بهای تمام شده}}{\text{کل ساعات کارکرد براوردی}}$$

۲ استهلاک دارایی در سال مورد نظر:

مقدار ساعت کارکرد واقعی در سال مورد نظر × استهلاک هر ساعت کارکرد = استهلاک دارایی در سال مورد نظر

مثال:

بهای تمام شده یک ماشین‌آلات که در تولید اسباب بازی مورد استفاده قرارمی‌گیرد ۵۸٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن ۷٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است، اگر کل ساعات کارکرد این دارایی در طی عمر مفید آن معادل ۳۰٬۰۰۰ ساعت برآورد گردد و این دارایی در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ به ترتیب ۲٬۸۰۰ و ۳٬۱۰۰ ساعت کار کرده باشد،

مطلوب است:

استهلاک دارایی در سال های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶.

$$\text{استهلاک هر ساعت کارکرد} = \frac{۵۸٬۰۰۰٬۰۰۰ - ۷٬۰۰۰٬۰۰۰}{۳۰٬۰۰۰} = ۱۷۰۰ \text{ ریال}$$

۱۷۰۰ × ۲۸۰۰=۴٬۷۶۰٬۰۰۰ = استهلاک دارایی در سال ۹۵

۱۷۰۰ × ۳۱۰۰=۵٬۲۷۰٬۰۰۰ = استهلاک دارایی در سال ۹۶

شماره سند:	شرکت	شماره صفحه دفتر روزنامه:
تاریخ سند: ۱۳۹۵/۱۲/۳۰	سند حسابداری	تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		هزینه استهلاک ماشین آلات		۴٬۷۶۰٬۰۰۰	
		استهلاک انباشته ماشین آلات			۴٬۷۶۰٬۰۰۰
جمع: چهارمیلیون و هفتصد و شصت هزار ریال					
شرح سند: استهلاک دارایی در سال ۱۳۹۵					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند: تاریخ سند: ۱۳۹۶/۱۲/۲۹		شرکت سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		هزینه استهلاک ماشین آلات		۵٬۲۷۰٬۰۰۰	
		استهلاک انباشته ماشین‌آلات			۵٬۲۷۰٬۰۰۰
جمع : پنج میلیون و دویست و هفتاد هزار ریال					
شرح سند: استهلاک دارایی در سال ۱۳۹۶					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

کار عملی ۱۵

بهای تمام شده ماشین‌آلات و تجهیزات ریخته‌گری معادل ۸۲٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن پس از ۵۰٬۰۰۰ ساعت کارکرد معادل ۷٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال تخمین زده شد، جدول استهلاک دارایی را تکمیل کنید:

کارکردسالانه (ساعت)	محاسبات	هزینهٔ استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۹۱۰۰	$\frac{۸۲٬۰۰۰٬۰۰۰ - ۷٬۰۰۰٬۰۰۰}{۵۰٬۰۰۰} \times ۹۱۰۰ = ۱۳٬۶۵۰٬۰۰۰$	۱۳٬۶۵۰٬۰۰۰	۱۳٬۶۵۰٬۰۰۰	۶۸٬۳۵۰٬۰۰۰
۷۴۵۰	....	....	....	....
۸۸۰۰	....	....	....	....
۸۲۵۰	....	....	....	....
۷۵۰۰	....	....	....	....
۸۹۰۰	....	....	....	....
جمع				

نکته

چنانچه دارایی در طی سال خریداری شود، در رویکرد استهلاک براساس فعالیت، نیازی به محاسبهٔ استهلاک براساس ماه‌های مورد استفاده نیست.

فعالیت

در تاریخ ۱۳۹۵/۸/۳۰ شرکت کاشان یک دستگاه ماشین پرس به‌بهای تمام شدهٔ ۴۸،۵۰۰،۰۰۰ ریال خریداری کرد. اگر ارزش اسقاط آن ۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال، کل ساعات کارکرد این دارایی در طی عمر مفید ۲۰،۰۰۰ ساعت برآورد گردد و در سال ۱۳۹۵ معادل ۱۴۰۰ ساعت فعالیت کرده باشد.

مطلوب است:

محاسبه استهلاک در سال ۱۳۹۵ و ثبت آن در سند حسابداری در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۳۰.

شماره سند: تاریخ سند:		تولیدی کاشان سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

کار عملی ۱۶

بهای تمام شده یکی از تجهیزات شرکت خاتم ۷۶،۰۰۰،۰۰۰ ریال است، ساعات کارکرد این دارایی در طی عمرمفید ۲۸،۰۰۰ ساعت و ارزش اسقاط آن ۶،۰۰۰،۰۰۰ ریال برآورد شده است.

مطلوب است:

تکمیل جدول استهلاک دارایی در طول عمر مفید آن (سال های ۱۳۸۹ الی ۱۳۹۶).

سال	کارکرد سالانه (ساعت)	محاسبات	هزینه استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۸۹	۳۶۰۰				
۹۰	۳۸۰۰				
۹۱	۳۴۵۰				
۹۲	۳۲۰۰				
۹۳	۳۵۵۰				
۹۴	۳۹۰۰				
۹۵	۳۵۰۰				
۹۶	۳۳۰۰				
		جمع			

فعالیت

اگر استهلاک یک دارایی پس از ۸۵۰ ساعت کارکرد معادل ۱٬۰۲۰٬۰۰۰ ریال محاسبه شده باشد و ارزش اسقاط و کل ساعات کارکرد این دارایی به ترتیب ۱٬۴۰۰٬۰۰۰ ریال و ۶٬۰۰۰ ساعت برآورد شده باشد، قیمت تمام شدهٔ این دارایی چند ریال است؟

فعالیت

ساعات کارکرد واقعی دارایی‌ها را با توجّه به اطلاعات ارائه شده محاسبه کنید، (اطلاعات هر ردیف به‌طور مستقل است).

بهای تمام شده (ریال)	ارزش اسقاط (ریال)	ساعات کارکرد برآوردی	هزینه استهلاک (ریال)	ساعات کارکرد واقعی
۸٬۵۰۰٬۰۰۰	۱٬۲۰۰٬۰۰۰	۳۶٬۵۰۰	۸۲۰٬۰۰۰	....
۱۲٬۱۰۰٬۰۰۰	صفر	۵۰٬۰۰۰	۱٬۸۳۹٬۲۰۰	....
۲۸٬۶۲۰٬۰۰۰	۲٬۷۰۰٬۰۰۰	۴۸٬۰۰۰	۳٬۴۱۲٬۸۰۰	....
۳۰٬۸۵۰٬۰۰۰	۱٬۶۵۰٬۰۰۰	۷۳٬۰۰۰	۳٬۲۵۶٬۰۰۰	....
۳۷٬۲۰۰٬۰۰۰	صفر	۶۰٬۰۰۰	۳٬۳۴۸٬۰۰۰	....

ب) روش میزان تولید:

دراین روش که بیشتر در مؤسسات تولیدی کاربرد دارد، عمر مفید دارایی ثابت بر اساس مقدار تولید برآوردی تعیین می‌گردد.

مراحل محاسبه استهلاک براساس میزان تولید:

۱ استهلاک هر واحد تولید:

$$\text{استهلاک هر واحد تولید} = \frac{\text{بهای تمام شده} - \text{ارزش اسقاط}}{\text{کل تولید برآوردی دارایی در طی عمر مفید}}$$

۲ استهلاک دارایی در سال مورد نظر:

تولید واقعی دارایی در سال مورد نظر × استهلاک هر واحد تولید= استهلاک دارایی در سال موردنظر

هزینه استهلاک هر دوره برحسب میزان تولید تغییر پیدا می‌کند، در این روش، مبلغی که بابت استهلاک به هر واحد محصول تعلق می‌گیرد، ثابت است.

مثال:

شرکت آبادان در تاریخ ۱۳۹۵/۹/۱۸ یک دستگاه ماشین بافندگی به ارزش ۷۶٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال خریداری نمود، اگر ارزش اسقاط آن ۶٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و در طی عمر مفید خود قادر باشد معادل ۸۰۰٬۰۰۰ متر پارچه تولید کند، دارایی مذکور در سال ۱۳۹۵ معادل ۱۲٬۰۰۰ متر پارچه تولید کرده است.

مطلوب است :

محاسبه و ثبت استهلاک در پایان سال ۱۳۹۵

$$\text{استهلاک تولید هر متر پارچه} = \frac{۷۶٬۰۰۰٬۰۰۰ - ۶٬۰۰۰٬۰۰۰}{۸۰۰٬۰۰۰} = ۸۷/۵ \text{ ریال}$$

$$\text{استهلاک دارایی در سال ۹۵} = ۸۷/۵ \times ۱۲۰۰۰ = ۱٬۰۵۰٬۰۰۰$$

شماره سند:	شرکت آبادان	شماره صفحه دفتر روزنامه:			
تاریخ سند: ۱۳۹۵/۱۲/۳۰	سند حسابداری	تعداد ضمائم:			
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار (ریال)**	**بستانکار (ریال)**
		هزینهٔ استهلاک ماشین‌آلات		۱٬۰۵۰٬۰۰۰	
		استهلاک انباشتهٔ ماشین‌آلات			۱٬۰۵۰٬۰۰۰
جمع: یک میلیون و پنجاه هزار ریال					
شرح سند: استهلاک دارایی در سال ۱۳۹۵					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

کار عملی ۱۷

درابتدای تیرماه ۱۳۸۶ مؤسسه حمل و نقل قائم یک دستگاه کامیون به بهای تمام شدۀ ۱۴۰٬۷۵۰٬۰۰۰ریال خریداری کرد، ارزش اسقاط دارایی پس از طی نمودن ۳۵۰٬۰۰۰ کیلومتر معادل ۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است، در طی سال های ۱۳۸۶ الی ۱۳۹۵ مقدار کارکرد این دارایی بر اساس جدول زیر است.

مطلوب است:

تنظیم جدول استهلاک دارایی در طی عمر مفید آن.

سال	کارکرد دارایی (کیلومتر)	محاسبات	هزینه استهلاک	استهلاک انباشته	ارزش دفتری
۱۳۸۶	۲۲٬۰۰۰				
۱۳۸۷	۳۰٬۰۰۰				
۱۳۸۸	۳۶٬۰۰۰				
۱۳۸۹	۳۹٬۰۰۰				
۱۳۹۰	۴۱٬۵۰۰				
۱۳۹۱	۲۸٬۰۰۰				
۱۳۹۲	۳۴٬۰۰۰				
۱۳۹۳	۳۸٬۵۰۰				
۱۳۹۴	۴۴٬۰۰۰				
۱۳۹۵	۳۷٬۰۰۰				
جمع					

کار عملی ۱۸

بهای تمام شده یک دستگاه ماشین تولید پتو ۴۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و ارزش اسقاط آن ۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و میزان تولید این دارایی در طی ۸ سال عمر مفید معادل ۱۵۰٬۰۰۰ پتو برآورد شده است، اگر این دارایی در طی سال‌های اول و دوم به ترتیب ۱۶٬۰۰۰ و ۱۵٬۲۰۰ پتو تولید کرده و نرخ مانده نزولی آن ۱۲درصد باشد.

مطلوب است :

تعیین روش محاسبه استهلاک برای دارایی مذکور براساس جدول زیر:

سال	هزینهٔ استهلاک	هزینهٔ استهلاک	هزینهٔ استهلاک	هزینهٔ استهلاک
اول	۵۶٬۲۵۰٬۰۰۰	۱۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۴۸٬۰۰۰٬۰۰۰	۵۷٬۶۰۰٬۰۰۰
دوم	۵۶٬۲۵۰٬۰۰۰	۸۷٬۵۰۰٬۰۰۰	۴۵٬۶۰۰٬۰۰۰	۵۰٬۶۸۸٬۰۰۰
جواب	روش	روش	روش	روش ....

استهلاک مستحدثات زمین:

مستحدثات زمین عبارت‌اند از دارایی‌هایی که جهت حفاظت و محصور کردن زمین و یا ایجاد محوطه جهت استفادهٔ بهینه از تأسیسات و ساختمان‌ها، ایجاد فضای سبز و تسهیل در رفت و آمد ایجاد می‌شوند.

فعالیت

مواردی را که می‌توان به‌عنوان مستحدثات زمین شناسایی کرد، نام ببرید:

فعالیت

شرکت گلستان در تاریخ ۱۳۹۵/۹/۱۸ یک قطعه زمین به ارزش ۳۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال خریداری کرد و بابت دیوارکشی آن ۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال، نرده‌کشی ۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و آسفالت آن ۲۵٬۰۰۰٬۰۰۰ریال پرداخت نمود، اگر عمر مفید مستحدثات ۱۲ سال و روش محاسبه استهلاک مانده نزولی با نرخ ۱۵ درصد باشد.

مطلوب است :

محاسبه و ثبت استهلاک مستحدثات زمین در پایان سال ۱۳۹۵.

شماره سند:	شرکت گلستان	شماره صفحه دفتر روزنامه:			
تاریخ سند: ۱۳۹۵/۱۲/۳۰	سند حسابداری	تعداد ضمائم:			
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

منابع طبیعی

فعالیت

چند نمونه از منابع طبیعی را نام ببرید؟ چه عواملی باعث نقصان منابع طبیعی می‌شوند؟

از لحاظ تئوری، منابع طبیعی به‌گروهی از دارایی‌های ثابت در تملک واحد اقتصادی گفته می‌شود که در طبیعت وجود داشته و دارای منافع آتی هستند.

معمولاً منابع طبیعی به‌عنوان دارایی‌های تهی‌شونده شناخته می‌شوند که به‌طور فیزیکی در فرایند تولید مورد استفاده قرار می‌گیرند، استخراج یا بهره‌برداری از آنها موجب تغییر فیزیکی می‌شود و به نسبت بهره‌برداری، ارزش خود را از دست می‌دهند، جنگل‌ها، منابع نفت و گاز طبیعی و انواع معادن (طلا، نقره و زغال سنگ) نمونه‌هایی از منابع طبیعی هستند.

استهلاک منابع طبیعی: عبارت است از سرشکن کردن و تخصیص مبلغ استهلاک‌پذیر یک منبع طبیعی به‌مقدار محصولی که از آن استخراج یا بهره‌برداری می‌شود.

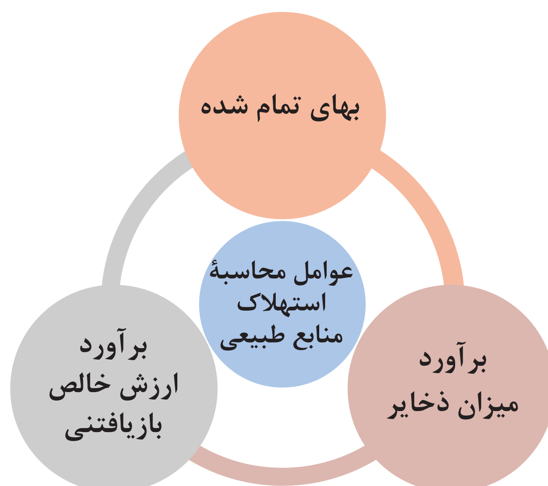
تفاوت استهلاک دارایی‌های مشهود با منابع طبیعی در نحوه مستهلک شدن دارایی است، به این معنی که دارایی‌های مشهود مانند ساختمان، ماشین‌آلات و تجهیزات با گذشت زمان و به دلیل استفادهٔ زیاد، نابابی، پوسیدگی و کفایت نداشتن، توان اولیه خود را از دست می‌دهند درحالی که استخراج از منابع طبیعی و کاهش ذخیره آنها موجب استهلاک می‌شود.

عوامل محاسبه استهلاک منابع طبیعی:

بهای تمام شده: بهای تمام شدۀ منابع طبیعی شامل مخارج تحصیل، اکتشاف و استخراج ، تولید، تکمیل عملیات، مخارج مربوط به تهیه امکانات و تجهیزات پشتیبانی و خرید اراضی و آماده سازی آن است.

برآورد میزان ذخایر منابع طبیعی: تخمین مقدار کل محصولی که از یک منبع طبیعی می‌توان استخراج کرد.

برآورد ارزش خالص بازیافتنی: تخمین خالص مبلغی که در پایان بهره‌برداری از منابع، از طریق واگذاری یا فروش آن به‌دیگران تحصیل می‌گردد، این مبلغ در ابتدای بهره‌برداری از منبع طبیعی برآورد می‌گردد، معمولاً این مبلغ در استهلاک دارایی‌های مشهود به‌عنوان ارزش اسقاط شناخته می‌شود.

هزینه استهلاک هر واحد

$$\text{هزینه استهلاک هر واحد} = \frac{\text{ارزش خالص بازیافتنی} - \text{بهای تمام شده}}{\text{مقدار محصول قابل استخراج}}$$

محاسبه مبلغ استهلاک و ثبت حسابداری آن :

میزان تولید یا استخراج از منبع طبیعی در سال × هزینه استهلاک هر واحد = مبلغ استهلاک سالانه

طرف بدهکار ثبت استهلاک منابع طبیعی براساس محصول استخراج شده و نوع طبقه‌بندی آن در دفاتر یک مؤسسه شناسایی و درج می‌گردد.

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		موجودی		××	
		استهلاک انباشته			××
جمع:					
شرح سند: ثبت استهلاک منابع طبیعی.....					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

بهای تمام شده یک معدن سنگ آهن در شرکت البرز اعم از مخارج کسب امتیاز، قیمت خرید اراضی و کلیه مخارج اکتشاف و فراهم آوردن امکان بهره‌برداری از معدن بالغ بر ۳۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ریال است، اگر توان استخراج از این معدن یا در واقع ذخیره اقتصادی آن طبق نظر کارشناسان فنی ۵۰۰٬۰۰۰ تن سنگ‌آهن برآورده شده باشد و ارزش خالص بازیافتنی این معدن در پایان بهره‌برداری معادل ۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال برآورد گردد و شرکت در سال جاری معادل ۶۰٬۰۰۰ تن از این معدن استخراج نموده باشد.

مطلوب است:

محاسبه استهلاک این دارایی و تکمیل سند حسابداری

محاسبات:

شماره سند:		شرکت البرز		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار (ریال)**	**بستانکار (ریال)**
		موجودی سنگ آهن			
		استهلاک انباشته معدن سنگ آهن			
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

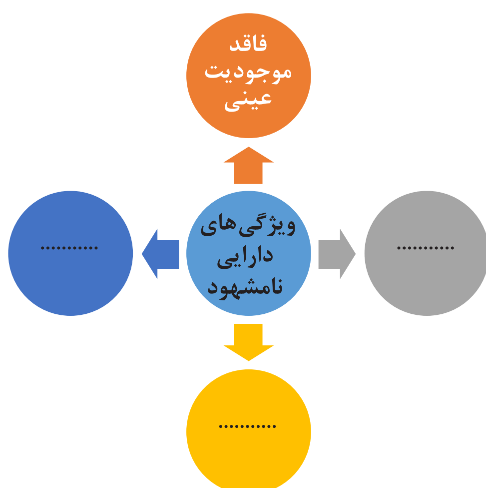
بهای تمام شدهٔ یک چاه نفت در شرکت کیش ۴۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ریال و برآورد میزان استخراج از آن طبق نظر کارشناسان فنی ۳۰۰٬۰۰۰ بشکه و نیز برآورد ارزش تخلیه زمین در پایان بهره‌برداری معادل ۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است، چنانچه میزان استخراج چاه نفت طی دوره مالی جاری ۱۶٬۰۰۰ بشکه باشد، مبلغ تحلیل چاه نفت (استهلاک) را در سال جاری محاسبه و در سند حسابداری آن را تنظیم و ثبت کنید:

محاسبات:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت کیش سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:	تصویب کننده:		

استهلاک دارایی‌های نامشهود:

تخصیص مبلغ سرمایه‌گذاری برای دارایی‌های نامشهود طی عمر مفید آنها به‌هزینه که غالباً برای اهداف حسابداری و مالیاتی صورت می‌گیرد، استهلاک دارایی‌های نامشهود گفته می‌شود.

فعالیت

ویژگی های دارایی نامشهود را در شکل روبه‌رو بنویسید.

برخی از دارایی‌های ثابت نامشهود، قابل شناسایی بوده و موجودیت و حقوق آنها از مؤسسه مجزاست، مانند حق اختراع و حق تألیف و برخی دیگر قابل شناسایی نیستند و موجودیت آنها از مؤسسه مجزا نیست مانند سرقفلی حق کسب و علائم تجاری.

عوامل محاسبه استهلاک دارایی‌های نامشهود همانند دارایی های مشهود، سه عامل قیمت تمام شده، عمر مفید و ارزش اسقاط است.

۱ **بهای تمام شده:** بهای تمام شده یک دارایی نامشهود واحد اقتصادی شامل تمام مخارج ضروری است که به‌طور مستقیم یا براساس مبانی تخصیص معقول و یکنواخت قابل انتساب به ایجاد، تولید و آماده‌سازی دارایی برای استفاده مورد نظر مدیریت است.

۲ **عمر مفید:** عمر مفید عبارت است از مدت زمانی که انتظار می‌رود یک دارایی، مورد استفاده واحد تجاری قرار گیرد یا تعداد تولید یا سایر واحدهای مشابه که انتظار می‌رود در فرایند استفاده از دارایی توسط واحد تجاری تحصیل شود.

دارایی‌های نامشهود از لحاظ عمر مفید به دو دسته زیر قابل تقسیم می‌باشند:

الف) دارایی‌های نامشهود با عمر مفید معین:

اگر عمر مفید دارایی نامشهود معین یا محدود به قرارداد یا قوانین باشد، دارایی مزبور باید در طول این مدت مستهلک گردد، مانند حق تألیف، حق اختراع، فرانشیز و نرم‌افزارهای رایانه‌ای.

مبلغ استهلاک‌پذیر دارایی نامشهود با عمرمفید معین باید برمبنای سیستماتیک طی عمر مفید آن مستهلک شود، محاسبه استهلاک باید از زمانی شروع شود که دارایی برای استفاده آماده باشد، یعنی زمانی که دارایی در موقعیت و شرایط لازم برای استفاده مورد نظر مدیریت قرار دارد.

> با توجه به تغییرات سریع در فناوری، احتمال می‌رود عمر مفید بسیاری از دارایی‌های نامشهود کوتاه باشد.

ب) دارایی‌های نامشهود با عمر مفید نامعین:

برخی دارایی‌های نامشهود، عمر مفید نامعین دارند و استهلاک برای این نوع دارایی‌ها محاسبه نمی‌شود، مانند سرقفلی، حق امتیاز آب و برق.

۳ ارزش اسقاط:

معمولاً ارزش اسقاط دارایی نامشهود با عمر مفید معین، صفر درنظر گرفته می‌شود.

روش‌های محاسبه استهلاک و ثبت آن : روش‌های متفاوتی را می‌توان جهت تخصیص مبلغ استهلاک‌پذیر یک دارایی نامشهود طی عمر مفید آن به کار گرفت، این روش‌ها شامل خط مستقیم، مانده نزولی و کارکرد است.

هم‌زمان با مصرف منافع اقتصادی دارایی نامشهود توسط مؤسسه، مبلغ دفتری آن دارایی کاهش می‌یابد، و این کاهش تحت عنوان استهلاک به صورت زیر ثبت می‌شود:

<table dir="rtl">
<tr><td colspan="2">شماره سند:
تاریخ سند:</td><td colspan="2">شرکت ....
سند حسابداری</td><td colspan="2">شماره صفحه دفتر روزنامه:
تعداد ضمائم:</td></tr>
<tr><td>ردیف</td><td>کد حساب</td><td>شرح</td><td>مبلغ جزء</td><td>بدهکار (ریال)</td><td>بستانکار (ریال)</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>هزینه استهلاک دارایی نامشهود</td><td></td><td>××</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>استهلاک انباشته دارایی نامشهود</td><td></td><td></td><td>××</td></tr>
<tr><td colspan="3">جمع:</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="6">شرح سند: استهلاک دارایی نامشهود در سال ۱۳xx</td></tr>
<tr><td colspan="2">تنظیم کننده:</td><td colspan="2">تأیید کننده:</td><td colspan="2">تصویب کننده:</td></tr>
</table>

فعالیت

بهای تمام شده حق‌تألیف در شرکت قشم معادل ۱۲۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال است، اگر عمر مفید آن ۴ سال و فاقد ارزش اسقاط باشد.

مطلوب است:

ثبت استهلاک این دارایی در سال اول به روش خط مستقیم.

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت قشم سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار (ریال)**	**بستانکار (ریال)**
		هزینه استهلاک حق‌تألیف			
		استهلاک انباشته حق‌تألیف			
جمع:					
شرح سند: استهلاک حق‌تألیف					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:	تصویب کننده:		

نکته

طبق مادهٔ ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم، **هزینهٔ تأسیس** در سال تأسیس به میزان صد در صد قابل استهلاک است.

فعالیت

شرکت تبریز در ابتدای خرداد ماه ۱۳۹۵ با سرمایه‌ای معادل ۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال تشکیل شد، در تاریخ ۱۳۹۵/۳/۸ هزینه‌های تأسیس این شرکت معادل ۱،۲۰۰،۰۰۰ ریال از حساب جاری پرداخت شد.

مطلوب است:

ثبت پرداخت هزینه تأسیس در خرداد ماه ۱۳۹۵

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت تبریز سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار (ریال)**	**بستانکار (ریال)**
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:	تصویب کننده:		

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آنها				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف جدول استهلاک (مطابق ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم)				
۷	توانایی محاسبه استهلاک دارایی‌های ثابت				
۸	توانایی تکمیل جدول استهلاک دارایی‌های ثابت				
۹	تعریف هزینه استهلاک و استهلاک انباشته				
۱۰	توانایی ثبت سند حسابداری استهلاک دارایی‌های ثابت				

فعالیت

هزینهٔ تأسیس در طبقه‌بندی حساب‌ها، جزء کدام طبقه قرار می‌گیرد؟

فعالیت

عمر مفید یک خودرو در مؤسسه قم ۱۰ سال می‌باشد، آیا مؤسسه می‌تواند از این دارایی بیش از ۱۰سال استفاده نماید؟ در این مورد بحث کنید.

استفاده از دارایی‌های کاملاً مستهلک شده:

دارایی کاملاً مستهلک شده ، شامل آن دارایی می‌باشد که به پایان عمر مفید برآوردی خود رسیده است، به‌طور معمول در چنین شرایطی معمولاً باید این دارایی کنار گذاشته شود ولی امکان دارد مؤسسه نتواند دارایی جدیدی را جایگزین دارایی مستهلک شده نماید و مجبور باشد از این دارایی استفاده نماید یا اینکه عمر مفید واقعی این دارایی بیشتر از عمر مفید برآوردی آن باشد. در این حالت، مؤسسه می‌تواند از دارایی مذکور استفاده کند ولی **هزینهٔ استهلاک جدیدی برای دارایی مذکور محاسبه و ثبت نمی‌شود.**

تذکر:
جمع هزینهٔ استهلاک یک دارایی نمی‌تواند بیشتر از بهای تمام شده آن دارایی باشد؛ اما امکان دارد یک مؤسسه استفاده از یک دارایی را بعد از پایان عمر مفید آن نیز ادامه دهد.

عدم استفاده از دارائی ثابت به‌صورت موقت:

امکان دارد در مواقعی از یک قلم دارایی‌های ثابت به دلایلی، موقتاً استفاده نشود، از لحاظ نظری این سؤال مطرح است که آیا در این زمان استهلاک باید محاسبه شود یا خیر؟

از یک طرف، تخصیص بهای تمام شدهٔ دارایی‌های ثابت به دوره‌های مختلف استفاده از آن در اجرای اصل تطابق هزینه‌ها با درآمد صورت می‌گیرد و چون در مدت استفاده نکردن، درآمدی از این دارایی تحصیل نمی‌شود طبیعتاً باید استهلاک متوقف و محاسبه نگردد.

ازطرف دیگر، علاوه بر به‌کارگیری، عوامل دیگری نظیر گذشت زمان و نابابی در محاسبهٔ استهلاک دارایی‌ها مؤثراست که استفاده نکردن موجب ازبین رفتن آثار آنها نمی‌شود، در نتیجه استهلاک باید ادامه و محاسبه گردد.

طبق استاندارد شماره ۱۱ حسابداری، در زمانی که دارایی به‌طور موقت بلااستفاده یا غیرفعال گردد، استهلاک آن متوقف نمی‌شود مگر اینکه کاملاً مستهلک شده باشد، ولی اگر روش‌های استهلاک مبتنی بر کارکرد باشد، درصورتی که تولید وجود نداشته باشد استهلاک می‌تواند محاسبه نشود.

در اجرای مقررات ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم، در تبصرهٔ مادهٔ ۶ این قانون بیان شده است که مؤسسات می‌توانند در موارد غیرفعال یا بلااستفاده ماندن موقت دارایی بیش از شش ماه متوالی در یک دورهٔ مالی، هزینهٔ استهلاک دارایی مزبور در مدت بلااستفاده را به‌میزان ۳۰ درصد محاسبه کنند، در این‌صورت چنانچه محاسبه استهلاک برحسب مدت باشد، معادل ۷۰درصد مدت زمانی که دارایی مورد استفاده قرار نگرفته است، به‌باقی ماندهٔ مدت تعیین شده برای استهلاک دارایی در این جدول اضافه خواهد شد، حکم این تبصره در مورد ساختمان‌ها و تأسیسات ساختمانی و دارایی‌های نامشهود با عمر مفید معین جاری نیست.

فعالیت

شرکت هرمزگان در ابتدای سال ۱۳۹۰ تجهیزاتی را به قیمت تمام شده ۱۸٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال خریداری نمود، این شرکت از دارایی مذکور در سالهای ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۲ استفاده و استهلاک آن را محاسبه کرد، ولی در سال ۱۳۹۳ به دلایلی فقط ۳ ماه آخر از این دارایی استفاده کرد، اگر ارزش اسقاط دارایی و عمر مفید آن به ترتیب ۳٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و ۵ سال و روش محاسبه استهلاک خط مستقیم باشد، استهلاک دارایی در سال ۹۳ چند ریال است؟

فعالیت

مدت باقیمانده از عمر مفید تجهیزات شرکت خراسان را بنویسید.

مخارج بعد از تحصیل دارایی‌های ثابت مشهود:

امکان دارد مؤسسه بعد از تحصیل دارایی‌های ثابت، مبالغی را در ارتباط با این دارایی‌ها پرداخت نماید. هزینه‌های بعد از تحصیل دارایی‌های ثابت به دو دسته زیر تقسیم می‌شوند:

الف) تعمیرات جزئی:

مخارجی از قبیل تعمیرات عادی که منافع حاصل از خدمات دارایی را افزایش نداده و برای حفظ دارایی در وضعیت عادی صورت می‌گیرد، به عنوان هزینه‌های جاری ثبت می‌شود، مانند تعویض لاستیک وسایط نقلیه، تعمیر جزئی ساختمان مؤسسه و غیره.

ب) تعمیرات اساسی (مخارج سرمایه‌ای):

مخارجی مانند تعویض و بهسازی که به افزایش ظرفیت و کارایی، افزایش عمر مفید و بهبود اساسی در کیفیت محصول یا کاهش بهای تمام شده محصول تولیدی توسط دارایی منجر می‌گردد به عنوان تعمیرات اساسی به حساب دارایی مربوطه منظور و این مخارج از طریق استهلاک به دوره‌های آتی مورد استفاده سرشکن می‌شود.

نحوه مستهلک نمودن تعمیرات اساسی:

طبق ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم، مخارج مربوط به تعمیر اساسی دارایی در زمان انجام هزینه به ارزش دفتری دارایی اضافه و در طول باقیمانده عمر مفید دارایی، قابل استهلاک خواهد بود. مخارج مربوط به تعمیر اساسی دارایی‌های ثابت که پس از پایان عمر مفید دارایی انجام می‌شود، در سال انجام مخارج، قابل استهلاک است.

مثال:

اطلاعات زیر مربوط به شرکت «خلیج فارس» در دست است:

بهای تمام شده ماشین‌آلات در تاریخ ۱۳۹۲/۱/۱ (تاریخ خرید)	۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال
عمر مفید دارایی	۱۰ سال
مانده استهلاک انباشته تا پایان سال ۱۳۹۴	۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰
روش استهلاک	خط مستقیم

شرکت در ابتدای سال ۱۳۹۵ مبلغ ۷،۰۰۰،۰۰۰ ریال بابت تعمیرات اساسی ماشین‌آلات از حساب جاری پرداخت نمود،این تعمیرات باعث افزایش کارایی این دارایی شده است.

مطلوب است:

الف)ثبت پرداخت بابت تعمیرات اساسی در سند حسابداری

ب) ثبت استهلاک دارایی در پایان سال ۱۳۹۵

شماره سند: **تاریخ سند: ۱۳۹۵/۱/۱**		**شرکت خلیج فارس** **سند حسابداری**		**شماره صفحه دفتر روزنامه:** **تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار (ریال)**	**بستانکار (ریال)**
		ماشین‌آلات		۷،۰۰۰،۰۰۰	
		موجودی نقد ـ بانک			۷،۰۰۰،۰۰۰
جمع: هفت میلیون ریال					
شرح سند: پرداخت بابت تعمیرات اساسی ماشین‌آلات					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

محاسبه هزینه استهلاک در سال ۱۳۹۵:

بهای تمام شده ماشین‌آلات	۵۰،۰۰۰،۰۰۰
+ تعمیرات اساسی	۷،۰۰۰،۰۰۰
بهای تمام شده جدید	۵۷،۰۰۰،۰۰۰
کسر می‌شود: استهلاک انباشته	(۱۵،۰۰۰،۰۰۰)
ارزش دفتری (مبنای محاسبه استهلاک)	۴۲،۰۰۰،۰۰۰
÷ عمر مفید باقیمانده	۷
هزینه استهلاک سالانه	۶،۰۰۰،۰۰۰

شماره سند: **تاریخ سند: ۱۳۹۵/۱۲/۳۰**		**شرکت خلیج فارس** **سند حسابداری**		**شماره صفحه دفتر روزنامه:** **تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار (ریال)**	**بستانکار (ریال)**
		هزینه استهلاک ماشین‌آلات		۶،۰۰۰،۰۰۰	
		استهلاک انباشته ماشین‌آلات			۶،۰۰۰،۰۰۰
جمع: شش میلیون ریال					
شرح سند: استهلاک ماشین‌آلات در سال ۱۳۹۵					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

لیست دارایی‌های ثابت و مشخصات آن

صورت‌برداری از دارایی‌های ثابت به منظور مشخص کردن وضعیت دارایی ثابت شرکت از نظر کمّی و کیفی تنظیم می‌گردد، فرم صورت برداری از دارایی‌های ثابت با توجّه به نوع دارایی ثابت، شکل‌های متفاوتی دارد، یک نمونه از این فرم‌ها به صورت زیر ارائه شده است:

لیست صورت‌برداری دارایی ثابت										
شرکت										
فرم صورت‌برداری اموال										
تاریخ صورت‌برداری				**لغایت ....**			**واحد: ....**			
ردیف	**مشخصات اموال**		**سریال فنی**	**محل استقرار زمان مشاهده**			**وضعیت**			
	پلاک	**شرح**		**قسمت**	**کد**	**نام مسئول نگهداری**	**۱**	**۲**	**۳**	**۴**
۱										
۲										
۳										
۴										
۵										
امین اموال		کارشناس مسئول امین اموال		رئیس اداره حسابداری مدیریت		مدیر امور مالی				
نام و نام خانوادگی		نام و نام خانوادگی		نام و نام خانوادگی		نام و نام خانوادگی				
امضاء		امضاء		امضاء		امضاء				
۱ـ نو		۲ـ قابل استفاده		۳ـ مازاد			۴ـ اقساط			

افرادی که فرم بالا را تکمیل می‌کنند باید اطلاعات دقیق مربوط به اموال را در آن ذکر نمایند، پس از پایان صورت‌برداری و بررسی آن، رئیس ادارهٔ اموال در مورد دارایی‌های ثابت مشاهده نشده گزارشی را تهیه می‌کند، همچنین دارایی‌های مازاد باید به بخش‌هایی که نیاز دارند ارسال گردد، دارایی‌هایی که نیاز به تعمیر دارند، باید پیگیری‌های لازم برای تعمیر آنها صورت گیرد و درنهایت در خصوص دارایی اسقاطی تصمیمات لازم اخذ شود.

مسائل پایان فصل

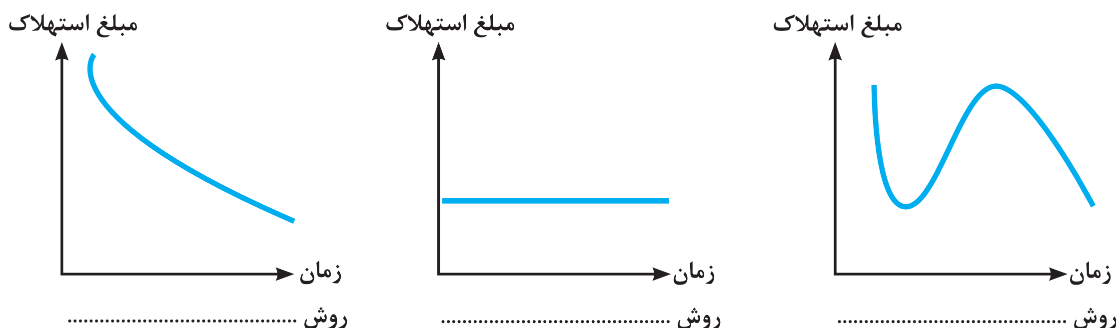
بحث کنید

۱ آیا مؤسسه‌ای می‌تواند در هر سال از یک روش خاص برای محاسبه استهلاک دارایی استفاده کند و روش استهلاک را تغییر دهد؟ دلیل آن را بیان کنید.

۲ اگر مؤسسه‌ای برای انجام کارهای اداری خود اقدام به خرید یک دستگاه رایانه به ارزش ۲۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال نمود که شامل صفحه کلید، صفحه نمایش، موس، اسپیکر، کیس و غیره، استهلاک رایانه باید یکجا محاسبه گردد یا استهلاک هر قطعه به طور جداگانه محاسبه می‌گردد؟

فعالیت

هر یک از نمودارهای زیر مربوط به کدام روش استهلاک است؟

فعالیت

بهای تمام شده یک دارایی در شرکت سبزوار ۴۸٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۱۵ سال و فاقد ارزش اسقاط است، اگر روش محاسبه استهلاک آن مجموع سنوات باشد.

مبلغ استهلاک دارایی در هر یک از سال‌های زیر را محاسبه نمایید:

سال اول .... سال ششم .... سال دوازدهم .... سال پانزدهم ....

کار عملی ۱۹

شرکت گلستان اثاثه‌ای را به بهای تمام شده ۱۰۶۰۰٬۰۰۰ ریال خریداری نمود، ارزش اسقاط دارایی پس از ۵ سال معادل ۱۰۰٬۰۰۰ ریال است.

مطلوب است:

تنظیم جدول استهلاک اثاثه در طی عمر مفید براساس روش‌های زیر:

۱ خط مستقیم

۲ مجموع سنوات

۳ نزولی با نرخ مضاعف

کار عملی ۲۰

در ابتدای سال ۱۳۹۵ شرکت اهواز یک دستگاه ماشین‌آلات به مشخصات زیر خریداری نمود:

بهای تمام شده ۳۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال ـ ارزش اسقاط ۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰

برآورد عمر مفید:

برحسب سال: ۸ سال

برحسب ساعات کارکرد ۹۰٬۰۰۰ ساعت

برحسب میزان تولید ۷۲٬۰۰۰ واحد

مطلوب است:

محاسبه مبلغ استهلاک ماشین‌آلات در پایان سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ بر اساس هریک از روش‌های زیر:

الف) خط مستقیم

ب) مانده نزولی با نرخ ۱۲٪

ج) مجموع سنوات

د) نزولی با نرخ مضاعف

هـ) ساعات کارکرد با فرض‌اینکه ساعات کارکرد دارایی در سال‌های مذکور به ترتیب ۱۴٬۰۰۰ و ۱۱٬۵۰۰ ساعت است.

و) میزان تولید با فرض اینکه مقدار تولید دارایی در سال‌های مذکور به ترتیب ۱۰٬۵۰۰ و ۹٬۸۰۰ واحد است.

کار عملی ۲۱

اطلاعات زیر مربوط به اولین سال بهره‌برداری از دارایی‌های ثابت شرکت اراک است، به جای علامت سؤال گزینه مناسب را بنویسید.

نام دارایی	بهای تمام‌شده	عمر مفید	ارزش اسقاط	روش محاسبه استهلاک	ماه‌های بهره‌برداری	نرخ استهلاک	مبلغ استهلاک
سردخانه	۱۲٬۰۰۰٬۰۰۰	۱۰	صفر	خط مستقیم	۵	ـ	؟
ژنراتور	۴۵٬۰۰۰٬۰۰۰	-	صفر	مانده نزولی	۸	۱۲٪	؟
موتورسیکلت	؟	۱۰	۵۰۰٬۰۰۰	خط مستقیم	۹	ـ	۴۱۲٬۵۰۰
حق التّألیف	۶٬۲۰۰٬۰۰۰	؟	صفر	خط مستقیم	۱۲	ـ	۱٬۵۵۰٬۰۰۰
اثاثه اداری	۷٬۴۰۰٬۰۰۰	۶	۴۰۰٬۰۰۰	مجموع سنوات	۹	ـ	؟

کار عملی ۲۲

با مراجعه به کتاب همراه هنرجو، نحوه محاسبه استهلاک دارایی‌های زیر را بر اساس ماده ۱۴۹ مالیات‌های مستقیم تعیین نمایید.

نام دارایی	روش محاسبه استهلاک	نرخ/ مدت
چمن طبیعی		
چمن مصنوعی		
شتر مرغ		
اثاثیه هتل‌ها		
پمپ‌های سانتریفیوژ		
وانت بار		

اطلاعات زیر مربوط به دارایی‌های ثابت شرکت البرز در سال ۱۳۹۵ می‌باشد.
مانده دارایی‌ها در ابتدای دوره:

نام دارایی	بهای تمام شده	ارزش اسقاط	عمر مفید	روش استهلاک	مانده استهلاک انباشته
ساختمان آجری	۱۲۰،۰۰۰،۰۰۰	صفر	۱۵	خط مستقیم	۲،۰۰۰،۰۰۰
ماشین‌آلات	۸۰،۰۰۰،۰۰۰	صفر	-	نزولی با نرخ ۱۵٪	۱۳،۷۰۰،۰۰۰

رویدادهای طی سال ۱۳۹۵:

تاریخ ۱۳۹۵/۲/۱۸: خرید یک دستگاه وسایط نقلیه به بهای تمام شده ۶۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال و پرداخت وجه آن پس از محاسبه مالیات بر ارزش افزوده از حساب جاری شرکت، عمر مفید دارایی ۱۰ سال و ارزش اسقاط آن صفر و براساس روش خط مستقیم مستهلک می‌شود.

۱۳۹۵/۴/۲: خرید یک دستگاه ساختمان فلزی به ارزش ۳۸۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال و پرداخت ۴۰٪ بهای ساختمان از حساب جاری و بابت مابقی قرار شد ۶ ماه دیگر پرداخت شود، همچنین شرکت بابت حق کمیسیون بنگاه ۳۸۰،۰۰۰ ریال است که با احتساب مالیات از حساب صندوق شرکت پرداخت شد. روش محاسبه استهلاک خط مستقیم و عمر مفید آن ۲۵ سال بوده و ارزش اسقاط دارایی صفر می‌باشد.

۹۵/۷/۱۷: خرید یک دستگاه تست اسکناس معادل ۱،۳۰۰،۰۰۰ ریال از یک فروشنده‌ای که در سامانه مالیات بر ارزش افزوده ثبت‌نام نکرده است. وجه فاکتور از حساب جاری پرداخت گردید. ارزش اسقاط دارایی ۱۰۰،۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۵ سال و روش‌های محاسبه استهلاک، خط مستقیم است.

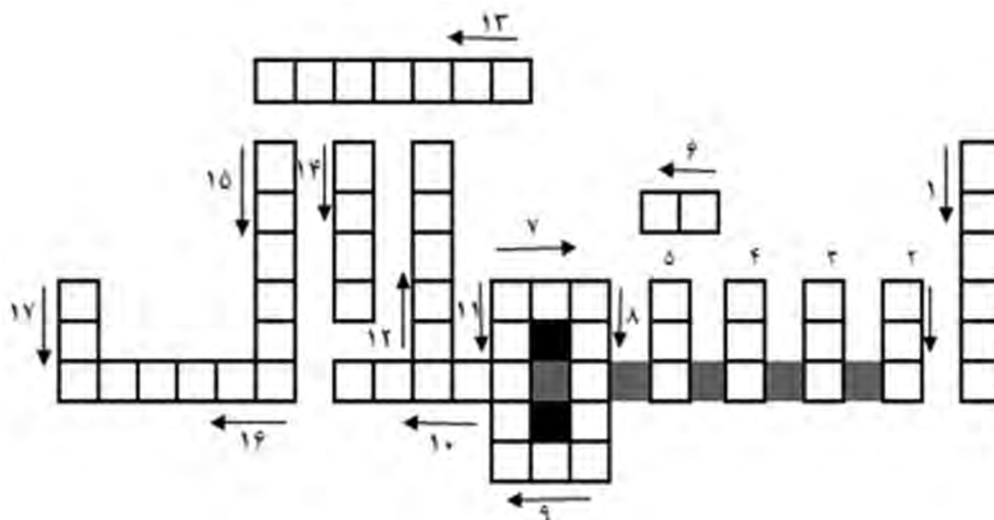
مطلوب است:

محاسبه استهلاک دارایی‌های شرکت البرز در سال ۱۳۹۵ و تکمیل جدول زیر.

شرکت البرز												
جدول دارایی‌های ثابت و استهلاک آنها موضوع ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم سال مالی ۱۳۹۵												
شرح اقلام دارایی	بهای تمام شده					استهلاک انباشته						ارزش دفتری
	مانده اول دوره	دارایی خریداری‌شده طی دوره	دارایی فروش رفته طی دوره	انتقالات بین اقلام دارایی‌ها	مانده آخر دوره	مانده اول دوره	استهلاک سال جاری	استهلاک دارایی‌های فروش رفته	انتقالات بین اقلام دارایی‌ها	مانده پایان دوره	مانده پایان سال مالی (نقل به ترازنامه)
ساختمان												
ماشین‌آلات												
وسایط نقلیه												
اثاثه و منصوبات												
جمع کل												

کار عملی ۲۳

جدول زیر را با توجّه به اطلاعات ذکر شده تکمیل نمایید.

۱ عمر مفید و ارزش اسقاط به صورت .... تعیین می‌گردند.

۲ هنگامی که مانده ارزش دفتری دارایی به کمتر از .... درصد بهای تمام شده دارایی برسد، کل مانده ارزش دفتری در سال بعد یکجا قابل استهلاک است.

۳ برای محاسبه استهلاک طبق قانون مالیات‌های مستقیم، ارزش اسقاط دارایی معادل .... در نظر گرفته می‌شود.

۴ از دلایل بهای تمام شده دارایی ثابت می‌باشد.

۵ دارایی، منابع اقتصادی واحد اقتصادی هستند که دارای منافع .... باشد.

۶ اگر عمر مفید اثاثه‌ای ۴ سال باشد، مجموع سنوات آن معادل .... است.

۷ از دلایل محاسبه استهلاک دارایی‌های ثابت می‌باشد.

۸ محاسبه استهلاک برای رعایت کدام یک از اصول حسابداری صورت می‌گیرد.

۹ از فراورده‌های نفت است.

۱۰ اختصاص یک کد یا شناسه خاصی به یک دارایی برای کنترل مؤثر آن در یک واحد اقتصادی.

۱۱ به فضایی گفته می‌شود که براساس یک سیستم طبقه‌بندی صحیح، اموال یک واحد اقتصادی در آن نگهداری می‌شود.

۱۲ یکی از منابع طبیعی که دارای ارزش بالایی است.

۱۳ استهلاک در لغت به معنای .... است.

۱۴ از دارایی ثابت مشهود که استهلاک‌پذیر نیست.

۱۵ استهلاک دراین روش براساس مقدار محصول تولید شده و ساعات فعالیت محاسبه می‌شود.

۱۶ از اجزای معادله حسابداری است.

۱۷ معمولاً منابع طبیعی به عنوان دارایی‌های .... شونده شناخته می‌شوند.

ارزشیابی شایستگی صدور سند استهلاک اموال (دارایی‌های ثابت)

شرح کار:

۱ آشنایی با جدول استهلاک موضوع ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم (آشنایی با روش‌های استهلاک)

۲ توانایی محاسبه استهلاک موضوع ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم

۳ توانایی تهیه و تنظیم جدول استهلاک دارایی‌ها

۴ توانایی صدور سند حسابرسی استهلاک دارایی‌ها

۵ آشنایی با ارزش دفتری و قیمت تمام شده دارایی

۶ تنظیم کارت اموال (قیمت خرید ، ارزش اسقاط ، عمر مفید روش استهلاک و ...)

۷ توانایی ثبت استهلاک در کارت دارایی

۸ تهیه لیست دارایی‌های ثابت

استاندارد عملکرد: صدور سند استهلاک اموال (دارایی‌های ثابت) براساس قانون مالیات‌های مستقیم و استانداردهای حسابداری، آیین‌نامه‌های داخلی و اسناد خرید اموال

شاخص‌ها:

۱ تنظیم کارت اموال ۲ تعیین روش استهلاک دارایی‌های ثابت ۳ محاسبه استهلاک دارایی‌های ثابت

۴ صدور سند حسابداری استهلاک دارایی‌های ثابت ۵ ثبت استهلاک در کارت اموال ۲ تهیه لیست دارایی‌های ثابت

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: میز و صندلی اداری- ملزومات اداری

ابزار و تجهیزات: ابزار و تجهیزات: کامپیوتر- پرینتر- نرم افزار- اتاق کار- ماشین حساب- جدول محاسبه استهلاک در قانون مالیات‌های مستقیم جهت محاسبه استهلاک- کارت اموال- لیست اموال دارایی

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	تنظیم کارت اموال	۱	
۲	تعیین روش استهلاک دارایی‌های ثابت	۲	
۳	تعیین روش استهلاک دارایی‌های ثابت	۱	
۴	صدور سند حسابداری استهلاک دارایی‌های ثابت	۱	
۵	ثبت استهلاک در کارت اموال	۱	
۶	تهیه لیست دارایی‌های ثابت	۱	
	شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش	۲	
	میانگین نمرات		*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.

فصل ۳

صدور اسناد کنارگذاری و فروش دارایی ثابت

دارایی‌های ثابت، دارایی‌هایی هستند که شرکت در راستای اجرای فعالیت‌های خود خریداری و در طی چند سال مورد استفاده قرار می‌دهد، در زمانی که دارایی ثابت توانایی برآوردن نیازهای شرکت را نداشته باشد، یا بنا بر دلایلی؛ از جمله کاهش کیفیت محصولات تولیدی، شرکت اقدام به برکناری یا فروش آن به اشخاص دیگر می‌کند، حسابداران باید ضمن بررسی کامل بودن کلیه مستندات مربوط به برکناری یا فروش دارایی ثابت، توانایی ثبت و صدور سند حسابداری را دراین خصوص داشته باشند.

وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِی جَعَلَ اللهُ لَکُمْ قِیَامًا وَارْزُقُوهُمْ فِیهَا وَاکْسُوهُمْ وَ قُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا

و اموال خود را که خداوند آن را وسیله قوام [زندگی] شما قرار داده به سفیهان مدهید و[لی] از [عواید] آن به ایشان بخورانید و آنان را پوشاک دهید و با آنان سخنی پسندیده بگویید.

(سوره نسا، آیه ۵)

مقدمه

- آیا می‌دانید یک حسابدار در زمان کنارگذاری یا فروش یک دارایی ثابت چه مدارک و مستنداتی را بررسی می‌کند؟
- آیا می‌دانید سود و زیان ناشی از کنارگذاری یا فروش یک دارایی ثابت چگونه محاسبه می‌شود؟
- صدور سند حسابداری در زمان فروش یا کنارگذاری دارایی ثابت به چه صورت انجام می‌پذیرد؟
- صدور سند حسابداری خروج دارایی‌های امانی نزد شرکت چگونه انجام می‌پذیرد؟

استاندارد عملکرد

توانایی صدور سند حسابداری کنارگذاری دارایی ثابت براساس مدارک و اسناد مثبته طبق استانداردهای حسابداری و آئین‌نامه‌های داخلی

شایستگی‌هایی که در این فصل کسب می‌کنید:

1. **کنترل اسناد و مدارک کنارگذاری دارایی ثابت**
2. **محاسبه سود و زیان فروش دارایی‌های ثابت**
3. **صدور سند حسابداری کنارگذاری دارایی‌های ثابت**
4. **صدور سند خروج دارایی امانی نزد شرکت**

فعالیت

چه تفاوتی بین مخارج جاری و مخارج سرمایه‌ای دارایی ثابت وجود دارد؟

پس از خرید دارایی ثابت و استفاده از آن، مخارجی برای حفظ شرایط فعلی دارایی یا بهبود شرایط فعلی انجام می‌گیرد، مخارج پس از تحصیل دارایی ثابت یا به عنوان مخارج جاری تلقی می‌گردد (هزینه) یا به عنوان مخارج سرمایه‌ای (دارایی) در نظر گرفته می‌شود.

فعالیت

آژانس مسافرتی «اردبیل» دارای چندین اتومبیل بین شهری است و با استفاده از آنها اقدام به جابه‌جایی مسافر بین شهرهای مختلف می‌کند. در طی سال مالی منتهی به ۳۰ اسفندماه ۱۳۹۵، شرکت اقدام به انجام مخارجی به شرح زیر کرده است. تعیین کنید که کدام یک از مخارج به عنوان دارایی و کدام یک به عنوان هزینه در دفاتر شناسایی می‌شود.

۱ خرید یک دستگاه وسیله نقلیه جهت گسترش فعالیت؛
۲ تعویض لاستیک و برف پاک کن؛
۳ تعویض اتاق وسیلهٔ نقلیه؛
۴ تعویض روغن وسایل نقلیه؛
۵ تعمیر اساسی موتور یکی از وسایل نقلیه؛
۶ خرید بنزین برای وسایل نقلیه.

شرح	مخارج سرمایه‌ای	مخارج جاری
– خرید یک دستگاه وسیلهٔ نقلیه باری جهت گسترش فعالیت	*	
– تعویض لاستیک و برف پاک‌کن		*
– تعویض اتاق وسیلهٔ نقلیه		
– تعویض روغن وسایل نقلیه		
– تعمیر اساسی موتور یکی از وسایل نقلیه		
– خرید بنزین برای وسایل نقلیه		

فعالیت

شرکت «سرابله» در ابتدای سال ۱۳۹۳ اقدام به خرید ماشین‌آلات تولید منسوجات به مبلغ ۲۴۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال به صورت نقدی کرده است. روش استهلاک خط مستقیم، عمر مفید ماشین‌آلات مذکور ۸ سال و ارزش اسقاط آن در پایان عمر مفید صفر است. در ابتدای سال ۱۳۹۵ شرکت اقدام به تعمیر دارایی مذکور به مبلغ ۲۳،۰۰۰،۰۰۰ ریال نمود که عمر مفید دارایی را یک سال افزایش داد.

مطلوب است:

ثبت حسابداری مربوط به خرید دارایی ثابت، هزینه استهلاک سال‌های ۱۳۹۳ الی ۱۳۹۵، هزینه تعمیرات اساسی دارایی ثابت.

ثبت خرید ماشین‌آلات

شمارهٔ سند:	شرکت.........	شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:
تاریخ سند :	سند حسابداری	تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

ثبت هزینه استهلاک سال ۱۳۹۳

شمارهٔ سند:	شرکت.........	شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:
تاریخ سند :	سند حسابداری	تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

ثبت هزینه استهلاک سال ۱۳۹۴

شمارهٔ سند:	شرکت.........	شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:
تاریخ سند :	سند حسابداری	تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

ثبت هزینه تعمیرات اساسی

<table>
<tr><td colspan="2">شمارهٔ سند:
تاریخ سند :</td><td colspan="2">شرکت.........
سند حسابداری</td><td colspan="2">شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:
تعداد ضمائم:</td></tr>
<tr><th>ردیف</th><th>کد حساب</th><th>شرح</th><th>مبلغ جزء</th><th>مبلغ بدهکار</th><th>مبلغ بستانکار</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="4">جمع:</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="6">شرح سند:</td></tr>
<tr><td colspan="2">تنظیم‌کننده:</td><td colspan="2">تأییدکننده:</td><td colspan="2">تصویب‌کننده:</td></tr>
</table>

ثبت هزینه استهلاک سال ۱۳۹۵

<table>
<tr><td colspan="2">شمارهٔ سند:
تاریخ سند :</td><td colspan="2">شرکت.........
سند حسابداری</td><td colspan="2">شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:
تعداد ضمائم:</td></tr>
<tr><th>ردیف</th><th>کد حساب</th><th>شرح</th><th>مبلغ جزء</th><th>مبلغ بدهکار</th><th>مبلغ بستانکار</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="4">جمع:</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="6">شرح سند:</td></tr>
<tr><td colspan="2">تنظیم‌کننده:</td><td colspan="2">تأییدکننده:</td><td colspan="2">تصویب‌کننده:</td></tr>
</table>

فعالیت

به نظر شما چگونه یک حسابدار می‌تواند مخارج جاری و سرمایه‌ای را از هم تفکیک کند؟ در این خصوص با کمک هنرآموز بحث کنید.

معمولاً شرکت‌ها آئین‌نامه‌ای تحت عنوان آئین‌نامهٔ تفکیک مخارج جاری از سرمایه‌ای در اختیار دارند. در این آیین‌نامه، مبلغی به عنوان مبنا در نظر گرفته می‌شود و مخارج کمتر از آن مبلغ به عنوان مخارج جاری و مخارج بیشتر از آن مبلغ به عنوان مخارج سرمایه‌ای تلقی می‌گردد.

فعالیت

شرکت «ایران» اقدام به خرید یک دستگاه خودرو به صورت نقدی طی چک شمارهٔ ۱۵۶۷۲۱ به مبلغ ۲۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال در ابتدای سال ۱۳۹۵ کرده است. در طی ماه اول سال ۱۳۹۵ مخارج شرکت در خصوص وسیلهٔ نقلیهٔ مذکور به میزان ۱۰٬۸۰۰٬۰۰۰ ریال هزینهٔ بنزین و ۴۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال برای تعمیر اساسی موتور بوده است که به صورت نقدی پرداخت شده‌اند. سند حسابداری را بدون اعمال مالیات بر ارزش افزوده صادر کنید.

سند حسابداری خرید یک دستگاه خودرو

شمارهٔ سند: | شرکت......... | شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:

تاریخ سند : | سند حسابداری | تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		....		۲۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		موجودی نقد			۲۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: دویست و بیست میلیون ریال				۲۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۲۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: صدور چک شمارهٔ ۱۵۶۷۲۱ بانک .... جهت خرید یک دستگاه خودرو					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

سند حسابداری پرداخت هزینه سوخت

شمارهٔ سند: | شرکت......... | شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:

تاریخ سند : | سند حسابداری | تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		....		۱۰٬۸۰۰٬۰۰۰	
		موجودی نقد			۱۰٬۸۰۰٬۰۰۰
جمع: ده میلیون و هشتصد هزار ریال				۱۰٬۸۰۰٬۰۰۰	۱۰٬۸۰۰٬۰۰۰
شرح سند: پرداخت جهت هزینه سوخت طی فروردین ماه					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

سند حسابداری تعمیر اساسی موتور

شمارهٔ سند: | شرکت......... | شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:

تاریخ سند : | سند حسابداری | تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		....		۴۵٬۰۰۰٬۰۰۰	
		موجودی نقد			۴۵٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: چهل و پنج میلیون ریال				۴۵٬۰۰۰٬۰۰۰	۴۵٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: پرداخت بابت تعمیر اساسی موتور ماشین					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

فعالیت

شرکت «کرمان» در تاریخ ۱۳۹۴/۰۱/۰۱ اقدام به خرید ماشین‌آلات تولیدی به مبلغ ۱۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال نمود. طبق مادهٔ ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم استهلاک دارایی مذکور ۱۰ سال و براساس روش خط مستقیم و ارزش اسقاط آن در پایان عمر مفید صفر است. مطلوب است:

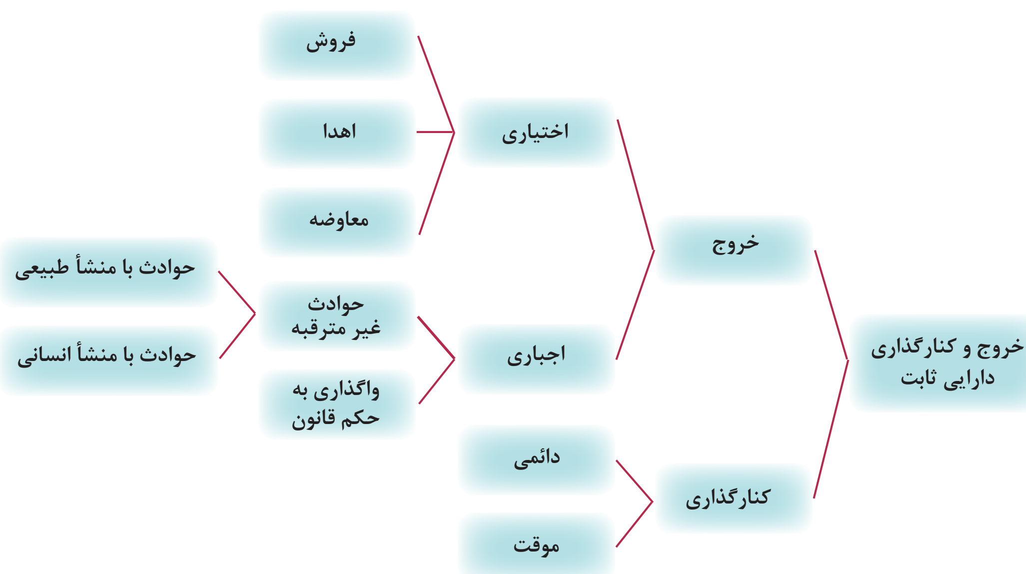
الف) محاسبهٔ میزان استهلاک دارایی مذکور برای سال ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵؛

ب) محاسبهٔ استهلاک انباشتهٔ شرکت در پایان سال ۱۳۹۵؛

ج) چه تفاوتی بین هزینهٔ استهلاک و استهلاک انباشته وجود دارد؟

د) محاسبهٔ ارزش دفتری دارایی ثابت در انتهای سال ۱۳۹۵.

خروج و کنارگذاری دارایی ثابت

فعالیت

چه عواملی باعث کنارگذاری دارایی‌های ثابت شرکت می‌شود؟

دارایی‌های ثابت شرکت‌ها در طول عمر مفید خود ممکن است با مواردی مانند: فروش، تعویض، آتش‌سوزی، سرقت و ... مواجه شوند. این موارد سبب خروج و حذف حساب‌های مربوطه می‌شود.

فعالیت

خروج و کنارگذاری دارایی ثابت در شرکت‌ها بر چه مبنایی صورت می‌گیرد؟

با توجه به ارزش اموالی که شرکت قصد برکناری آنها را دارد، تصمیم‌گیری در خصوص برکناری اموال ممکن است توسط اشخاص مختلفی صورت گیرد، شرکت‌ها معمولاً دارای آیین‌نامهٔ معاملاتی هستند که بر آن اساس معاملات را غالباً در سه گروه معاملات جزئی، معاملات متوسط و معاملات بزرگ طبقه‌بندی می‌کنند. معمولاً برای معاملات جزئی مدیران ردهٔ پایین و برای معاملات میانی مدیران رده بالا و برای معاملات بزرگ هیئت مدیره تصمیم‌گیری خواهد کرد.

فعالیت

چه مستنداتی برای کنارگذاری دارایی ثابت لازم است؟

برای کنارگذاری دارایی ثابت، ضمن داشتن مجوز کنارگذاری دارایی ثابت، باید جهت تکمیل برگ کنارگذاری دارایی ثابت اقدام کرد، در زیر نمونه‌ای از مجوز فروش دارایی ثابت و برگ فروش دارایی ثابت آمده است.

مجوز فروش دارایی‌ها

شماره:

تاریخ:

خواهشمند است با فروش دارایی‌های مندرج در جدول زیر موافقت فرمایید.

مشخصات دارایی		**مسئول نگهداشت**	**محل استقرار**	**توضیحات**	**وضعیت مورد تأیید**
شماره پلاک	**عنوان**				
تهیه کننده:		تأییدکننده:		امضای مجاز:	

برگ فروش دارایی ثابت

شماره:

تاریخ:

شمارهٔ پلاک دارایی:		**عنوان دارایی:**
قیمت تمام شده:		**ذخیرهٔ استهلاک:**
مبلغ فروش:		
شرح:		
نام خریدار:		
شمارهٔ سند موقت:		تاریخ سند موقت:
تهیه‌کننده:	تأییدکننده:	تصویب‌کننده:
درج در کارت اموال:		مهر واحد:

در زمان خروج دارایی ثابت به هر دلیل، حسابدار وظیفه دارد ضمن جمع‌آوری کلیهٔ مستندات و مدارک مربوط به فروش یا کنارگذاری دارایی ثابت، اقدام به صدور سند حسابداری نماید.
صرف‌نظر از نوع خروج دارایی ثابت، حسابدار باید مانده استهلاک انباشته مربوط را تا تاریخ خروج دارایی ثابت بهنگام نماید و ثبت حسابداری را در همان زمان در دفاتر انجام دهد.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آنها				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	شناسایی مخارج جاری و سرمایه‌ای طبق آیین‌نامه				
۷	تعریف مجوز فروش و برگ فروش				
۸	تفاوت مجوز فروش با برگ فروش				
۹	شناسایی انواع مستندات خروج دارایی ثابت از شرکت				
۱۰	توانایی کنترل مستندات خروج دارایی ثابت از شرکت				

فعالیت

مواردی که باعث خروج دارایی ثابت می‌شوند را نام ببرید؟

خروج دارایی ثابت:

پس از تحصیل دارایی ثابت، شرکت‌ها اقدام به استفاده از دارایی می‌کنند و با استفاده از دارایی طی سال‌های متمادی مزایای مورد انتظار از آن برای شرکت محقق می‌گردد، در نهایت شرکت اقدام به کنارگذاری دارایی می‌کند.

خروج اموال از شرکت: اموال به دو شکل اختیاری و اجباری از شرکت خارج می‌شوند.

خروج اختیاری اموال به سه شکل فروش، اهدا و معاوضه انجام می‌پذیرد.

خروج اجباری اموال به دو صورت حوادث غیرمترقبه و واگذاری به حکم قانون صورت می‌گیرد.

فروش دارایی ثابت:

فروش دارایی ثابت در اکثر شرکت‌ها به تصویب بالاترین مقام اجرایی شرکت می‌رسد و مسئولین رده‌های میانی توانایی تصمیم‌گیری در خصوص فروش دارایی ثابت را ندارند.

تجهیزات به شرکت دیگری فروخته می‌شود.

در زمان فروش دارایی ثابت، پس از اخذ مجوز لازم و تکمیل برگ فروش، حسابدار وظیفه دارد ضمن جمع‌آوری کلیهٔ مستندات و مدارک مربوط به فروش دارایی ثابت، به صدور سند حسابداری اقدام نماید.

مراحل ثبت فروش دارایی ثابت:

الف) محاسبه و ثبت هزینهٔ استهلاک از ابتدای سال مالی تا تاریخ فروش

ب) محاسبهٔماندهٔ استهلاک انباشته و ارزش دفتری دارایی ثابت تا تاریخ فروش

ج) تشخیص سود یا زیان ناشی از فروش دارایی ثابت

د) صدور سند حسابداری فروش دارایی ثابت

ثبت حسابداری فروش دارایی ثابت:

چنانچه یک قلم دارایی ثابت، قبل از پایان عمر مفید آن به فروش برسد، باید حساب دارایی و استهلاک انباشتهٔ آن در زمان فروش، از دفاتر خارج گردد و براساس وجوه دریافتی یا طلب ایجاد شده از بابت فروش دارایی ثابت، جهت شناسایی سود و زیان ناشی از فروش دارایی ثابت اقدام شود.

صدور سند حسابداری با فرض وجود زیان

شمارهٔ سند:		شرکت		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند :		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**مبلغ بدهکار**	**مبلغ بستانکار**
		موجودی نقد/ سایر حساب‌های دریافتنی/		×××	
		استهلاک انباشته دارایی ثابت		×××	
		زیان ناشی از فروش دارایی ثابت		×××	
		دارایی ثابت			×××
جمع:				×××	×××
شرح سند: فروش دارایی ثابت					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

صدور سند حسابداری با فرض وجود سود

شمارهٔ سند:		شرکت		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند :		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**مبلغ بدهکار**	**مبلغ بستانکار**
		موجودی نقد/ سایر حسابهای دریافتنی/....		×××	
		استهلاک انباشته دارایی ثابت		×××	
		سود ناشی از فروش دارایی ثابت			×××
		دارایی ثابت			×××
جمع:				×××	×××
شرح سند: بابت فروش دارایی ثابت					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

فعالیت

آیا می‌توان تفاوت بین بهای تمام شدهٔ دارایی ثابت و قیمت فروش در سال‌های پس از استفاده از آن دارایی را سود و زیان ناشی از فروش دارایی ثابت نامید؟

سود یا زیان ناشی از فروش دارایی ثابت

در زمان فروش دارایی ثابت، تفاوت بین خالص ارزش فروش و ارزش دفتری آن سود یا زیان برای شرکت است، در صورتی که خالص ارزش فروش بیشتر از ارزش دفتری باشد، شرکت سود ناشی از فروش کسب می‌کند و در صورتی که خالص ارزش فروش از ارزش دفتری کمتر باشد، شرکت متحمل زیان می‌شود.

ارزش دفتری دارایی ثابت - خالص ارزش فروش = سود یا زیان فروش دارایی ثابت

نکته

خالص ارزش فروش عبارت است از بهای فروش پس از کسر مخارج برآوردی تکمیل؛ بازاریابی و فروش

مثال:

شرکت «آبدانان» در ابتدای سال ۱۳۹۵ برای خرید یک دستگاه خودرو به صورت نقدی به مبلغ ۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال اقدام کرد، در تاریخ ۱۳۹۵/۰۶/۳۱ شرکت تصمیم می‌گیرد که وسیله نقلیهٔ مذکور را به‌صورت نقدی به‌فروش رساند. یادآوری می‌شود براساس ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم نرخ هزینهٔ استهلاک دارایی مذکور ۶ سال به‌روش خط مستقیم و ارزش اسقاط آن در پایان عمر مفید صفر است.

مطلوب است:

الف) صدور سند حسابداری خرید دارایی ثابت

ب) صدور سند حسابداری هزینه استهلاک

ج) صدور سند حسابداری خروج دارایی ثابت از دفاتر با فرض

۱ قیمت فروش دارایی ثابت ۹۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است،

۲ قیمت فروش دارایی ۱۶۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است،

۳ قیمت فروش دارایی ثابت ۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است،

ثبت حسابداری خرید دارایی ثابت به شرح زیر صادر خواهد شد.

شمارهٔ سند:		شرکت آبدانان			شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:
تاریخ سند: ۱۳۹۵/۰۱/۰۱		سند حسابداری			تعداد ضمائم:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		وسایط نقلیه		۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		موجودی نقد			۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: یک صد و هشتاد میلیون ریال				۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: خرید یک دستگاه خودرو					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:			تصویب‌کننده:

هزینه استهلاک دارایی ثابت به شرح زیر محاسبه می‌شود.

$$\text{هزینه استهلاک دارایی ثابت تا انتهای شهریور ۱۳۹۵} = \frac{\text{ارزش اسقاط - بهای تمام شده دارایی ثابت}}{\text{عمر مفید}} = \frac{۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰}{۶} \times \frac{۶}{۱۲} = ۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰$$

بنابراین ثبت هزینه استهلاک تا زمان فروش (پایان شهریورماه)، به شرح زیر صادر می‌گردد.

شمارهٔ سند:		شرکت آبدانان		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند : ۱۳۹۵/۰۶/۳۱		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		هزینهٔ استهلاک وسایط نقلیه		۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰	
		استهلاک انباشتهٔ وسایط نقلیه			۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: پانزده میلیون ریال				۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰	۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: ثبت سند حسابداری هزینهٔ استهلاک شش ماههٔ اول ۱۳۹۵					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

پس از ثبت هزینهٔ استهلاک دارایی ثابت و مانده‌گیری حساب استهلاک انباشته، ثبت فروش دارایی ثابت به شرح زیر است؛
سند حسابداری فروش به مبلغ ۹۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال:

ارزش دفتری وسیله نقلیه = ۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰ = ۱۶۵٬۰۰۰٬۰۰۰
سود (زیان) فروش = ۹۰٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۱۶۵٬۰۰۰٬۰۰۰ = (۷۵٬۰۰۰٬۰۰۰)

شمارهٔ سند:		شرکت آبدانان		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند : ۱۳۹۵/۰۶/۳۱		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		موجودی نقد		۹۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		استهلاک انباشتهٔ وسایط نقلیه		۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰	
		زیان ناشی از فروش وسایط نقلیه		۷۵٬۰۰۰٬۰۰۰	
		وسایط نقلیه			۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: یک صد و هشتاد میلیون ریال				۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: فروش دارایی ثابت از شرکت					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

سند حسابداری فروش به مبلغ ۱۶۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال:

سود (زیان) فروش = ۱۶۵٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۱۶۵٬۰۰۰٬۰۰۰ = ۰

شمارهٔ سند:		**شرکت آبدانان**		**شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:**	
تاریخ سند : ۱۳۹۵/۰۶/۳۱		**سند حسابداری**		**تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**مبلغ بدهکار**	**مبلغ بستانکار**
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأییدکننده:		تصویب کننده:	

سند حسابداری فروش به مبلغ ۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال:

سود (زیان) فروش = ۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۱۶۵٬۰۰۰٬۰۰۰ = ۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰

شمارهٔ سند:		**شرکت آبدانان**		**شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:**	
تاریخ سند : ۱۳۹۵/۰۶/۳۱		**سند حسابداری**		**تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**مبلغ بدهکار**	**مبلغ بستانکار**
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأییدکننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

شرکت «بدره» در ابتدای سال ۱۳۹۳ برای خرید ماشین‌آلاتی جهت اجرای عملیات خود به مبلغ ۱۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال اقدام کرد. پس از استفاده از دارایی مذکور در طی سه سال، در انتهای سال ۱۳۹۵ شرکت مذکور ماشین‌آلات را به مبلغ ۱۲،۰۰۰،۰۰۰ ریال به فروش رساند. مدیریت شرکت اعتقاد دارد که فروش دارایی ثابت برای شرکت ۲،۰۰۰،۰۰۰ ریال سود داشته است در حالی که حسابدار شرکت اعتقاد دارد که این مبلغ اشتباه است. به نظر شما:

الف) علت تفاوت دیدگاه حسابدار با مدیر شرکت چیست؟

ب) شما به‌عنوان شخصی مستقل نظر کدام یک را تأیید می‌کنید؟ چرا؟

ج) آیا با اطلاعات گفته شده می‌توان گفت حسابدار چه مبلغی را به عنوان سود فروش دارایی تلقی می‌کند؟

د) برای ثبت حسابداری فروش مذکور، به چه اطلاعات دیگری نیاز است؟ بحث کنید.

کار عملی ۱

شرکت «کاشان» در تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۰ به خرید یک دستگاه وسیلهٔ نقلیه به بهای تمام شدهٔ ۲۵۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال اقدام کرد، استهلاک وسیلهٔ مذکور بر مبنای روش نزولی با نرخ ۲۵ درصد است، در صورتی که شرکت در تاریخ ۱۳۹۶/۰۵/۳۱ قصد فروش دارایی مذکور را به مبلغ ۲۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال به صورت نسیه داشته باشد،

مطلوب است:

الف) محاسبهٔ سود و زیان ناشی از فروش دارایی ثابت؛

ب) صدور سند حسابداری فروش دارایی ثابت.

شمارهٔ سند:		شرکت کاشان		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۱۳۹۶/۰۵/۳۱		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
جمع:					
شرح سند: فروش وسیله نقلیه					
تنظیم کننده:		تأییدکننده:		تصویب کننده:	

کار عملی ۲

شرکت «لاهیجان» در تاریخ ۱۳۹۲/۰۱/۰۱ اقدام به خرید یک دستگاه ماشین‌آلات تولیدی به بهای تمام شده ۱۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال نمود، استهلاک ماشین‌آلات مذکور ۵ ساله خط مستقیم و ارزش اسقاط آن در پایان عمر مفید صفر است، در تاریخ ۱۳۹۶/۰۵/۰۱ شرکت اقدام به فروش ماشین‌آلات مذکور نمود.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری فروش دارایی با هر یک از مفروضات زیر:

الف) شرکت مبلغ ۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال بابت حمل ماشین‌آلات فروش رفته تا محل خریدار پرداخت نمود و ماشین‌آلات مذکور را به مبلغ ۲۸٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به‌صورت نقدی فروخت.

ب) ماشین‌آلات مذکور در محل کارخانه به مبلغ ۱۳٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به‌صورت نقدی به فروش رفت.

ج) ماشین‌آلات مذکور در محل کارخانه به مبلغ ۱۶٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به‌صورت نقدی به فروش رفت.

د) ماشین‌آلات مذکور در محل کارخانه به مبلغ ۱۷٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به‌صورت نقدی به فروش رفت.

فعالیت

در بعضی مواقع شرکت‌ها اقدام به اهدای دارایی ثابت می‌کنند؛ دلایل آن را ذکر کنید.

اهدای دارایی ثابت:

اهدای دارایی یعنی واگذاری کلیهٔ منافع آتی یک دارایی به اشخاص ثالث، بدون دریافت هرگونه ما به‌ازایی در قبال آن. خروج دارایی ثابت در قبال اهدا، نیازمند تصویب توسط مقامات مسئول شرکت است. در زمان اهدای دارایی پس از دریافت مصوبات مورد نیاز، حسابدار اقدام به صدور سند حسابداری می‌کند. هزینهٔ اهدای معادل ارزش منصفانهٔ دارایی ثابت در زمان اهداست، درصورتی که در زمان اهدا، ارزش منصفانهٔ دارایی ثابت بیش از ارزش دفتری آن باشد، سود شناسایی می‌شود و در صورتی که ارزش منصفانهٔ دارایی ثابت، از ارزش دفتری آن کمتر باشد، زیان شناسایی می‌شود.

مثال:

شرکت «تبریز» در تاریخ ۱۳۹۵/۰۱/۰۱ یک واحد آپارتمان اداری اسکلت فلزی به مبلغ ۲۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال خریداری کرد، در تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۳۰ شرکت واحد آپارتمان مذکور را به بنیاد خیریه اهدا کرد. طبق مادهٔ ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم، روش استهلاک ساختمان اداری اسکلت فلزی ۲۵ ساله، خط مستقیم است و ارزش اسقاط آپارتمان اداری در پایان عمر مفید، صفر در نظر گرفته می‌شود. با توجه به اینکه ارزش منصفانهٔ واحد آپارتمان مذکور در تاریخ اهدا به مبلغ ۲۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است، ثبت حسابداری اهدای دارایی ثابت به شرح زیر در دفاتر صادر می‌گردد.

$$\text{هزینهٔ استهلاک دارایی ثابت در سال ۱۳۹۵} = \frac{\text{بهای تمام شده دارایی ثابت - ارزش اسقاط}}{\text{عمر مفید}} = \frac{۲۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰-۰}{۲۵} = ۸٬۴۰۰٬۰۰۰$$

$$\text{هزینهٔ استهلاک دارایی ثابت در سال ۱۳۹۶ تا تاریخ اهدا} = \frac{۲۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰-۰}{۲۵} \times \frac{۷}{۱۲} = ۴٬۹۰۰٬۰۰۰$$

استهلاک انباشته تا تاریخ اهدا = ۸٬۴۰۰٬۰۰۰ + ۴٬۹۰۰٬۰۰۰ = ۱۳٬۳۰۰٬۰۰۰

ارزش دفتری آپارتمان = ۲۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۱۳٬۳۰۰٬۰۰۰ = ۱۹۶٬۷۰۰٬۰۰۰

سود یا زیان ناشی از اهدا = ۲۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ − ۱۹۶٬۷۰۰٬۰۰۰ = ۲۳٬۳۰۰٬۰۰۰

شمارهٔ سند:		شرکت تبریز		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند : ۱۳۹۶/۰۷/۳۰		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**مبلغ بدهکار**	**مبلغ بستانکار**
		هزینه اهدا		۲۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		استهلاک انباشته ساختمان اداری		۱۳٬۳۰۰٬۰۰۰	
		سود اهدا ساختمان اداری			۲۳٬۳۰۰٬۰۰۰
		ساختمان اداری			۲۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: دویست و سی و سه میلیون و سیصد هزار ریال				۲۳۳٬۳۰۰٬۰۰۰	۲۳۳٬۳۰۰٬۰۰۰
شرح سند: بابت اهدا دارایی ثابت به بنیاد خیریه					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

کار عملی ۳

شرکت تولیدی «تهران» که در زمینهٔ تولید محصولات قندی فعالیت دارد، در تاریخ ۱۳۸۸/۰۱/۰۱ جهت خرید ماشین‌آلات تولیدی به بهای تمام شده به مبلغ ۱۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال اقدام کرد. طبق ماده ۱۴۹ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم، ماشین‌آلات مذکور باید با عمر مفید ده سال و روش خط مستقیم مستهلک شود، همچنین ارزش اسقاط ماشین‌آلات در پایان عمر مفید، صفر است. به دلیل پایین آمدن کیفیت محصولات تولیدی، مدیریت شرکت در تاریخ ۱۳۹۶/۰۶/۳۱ اقدام به برکناری ماشین‌آلات مذکور کرد. شرکت، ماشین‌آلات مذکور را به صورت رایگان به شرکتی دیگر واگذار کرد.

مطلوب است:

محاسبهٔ سود و زیان خروج دارایی ثابت از شرکت و صدور سند حسابداری اهدای دارایی ثابت با فرض اینکه:

الف) ارزش منصفانهٔ ماشین‌آلات مذکور در تاریخ اهدا ۱٬۵۰۰٬۰۰۰ ریال باشد

ب) ارزش منصفانهٔ ماشین‌آلات مذکور در تاریخ اهدا ۲٬۱۰۰٬۰۰۰ ریال باشد

پ) ارزش منصفانهٔ ماشین‌آلات مذکور در تاریخ اهدا ۳٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال باشد

الف) ارزش منصفانه ماشین‌آلات مذکور در تاریخ اهداء ۱٬۵۰۰٬۰۰۰ ریال باشد.

شمارهٔ سند: | **شرکت تهران** | **شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:**
تاریخ سند : | **سند حسابداری** | **تعداد ضمائم:**

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

ب) ارزش منصفانه ماشین‌آلات مذکور در تاریخ اهداء ۲٬۱۰۰٬۰۰۰ ریال باشد.

شمارهٔ سند: | **شرکت تهران** | **شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:**
تاریخ سند : | **سند حسابداری** | **تعداد ضمائم:**

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

پ) ارزش منصفانه ماشین‌آلات مذکور در تاریخ اهداء ۳٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال باشد.

شمارهٔ سند: | **شرکت تهران** | **شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:**
تاریخ سند : | **سند حسابداری** | **تعداد ضمائم:**

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

کار عملی ۴

شرکت بازرگانی «کرمانشاه» به‌عنوان توزیع‌کننده لبنیات در سطح شهر کرمانشاه فعال است، در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ شرکت کرمانشاه اقدام به اهداء یک دستگاه کامیون نمود که بهای تمام شده و استهلاک انباشته آن در تاریخ اهداء به ترتیب ۴۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و ۲۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال بوده است.

مطلوب است:

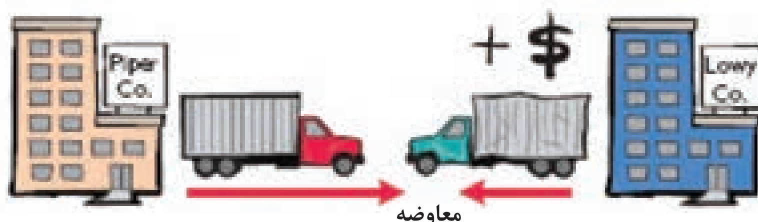
صدور سند حسابداری با توجه به هر یک از مفروضات زیر:

الف) ارزش منصفانه کامیون در تاریخ اهدا ۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است

ب) ارزش منصفانه کامیون در تاریخ اهدا ۱۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است

ج) ارزش منصفانه کامیون در تاریخ اهدا ۱۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است.

معاوضهٔ دارایی‌ها

تجهیزات موجود با تجهیزات شرکت دیگری معاوضه می‌شود.

در بعضی مواقع شرکت‌ها ممکن است با توجه به شرایطی خاص اقدام به معاوضهٔ دارایی‌های خود کنند. براساس استانداردهای حسابداری، معاوضهٔ دارایی‌های ثابت مشهود بر مبنای ارزش منصفانهٔ دارایی واگذار شده یا ارزش منصفانهٔ دارایی تحصیل شده، هرکدام که با وضوح بیشتری قابل تعیین است، ملاک قرار می‌گیرد. در شرایط معاوضه، حسابدار شرکت باید پس از جمع‌آوری مستندات مربوط به معاوضه، موارد زیر را انجام دهد:

الف) محاسبه و ثبت هزینه استهلاک از ابتدای سال تا تاریخ معاوضه؛

ب) بهنگام نمودن حساب استهلاک انباشته و ارزش دفتری دارایی تا تاریخ معاوضه؛

پ) شناسایی سود (زیان) ناشی از معاوضه در صورت وجود؛

ارزش دفتری دارایی واگذار شده − ارزش منصفانه دارایی واگذار شده = سود یا زیان معاوضه

ت) محاسبه ارزش دارایی تحصیل شده؛

سرک پرداختی+ / سرک دریافتی− ارزش منصفانه دارایی واگذار شده = ارزش دارایی جدید

ث) ثبت معاوضه دارایی به شرح زیر:

حالت اول : معاوضه منجر به سود شود و شرکت سرک نقدی دریافت گردد.

شمارهٔ سند:		شرکت			
تاریخ سند :		سند حسابداری	شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		دارایی تحصیل شده (ارزش منصفانه)		×××	
		استهلاک انباشته دارایی واگذار شده		×××	
		موجودی نقد		×××	
		سود ناشی از معاوضه			×××
		دارایی واگذار شده (بهای تمام شده)			×××
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

حالت دوم: معاوضه منجر به سود شود و شرکت سرک نقدی پرداخت گردد.

شمارهٔ سند:		شرکت			
تاریخ سند :		سند حسابداری	شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		دارایی تحصیل شده (ارزش منصفانه)		×××	
		استهلاک انباشته دارایی واگذار شده		×××	
		موجودی نقد			×××
		سود ناشی از معاوضه			×××
		دارایی واگذار شده (بهای تمام شده)			×××
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

حالت سوم: معاوضه منجر به زیان شود و شرکت سرک نقدی دریافت گردد.

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
شمارهٔ سند:		شرکت		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند :		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
		دارایی تحصیل شده (ارزش منصفانه)		×××	
		استهلاک انباشته دارایی واگذار شده		×××	
		موجودی نقد		×××	
		زیان ناشی از معاوضه		×××	
		دارایی واگذار شده (بهای تمام شده)			×××
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

حالت چهارم: معاوضه منجر به زیان شود و شرکت سرک نقدی پرداخت گردد.

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
شمارهٔ سند:		شرکت		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند :		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
		دارایی تحصیل شده (ارزش منصفانه)		×××	
		استهلاک انباشته دارایی واگذار شده		×××	
		زیان ناشی از معاوضه		×××	
		موجودی نقد			×××
		دارایی واگذار شده (بهای تمام شده)			×××
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

نکته

درصورتی که نتوان ارزش منصفانهٔ دارایی واگذار شده و دارایی تحصیل شده را به‌صورت قابل اتکایی برآورد کرد، هیچ‌گونه سود یا زیانی از بابت معاوضه شناسایی نمی‌شود و ارزش دارایی تحصیل شده با توجه به‌ارزش دفتری دارایی واگذار شده و سرک دریافتی (پرداختی) تعیین می‌شود.

مثال :

شرکت «اصفهان» اقدام به معاوضهٔ یک قطعه زمین به ارزش دفتری ۷۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و ارزش منصفانهٔ ۱۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال در ازای یک واحد آپارتمان متعلق به شرکت «کاشان» به ارزش دفتری ۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال کرد. ارزش منصفانهٔ آپارتمان در بازار مشخص نیست و مبلغ ۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال وجه نقد در زمان معاوضه از طرف شرکت اصفهان به شرکت کاشان پرداخت شده است،

مطلوب است:

صدور اسناد حسابداری برای شرکت اصفهان و کاشان

الف) اصفهان

شمارهٔ سند:		**شرکت اصفهان**		**شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:**	
تاریخ سند :		**سند حسابداری**		**تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**مبلغ بدهکار**	**مبلغ بستانکار**
		ساختمان		۱۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		زمین			۷۰٬۰۰۰٬۰۰۰
		موجودی نقد			۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰
		سود ناشی از معاوضه دارایی			۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع : یک‌صدوچهل میلیون‌ریال				۱۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۱۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند : صدور سند حسابداری معاوضه در دفاتر اصفهان					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

ب) کاشان

شمارهٔ سند:		شرکت کاشان		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند :		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**مبلغ بدهکار**	**مبلغ بستانکار**
		زمین		۱۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		موجودی نقد		۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		سود ناشی از معاوضه			۶۰٬۰۰۰٬۰۰۰
		ساختمان			۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: یک‌صد و چهل میلیون ریال				۱۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۱۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: صدور سند حسابداری معاوضه در دفاتر کاشان					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

کار عملی ۵

اطلاعات مربوط به جدول زیر را تکمیل کنید.

شرح	مبلغ	مبلغ	مبلغ	مبلغ
ارزش منصفانه دارایی تحصیل شده	۱۴٬۰۰۰٬۰۰۰	؟	۱۲٬۰۰۰٬۰۰۰	مشخص نیست
ارزش منصفانه دارایی واگذار شده	۱۱٬۰۰۰٬۰۰۰	۹٬۰۰۰٬۰۰۰	؟	مشخص نیست
ارزش دفتری دارایی واگذار شده	؟	۷٬۰۰۰٬۰۰۰	۸٬۰۰۰٬۰۰۰	۱۴٬۰۰۰٬۰۰۰
سرک نقدی دریافتی	؟	-	۱٬۵۰۰٬۰۰۰	۲٬۵۰۰٬۰۰۰
سرک نقدی پرداختی	؟	۱٬۰۰۰٬۰۰۰	-	-
سود و زیان معاوضه	۲٬۰۰۰٬۰۰۰	؟	؟	؟
مبنای ثبت دارایی تحصیل شده	؟	؟	؟	؟

کار عملی ۶

اطلاعات زیر مربوط به معاملات شرکت «بیجار» در مورد یکی از دارایی‌های ثابت آن است.
قیمت تمام شدهٔ ماشین‌آلات ۲۸٬۸۰۰٬۰۰۰ ریال و استهلاک انباشتهٔ آن تا تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ معادل

۹٬۲۰۰٬۰۰۰ ریال است. شرکت، این دارایی را در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۰۱ با ساختمانی معاوضه کرد. چنانچه ارزش منصفانهٔ ماشین‌آلات معادل ۱۷٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال باشد و شرکت در این معامله معادل ۱٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال نیز دریافت کرده باشد و روش استهلاک ماشین‌آلات نزولی با نرخ ۱۲ درصد باشد.

مطلوب است:

الف) ثبت استهلاک دارایی خارج شده در سال ۱۳۹۶ ب) ثبت معاوضهٔ دارایی در ۱۳۹۶/۱۰/۰۱

کار عملی ۷

شرکت تولیدی «مشهد» در تاریخ ۱۳۹۵/۰۱/۰۱ اقدام به خرید یک دستگاه ماشین‌آلات بافندگی به بهای تمام شدهٔ ۳۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال نمود، عمر مفید ماشین‌آلات مذکور ۶ سال و روش استهلاک خط مستقیم و ارزش اسقاط آن در پایان عمر مفید، صفر است. با توجه به افزایش حجم عملیات، در تاریخ ۱۳۹۵/۰۶/۳۱ شرکت اقدام به معاوضهٔ ماشین‌آلات مذکور با ماشین‌آلات جدیدی متعلق به شرکت «گیلان» به ارزش منصفانه ۴۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال نمود.

مطلوب‌است:

صدور سند حسابداری در دفاتر شرکت مشهد با هر یک از مفروضات زیر،

الف) شرکت مشهد از بابت معاوضه مبلغ ۲۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به شرکت گیلان پرداخت نماید.

ب) شرکت مشهد از بابت معاوضه مبلغ ۱۷۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به شرکت گیلان پرداخت نماید.

ج) شرکت مشهد از بابت معاوضه مبلغ ۱۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به شرکت گیلان پرداخت نماید.

کار عملی ۸

شرکت تولیدی «کیش» مالک یک دستگاه وانت با ظرفیت حمل شش تن است، با توجه به کاهش حجم عملیات، شرکت در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۰ اقدام به معاوضه وانت مذکور با یک دستگاه وانت متعلق به شرکت «قشم» با ظرفیت حمل دو تن نمود، بهای تمام شده و استهلاک انباشتهٔ وانت متعلق به شرکت «کیش» در تاریخ معاوضه به ترتیب ۶۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و ۳۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال بوده است.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری در دفاتر شرکت کیش با فرض اینکه:

الف) ارزش منصفانهٔ وانت تحصیل شده ۴۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال بوده و شرکت از بابت معاوضه ۱۹۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال پرداخت نماید.

ب) ارزش منصفانهٔ وانت تحصیل شده ۴۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال بوده و شرکت از بابت معاوضه ۱۷۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال پرداخت نماید.

ج) ارزش منصفانهٔ وانت تحصیل شده ۴۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال بوده و شرکت از بابت معاوضه ۱۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ یال پرداخت نماید.

د) ارزش منصفانهٔ دارایی‌های معاوضه شده در تاریخ معاوضه مشخص نیست و هیچگونه وجهی از بابت معاوضه رد و بدل نشده است.

فعالیت

دلایل از بین رفتن دارایی ثابت شرکت را بیان کنید.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آنها				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	توانایی محاسبه سود و زیان ناشی از فروش و اهدای دارایی ثابت				
۷	توانایی صدور سند حسابداری اهدا و فروش دارایی ثابت				
۸	توانایی تعریف ارزش منصفانه و خالص ارزش فروش دارایی ثابت				
۹	توانایی محاسبه سود و زیان ناشی از معاوضه دارایی ثابت				
۱۰	توانایی صدور سند حسابداری معاوضه دارایی‌ها در شرایط مختلف				

حوادث غیر مترقبه

خروج دارایی‌های شرکت به دلیل حوادث می‌تواند منشاء طبیعی (زلزله، سیل، طوفان و ...) یا انسانی (سرقت، آتش‌سوزی، تسامح در نگهداری و...) داشته باشد.

در این بخش ثبت عملیات مربوط به خروج دارایی‌های ثابت بر اثر حوادث را در دو حالت زیر بررسی می‌شود:

الف) دارایی‌های ثابت بیمه نشده باشد

در این حالت مراحل زیر انجام می‌گیرد:

۱ محاسبه و ثبت هزینهٔ استهلاک تا تاریخ حادثه؛

۲ محاسبهٔ استهلاک انباشته و ارزش دفتری تا تاریخ حادثه؛

۳ شناسایی زیان معادل ارزش دفتری؛

۴ ثبت خروج دارایی به صورت زیر.

شمارهٔ سند: تاریخ سند:		شرکت .... سند حسابداری		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		استهلاک انباشته		×××	
		زیان ناشی از حادثه		×××	
		دارایی ثابت			×××
جمع:				×××	×××
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأییدکننده:		تصویب کننده:	

ب) دارایی ثابت بیمه شده باشد

در این حالت مراحل زیر انجام می‌شود:

۱ محاسبه و ثبت هزینهٔ استهلاک تا تاریخ حادثه؛

۲ محاسبهٔ استهلاک انباشته و ارزش دفتری تا تاریخ حادثه؛

۳ شناسایی و ایجاد طلب از شرکت بیمه معادل ارزش دفتری؛

۴ ثبت حذف دارایی حادثه دیده به صورت صفحه بعد.

شمارهٔ سند:		شرکت		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند : ...		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		استهلاک انباشته		×××	
		سایر حسابهای دریافتنی ـ شرکت بیمه		×××	
		دارایی ثابت			×××
جمع:				×××	×××
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

۵ دریافت خسارت از اداره بیمه و شناسایی سود و زیان به شرح زیر.
با فرض شناسایی سود (دریافت مبلغی بیشتر از ارزش دفتری)

شمارهٔ سند:		شرکت		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند : ...		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		بانک		×××	
		سایر حسابهای دریافتنی ـ شرکت بیمه			×××
		سود ناشی از حادثه			×××
جمع:				×××	×××
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأییدکننده:		تصویب کننده:	

با فرض شناسایی زیان (دریافت مبلغی کمتر از ارزش دفتری)

شمارهٔ سند:		شرکت		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند : ...		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		بانک		×××	
		زیان ناشی از حادثه		×××	
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ شرکت بیمه			×××
جمع:				×××	×××
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأییدکننده:		تصویب کننده:	

الف) سوانح طبیعی:

در زمان وقوع سوانح طبیعی فهرست دارایی‌های ثابت از بین رفته توسط امین اموال تهیه می‌شود و در قالب یک صورت‌جلسه، پس از تأیید و امضا توسط مقامات مجاز مسئول، مبلغ دفتری آنها به حساب سود و زیان دوره منتقل می‌گردد و بهای تمام شده و استهلاک انباشتهٔ اموال و دارایی‌های ثابت که سوانح طبیعی موجب از بین رفتن آنها شده است، از دفاتر شرکت خارج می‌شود. این دارایی‌ها اگر دارای بیمه باشند، زیان شناسایی شده از بابت وقوع سوانح طبیعی معادل ارزش دفتری، منهای هر گونه وجه قابل دریافت از ادارهٔ بیمه است.

فعالیت

شرکت «دره‌شهر» در تاریخ ۱۳۹۵/۰۳/۱۰ اقدام به خرید یک باب ساختمان اداری با سازهٔ آجری به صورت نقدی به مبلغ ۱۳۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال نمود. در تاریخ ۱۳۹۶/۰۹/۳۰ آپارتمان مذکور بر اثر زلزله تخریب شد. با توجه به اینکه نرخ هزینهٔ استهلاک، طبق قانون مالیات‌های مستقیم برای ساختمان مذکور ۱۵ ساله، خط مستقیم است و ارزش اسقاط دارایی در پایان عمر مفید، صفر درنظر گرفته شده است.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری طبق هر یک از مفروضات زیر:

فرض ۱: ساختمان شرکت، بیمه نباشد.

فرض ۲: ساختمان بیمه باشد و شرکت در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ مبلغ ۱۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال از بیمه دریافت کند.

فرض ۳: ساختمان بیمه باشد و شرکت در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ مبلغ ۱۲۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال از بیمه دریافت کند.

جواب فرض ۱: با توجه به اینکه ساختمان اداری در طی تیرماه خریداری شده است، هزینهٔ استهلاک ساختمان اداری مذکور از ابتدای مردادماه محاسبه می‌شود؛ بنابراین استهلاک انباشتهٔ ساختمان اداری تا تاریخ ۱۳۹۴/۰۸/۳۰ به شرح زیر محاسبه می‌شود.

هزینه استهلاک دارایی ثابت در سال ۱۳۹۵ = $\frac{۱۳۵٬۰۰۰٬۰۰۰}{۱۵} \times \frac{۷}{۱۲} = ۵٬۲۵۰٬۰۰۰$

هزینه استهلاک دارایی ثابت در سال ۱۳۹۶ تا تاریخ زلزله = $\frac{۱۳۵٬۰۰۰٬۰۰۰}{۱۵} \times \frac{۹}{۱۲} = ۶٬۷۵۰٬۰۰۰$

استهلاک انباشته تا تاریخ زلزله = ۵٬۲۵۰٬۰۰۰ + ۶٬۷۵۰٬۰۰۰ = ۱۲٬۰۰۰٬۰۰۰

۱ ساختمان شرکت، بیمه نباشد

شمارهٔ سند:		**شرکت دره شهر**		**شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:**	
تاریخ سند : ۱۳۹۶/۰۹/۳۰		**سند حسابداری**		**تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**مبلغ بدهکار**	**مبلغ بستانکار**
		استهلاک انباشته ساختمان اداری		۱۲٬۰۰۰٬۰۰۰	
		زیان ناشی از زلزله		۱۲۳٬۰۰۰٬۰۰۰	
		دارایی ثابت ـ ساختمان اداری			۱۳۵٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: یک صد و سی و پنج میلیون ریال				۱۳۵٬۰۰۰٬۰۰۰	۱۳۵٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: بابت تخریب دارایی ثابت از بابت سوانح طبیعی					
تنظیم کننده:		تأییدکننده:		تصویب کننده:	

جواب فرض۲: ساختمان بیمه باشد و شرکت در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ مبلغ ۱۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال از بیمه دریافت کند.

شمارهٔ سند:		**شرکت دره شهر**		**شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:**	
تاریخ سند : ۱۳۹۶/۰۹/۳۰		**سند حسابداری**		**تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**مبلغ بدهکار**	**مبلغ بستانکار**
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأییدکننده:		تصویب کننده:	

بابت دریافت از اداره بیمه

شمارهٔ سند:		**شرکت دره شهر**		**شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:**	
تاریخ سند : ۱۳۹۶/۱۰/۳۰		**سند حسابداری**		**تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**مبلغ بدهکار**	**مبلغ بستانکار**
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأییدکننده:		تصویب کننده:	

جواب فرض۳: ساختمان بیمه باشد و شرکت در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ مبلغ ۱۲۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال از بیمه دریافت کند.

شمارهٔ سند: **تاریخ سند : ۱۳۹۶/۰۹/۳۰**		**شرکت دره شهر** **سند حسابداری**	**شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:** **تعداد ضمائم:**		
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**مبلغ بدهکار**	**مبلغ بستانکار**
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأییدکننده:		تصویب کننده:	

بابت دریافت از اداره بیمه

شمارهٔ سند: **تاریخ سند : ۱۳۹۶/۱۰/۳۰**		**شرکت دره شهر** **سند حسابداری**	**شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:** **تعداد ضمائم:**		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأییدکننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

معمولاً شرکت‌ها با وقوع آتش‌سوزی متحمل زیان می‌شوند. آیا آتش‌سوزی اموال ممکن است موجب ایجاد سود برای شرکت گردد؟

ب) آتش‌سوزی

در زمان وقوع آتش‌سوزی، امین اموال مکلف است فهرست دارایی‌های ازبین رفته را در قالب یک صورت‌جلسه به تأیید و امضای مسئولین و مقامات مجاز برساند. پس از تأیید صورت‌جلسهٔ مذکور، حسابدار موظف است بهای تمام شده و استهلاک انباشتهٔ دارایی‌های مذکور را از دفاتر خارج نماید. در صورتی که دارایی‌های از بین رفته فاقد پوشش بیمه‌ای باشند، ارزش دفتری آنها به‌عنوان زیان ناشی از آتش‌سوزی در دفاتر ثبت می‌گردد و درصورتی که دارایی‌های از بین رفته دارای پوشش بیمه‌ای باشند، به‌میزان ارزش دفتری، پس از

کسر هرگونه وجه قابل دریافت از ادارهٔ بیمه به‌عنوان سود یا زیان ناشی از آتش‌سوزی دارایی ثابت در دفاتر ثبت می‌گردد. مقامات مجاز شرکت درصورتی اقدام به امضای صورت‌جلسه آتش‌سوزی اموال و دارایی‌های ثابت شرکت می‌کنند که مطمئن شوند آتش‌سوزی مذکور اتفاقی بوده است، درصورتی که آتش‌سوزی عمدی اتفاق بیفتد شرکت هم نسبت به شناسایی مسئولین ایجاد خسارت کرده و هم نسبت به دریافت وجه مربوط به خسارت وارده اقدام می‌کند.

مثال:

شرکت «زاهدان» در تاریخ ۱۳۹۶/۰۵/۰۱ اقدام به خرید یک دستگاه خودرو به صورت نقدی به مبلغ ۲۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال نمود. در تاریخ ۱۳۹۶/۰۹/۳۰ خودرو دچار آتش‌سوزی شد. با توجه به اینکه روش استهلاک وسایل نقلیه طبق قانون مالیات‌های مستقیم ده ساله، خط مستقیم است، همچنین ارزش اسقاط دارایی در پایان عمر مفید صفر است.

مطلوب است:

ثبت حسابداری رویداد مذکور با فرض اینکه:

الف) خودرو بیمه نباشد؛

ب) خودرو بیمه باشد و ادارهٔ بیمه در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰مبلغ ۲۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال در وجه شرکت واریز کند؛

پ) خودرو بیمه باشد و ادارهٔ بیمه در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰مبلغ ۲۳۱٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال در وجه شرکت واریز کند؛

ت) خودرو بیمه باشد و ادارهٔ بیمه در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰مبلغ ۲۰۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال در وجه شرکت واریز کند.

جواب الف) خودرو بیمه نباشد.

$$\text{هزینه استهلاک دارایی ثابت در سال ۱۳۹۲} = \frac{۲۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰}{۱۰} \times \frac{۵}{۱۲} = ۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰$$

شمارهٔ سند: تاریخ سند : ۱۳۹۶/۰۹/۳۰		شرکت زاهدان سند حسابداری		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کدحساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		استهلاک انباشته وسایط نقلیه		۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		زیان ناشی از آتش‌سوزی وسایط نقلیه		۲۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		وسایط نقلیه			۲۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: دویست و چهل میلیون ریال				۲۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۲۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: بابت آتش‌سوزی وسیله نقلیه					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

جواب ب) خودرو بیمه باشد و ادارهٔ بیمه در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰ مبلغ ۲۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال در وجه شرکت واریز کند.

سند حسابداری آتش‌سوزی وسایل نقلیه

شمارهٔ سند: تاریخ سند : ۱۳۹۶/۰۹/۳۰		شرکت زاهدان سند حسابداری		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**مبلغ بدهکار**	**مبلغ بستانکار**
		سایر حسابهای دریافتنی ـ اداره بیمه		۲۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		استهلاک انباشته وسایط نقلیه		۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		وسایط نقلیه			۲۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: دویست و چهل میلیون ریال				۲۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۲۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: بابت آتش‌سوزی وسیله نقلیه					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

سند حسابداری دریافت وجه از ادارهٔ بیمه

شمارهٔ سند: تاریخ سند : ۱۳۹۶/۱۰/۳۰		شرکت زاهدان سند حسابداری		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**مبلغ بدهکار**	**مبلغ بستانکار**
		موجودی نقد		۲۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		سایر حسابهای دریافتنی ـ اداره بیمه			۲۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: دویست و سی میلیون ریال				۲۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۲۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: بابت دریافت وجه از اداره بیمه					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

جواب پ) خودرو بیمه باشد و ادارهٔ بیمه در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰مبلغ ۲۳۱٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال در وجه شرکت واریز کند.

سند حسابداری آتش‌سوزی وسایل نقلیه

شمارهٔ سند: تاریخ سند : ۱۳۹۶/۰۹/۳۰		شرکت زاهدان سند حسابداری		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

سند حسابداری دریافت وجه از ادارهٔ بیمه

شمارهٔ سند: تاریخ سند : ۱۳۹۶/۱۰/۳۰		شرکت زاهدان سند حسابداری		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

جواب ت) خودرو بیمه باشد و اداره بیمه در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳۰مبلغ ۲۰۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال در وجه شرکت واریز نماید.

سند حسابداری آتش‌سوزی وسایل نقلیه

شمارهٔ سند: تاریخ سند : ۱۳۹۶/۰۹/۳۰		شرکت زاهدان سند حسابداری		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

سند حسابداری دریافت وجه از ادارهٔ بیمه

شمارهٔ سند: تاریخ سند : ۱۳۹۶/۱۰/۳۰		شرکت زاهدان سند حسابداری		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

کار عملی ۹

شرکت تولیدی «کرمان» در تاریخ ۱۳۹۶/۰۱/۰۱ یک دستگاه کمپرسور به بهای تمام شدهٔ ۴۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال خرید و ۳٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال بابت هزینه حمل آن پرداخت نمود. عمر مفید کمپرسور ۵ سال و روش محاسبه استهلاک مجموع سنوات است. در تاریخ ۱۳۹۶/۰۹/۳۰ بر اثر اتصالی برق دستگاه مذکور دچار آتش‌سوزی شد و به کلی از بین رفت.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری با فرض:

الف) دستگاه کمپرسور بیمه نباشد.

ب) دستگاه کمپرسور بیمه باشد و در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۱۵ مبلغ ۳۲٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال از ادارهٔ بیمه دریافت شود.

ج) دستگاه کمپرسور بیمه باشد و در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۱۵ مبلغ ۳۶٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال از ادارهٔ بیمه دریافت شود.

د) دستگاه کمپرسور بیمه باشد و در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۱۵ مبلغ ۳۹٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال از ادارهٔ بیمه دریافت شود.

ج) سرقت:

در مورد سرقت یا مفقود شدن دارایی، استفاده کننده از آن مکلف است به محض اطلاع، موضوع را با ذکر زمان وقوع سرقت، تعداد و مشخصات اموال مفقود شده، به مدیریت اطلاع دهد، مدیریت پس از بررسی موضوع از طریق حراست شرکت، درصورتی که مطمئن شود اموال مفقود شده پیدا نخواهد شد و مسئولین مربوطه در این خصوص هیچ سوءنیتی نداشته‌اند؛ به امین اموال دستور خواهد داد که صورت‌جلسهٔ سرقت دارایی‌های شرکت را تنظیم نماید، پس از تنظیم و تصویب صورت‌جلسه سرقت دارایی‌های ثابت شرکت توسط مقامات مجاز، حسابدار شرکت اقدام به صدور سند حسابداری جهت خروج بهای تمام شده و استهلاک انباشته دارایی‌های ثابت مفقود شده اقدام می‌کند. در صورت نبودن پوشش بیمه‌ای دارایی‌های ثابت مفقود شده، زیان مفقود شدن دارایی‌های ثابت به میزان ارزش دفتری دارایی‌های مفقود شده است و در صورت بیمه بودن، سود یا زیان ناشی از مفقود شدن دارایی‌های ثابت، معادل تفاوت بین وجه دریافتی یا قابل دریافت از اداره بیمه و ارزش دفتری دارایی ثابت است.

ارزش دفتری دارایی- خسارت دریافتی یا قابل دریافت از ادارهٔ بیمه = سود یا زیان ناشی از سرقت دارایی

مثال:

شرکت «بوشهر» در تاریخ ۱۳۹۶/۰۵/۱۰ قسمتی از دارایی‌های ثابت خود را به بهای تمام شده ۱۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال، استهلاک انباشتهٔ ۹۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال، طی یک سرقت از دست داد، طبق توافقات قبلی درصورتی که دارایی شرکت از بین رود و مسئولیت آن با نگهبان شرکت باشد، معادل ارزش دفتری دارایی از وی خسارت دریافت می‌شود، نگهبان شرکت مدعی است که کلیه اقدامات امنیتی مورد لزوم از طریق وی به درستی انجام گرفته است ولی مدیر شرکت چنین اعتقادی ندارد و نگهبان شرکت را مسئول چنین سرقتی می‌داند. دارایی‌های سرقت رفته فاقد هرگونه پوشش بیمه‌ای بوده‌اند، ثبت حسابداری رویداد فوق با دو فرض مسئول بودن نگهبان و مسئول نبودن وی به شرح صفحه بعد در دفاتر صورت می‌گیرد:

الف) مسئول بودن نگهبان شرکت

شمارهٔ سند:		شرکت بوشهر		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند : ۱۳۹۶/۰۵/۱۰		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**مبلغ بدهکار**	**مبلغ بستانکار**
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ نگهبان		۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		استهلاک انباشته دارایی ثابت		۹۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		دارایی ثابت			۱۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: یک صد و ده میلیون ریال				۱۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۱۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: بابت سرقت قسمتی از دارایی‌های ثابت شرکت (مسئول بودن نگهبان)					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

ب) مسئول نبودن نگهبان شرکت

شمارهٔ سند:		شرکت بوشهر		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند : ۱۳۹۶/۰۵/۱۰		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**مبلغ بدهکار**	**مبلغ بستانکار**
		استهلاک انباشته دارایی ثابت		۹۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		زیان ناشی از سرقت دارایی‌های ثابت		۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		دارایی ثابت			۱۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: یک صد و ده میلیون ریال				۱۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۱۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: بابت سرقت قسمتی از دارایی‌های ثابت شرکت					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

ت) تسامح در نگهداری

تسامح از ریشه لغوی سمح به معنای آسان گرفتن آمده است.

درصورتی که اموال بر اثر تسامح (سهل‌انگاری یا کوتاهی) استفاده‌کنندهٔ دارایی، از بین رفته باشد، امین‌اموال مکلف است گزارشی از دارایی‌های از بین رفته را تهیه کند و به مدیریت ارائه دهد. هرگونه زیان رخ‌داده از این بابت بر عهدهٔ فرد مسئول است.

فعالیت

چند نمونه از موارد تسامح در نگهداری دارایی ثابت را با کمک هنرآموز بیان کنید.

مثال:

آقای الف مسئول و امین اموال شرکت «هرمزگان» بوده است، در تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۱۰ قسمتی از ماشین‌های الکترونیکی شرکت به دلیل آب‌گرفتگی به‌صورت کامل از بین رفته است و قابلیت تعمیر ندارند، بهای تمام شده و استهلاک انباشتهٔ دارایی‌هـای مذکور در تاریخ وقوع حادثه به ترتیب ۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و ۲۱٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است، طبق توافق قبلی صورت گرفته با آقای الف، وی عهده‌دار خسارت وارده به ماشین‌های الکترونیکی است و درصورت وقوع چنین حادثه‌ای مسئول است خسارت را تا سقف ارزش دفتری دارایی‌های خسارت دیده تأمین کند، ثبت حسابداری رویداد مذکور به شرح زیر است.

شمارهٔ سند:		شرکت هرمزگان	شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:		
تاریخ سند : ۱۳۹۶/۰۵/۱۰		سند حسابداری	تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ آقای الف		۵۹٬۰۰۰٬۰۰۰	
		استهلاک انباشتهٔ ماشین‌های الکترونیکی		۲۱٬۰۰۰٬۰۰۰	
		ماشین‌های الکترونیکی			۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: هشتاد میلیون ریال				۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: بابت وقوع حادثه آبگرفتگی با مسئولیت آقای الف					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

کار عملی ۱۰

شرکت تـولیدی «ارومیه» توزیع‌کننده برنج در سطح شهر ارومیه است، در تاریخ ۱۳۹۶/۰۵/۰۱ انبار برنج شرکت دچار آب گرفتگی شده است و تجهیزات نگهداری از موجودی‌ها که دارای بهای تمام شده و استهلاک انباشته به ترتیب ۱۹۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و ۷۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال بوده است، به صورت کامل از بین رفته است. ارزش منصفانه تجهیزات مذکور ۱۸۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال بوده است و مدیر شرکت معتقد است که موضوع مذکور ناشی از کوتاهی انباردار بوده است، در حالی که انباردار اعتقاد دارد که تمامی‌موارد ایمنی را رعایت کرده است،

مطلوب است:

صدور سند حسابداری با فرض:

الف) انباردار مسئول جبران خسارت وارده به شرکت باشد.

ب) انباردار مسئول جبران خسارت وارده به شرکت نباشد.

واگذاری به حکم قانون

در بعضی مواقع دارایی‌های شرکت بنابر دلایلی از جمله پرداخت نشدن تعهدات توسط شرکت، تضمین بدهی اشخاص و پرداخت نشدن بدهی توسط اشخاص مذکور یا دلایلی دیگر، با حکم قانون توقیف و مصادره می‌گردند. پس از توقیف و فروش دارایی شرکت با حکم قانون، شرکت‌ها باید به خروج دارایی از دفاتر شرکت اقدام کنند، بهای تمام شده و استهلاک انباشتهٔ دارایی واگذار شده از دفاتر خارج و بدهی شرکت از این بابت تا سقف قیمت فروش دارایی شرکت تسویه می‌گردد، درصورتی که ارزش دارایی فروش رفته بیشتر از بدهی شرکت باشد، مابه‌التفاوت مذکور به‌عنوان طلب از نهاد مصادره‌کننده درنظر گرفته می‌شود.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آنها				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تفکیک حوادث به حوادث با منشاء طبیعی و حوادث با منشاء انسانی				
۷	توانایی محاسبه سود و زیان ناشی از حوادث غیرمترقبه				
۸	توانایی بحث در مورد تسامح در نگهداری دارایی و مسئولیت امین‌اموال				
۹	توانایی صدور سند حسابداری حوادث غیرمترقبه با فرض عدم بیمه				
۱۰	توانایی صدور سند حسابداری حوادث غیرمترقبه با فرض بیمه بودن				

برکناری دارایی به دو صورت دائمی و موقت صورت می‌پذیرد.

کنارگذاری
تجهیزات قراضه شده یا معدوم می‌شود.

فعالیت

به‌نظر شما آیا استهلاک دارایی‌هایی که به‌صورت عادی مورد استفاده قرار می‌گیرند با دارایی‌هایی که به‌صورت موقت کنار گذاشته شده‌اند، برابر است؟

برکناری دائمی:

اقلام دارایی ثابت مشهودی که واگذار شده‌اند و یا به‌طور دائمی بلا استفاده‌اند و فاقد منافع آتی تشخیص داده شده‌اند، باید از حساب‌ها حذف و هرگونه سود یا زیان مربوطه محاسبه و در حساب‌ها شناسایی شود. زمانی که دارایی به‌طور دائمی‌کنار گذاشته می‌شود و منافع اقتصادی آتی از آن انتظار نمی‌رود یا در زمان واگذاری باید از ترازنامه حذف شود؛

سود یا زیان ناشی از برکناری یا واگذاری آن به شرح زیر محاسبه می‌شود:

ارزش دفتری - عواید خالص ناشی از واگذاری دارایی = سود یا زیان ناشی از برکناری یا واگذاری

نکته

سود یا زیان ناشی از برکناری یا واگذاری یک دارایی ثابت نباید به‌عنوان سود و زیان عملیاتی طبقه‌بندی گردد.

درصورتی که دارایی ثابت مشهود قبل از پایان عمر مفید آن اسقاط گردد، باید از حساب مربوطه خارج و در قالب دارایی ثابت نگهداری شده برای فروش طبقه‌بندی گردد، همچنین در زمان کنارگذاری دائم دارایی ثابت باید استهلاک انباشته دارایی مذکور تا تاریخ استفاده محاسبه و از دفاتر خارج گردد.

مثال:

شرکت «ایلام» در تاریخ ۱۳۹۲/۰۱/۰۱ اقدام به خرید یک دستگاه وسیلۀ نقلیه به‌صورت نقدی به مبلغ ۲۴۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال نمود. در انتهای سال ۱۳۹۶، شرکت اقدام به کنارگذاری دارایی مذکور جهت فروش نمود. روش استهلاک به‌صورت شش ساله خط مستقیم و ارزش اسقاط دارایی در پایان عمر مفید صفر ریال است،

مطلوب است:

ثبت حسابداری مربوط به کنارگذاری دارایی

$$\text{استهلاک یک سال دارایی ثابت} = \frac{\text{بهای تمام شده دارایی ثابت}}{\text{عمر مفید دارایی ثابت}} = \frac{۲۴۰،۰۰۰،۰۰۰}{۶} = ۴۰،۰۰۰،۰۰۰$$

$$\text{استهلاک انباشته تا انتهای سال ۱۳۹۶} = ۴۰،۰۰۰،۰۰۰ \times ۵ = ۲۰۰،۰۰۰،۰۰۰$$

ثبت حسابداری کنارگذاری دارایی ثابت در انتهای سال مالی ۱۳۹۶ به شرح زیر است.

شمارهٔ سند: تاریخ سند : ۱۳۹۶/۱۲/۲۹		شرکت ایلام سند حسابداری		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		دارایی نگهداری شده برای فروش		۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		استهلاک انباشته وسایط نقلیه		۲۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰	
		وسایط نقلیه			۲۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: دویست و چهل میلیون ریال				۲۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰	۲۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح: بابت کنارگذاری دارایی ثابت برای فروش					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

فعالیت

دارایی نگهداری شده برای فروش در کدام طبقه جاری یا غیرجاری قرار می‌گیرد؟

برکناری موقت:

بنا به دلایلی از جمله کاهش تولید، تصمیم مدیریت در مورد کاهش فروش و ... مدیریت شرکت ممکن است تصمیم‌گیری نماید که به‌صورت موقت دارایی ثابت را کنار بگذارد.

فعالیت

چه تفاوتی بین برکناری موقت و برکناری دائمی وجود دارد؟

فعالیت

چرا سود و زیان ناشی از فروش دارایی ثابت نباید به‌عنوان سود و زیان عملیاتی طبقه‌بندی شود؟

فعالیت

صورت سود و زیان شرکت کردستان در طی سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ به‌شرح صفحهٔ بعد است. شرکت کردستان در کدام سال موفق‌تر بوده است؟ دلایل خود را ذکر کنید.

صورت سود و زیان (ارقام به میلیون ریال)		
شرح	۱۳۹۵	۱۳۹۴
فروش خالص	۱۲،۰۰۰	۱۳،۰۰۰
بهای تمام شده کالای فروش رفته	۱۰،۰۰۰	۱۰،۸۰۰
سود ناخالص	۲،۰۰۰	۲،۲۰۰
سایر درآمدها و هزینه های عملیاتی	۸۰۰	۱،۴۰۰
سود عملیاتی	۲،۸۰۰	۳،۶۰۰
سود غیرعملیاتی ناشی از فروش دارایی ثابت	۴،۲۰۰	–
سود خالص قبل از مالیات	۷،۰۰۰	۳،۶۰۰

در زمان برکناری موقت یا دائمی دارایی ثابت باید اقدام به تکمیل فرم خروج دارایی ثابت نمود. در زمان خروج دارایی ثابت باید تعیین شود که نوع خروج دارایی ثابت به چه‌صورت است. خروج دارایی ثابت از شرکت نیازمند تکمیل برگ خروج دارایی ثابت است. تکمیل برگ خروج دارایی ثابت در راستای اجرای صحیح کنترل‌های داخلی صورت می‌گیرد.

زمانی که دارایی ثابت به‌صورت موقت کنار گذاشته شود، متناسب با قوانین مالیاتی کشور، براساس مدتی که از دارایی‌های ثابت استفاده نمی‌شود، استهلاک دارایی معادل ۳۰ درصد زمانی که مورد استفاده قرار می‌گیرد، استهلاک درنظر گرفته می‌شود. همچنین برای دارایی‌های ثابتی که در طول ماه خریداری می‌شوند، استهلاک از ابتدای ماه بعد درنظر گرفته می‌شود. دارایی‌های ثابتی که به‌صورت موقت کنار گذاشته می‌شوند در سرفصل سایر دارایی‌ها زیرمجموعه دارایی‌های غیرجاری طبقه‌بندی می‌شوند.

فعالیت

شرکت «شیراز» در تاریخ ۱۳۹۵/۰۲/۱۶ اقدام به خرید یک دستگاه وسیله نقلیه سواری به صورت نقدی به مبلغ ۱۸۷،۲۰۰،۰۰۰ ریال نمود. در تاریخ ۱۳۹۶/۰۶/۰۱ شرکت به‌دلایلی اقدام به‌کنارگذاری موقت دارایی ثابت نمود. لازم به‌ذکر است بر مبنای ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم استهلاک وسایط نقلیه با نرخ ۶ ساله به‌روش خط مستقیم درنظر گرفته می‌شود و ارزش اسقاط در پایان عمر مفید صفر درنظر گرفته شده است. مطلوب است محاسبه استهلاک سال مالی منتهی به ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ و ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ و ثبت حسابداری مربوطه

$$\text{هزینه استهلاک سال ۱۳۹۵} = \frac{\text{بهای تمام شده دارایی ثابت}}{\text{عمر مفید}} \times \frac{۱۰}{۱۲} = \frac{۱۸۷،۲۰۰،۰۰۰}{۶} \times \frac{۱۰}{۱۲} = ۲۶،۰۰۰،۰۰۰$$

ثبت حسابداری هزینه استهلاک سال مالی منتهی به ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ به شرح زیر صادر می‌شود.

شمارهٔ سند:		شرکت شیراز		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند : ۱۳۹۵/۱۲/۳۰		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		هزینه استهلاک وسایط نقلیه		۲۶٬۰۰۰٬۰۰۰	
		استهلاک انباشته وسایط نقلیه			۲۶٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: بیست و شش میلیون ریال				۲۶٬۰۰۰٬۰۰۰	۲۶٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: بابت ثبت سند حسابداری هزینه استهلاک سال مالی منتهی به ۱۳۹۵/۱۲/۳۰					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

برای سال مالی ۱۳۹۶ محاسبات و صدور سند حسابداری هزینه استهلاک را تکمیل نمایید.

هزینه استهلاک پنج ماهه اول سال ۱۳۹۶ =

هزینه استهلاک هفت ماهه دوم سال ۱۳۹۶ =

هزینه استهلاک سال ۱۳۹۶ =

شمارهٔ سند:		شرکت شیراز		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند : ۱۳۹۶/۱۲/۲۹		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		هزینه استهلاک وسایط نقلیه			
		استهلاک انباشته وسایط نقلیه			
جمع:					
شرح سند: بابت ثبت سند حسابداری هزینه استهلاک سال مالی منتهی به ۱۳۹۶/۱۲/۲۹					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

فعالیت

شرکت «اهواز» دو دستگاه ماشین‌آلات جهت انجام خدمات کشاورزی دارد که به‌صورت همزمان اقدام به ارائه خدمات به مشتریان و کشاورزان می‌نماید. تاریخ خرید ماشین‌آلات در ابتدای سال ۱۳۹۴ به بهای تمام شده هر دستگاه ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال است. در طی سال ۱۳۹۵ به دلیل کاهش تقاضای کشاورزان، شرکت اقدام به کنارگذاری موقت یکی از ماشین‌آلات نمود. با توجه به اینکه طبق ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم استهلاک ماشین‌آلات مذکور ۱۰ ساله خط مستقیم است و ارزش اسقاط ماشین‌آلات در پایان عمر مفید صفر است.

مطلوب است:

محاسبه استهلاک سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ هر یک از ماشین‌آلات

فعالیت

مستندات کنارگذاری دارایی ثابت را نام ببرید. آیا کنارگذاری دارایی ثابت می‌تواند بدون وجود مستندات مربوطه توسط حسابدار ثبت شود؟

کار عملی ۱۱

شرکت «خلیج فارس» در تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۵ اقدام به خرید یک دستگاه وسیله نقلیه سواری به مبلغ ۳۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به‌صورت نقدی نمود، در تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ شرکت بنابه دلایلی اقدام به برکناری دارایی مذکور نمود. بر مبنای ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم استهلاک وسایل نقلیه با نرخ ۶ ساله به‌روش خط مستقیم درنظر گرفته می‌شود و ارزش اسقاط دارایی مذکور در پایان عمر مفید صفر برآورد شده است.

مطلوب است:

الف) محاسبه استهلاک سال‌های ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۶ با فرض اینکه

۱ دارایی به صورت موقت کنارگذاشته شده باشد

۲ دارایی به‌صورت دائم کنار گذاشته شود

ب) صدور سند حسابداری مربوط به برکناری دارایی درصورتی که برکناری دارایی به‌صورت موقت باشد،

ج) صدور سند حسابداری مربوط به برکناری دارایی درصورتی که برکناری دارایی دائمی بوده و خالص ارزش فروش دارایی در زمان برکناری ۱) ۲۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال ۲) ۲۲۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و ۳) ۲۲۰٬۰۰۰٬۰۰۰ریال باشد.

د) مقایسه استهلاک دارایی کنار گذاشته در سال ۱۳۹۶ با فرض برکناری دائمی و برکناری موقت دارایی

نقل و انتقال دارایی ثابت

در بعضی مواقع، شرکت‌ها اقدام به جابه‌جایی دارایی ثابت بین بخش‌های داخلی خود می‌نمایند، جابه‌جایی دارایی ثابت نیازمند تکمیل فرمی با عنوان فرم نقل و انتقال دارایی ثابت است که در صفحهٔ بعد نمونه آن آورده شده است.

برگ نقل و انتقال دارایی ثابت	تحویل‌دهنده:	واحد:	کد مرکز هزینه:	شماره:	
	تحویل‌گیرنده:	واحد:	کد مرکز هزینه:	تاریخ:	

ردیف	شماره پلاک	شرح دارایی	علت انتقال	کد محل استقرار جدید
توضیحات:				

تحویل گیرنده	تأیید درخواست‌کننده	تحویل دهنده	تأیید تحویل‌دهنده	اداره اموال ثبت در کارت اموال
نام: امضا	نام: امضا	نام: امضا	نام: امضا	نام: امضا
توزیع نسخ: ۱ـ تحویل‌دهنده	۲ـ تحویل گیرنده	۳ـ اداره اموال		

فعالیت

چرا شرکت‌ها اقدام به جابه‌جایی دارایی ثابت در داخل شرکت می‌نمایند؟

صدور سند حسابداری نقل و انتقال دارایی ثابت: در مواقعی که دارایی ثابت با استفاده از فرم‌های نقل و انتقال در شرکت جابه‌جا می‌شوند، معمولاً سند حسابداری از این بابت صادر نمی‌شود و دفتر اموال از لحاظ محل استقرار دارایی به‌روز می‌شود.

فعالیت

آیا ممکن است برای نقل و انتقال دارایی ثابت سند حسابداری صادر شود؟

فعالیت

شرکت‌ها به چه دلیل اقدام به اسقاط دارایی‌ها می‌نمایند؟

برکناری و اسقاط دارایی ثابت: در بعضی مواقع شرکت‌ها اقدام به اسقاط دارایی ثابت می‌نمایند، اسقاط دارایی ثابت به دلیل عدم استفاده از دارایی ناشی از عدم کارایی به دلایلی مانند اتمام عمر مفید و یا عدم توانایی شرکت در فروش دارایی ثابت کنار گذاشته شده صورت می‌گیرد، اسقاط دارایی ثابت معمولاً توسط بالاترین مقام اجرایی شرکت صورت می‌گیرد و در زمان اسقاط دارایی ثابت، شرکت به اندازه ارزش دفتری دارایی ثابت، زیان شناسایی می‌کند.

مثال:

شرکت «ایوان» در تاریخ ۱۳۹۶/۰۵/۳۱ اقدام به اسقاط نمودن یک دستگاه وسیله نقلیه کرده است، در تاریخ اسقاط، بهای تمام شده ۱۲٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و ارزش دفتری ۱٬۵۰۰٬۰۰۰ ریال بوده است.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری اسقاط دارایی

شمارهٔ سند: تاریخ سند : ۱۳۹۶/۰۵/۳۱		شرکت ایوان سند حسابداری	شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	مبلغ بدهکار	مبلغ بستانکار
		استهلاک انباشته وسایط نقلیه		۱۰٬۵۰۰٬۰۰۰	
		زیان ناشی از اسقاط دارایی		۱٬۵۰۰٬۰۰۰	
		وسایط نقلیه			۱۲٬۰۰۰٬۰۰۰
جمع: دوازده میلیون ریال				۱۲٬۰۰۰٬۰۰۰	۱۲٬۰۰۰٬۰۰۰
شرح سند: صدور سند حسابداری بابت اسقاط دارایی					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

فعالیت

در نظر گرفتن هزینه استهلاک دارایی ثابت تا چه زمانی ادامه می‌یابد؟

واگذاری دارایی ثابت به صورت امانی:

در مواردی که با تصویب هیئت مدیره شرکت، دارایی یا دارایی‌های ثابت شرکت از چرخه عملیات خارج و به‌صورت امانی در اختیار سایر شرکت‌ها قرار می‌گیرد، باید از حساب دارایی‌های ثابت خارج و به حساب دارایی‌های امانی شرکت نزد دیگران منتقل شود. نکته قابل توجه اینکه استهلاک دارایی ثابت امانی شرکت نزد دیگران طبق روال عادی شرکت محاسبه و در حساب استهلاک انباشته نگهداری می‌گردد.

برای واگذاری دارایی ثابت به صورت امانی ممکن است سند حسابداری صادر نشود و دفتر اموال به‌عنوان ابزاری جهت کنترل دارایی‌ها به‌روز گردد.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آنها				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	توانایی صدور سند حسابداری مربوط به اسقاط نمودن دارایی				
۷	تشریح تفاوت بین کنارگذاری دائمی و کنارگذاری موقت				
۸	توانایی بحث درباره دلایل نقل و انتقال دارایی در داخل شرکت				
۹	توانایی بیان تفاوت هزینه استهلاک دارایی در کنارگذاری دائمی و موقت				
۱۰	توانایی تشریح واگذاری دارایی به صورت امانی				

ارزشیابی شایستگی صدور اسناد کنارگذاری دارایی‌های ثابت

شرح کار:

۱ کنترل اسناد و مدارک کنارگذاری دارایی(خروج، اهدا، برکناری، واگذاری)
۲ مطابقت کنارگذاری دارایی با مصوبات کمیسیون معاملات
۳ تفاوت کنار گذاری دائمی (خروج - اسقاط) یا موقت (عدم استفاده)
۴ محاسبه استهلاک دارایی کنار گذاشته شده
۵ تعیین ارزش دفتری دارایی کنار گذاشته شده
۶ محاسبه سود و زیان دارایی کنار گذاشته شده
۷ محاسبه استهلاک دارایی کنار گذاشته شده

استاندارد عملکرد: صدور سند واگذاری دارایی‌های ثابت بر اساس مدارک و اسناد مثبته طبق استانداردهای حسابداری و آیین‌نامه‌های داخلی

شاخص‌ها:

۱ کنترل محاسبات اسناد و مدارک کنارگذاری دارایی‌های ثابت
۲ محاسبه سود و زیان کنارگذاری دارایی‌های ثابت
۳ صدور سند حسابداری کنارگذاری دارایی‌های ثابت

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: اتاق کار ـ میز و صندلی ـ ملزومات اداری ـ کامپیوتر ـ پرینتر ـ نرم افزار حسابداری ـ ماشین حساب ـ آیین‌نامه معاملات ـ آیین‌نامه تفکیک مخارج جاری از سرمایه‌ای ـ ۲ مورد کنارگذاری دارایی در ۳۰ دقیقه

ابزار و تجهیزات: میز و صندلی ـ ملزومات اداری ـ کامپیوتر ـ پرینتر ـ نرم افزار حسابداری ـ ماشین حساب ـ استانداردهای حسابداری

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	کنترل اسناد و مدارک کنارگذاری دارایی‌های ثابت	۱	
۲	محاسبه سود و زیان کنارگذاری دارایی‌های ثابت	۲	
۳	صدور سند حسابداری کنارگذاری دارایی‌های ثابت	۱	
شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش		۲	
میانگین نمرات			*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.

ارزشیابی شایستگی صدور اسناد فروش دارایی‌های ثابت

شرح کار:

۱ کنترل اسناد و مدارک فروش دارایی براساس مصوبات کمیسیون معاملات
۲ محاسبه هزینه استهلاک دارایی تا زمان فروش
۳ محاسبه استهلاک انباشته دارایی تا زمان فروش
۴ محاسبه ارزش دفتری دارای تا زمان فروش
۵ محاسبه سود و زیان ناشی از فروش دارایی با توجه به ارزش منصفانه (مورد معامله)
۶ صدور سند فروش دارایی

استاندارد عملکرد: صدور سند فروش دارایی‌های ثابت بر اساس اسناد و مدارک فروش دارایی و آیین‌نامه معاملات و استانداردهای حسابداری

شاخص‌ها:

۱ کنترل اسناد و مدارک فروش دارایی‌های ثابت
۲ محاسبه سود و زیان فروش دارایی‌های ثابت
۳ صدور سند حسابداری فروش دارایی‌های ثابت
۴ صدور سند خروج دارایی امانی

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: اتاق کار ـ میز و صندلی ـ ملزومات اداری ـ ماشین حساب ـ نرم افزار ـ کامپیوتر ـ پرینتر ـ کارت حساب اموال ـ آیین‌نامه معاملات ـ استانداردهای حسابداری ـ مجموعه قوانین مالیات مستقیم ـ حداقل ۵ مورد در مدت ۴۰ دقیقه

ابزار و تجهیزات: میز و صندلی ـ کامپیوتر ـ پرینتر ـ اتاق کار ـ ملزومات اداری ـ نرم افزار حسابداری اموال ـ نرم افزار اکسل ـ فرم کارت اموال

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	کنترل اسناد و مدارک فروش دارایی‌های ثابت	۱	
۲	محاسبه سود و زیان فروش دارایی‌های ثابت	۲	
۳	صدور سند فروش دارایی‌های ثابت	۱	
شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش		۲	
میانگین نمرات			*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.

فصل ۴

ثبت هزینه‌های خدمات پس از فروش

شماره سند:		شرکت قروه			شماره صفحه دفتر روزنامه:
تاریخ سند:		سند حسابداری			تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار (ریال)
		هزینه تضمین محصول		×××××	
		موجودی نقد/ موجودی قطعات			××××
جمع:					
شرح سند: بابت هزینهٔ خدمات پس از فروش					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

امروزه تمامی شرکت‌ها در بازارهایی با رقابت بسیار فشرده سعی در جلب رضایت مشتریان خود دارند تا در این رهگذر با عرضهٔ محصولات خود نقش مؤثرتری در بازار رقابتی داشته باشند. در این راستا علاوه بر فعالیت‌های گسترده در راستای بهبود کیفیت محصولات، ارائه خدمات پس از فروش نیز امری اجتناب ناپذیر و ضروری است.خدماتی که شرکت‌های امروزی با پرداخت هزینه‌های قابل‌توجه، مسئولیت ارائه آنها را بر عهده می‌گیرند.

با توجه به پیچیدگی شرایط ارائه این خدمات و لزوم توجه در دقت و صحت اجرای آنها ، استفاده از دستورالعمل اجرایی این خدمات بالاخص نوع خاص آن یعنی خدمات گارانتی، بسیار ضروری است. شرکت‌ها بر پایه این تعریف مسئولیت رفع هرگونه ایراد ناشی از کیفیت نامطلوب مواد اولیه، تولید و خرابی محصولات را با توجه به شرایط و ضوابط مندرج در ضمانت نامه‌ها بر عهده می‌گیرند.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ أَوْفُواْ بِالْعُقُودِ

ای کسانی که ایمان آورده‌اید به قراردادهای[خود] وفا کنید.

(سورهٔ مائده، آیه ۱)

مقدمه

هدف از بیان مطالب و مفاهیم این فصل آشنایی با وظایف و رفتارهای حسابداران نسبت به هزینه‌های خدمات پس از فروش می‌باشد.

- آیا می‌دانید خدمات پس از فروش شامل چه مواردی است؟
- آیا می‌دانید برای ثبت هزینه‌های خدمات پس از فروش چه مستندات و مدارکی مورد نیاز است؟
- آیا می‌دانید ذخیره تضمین خدمات پس از فروش چگونه برآورد و تعدیل می‌شود؟
- آیا می‌دانید که قوانین مالیاتی با ذخیره تضمین خدمات پس از فروش چگونه برخورد می‌کند؟

استاندارد عملکرد

ثبت اسناد هزینه خدمات پس از فروش بر اساس مدارک و مستندات مثبته و آیین‌نامه‌های داخلی و قوانین مالیاتی

شایستگی هایی که در این فصل کسب می‌کنید:

1. **کنترل مستندات هزینه‌های خدمات پس از فروش**
2. **صدور سند حسابداری هزینه‌های خدمات پس از فروش**
3. **محاسبهٔ ذخیرهٔ تضمین خدمات پس از فروش**
4. **صدور سند ذخیرهٔ تضمین خدمات پس از فروش و تعدیلات آن**
5. **آشنایی با مواد و تبصره‌های مالیاتی مربوط به هزینه و ذخیرهٔ تضمین خدمات پس از فروش**

خدمات پس از فروش و انواع آن

فعالیت

به نظر شما فروشندگان برای رضایت هر چه بیشتر مشتریان، پس از فروش کالا چه خدماتی را به خریداران ارائه می‌دهند؟ چند مورد را بیان کنید .

۱ تعویض قطعات و تعمیرات کالا به‌طور رایگان؛
۲ ....
۳ ....
۴ ....
۵ ....
۶ ....

معمولاً فروشندگان کالا به‌منظور آگاه کردن مشتریان از مرغوبیت کالای خود و همچنین جلب مشتریان بیشتر، به‌خریداران تضمین می‌دهند که تا مدت معینی خدمات پس از فروش مانند راه‌اندازی و تعمیر و تعویض قطعات یدکی کالای فروخته شده را بدون اخذ مبلغی از خریدار برعهده بگیرند هر چند ممکن است فرایند فروش کالا تقریباً کامل شده باشد اما گاهی اوقات بعد از مقطع فروش نیز هزینه‌هایی در خصوص کالای فروش رفته انجام می‌شود از جمله مهم‌ترین این هزینه‌ها، هزینۀ تضمین کالاست، که عموماً در قالب گارانتی و وارانتی به مشتریان ارائه می‌گردد .

فعالیت

آیا تاکنون محصولی را خریداری نموده‌اید که گارانتی داشته باشد؟ چند مورد از مزایای گارانتی را نام ببرید.

گارانتی:

اصطلاح گارانتی عهدی است میان دو شخص که در شرایط خاص عملی خواهد شد، به‌عنوان مثال وقتی شخصی می‌خواهد از بانک وام بگیرد، نیاز به یک ضامن دارد که در صورت عدم پرداخت تعهدات توسط وام‌گیرنده، ضامن ملزم به جبران تعهدات است، امروزه لغت ضمانت (گارانتی) بیشتر در خرید و فروش و معاملات به‌کار می‌رود و معمولاً تولیدکنندگان، به مصرف‌کننده ضمانت یا گارانتی می‌دهند که اگر محصولاتشان تا مدت زمان مشخصی کاملاً مطابق با شرایط قرارداد ضمانت، کار نکرد وجه پرداخت شده را برگشت می‌دهد یا محصول به‌طور رایگان تعویض و تعمیر می‌شود، گارانتی در واقع نوعی اطمینان برای مصرف‌کننده‌است که محصول خریداری شده مطابق با مشخصاتی است که در تبلیغات آمده و اگر مصرف‌کننده راضی نبود، شرکت حاضر است آن را پس بگیرد یا تعویض و تعمیرکند.

وارانتی:

تمامی خدماتی که در دورۀ گارانتی به مشتری داده می‌شود در دورۀ وارانتی نیز وجود دارد و تفاوت آن با گارانتی آن است که در دورۀ وارانتی، هزینۀ خدمات انجام شده توسط مشتری پرداخت می‌شود و در ازای آن مشتری می‌تواند از فضای تعمیرگاه، ابزار مخصوص و دانش فنی موجود در شرکت استفاده نماید، کارت طلایی خودروها نمونه‌ای از این نوع خدمات است.

جوایز و کالابرگ‌ها (کوپن‌ها):

فروشندگان و تولیدکنندگان، اغلب در مقابل کالابرگ‌ها، برچسب‌ها، یا ظرف خالی کالاهای خریداری شدهٔ خود، وجه نقد یا کالا اعطا می‌کنند، برای مثال، ممکن است شرکتی اعلام کند که در ازای برگشت تعداد مشخصی از جعبه‌های خالی محصولات جوایزی اعطا می‌نماید، و یا اینکه شرکت‌های شوینده و پاک‌کننده، داخل بسته محصولات خود کالابرگ جوایزی را برای مشتریان در نظر می‌گیرند.

مستندات مربوط به هزینه‌های خدمات پس از فروش

فعالیت

چند مورد از ضمانت‌نامه‌های خدمات پس از فروش کالا را تهیه، و آنها را با هم مقایسه کنید، آنگاه وجوه اشتراک و تمایز ضمانت‌نامه‌ها را با هم‌کلاسی‌های خود مورد بحث قرار دهید.

اغلب محصولات و بسیاری از خدمات، با تضمین یا ضمانت‌نامه‌هایی همراه اند تا نشان دهند که محصول عاری از هر گونه عیب و نقص است ، معمولاً تضمین یا ضمانت‌نامه برای دوره محدودی (مثلاً ۹۰ روز، یکسال یا دوسال) اعتبار دارد و در این مدت است که فروشنده یا تولیدکننده بدون دریافت وجه، مبادرت به تعمیر یا تعویض محصول می‌کند و یا اینکه به برگشت بخشی از قیمت فروش، تمام آن و یا حتی بیش از آن (مثلاً در حالتی‌که فروشنده اعلام کرده باشد دو برابر مبلغ فروش را پس خواهد داد) مبادرت می‌کند ، شیوه، میزان و زمان ارائه خدمات به محتوای قرارداد ضمانت‌نامه بستگی دارد، در حقیقت مطابق با مفاد و مواردی که در ضمانت‌نامه آمده است، فروشنده یا تولید کننده باید از بابت کالای فروش رفته به مشتریان خود خدمات ارائه دهند .

سند گارانتی:

فرم، کارت،برچسب یا برگه‌ای است مرتبط با دارایی تحصیل شده که نحوه و شرایط ارتباط بین خریدار و فروشنده بعد از فروش و در طی دوره استفاده توسط خریدار را نشان می‌دهد، با اعطای این سند، بخشی از خطرات ناشی از عیب و نقص احتمالی، نزد فروشنده باقی می‌ماند و به خریدار منتقل نمی‌شود، در خریدهای خارجی، شرکت‌هایی که از طرف وزارت صنعت، معدن و تجارت به‌عنوان واردکنندگان قانونی در کشور فعالیت می‌کنند و اسامی آنها در سایت این وزارتخانه ذکر شده باید گارانتی و خدمات پس از فروش نیز ارائه کنند بنابراین گارانتی این‌گونه شرکت‌ها، گارانتی معتبر محسوب می‌شود؛ به این ترتیب مشتریان می‌توانند گارانتی‌های معتبر را از نامعتبر شناسایی کنند.

آیین نامهٔ خدمات پس از فروش

این آیین‌نامه حاوی دستورالعمل‌ها و شیوه‌های خاصی است که به‌منظور هماهنگی و یکسان‌سازی و جهت استاندارد نمودن روش‌های عملیاتی شرکت، مخصوصاً در امور خدمات پس از فروش و گارانتی تدوین می‌گردد، برخی از مفاهیم واصطلاحات این آیین‌نامه به‌شرح زیر است:

خدمات پس از فروش: عبارت است از خدمات پس از فروش یک محصول از قبیل ضمانت، تعهد، (پشتیبانی خدمات، تعمیرات و تأمین قطعات استاندارد) که کارکرد مطلوب محصول را تضمین می‌کند.

دستورالعمل، شرایط و ضوابط خدمات پس از فروش: این دستورالعمل شامل شرایط کمی و کیفی خدمات پس از فروش است که در فواصل زمانی تعیین شده مورد بازرسی و ارزیابی قرار می‌گیرد.

تضمین یا ضمانت: به‌مجموعه خدمات تعهد شده اعم از تأمین قطعات، خدمات فنی استاندارد و یا تعویض اعلام شده از طرف عرضه کننده به مصرف‌کننده مطابق مفاد این آیین‌نامه گفته می‌شود که در یک دوره زمانی به‌طور رایگان از سوی عرضه کننده محصول تأمین می‌گردد.

ضمانت‌نامه: سندی است که در زمان عرضه محصول تحویل مصرف‌کننده می‌شود و شامل تعهدات دوران ضمانت است در ضمانت‌نامه آن بخش از قطعات مصرفی و استهلاکی که مشمول ضمانت نمی‌شوند ذکر می‌گردد.

خدمات تعهد شده: به مجموعه خدماتی شامل تعمیرات، تأمین لوازم، پشتیبانی خدمات و حق الزحمه‌هایی گفته می‌شود که اجرای آن در یک دورهٔ زمانی مشخص از سوی عرضه‌کننده تعهد می‌گردد.

فروشنده در دوره گارانتی، متعهد است بدون قید وشرط و هزینه ، نسبت به جایگزینی کالاهای معیوبی که معایب آن ناشی از رعایت نکردن مشخصات فنی و یا به‌کار بردن مواداولیه (مصالح) نامرغوب باشد در مدتی که خریدار(حسب نوع کالا) تعیین می‌نماید، اقدام و خسارات وارده راجبران نماید، چنانچه فروشنده دراین زمینه به تعهدات خود عمل ننماید خریدارحق دارد نسبت به رفع عیب اقدام و هزینه‌های مربوطه را از محل مطالبات و تضمین فروشنده کسر و یا از طریق مراجع قانونی ذی‌صلاح، تحصیل کند.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آنها				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف خدمات پس از فروش				
۷	تعریف آیین‌نامهٔ خدمات پس از فروش				
۸	توانایی کنترل مستندات هزینهٔ خدمات پس از فروش				
۹	تعریف انواع خدمات پس از فروش				
۱۰	توانایی تطبیق خدمات پس از فروش با مُفاد ضمانت نامه‌ها				

حسابداری هزینه‌های خدمات پس از فروش

فعالیت

در هنگام ارائه خدمات پس از فروش به‌علت وجود عیب و نقص درمحصول یا مطابق با قرارداد فروش،چه حساب‌هایی بدهکار و چه حساب‌هایی بستانکار می‌شوند؟ در این باره بحث کنید.

امروزه اکثر واحدهای تجاری محصولات خود را با تضمین به فروش می‌رسانند، دوره تضمین ممکن است بیش از یک دورۀ مالی باشد، به دو روش می‌توان هزینه‌های تضمین و خدمات پس از فروش را ثبت کرد.

۱ روش واقعی (مبنای نقدی)

طبق این روش، هزینۀ تضمین محصول در دورۀ انجام دادن خدمات مربوط به تضمین، شناسایی می‌شود، و در مواردی ممکن است خدمات ضمانتی در دورۀ فروش انجام نگیرد و در دوره دیگری تحقق پیدا کند که این باعث می‌شود اصل تطابق رعایت نگردد .
«هزینه‌های هر دوره باید با درآمدهای همان دوره مطابقت داده شوند».
اگر دورۀ ضمانت محصول کوتاه باشد و هزینه آن‌را نتوان به‌نحو معقولی برآورد کرد و یا اینکه هزینه تضمین اهمیت چندانی نداشته باشد می‌توان از این روش استفاده کرد و هزینه را در زمان تحقق، شناسایی و ثبت نمود به این معنی که در زمان انجام خدمات، هزینه تضمین بدهکار و موجودی نقد یا موجودی کالا (موجودی قطعات) و یا ... بستانکار می‌شود.

صدور سند هزینه‌های خدمات پس از فروش (روش نقدی)

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت قروه سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		هزینه تضمین محصول		×××××	
		موجودی نقد / موجودی قطعات			×××××
جمع:					
شرح سند: بابت هزینۀ خدمات پس از فروش					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

کار عملی ۱

شرکت «سنقر» هزینه تضمین محصولات را در زمان ارائه خدمات شناسایی می‌کند اگر این شرکت در تاریخ ۱۳۹۵/۲/۱۰ محصولاتی را به ارزش ۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال فروخته باشد و در تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۱۵ به علت وجود عیب و نقص در محصول، دو قطعه به ارزش هر کدام ۴۰۰٬۰۰۰ ریال تعویض گردد و دستمزد تعمیرکار ۲۰۰٬۰۰۰ ریال باشد، در این حالت سند حسابداری آن را صادر نمایید.

۲ روش ذخیره‌گیری (مبنای تعهدی)

فعالیت

آیا امکان دارد به کالایی که طی یک دوره مالی فروخته شده است، در دوره مالی بعد خدمات پس از فروش ارائه گردد؟

فعالیت

طبق اصل تطابق اگر درآمد فروش کالایی در یک دوره شناسایی شود .... مرتبط با آن کالا نیز باید در همان دوره شناسایی گردد.

با توجه به اینکه هزینه‌های هر دوره باید از درآمدهای همان دوره کسر شود (اصل تطابق)، انتظار می‌رود هزینه‌های تضمین محصول در دوره‌ای که کالا به فروش رفته است در نظر گرفته شود اما در عمل ممکن است انجام خدمات تضمین کالا، در دوره‌ای بعد از فروش آن رخ دهد؛ بنابراین شرکت‌ها هر سال بر مبنای تجارب گذشته، هزینه تضمین محصولات فروش رفته را برآورد می‌کنند و به عنوان بدهی مربوط به ارائه خدمات در آینده در بستانکار حساب «ذخیره تضمین محصول» ثبت می‌نمایند در زمان ارائه خدمات، ذخیره تضمین محصول بدهکار و حساب موجودی نقد یا موجودی کالا و یا ...... بستانکار می‌شود، این روش با اصل تطابق و مبنای تعهدی سازگاری دارد.

نکته

بدهی ناشی از تضمین محصول، در زمان فروش ایجاد می‌شود. این بدهی را می‌توان در زمان فروش کالا یا در پایان دوره مالی به‌صورت یکجا، ثبت نمود.

نکته

ذخیره، نوعی بدهی است بازمان تسویه و مبلغ نامشخص، که تفاوت آن با حساب‌های پرداختنی تجاری این است که مبلغ حساب‌های پرداختنی تجاری، با توجه به صورتحساب، و زمان پرداخت آن نیز از طریق توافق با فروشنده مشخص می‌گردد.

فروشنده باید بر اساس تجارب گذشته، بدهی مرتبط با کل فروش (ذخیره) را برای یک دوره مالی برآورد کند؛ و در پایان هر دوره بر اساس مدت زمان منقضی شدهٔ خدمات پس از فروش، ذخیره تضمین خدمات را تعدیل نماید.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آنها				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف ذخیره بر اساس استانداردهای حسابداری				
۷	تعریف اصل تطابق هزینه با درآمد				
۸	توانایی کنترل اسناد و مدارک مثبته مربوط به هزینه خدمات پس از فروش				
۹	آشنایی با روش‌های ثبت و نگهداری هزینه خدمات پس از فروش				
۱۰	توانایی صدور اسناد حسابداری هزینه خدمات پس از فروش به روش نقدی				

روش‌های برآورد ذخیرۀ تضمین خدمات پس از فروش

۱ روش «درصدی از درآمد فروش»

در شرایط عادی، تعیین هزینه تضمین فروشنده و بدهی مربوط به یک قلم خاص فروخته شده، امکان‌پذیر نیست با این وجود فروشنده بر مبنای تجارب گذشته، می‌تواند بدهی مرتبط با کل فروش در یک دوره مثلا یک ماهه یا یک ساله را برآورد نماید .

درصد مشخص (که بر اساس تجربه به دست آمده است) × درآمد فروش طی دوره = ذخیره تضمین

مثال :

شرکت «تبریز» محصولات خود را در برابر عیب و نقص احتمالی به مدت یکسال بعد از فروش تضمین می‌کند بر اساس تجربه قبلی، هزینه تضمین ٪۵ مبلغ کل فروش‌ها بوده، فروش سال ۱۳۹۵، ۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال و مبلغ پرداختی طی سال بابت تضمین محصولات، ۱۰۰،۰۰۰ریال است، بافرض آنکه شرکت بدهی تضمین را در پایان دوره ثبت می‌کند، بدهی برآوردی (ذخیره تضمین) را محاسبه کنید.

کل هزینه تضمین برآوردی　　۵،۰۰۰،۰۰۰ × ٪۵ = ۲۵۰،۰۰۰

ذخیره تضمین محصول　　۲۵۰،۰۰۰ −۱۰۰،۰۰۰ = ۱۵۰،۰۰۰

کار عملی ۲

شرکت «کردستان» که به فعالیت تولید و فروش دستگاه‌های تصفیه آب اشتغال دارد، در سال ۱۳۹۵ فروش‌های زیر را داشته است:

۹۵/۲/۱۵ فروش نقدی ۱۰ دستگاه تصفیه آب به قیمت هر دستگاه ۳،۰۰۰ ریال؛

۹۵/۵/۲۰ فروش ۵ دستگاه تصفیه آب به قیمت هر دستگاه ۴،۰۰۰ریال به‌طور نقد؛

۹۵/۸/۳۰ فروش ۲۰ دستگاه تصفیه آب به قیمت هر دستگاه ۳،۵۰۰ ریال به‌طور نسیه؛

۹۵/۱۱/۱۵ فروش ۱۰ دستگاه تصفیه آب به قیمت هر دستگاه ۴،۵۰۰ ریال به‌طور نقدی؛

بر اساس تجربیات گذشته این شرکت، هزینه تضمین، ۲ درصد درآمد فروش است،

مطلوب است:

محاسبه بدهی برآوردی سال ۱۳۹۶ جهت هزینه تضمین محصول (ذخیرۀ تضمین محصول)

۲ روش «درصدی از تعداد فروش»

در این روش، واحد تجاری بر اساس تجربه، تعداد واحدهایی که برای تعمیر یا رفع نواقص مراجعه می‌کنند را برآورد نموده و سپس این تعداد را در مبلغ لازم جهت رفع عیب و نقص ضرب می‌کند و ذخیرۀ تضمین محصول لازم برای دوره آتی را مشخص می‌نماید.

مثال :

شرکت «همدان» تجهیزات تولیدی خود را با تضمین یکساله به مبلغ هر دستگاه ۸ میلیون ریال به فروش می‌رساند تجربۀ قبلی نشان داده است که، ۵ درصد از دستگاه‌های فروخته شده جهت تعویض و تعمیر رایگان

به شرکت بازگردانده شده است، هزینه نگهداری هر دستگاه تجهیزات در مدت تضمین به‌طور متوسط ۱۰۰ریال است، در طی سال ۱۳۹۵ از تعداد ۴۰٬۰۰۰ دستگاه تجهیزات فروخته شده، تعداد ۵۰۰ دستگاه برای تعمیر و تعویض برگشت شده است.

مطلوب است:

محاسبه بدهی برآوردی سال ۱۳۹۶ جهت هزینه تضمین محصول (ذخیره تضمین محصول)

دستگاه‌هایی که انتظار می‌رود برای تضمین مراجعه کنند ۴۰٬۰۰۰× ۵٪ =۲٬۰۰۰

دستگاه‌های مشمول ضمانت در دوره آتی ۲٬۰۰۰ - ۵۰۰= ۱٬۵۰۰

ذخیره تضمین لازم ۱٬۵۰۰ × ۱۰۰ = ۱۵۰٬۰۰۰

۳ روش «تجزیه سنی فروش‌های طی دوره»

در این روش، تاریخ فروش محصولات و دوره تضمین مشخص می‌شود سپس مبلغ فروش درنسبت مدت زمان باقیمانده از دوره تضمین (گارانتی) به کل دوره تضمین ضرب می‌گردد و عدد حاصل را در درصدی که با تجربهٔ سنوات قبل از مراجعه جهت تعمیر و تعویض محصولات به‌دست آمده است ضرب کرده و ذخیره لازم برآورد می‌شود.

$$\text{ذخیرهٔ تضمین محصول} = \left(\text{مبلغ فروش} \times \frac{\text{مدت زمان باقیمانده از دوره تضمین}}{\text{دوره تضمین}}\right) \times \text{درصد مشخص بر اساس تجربه}$$

مثال:

فروش‌های شرکت «پاوه» در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ به شرح زیر است: محصولات شرکت (۱۸ ماه) ضمانت‌نامه خدمات پس از فروش دارد:

۹۴/۵/۱۵، فروش ۵ واحد محصول، از قرار هر واحد ۵٬۵۰۰ ریال و دریافت چک شماره ۱۵۳۷ بانک ملی؛

۹۴/۱۰/۱، فروش ۱۲ واحدمحصول، از قرار هر واحد ۵٬۰۰۰ ریال نسیه؛

۹۵/۷/۱، فروش ۱۰ واحد محصول، از قرار هر واحد ۶٬۰۰۰ ریال نقدی؛

۹۵/۹/۱، فروش ۵ واحد محصول، ازقرار هرواحد ۹٬۰۰۰ ریال نقدی؛

مدیریت این شرکت بر اساس تجربیات سنوات گذشته $\frac{۱}{۱۰}$ از مبلغ فروش را با در نظر گرفتن دوره گارانتی منقضی نشده (سپری نشده) بعنوان ذخیره تضمین محصول لحاظ می‌کند، مطلوب است: محاسبه ذخیره تضمین محصول در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۹

حل:

محصولات فروخته شده در تاریخ ۱۳۹۴/۵/۱۵ که در تاریخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۵ دورهٔ ضمانت آنها تمام شده، بنابراین ذخیره‌ای برای آنها در نظر نمی‌گیریم.

محصولات فروخته شده در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۱ که تا تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ پانزده ماه از دورهٔ ضمانت آنها سپری شده و ۳ ماه باقیمانده ۱۲ × ۵٬۰۰۰ = ۶۰٬۰۰۰

ذخیره لازم برای این محصولات $(۶۰٬۰۰۰ \times \frac{۳}{۱۸}) \times \frac{۱}{۱۰} = ۱٬۰۰۰$

محصولات فروخته شده در تاریخ ۱۳۹۵/۷/۱ که تا تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ شش ماه از دورهٔ ضمانت آنها سپری شده و ۱۲ ماه باقیمانده ۶۰٬۰۰۰ = ۶٬۰۰۰ × ۱۰

ذخیره لازم برای این محصولات (۶۰٬۰۰۰ × ۱۲/۱۸) × ۱/۱۰ = ۴٬۰۰۰

محصولات فروخته شده در تاریخ ۱۳۹۵/۹/۱ که تا تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ چهار ماه از دورهٔ ضمانت آنها سپری شده و ۱۴ ماه باقیمانده ۴۵٬۰۰۰ = ۹٬۰۰۰ × ۵

ذخیره لازم برای این محصولات (۴۵٬۰۰۰ × ۱۴/۱۸) × ۱/۱۰ = ۳٬۵۰۰

کل ذخیره لازم در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ ۸٬۵۰۰ = (۱٬۰۰۰ + ۴٬۰۰۰ + ۳٬۵۰۰)

کار عملی ۳

فروش‌های شرکت «بیجار» در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ به شرح زیر است. محصولات شرکت دو سال (۲۴ماه) ضمانت نامه خدمات پس از فروش دارد.

۹۵/۳/۱ فروش نقدی ۱۰ واحد محصول از قرار هر واحد ۶٬۰۰۰ ریال

۹۵/۱۰/۱ فروش ۲۰ واحد محصول ازقرار هر واحد ۹٬۰۰۰ ریال و دریافت چک شماره ۱۵۸۲۰ بانک مسکن

۹۶/۳/۳۰ فروش ۸ واحد محصول از قرار هر واحد ۷٬۵۰۰ نسیه

۹۶/۹/۱ فروش ۲ واحد محصول از قرار هر واحد ۹٬۰۰۰ ریال به‌طور نسیه

مدیریت این شرکت بر اساس تجربیات سنوات گذشته ۵ درصد از مبلغ فروش را با در نظر گرفتن دوره گارانتی منقضی نشده (سپری نشده) به‌عنوان ذخیره تضمین محصول لحاظ می‌کند، مطلوب است: محاسبه ذخیره تضمین محصول در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آنها				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف ذخیره خدمات پس از فروش				
۷	تعریف انواع روش های برآورد ذخیره خدمات پس از فروش				
۸	توانایی کنترل اسناد و مدارک مثبته مربوط به فروش کالا				
۹	توانایی برآورد ذخیره خدمات پس از فروش				
۱۰	توانایی تجزیه و تفکیک فروش محصولات براساس مدت زمانی که از تاریخ گارانتی آنها سپری شده است				

فعالیت

ضمن بازدید از یک واحد اقتصادی فعال، نحوۀ عملکرد آنها را در مورد هزینه‌های خدمات پس از فروش برای هم‌کلاسی‌های خود تشریح کنید.

فعالیت

شرکت ایلام تولیدکننده دستگاه‌های چاپ است که محصولات خود را با ضمانت ۲ ساله در مقابل جبران نقایص کمی و کیفی محصولات به فروش می‌رساند؛ در این شرکت به شناسایی ذخیره پایان هر سال نیاز است؟

ثبت‌های حسابداری در روش ذخیره‌گیری

ثبت‌های لازم در این روش به شرح زیر خواهد بود:

در پایان دورۀ مالی از بابت تعهداتی (مربوط به محصولات فروخته شده) که امکان دارد در سنوات آتی شرکت با آنها مواجه شود، ذخیره‌ای برآورد شده و به‌شرح زیر ثبت می‌گردد.

صدورسند ذخیره تضمین محصول

شماره سند: تاریخ سند: ۱۳X۱/۱۲/۲۹		شرکت دهگلان سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
		هزینه تضمین محصول		×××××	
		ذخیرۀ تضمین محصول			×××××
جمع:					
شرح سند: بابت برآورد ذخیره تضمین محصولات فروخته شده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

در هنگام ارائه خدمات پس ازفروش سند حسابداری زیر صادر می‌گردد.

صدورسند هزینه تضمین محصول

شماره سند:		شرکت دهگلان		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۱۳X۲		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		ذخیرهٔ تضمین محصول		×××××	
		دستمزد پرداختنی / موجودی قطعات			×××××
جمع:					
شرح سند: بابت ارائه خدمات از محل تضمین					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

مثال:

فروش خالص مؤسسه «خلیج فارس» در سال مالی منتهی به ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ مبلغ ۲۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰ریال می‌باشد مؤسسه متعهد است که خدمات پس از فروش را به مدت ۶ ماه از تاریخ فروش رایگان انجام دهد و بر همین مبنا، قراردادی با بنگاه خدمات فنی دماوند منعقد کرده است، به‌نظر می‌رسد که تعهدات $\frac{۵}{۷}$ کالای فروش رفته به‌علت انقضای مدت، تمام شده باشد و فقط $\frac{۲}{۷}$ کالای فروش‌رفته مشمول تعهد خدمات پس‌ازفروش باشد طبق تجربیات قبلی، هزینه خدمات پس از فروش ۲ در هزار فروش خالص است.

مطلوب است:

الف) محاسبه و ثبت ذخیره تضمین محصول در ۱۳۹۵/۱۲/۲۹؛

ب) ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه، در صورتی‌که سال ۱۳۹۶ هزینه‌های (نقدی) تضمین محصولات فروش‌رفته سال قبل ۱۲۰٬۰۰۰ ریال باشد.

حل : ذخیره لازم در ۱۳۹۵/۱۲/۲۹ $(۲۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰ \times \frac{۲}{۷}) \times \frac{۲}{۱۰۰۰} = ۱۲۰٬۰۰۰$

شماره سند:		شرکت خلیج‌فارس		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۱۳۹۵/۱۲/۲۹		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		هزینه تضمین محصول		۱۲۰٬۰۰۰	
		ذخیرهٔ تضمین محصول			۱۲۰٬۰۰۰
جمع:					
شرح سند: بابت برآورد ذخیره تضمین محصولات فروخته شده در سال ۱۳۹۵					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

در هنگام ارائه خدمات پس از فروش، سند حسابداری زیر تنظیم می‌گردد.

شماره سند: **تاریخ سند:**۱۳۹۶/۱۲/۲۹		**شرکت خلیج‌فارس** **سند حسابداری**		**شماره صفحه دفتر روزنامه:** **تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
		ذخیرهٔ تضمین محصول		۱۲۰،۰۰۰	
		موجودی نقد			۱۲۰،۰۰۰
جمع:					
شرح سند: بابت ارائه خدمات پس از فروش در سال ۱۳۹۶					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

آیا امکان دارد هزینه‌های مربوط به خدمات پس از فروش و گارانتی، بیشتر یا کمتر از ذخیره برآورد شده باشد؟ توضیح دهید.

همیشه هزینهٔ ارائه خدمات پس از فروش با ذخیرهٔ برآورد شده برابر نیست، امکان دارد هزینه‌های خدمات پس از فروش بیشتر یا کمتر از ذخیره منظور شده به حساب تضمین خدمات پس از فروش باشد در ادامه هر یک از این حالت‌ها تشریح می‌گردد.

حالت اول: هزینه تضمین خدمات بیشتر از ذخیره تضمین برآورد شده قبلی باشد.

در این حالت هزینه‌های تضمین خدمات (تعویض قطعات، تعمیرات و...) بیشتر از ذخیره‌ای است که قبلاً در زمان فروش کالا برآورد گردیده است، در هنگام برآورد ذخیره تضمین خدمات فروش، سند زیر تنظیم می‌گردد.

شماره سند: **تاریخ سند:**۱۳X۱/۱۲/۲۹		**شرکت بیستون** **سند حسابداری**		**شماره صفحه دفتر روزنامه:** **تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کدحساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار (ریال)**	**بستانکار(ریال)**
		....		×××××	
		ذخیره تضمین محصول			×××××
جمع:					
شرح سند: بابت برآورد ذخیرهٔ تضمین محصولات فروخته شده					
تنظیم‌کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

در سال بعد که خدمات مربوط به تضمین کالا ارائه می‌گردد با توجه به اینکه هزینهٔ این خدمات بیشتر از ذخیرهٔ سال قبل است سند حسابداری زیر تنظیم می‌شود.

شماره سند: تاریخ سند:۱۳X۲		شرکت بیستون سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کدحساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار (ریال)
		ذخیرهٔ تضمین محصول		×××××	
		هزینهٔ تضمین محصول		×××××	
		دستمزد پرداختنی / موجودی قطعات			×××××
جمع:					
شرح سند: بابت هزینهٔ خدمات پس از فروش					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

کار عملی ۴

شرکت «مریوان» اقدام به تولید ماشین‌های کشاورزی می‌نماید و طی سال ۱۳۹۵، تعداد ۱۲۰ دستگاه از این ماشین‌ها را به قیمت هر دستگاه ۵۰۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به فروش می‌رساند، شرکت تخمین می‌زند که ۵ درصد از دستگاه‌های فروخته شده برای خدمات پس از فروش، توسط مشتریان به شرکت برگردانده می‌شوند و هزینهٔ خدمات پس از فروش برای هر دستگاه ۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال برآورد گردید.

مطلوب است:

۱ صدور سند حسابداری مربوط به ذخیرهٔ تضمین در ۱۳۹۵/۱۲/۲۹

۲ صدور سند هزینه‌های تضمین در سال ۱۳۹۶ در صورتی‌که هزینه تضمین خدمات در این سال ۷۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال باشد.

حالت دوم : هزینهٔ تضمین خدمات، کمتر از ذخیرهٔ تضمین خدمات برآورد شده قبلی باشد.

سند حسابداری مربوط به برآورد ذخیرهٔ تضمین خدمات در این حالت نیز مشابه حالت‌های قبل است اما از آنجایی که هزینه‌های ارائه خدمات از ذخیره منظور شده، کمتراست، بنابراین مقداری از ذخیره باقی‌مانده، یا به‌عبارتی ذخیره تضمین خدمات دارای مانده بستانکار است در این حالت در پایان دوره تضمین مانده حساب ذخیره به‌حساب سود و زیان انتقال داده می‌شود .

مثال:

شرکت «سقز» در سال ۱۳۹۵ شروع به تولید محصول جدیدی نمود، شرکت برای این نوع محصول ۲ سال تضمین برای هر نوع عیب و نقص در نظر گرفته است، برآورد می‌شود مخارج این تضمین ۳٪ در سال فروش و ۵٪ در سال بعد از فروش ایجاد شود. اطلاعات لازم در مورد فروش و مخارج واقعی تضمین برای سال‌های منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ به شرح زیر است:

	فروش	**مخارج واقعی تضمین**
	ریال	ریال
۱۳۹۵	۲۰۰٬۰۰۰	۵٬۰۰۰
۱۳۹۶	۴۰۰٬۰۰۰	۱۹٬۰۰۰
	۶۰۰٬۰۰۰	۲۴٬۰۰۰

مطلوب است:

تعیین ذخیره تضمین محصولات و صدور سند حسابداری مربوط به آن در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹.

حل: ذخیره تضمین محصولات

مخارج واقعی تضمین سال (۹۵)	۵٬۰۰۰	۶٬۰۰۰
مخارج واقعی تضمین سال (۹۶)	۱۹٬۰۰۰	۲۱٬۰۰۰
		۱۸٬۰۰۰

تعدیلات ذخیره در پایان سال :

ذخیره لازم برای فروش سال ۱۳۹۵   ۲۰۰٬۰۰۰ × ۳٪ = ۶٬۰۰۰

مانده بستانکار ذخیره در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۹   ۶٬۰۰۰ − ۵٬۰۰۰ = ۱٬۰۰۰

ذخیره لازم برای سال ۱۳۹۶   (۲۰۰٬۰۰۰ × ۵٪) + (۴۰۰٬۰۰۰ × ۳٪) = ۲۲٬۰۰۰

مبلغی که باید به حساب ذخیره بستانکار شود   ۲۲٬۰۰۰ − ۱٬۰۰۰ = ۲۱٬۰۰۰

مانده بستانکار ذخیره در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹   ۲۱٬۰۰۰ − ۱۹٬۰۰۰ = ۲٬۰۰۰

برآورد ذخیره لازم در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹   (۴۰۰٬۰۰۰ × ۵٪) = ۲۰٬۰۰۰

مبلغی که باید به حساب ذخیره بستانکار شود   ۲۰٬۰۰۰ − ۲٬۰۰۰ = ۱۸٬۰۰۰

صدور سند حسابداری ذخیره تضمین محصول در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹

شماره سند:		شرکت سقز			شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۱۳۹۶/۱۲/۲۹		سند حسابداری			تعداد ضمائم:	
ردیف	**کدحساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**	
		هزینهٔ تضمین محصول		۱۸٬۰۰۰		
		ذخیرهٔ تضمین محصول			۱۸٬۰۰۰	
جمع:						
شرح سند: بابت برآورد ذخیره تضمین محصول						
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:		

بخشی از ذخیره‌ای که انتظار می‌رود در سال آتی ایفا گردد به‌صورت بدهی جاری و بقیه به‌صورت بدهی بلند مدت طبقه‌بندی می‌شود.

کار عملی ۵

فروش خالص شرکت «دیواندره» در سال۱۳۹۵ مبلغ ۲٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است. این شرکت خدمات پس از فروش را به مدت دو سال به‌طور رایگان انجام می‌دهد و بر اساس تجربیات قبلی ۱۵٪ مبلغ فروش را به‌عنوان ذخیره تضمین خدمات در سال آینده لحاظ می‌کند. مانده حساب ذخیره ، قبل از برآورد ذخیره لازم برای سال ۱۳۹۶، مبلغ ۵۰٬۰۰۰ ریال بستانکار است .

مطلوب است :

صدور سند حسابداری مربوط به ذخیره تضمین در ۹۵/۱۲/۲۹

ممکن است دورهٔ تضمین فراتر از یک سال باشد؛ برای مثال ۱۵ ماه ، ۱۸ ماه ، ۲۴ ماه و ... ،که در این صورت قسمتی از تعهداتی که انتظار می‌رود در سال آینده انجام گیرد؛ تحت عنوان بدهی جاری و مابقی تحت عنوان بدهی‌های غیر جاری (بلندمدت) طبقه‌بندی می‌شود. در این حالت ثبت‌های لازم به شرح صفحهٔ بعد خواهد بود .

صدورسند ذخیره تضمین محصول (دوره تضمین فراتر از یکسال)

شماره سند:	شرکت سارال	شماره صفحه دفتر روزنامه:
تاریخ سند: ۱۳X۱	سند حسابداری	تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		هزینهٔ تضمین محصول		×××××	
		ذخیرهٔ تضمین محصول ـ بدهی جاری			××××
		ذخیرهٔ تضمین محصول ـ بدهی بلند مدت			××××
جمع:					
شرح سند: بابت برآورد ذخیرهٔ تضمین محصولات فروخته شده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

مثال :

فرض کنید یک شرکت تولید کننده، چاپگر لیزری را تولید و آن را برای مدت ۱۵ ماه تضمین می‌نماید. اگر این شرکت محصولات خود را در تاریخ ۹۴/۱۱/۳۰ به فروش رسانده باشد و تاریخ اتمام ضمانت محصول ۹۶/۲/۳۱ باشد، در این صورت بابت ۱۰ دستگاه صفحه‌نمایش به ارزش هر دستگاه ۱۶۰۰۰۰۰ ریال انتظار می‌رود بخشی از خدمات ضمانتی در سال ۹۵ و بخشی نیز در سال ۹۶ انجام پذیرد، بر اساس ماه‌های کارکرد می‌توان گفت در سال ۹۴ ذخیرهٔ لازم بابت ضمانت محصولات بر اساس کارکرد آنها در سال ۹۵ برآورد می‌شود. با توجه به اینکه ۲ ماه از ضمانت به سال ۹۶ موکول شده است، بخش بدهی‌های جاری شامل ذخیرهٔ ضمانت سال ۹۵ و بخش بدهی‌های غیر جاری شامل ذخیرهٔ ضمانت محصول برای سال ۹۶ خواهد بود. میانگین هزینه ضمانت برآوردی به ازای هر دستگاه طی دوره ۳۰۰۰۰۰ ریال باشد، درصورتی که مبلغ هزینه خدمات ارائه شده در سال ۹۵ مبلغ ۲۵۰۰۰۰۰ ریال باشد.

مطلوب است :

الف) صدور سند ذخیره تضمین محصول برای سال ۱۳۹۵

ب) صدور سند هزینه تضمین محصول سال ۱۳۹۵

حل:

کل ذخیره لازم $۱۰ \times ۳۰۰۰۰۰ = ۳۰۰۰۰۰۰$

مدت زمان سپری شده از ضمانت نامه تا تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۹،یک ماه $۳۰۰۰۰۰۰ \times \frac{۱}{۱۵} = ۲۰۰۰۰۰$

(۲۰۰۰۰۰ ازگارانتی منقضی شده)باقیمانده گارانتی $۳۰۰۰۰۰۰ - ۲۰۰۰۰۰ = ۲۸۰۰۰۰۰$

ذخیره لازم برای سال ۱۳۹۵ $۱۲ \times ۲۰۰۰۰۰ = ۲۴۰۰۰۰۰$

ذخیره لازم برای سال ۱۳۹۶ $۲ \times ۲۰۰۰۰۰ = ۴۰۰۰۰۰$

شماره سند: تاریخ سند: ۱۳۹۴/۱۲/۲۹		شرکت سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کدحساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار(ریال)
		هزینهٔ تضمین محصول		۲،۸۰۰،۰۰۰	
		ذخیرهٔ تضمین محصول ـ بدهی جاری			۲،۴۰۰،۰۰۰
		ذخیرهٔ تضمین محصول - بدهی بلند مدت			۴۰۰،۰۰۰
جمع:					
شرح سند: بابت برآورد ذخیرهٔ تضمین محصولات فروخته شده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند: تاریخ سند: ۱۳۹۵/XX/XX		شرکت سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		ذخیرهٔ تضمین محصول ـ بدهی جاری		۲،۴۰۰،۰۰۰	
		هزینهٔ تضمین محصول		۱۰۰،۰۰۰	
		موجودی نقد			۲،۵۰۰،۰۰۰
جمع:					
شرح سند: بابت ارائه خدمات تضمین محصول					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

برآورد ذخیره برای اقلام کوچک و مشابه

استفاده از برآورد در تهیه صورت‌های مالی امری اساسی است و صحت و درستی آن را خدشه‌دار نمی‌کند. این امر به‌ویژه در مورد ذخایری مصداق دارد که ماهیتاً نسبت به اکثر اقلام ترازنامه ابهام بیشتری دارند به‌جز در موارد بسیار نادر، واحد تجاری قادر است حالت‌هایی از نتایج ممکن را مشخص کند و بنابراین می‌تواند برای برآورد ذخیره، تعهد را به‌گونه‌ای درست محاسبه نماید.

برای تمام بدهی‌های برآوردی، که در تعریف ذخیره قرار می‌گیرند، مبلغی که ثبت و در ترازنامه ارائه می‌شود بر اساس بهترین برآورد از مخارجی خواهد بود که در تاریخ ترازنامه برای تسویه تعهدات لازم است. این مبلغ اغلب متوسط میزان تعهد نامیده می‌شود که به‌طور عملیاتی به‌عنوان مبالغی تعریف می‌شود که واحد تجاری باید در حال حاضر برای تسویهٔ تعهدات واقعی یا انتقال تعهد بپردازد. برای بدهی برآوردی که شامل تعداد زیادی اقلام نسبتاً کوچک یا اقلام مشابه است از احتمال وقوع آنها برای محاسبه متوسط تعهد استفاده می‌شود؛ برای مثال برای محاسبه تعهد تضمین کالا و خدمات از این روش استفاده می‌شود.

مثال :

شرکت «اهواز» تولید کننده یخچال فریزر می‌باشد این شرکت محصولات خود را با ضمانت یکساله به فروش می‌رساند شرکت در سال جاری ۲۰۰ دستگاه یخچال به فروش رسانده است. برآوردهای شرکت از عیب و نقص محصولات فروخته شده در سال آینده به‌شرح زیر است:

- عیب اساسی: ۲درصد محصولات فروخته شده
- عیب جزئی: ۵ درصد محصولات فروخته شده
- مابقی محصولات فروخته شده بدون عیب و نقص

اگر هزینه رفع عیب اساسی هر دستگاه ۱٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و هزینه رفع عیب جزئی هر دستگاه ۲۰۰٬۰۰۰ ریال باشد ارزش مورد انتظار هزینهٔ رفع عیب و نقص محصولات را محاسبه کنید.

حل :

هزینه مورد انتظار عیب اساسی	۲۰۰ × ۲٪ × ۱٬۰۰۰٬۰۰۰ = ۴٬۰۰۰٬۰۰۰
هزینه مورد انتظار عیب جزئی	۲۰۰ × ۵٪ × ۲۰۰٬۰۰۰ = ۲٬۰۰۰٬۰۰۰

بدهی‌های احتمالی

در اکثر موارد تعیین مبلغ بدهی تضمین محصول از طریق برآورد، امکان‌پذیراست. در صورتی که نتوان تعهدات مربوط به تضمین محصول را به‌طور قابل اعتمادی برآورد نمود این تعهدات به‌عنوان بدهی احتمالی افشا می‌شود. به‌طور کلی واحد تجاری نباید بدهی احتمالی را شناسایی و ثبت‌کند بلکه باید اطلاعات مربوط به بدهی احتمالی را در یادداشت‌های توضیحی همراه صورت‌های مالی افشا نماید؛ در صورتی‌که امکان خروج منافع اقتصادی بعید باشد، حتی افشای آن نیز ضرورت نخواهد داشت.

نحوهٔ برخورد اداره مالیات با هزینه و ذخیره خدمات پس از فروش

قبل از الحاق بند ۲۹ به ماده ۱۴۸ قانون مالیات‌های مستقیم، فقط هزینه‌های تضمین (هزینه‌های روش واقعی) جزء هزینه‌های مورد قبول اداره مالیات بود اما پس از الحاق بند ۲۹ به ماده ۱۴۸ قانون مالیات‌های مستقیم، ذخیره مربوط به خدمات پس از فروش (گارانتی) اشخاص حقوقی، نیز مورد قبول اداره مالیات قرار گرفت. بنابراین حسابداران می‌توانند از روش ذخیره نیز برای ثبت هزینه‌های تضمین استفاده کنند و ذخیره برآورد شده بابت خدمات پس از فروش (گارانتی) توسط آنها از طرف اداره مالیاتی مورد پذیرش قرار می‌گیرد از طرفی با در نظر گرفتن ذخیره، اصل تطابق و اصل افشای حقایق نیز رعایت می‌گردد .

نحوهٔ نمایش حساب‌های ذخیره و هزینه تضمین در صورت‌های مالی

همانطور که اشاره شد، براساس بررسی‌های به‌عمل آمده و روش‌های اتخاذ شده، در پایان هر دوره مالی، میزان ذخیره تضمین تعیین می‌شود و به حساب‌های هزینه تضمین محصول و ذخیره تضمین محصول منظور می‌گردد. حساب هزینه تضمین محصول به‌عنوان حساب موقت، در پایان دوره مالی به خلاصه سود و زیان انتقال می‌یابد و جزء هزینه‌های عملیاتی «توزیع و فروش» در صورت سود و زیان منعکس می‌شود، در زیر نحوه انعکاس هزینه تضمین محصول در صورت سود و زیان نشان داده شده است.

مؤسسه ایران

صورت سود و زیان

برای دورهٔ مالی منتهی به ۱۳۹۵/۱۲/۲۹

درآمد (فروش) :		××××
کسر می‌شود: بهای تمام شده کالای فروش رفته		(××××)
سود ناخالص		××××
کسر می‌شود: هزینه‌های عملیاتی		
هزینه‌های توزیع و فروش:		
....	××××	
....	××××	
هزینه تضمین محصول	××××	
هزینه‌های عمومی و اداری:		
جمع هزینه‌های عملیاتی		(××××)
سود (زیان) خالص عملیاتی		××××

حساب ذخیره تضمین جزء حساب‌های دائمی است و از یک دوره مالی به دوره مالی بعد منتقل می‌شود. این حساب با توجه به دوره تضمین در قسمت بدهی‌های جاری یا بدهی های غیر جاری (بلند مدت) نمایش داده می‌شود.

مؤسسه ایران

ترازنامه

در تاریخ ۱۳XX/۱۲/۲۹

دارایی‌های جاری :	**بدهی‌های جاری :** ذخیره تضمین محصول
دارایی‌های غیر جاری:	**بدهی‌های غیرجاری :** ذخیره تضمین محصول (فراتر از یک‌سال) **سرمایه:**
جمع دارایی‌ها	**جمع بدهی‌ها و سرمایه**

کار عملی ۶

خط تولید دستگاه تقویتی شرکت «کنگاور» در مورد قطعه‌های خراب، ضمانت‌نامه سه ساله می‌دهد. باتوجه به تجربه گذشته، هزینه برآوردی ضمانت‌نامه‌ها بر اساس فروش به صورت زیر است:

نخستین سال پس ازفروش ۲ درصد فروش

فروش برای سه سال فعالیت به شرح زیر بود (ارقام به ریال) :

	فروش
۱۳۹۳	۲٬۸۰۰٬۰۰۰
۱۳۹۴	۳٬۸۵۰٬۰۰۰
۱۳۹۵	۴٬۲۰۰٬۰۰۰

مبلغی را که شرکت باید در ترازنامه ۲۹ اسفند ۱۳۹۵ به‌عنوان بدهی گزارش نماید، محاسبه کنید. فرض کنید در طول سال، فروش به‌صورت یکنواخت انجام شده و نیز هزینه‌های ضمانت‌نامه‌ها به‌صورتی یکسان بر مبنای نرخ‌های بالا منظور شده‌است.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آنها				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	نحوهٔ برخورد با بدهی‌های احتمالی				
۷	تعریف روش‌های ثبت ذخیره خدمات پس از فروش				
۸	توانایی ثبت هزینه‌های خدمات پس از فروش در حالت‌های مختلف				
۹	توانایی نمایش حساب‌های هزینه تضمین و ذخیره تضمین در صورت‌های مالی				
۱۰	توانایی صدور سند حسابداری ذخیره خدمات پس از فروش				

عَنِ الامام الصّادِقِ ــ علیه السلام ــ : اَلْمُسْلِمُونَ عِنْدَ شُرُوطِهِمْ اِلّا ما خالَفَ کتابَ اللهِ.

امام صادق علیه السلام فرمودند: مسلمانان به شروط خود وفا دارند، مگر شرطی که برخلاف کتاب خدا (قرآن) باشد.

(بحارالانوار، ج ۱۰۳، ص ۱۳۷)

اخلاق حرفه‌ای در کسب و کار

مردم به حق بر این باور هستند که چون شرکت ها وموسسات با استفاده از منابع کشور به سود دست می‌یابند ، به کشور و جامعه بدهکار و مدیون هستند ولازم است برای بهبود اوضاع اجتماعی تلاش کنند و به مشتریان خود خدمات هرچه بهتری ارائه دهند که فراتر از انتظارات آنها باشد تا از محصول راضی شوند و از استفادهٔ آن لذت ببرند.

بحث کنید

یک حسابدار درارتباط با ثبت و نگهداری حساب‌های مربوط به خدمات پس از فروش، درمقابل خدای خویش، خویشتن، جامعه و محیط زیست چه مسئولیت‌هایی دارد؟

ارزشیابی شایستگی ثبت هزینه‌های خدمات پس از فروش

شرح کار:

۱ کنترل مستندات هزینه‌های خدمات پس از فروش
۲ تطبیق هزینه‌های خدمات پس از فروش با مصوبه خدمات پس از فروش
۳ صدور سند حسابداری هزینه‌های خدمات پس از فروش
۴ ثبت هزینه‌های خدمات پس از فروش
۵ محاسبه ذخیره ضمانت خدمات پس از فروش
۶ محاسبه ذخیره هزینه های خدمات پس از فروش
۷ ثبت ذخیره خدمات پس از فروش

استاندارد عملکرد: ثبت اسناد هزینه خدمات پس از فروش بر اساس مدارک و مستندات مثبته آیین‌نامه‌های داخلی و قوانین و دستورالعمل‌های مالیاتی

شاخص‌ها:

۱ کنترل مستندات هزینه‌های خدمات پس از فروش
۲ تطبیق هزینه‌های خدمات پس از فروش با مصوبه خدمات پس از فروش
۳ ثبت هزینه‌های خدمات پس از فروش
۴ محاسبه ذخیره خدمات پس از فروش
۵ ثبت ذخیره هزینه‌های خدمات پس از فروش

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: میز و صندلی اداری ـ ملزومات اداری ـ ماشین حساب

ابزار و تجهیزات: کامپیوتر ـ نرم افزار مالی ـ نرم‌افزار اکسل ـ آیین‌نامه‌های داخلی خدمات پس از فروش

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	کنترل مستندات هزینه‌های خدمات پس از فروش	۱	
۲	تطبیق هزینه‌های خدمات پس از فروش	۱	
۳	ثبت هزینه‌های خدمات پس از فروش	۱	
۴	محاسبه ذخیره خدمات پس از فروش	۲	
۵	ثبت ذخیره هزینه‌های خدمات پس از فروش	۲	
	شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش	۲	
	میانگین نمرات		*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.

فصل ۵

صدور سند تعدیلات موجودی کالا (حسابداری انبار)

شرکت‌های مختلف (خدماتی، بازرگانی و تولیدی) دارای اموال و دارایی بوده و سیستم حسابداری شرکت علاوه بر ثبت و طبقه‌بندی اموال و دارایی‌ها، لازم است موجودی‌ها را کنترل کند. به این منظور انبار یا انبارهایی در شرکت ایجاد و موجودی‌های مواد، کالا و ابزارآلات در انبار نگهداری شده و حساب آنها در دفاتر ثبت می‌گردد. یکی از وظایف سیستم حسابداری شرکت، کنترل انبار و بررسی موجودی و مشخص نمودن میزان موجودی واقعی انبار و تعداد درج شده در دفاتر است. در صورتی که بین تعداد موجودی واقعی و تعداد بر اساس دفاتر اختلاف وجود داشته باشد، باید پس از بررسی، تعدیلات لازم صورت گیرد.

قَالَ اجْعَلْنِی عَلَی خَزَآئِنِ الأَرْضِ إِنِّی حَفِیظٌ عَلِیمٌ.

[یوسف] گفت مرا بر خزانه‌های این سرزمین بگمار که من نگهبانی دانا هستم.

(سوره یوسف، آیه ۵۵)

مقدمه

اقلام موجود در انبار یکی از دارایی‌های هر شرکت می‌باشند که لازم است برای حفظ و نگهداری آنها کنترل‌های لازم صورت گیرد و یکی از راه‌های کنترل، انبارگردانی است.

- آیا می‌دانید انبارگردانی چیست و به چه منظور صورت می‌گیرد؟
- دلایل مغایرت موجودی شمارش شده در انبار با کارت موجودی کالا چیست؟

استاندارد عملکرد

صدور سند تعدیلات براساس مدارک و مستندات مثبته و استانداردهای حسابداری و دستورالعمل انبارگردانی

شایستگی هایی که در این فصل کسب می کنید:

1. توانایی انبارگردانی طبق دستورالعمل‌ها
2. کنترل مستندات تعدیلات موجودی کالا
3. محاسبه مبلغ تعدیل موجودی کالا
4. صدور سند تعدیلات موجودی کالا

انبارگردانی

انبارداری

فعالیت

۱ یکی از بخش‌های کاربردی و عملیاتی حسابداری عملیات انبار و انبارداری است. آیا شخصی را می‌شناسید که شغل اصلی او انبارداری باشد؟
۲ آیا عملیات انبارداری را با استفاده از نرم‌افزار و رایانه انجام می‌دهد؟ چرا؟

انبارداری عبارت است از دریافت جنس یا کالا از خارج (از قسمت‌های مختلف شرکت، یا دیگران از خارج شرکت) و نگهداری آنها با توجه به قوانین انبارداری که باعث سهولت در تحویل دادن (صدور) و تحویل گرفتن (ورود) با کمترین وقت و نیروی مورد نیاز و رساندن اجناس و کالاهای مورد نیاز قسمت‌ها یا خریداران به آنها در حداقل وقت ممکن براساس مدارک و ضوابط قانونی.

مراحل انبارداری

۱ دریافت یا تحویل گرفتن کالا
۲ نگهداری و حفاظت اجناس و کالا در انبار
۳ صدور یا تحویل دادن کالا به خارج از انبار

انباردار و کمک انباردار

انباردار و کمک انباردار اشخاصی هستند که علاوه بر مهارت کار انبار می‌توانند از عهده کنترل کالاهای ورودی به انبار، جابه‌جایی و چیدن آنها، انبارگردانی، دادن اطلاعات به واحد سفارشات و تحویل کالاهای امانی و رعایت اصول و مقررات انبارداری برآیند.

انبارگردانی

فعالیت

۱ پس از تحصیل اموال باید این اموال به انبار وارد و بنا به درخواست خارج شوند. اسناد مثبته ورود به انبار و خروج از انبار چیست؟
۲ انباردار یا انبارداران شرکت علاوه بر داشتن تخصص لازم در زمینه انبارداری باید دارای چه خصوصیات دیگری نیز باشند؟

به کنترل فیزیکی انبار و شمارش کالاهای موجود در انبار و تطبیق آنها با کارت‌ها و دفاتر حسابداری انبارگردانی گفته می‌شود. انبارگردانی در واقع خانه‌تکانی انبار و سرشماری کالاهای انبار است.
هر سال حداقل یک‌بار لازم است انبارگردانی در شرکت‌ها انجام شود. البته با توجه به ابعاد و اهمیت کالاها این زمان می‌تواند کوتاه‌تر هم در نظر گرفته شود. **هدف از انبارگردانی به طور کلی شمارش موجودی اقلام کالا به منظور ایجاد اطمینان از وجود کمی و کیفی کالاهاست.** به این جهت لازم است قواعدی در حین انبارگردانی انجام پذیرد. از جمله این قواعد، الصاق تگ به کالا می‌باشد. همچنین مواردی از قبیل پلمپ انبار، وارد و خارج نشدن کارکنان و افراد به انبار، مرتب‌سازی کالاها و سایر موارد امنیتی باید مورد بررسی قرار گیرد.

فعالیت

آیا در هنگام انبارگردانی لزومی به حضور انباردار است؟ چرا؟

معمولاً انبارگردانی با حضور افراد ذیل انجام می‌گیرد:

۱ سرپرست انبارگردانی

۲ گروه کنترل

۳ انباردار

۴ گروه‌های شمارش‌گر که هر گروه ۲ نفره است (یک نفر شمارش‌گر و یک نفر ثبت‌کننده) که وظیفه دارند اقلام را شمارش و در تگ‌های شمارش ثبت کنند.

انباردار در زمان انبارگردانی چون نسبت به چیدمان و محل کالاها آگاهی دارد باید در عملیات انبارگردانی حضور داشته باشد.

فعالیت

یک نمونه رسید انبار و یک نمونه حواله انبار ترسیم کنید و اجزای آن را با هم در کلاس بررسی کنید.

هنگام ورود کالا به انبار، رسید انبار (قبض انبار) و هنگام خروج کالا از انبار حواله انبار صادر می‌شود که انباردار میزان موجودی انبار را افزایش و کاهش می‌دهد. باید توجه داشت که سفارش خرید و سفارش فروش موجب کاهش و افزایش موجودی انبار نمی‌شود اما رسید برگشتی و حواله برگشتی باعث تغییر در موجودی انبار می‌گردد.

فعالیت

اطلاعات یک قلم کالا با کد ۴۱۲۱۱ به نام صندلی گردان در انبار شرکت «بیرجند» در سال ۱۳۹۵ به شرح زیر در دست است:

تاریخ	شرح	تعداد	محاسبه
۱۳۹۵/۲/۱۱	رسید انبار	۲۵ عدد	
۱۳۹۵/۳/۲۷	رسید انبار	۱۶ عدد	
۱۳۹۵/۴/۴	حواله انبار	۱۷ عدد	
۱۳۹۵/۴/۲۶	حواله انبار	۹ عدد	
۱۳۹۵/۶/۱۵	رسید انبار	۲۲ عدد	
۱۳۹۵/۶/۱۸	رسید برگشتی	۲ عدد	
۱۳۹۵/۷/۱۷	حواله انبار	۱۷ عدد	
۱۳۹۵/۱۰/۲۲	حواله انبار	۹ عدد	
۱۳۹۵/۱۰/۲۸	حواله برگشتی	۳ عدد	
۱۳۹۵/۱۱/۲۷	سفارش خرید	۳۰ عدد	

اقلام موجود در انبار چه تعداد صندلی است؟

دستورالعمل انبارگردانی

فعالیت

با کمک دوستان و هم‌کلاسی‌های خود یک دستورالعمل انبارگردانی تهیه نموده و به سؤالات زیر پاسخ دهید.

۱ در شرکت مورد نظر اعضای کمیته انبارگردانی چه کسانی می‌باشند؟

۲ انبارگردانی در سال چند بار صورت گرفته و به چه صورتی انجام می‌شود؟

دستورالعمل انبارگردانی: آیین‌نامه‌ای داخلی است که شرکت‌ها بنا به نیاز شرکت آن را تدوین نموده و مدیران شرکت موظف به اجرای این دستورالعمل می‌باشند. در این دستورالعمل روش انبارگردانی، زمان، اعضای کمیته و از همه مهم‌تر نحوه برخورد با مغایرت‌ها و اصلاحات ذکر می‌شود. بنابراین دستورالعمل انبارگردانی در شرکت‌های مختلف، متفاوت بوده و همچنین اعضای کمیته و نوع برخورد با مغایرت‌ها در شرکت‌ها یکسان نیست و به سیاست‌های شرکت و مدیریت بستگی دارد. **انبارگردانی طبق دستورالعمل مربوطه و معمولاً در پایان سال انجام می‌شود.** اما ممکن است به هر دلیل از جمله لزوم تهیه و تنظیم صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای و یا تغییر متصدی انبار و یا ... در طول سال انجام شود.

جهت شمارش موجودی‌های انبار در ابتدا باید کمیته‌ای تحت عنوان انبارگردانی با حضور مسئولین ارشد شرکت تشکیل و بر اساس دستورالعمل مربوطه نسبت به انبارگردانی پایان سال اقدام کنند. بنابراین در ابتدا باید اعضای این کمیته توسط مدیریت عالی انتخاب شوند. معمولاً از میان اعضای کمیته فردی که مسئولیتی در ارتباط با کنترل و نگهداری حساب موجودی‌ها دارد به‌عنوان **سرپرست گروه شمارش** انتخاب می‌شود.

انبارگردانی با استفاده از تگ و لیست شمارش کالا انجام می‌گیرد.

تگ انبارگردانی

تگ انبارگردانی، (برگه شمارش کالا): فرمی خاص جهت مستندکردن شمارش کالا، جلوگیری از تکرار شمارش یا از قلم افتادن کالا است. قبل از شروع انبارگردانی باید مشخصات هر کالا بر روی تگ انبار درج و جهت الصاق به موجودی کالا تحویل انباردار شود. این فرم معمولاً از سه قسمت تشکیل شده است. در قسمت اول اطلاعات شمارش اول، در قسمت دوم اطلاعات شمارش دوم و در قسمت سوم اطلاعات شمارش نهایی درج می‌شود. معمولاً مطابق دستورالعمل انبارگردانی چنانچه در شمارش اول و دوم مغایرت و اختلافی وجود داشت باید شمارش سوم انجام شود و ملاک تعیین موجودی واقعی شمارش سوم است و این رقم مبنای واقعی در نظر گرفته می‌شود.

فعالیت

تگ شمارش شامل اطلاعات زیر است:

	نام کالا		
		واحد کالا	

نمونه تگ انبارگردانی

شرکت			
۳	**تگ انبارگردانی**		
نام انبار:		شماره برگه:	
کد کالا:		تاریخ شمارش:	
شرح کالا:			
محل نگهداری:			
تعداد شمارش به‌عدد:		واحد سنجش:	
تعداد شمارش به‌حروف:			
توضیحات:			
امضای ثبات		امضای شمارشگر	

شرکت.............			
۲	**تگ انبارگردانی**		
نام انبار:		شماره برگه:	
کد کالا:		تاریخ شمارش:	
شرح کالا:			
محل نگهداری:			
تعداد شمارش به‌عدد:		واحد سنجش:	
تعداد شمارش به‌حروف:			
توضیحات:			
امضای ثبات		امضای شمارشگر	

شرکت.............			
۱	**تگ انبارگردانی**		
نام انبار:		شماره برگه:	
کد کالا:		تاریخ شمارش:	
شرح کالا:			
محل نگهداری:			
تعداد شمارش به‌عدد:		واحد سنجش:	
تعداد شمارش به‌حروف:			
توضیحات:			
امضای ثبات		امضای شمارشگر	

تگ‌های شمارش شامل اطلاعات:

۱ شماره سریال تگ
۲ مرحله شمارش (اول، دوم و یا سوم)
۳ کد کالا
۴ نام کالا
۵ واحد
۶ تعداد
۷ نام و امضای مسئول شمارش و غیره است.

فعالیت

شرکت «بجنورد» در ۱۳۹۵/۱۲/۲۶ اقدام به انبارگردانی نمود. در این شرکت اقلام زیادی در انبار مرکزی نگهداری می‌شود. اطلاعات زیر مربوط به یک نوع فیوز با کد ۴۱۲۵۵ و قیمت آن دارای اهمیت است. طبق دفاتر و کارت انبار موجودی این نوع فیوز ۲۴۳ عدد می‌باشد. تیم انبارگردانی در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۸ به شمارش این نوع کالا اقدام نمود. در شمارش اول ۲۴۴ فیوز و در شمارش دوم ۲۴۲ و در شمارش سوم ۲۴۲ به ثبت رسید. محل نگهداری این نوع فیوز راهروی دوم قفسه سوم طبقه دوم است.

مطلوب است:

الف) تهیه تگ انبار به شکل کامل
ب) کدام رقم باید مبنای موجودی واقعی قرار گیرد؟
پ) در مورد علل این مغایرت و احتمالات مربوط بحث و بررسی کنید.
ت) به نظر شما انباردار در این زمینه چه توضیحاتی می‌تواند ارائه دهد.
ث) آیا اطلاع از وجود انواع دیگر فیوز در طبقات دیگر می‌تواند به رفع مغایرت موجود کمک کند؟ بحث کنید.

نحوه تکمیل تگ انبار

بر اساس فعالیت شرکت «بجنورد» تگ تکمیل شده برای شمارش اول به صورت زیر است.

شرکت بجنورد			
۱	تگ انبارگردانی		
نام انبار:	مرکزی	شماره برگه:	۱۲۱۵
کد کالا:	۴۱۲۵۵	تاریخ شمارش:	۱۳۹۵/۱۲/۲۸
شرح کالا:	فیوز (با شماره فنی .....)		
محل نگهداری:	راهروی دوم	قفسه سوم	طبقه دوم
تعداد شمارش به‌عدد:	۲۴۴	واحد سنجش:	عدد
تعداد شمارش به‌حروف:	دویست و چهل و چهار		
توضیحات:			
امضای ثبات		امضای شمارشگر	

هدف انبارگردانی

مدیر انبار و کارمندان او در مورد موجودی انواع مواد و تجهیزات سیستم انبار جواب‌گو هستند و مسئولیت مستقیم حفاظت از آنها را بر عهده دارند. مسئولیت مدیریت انبار در قبال موجودی اقلام ایجاب می‌کند، مقادیر موجودی ثبت شده سیستم ثبت موجودی اقلام انبار را با انجام یک سلسله بررسی‌های کامل و منظم فیزیکی مورد رسیدگی قرار دهد.

اقداماتی قبل از انبارگردانی

۱ مشخص نمودن کالاهای امانی دیگران نزد سازمان و همچنین سازمان نزد دیگران.

۲ مشخص نمودن کالاهایی که جزء دارایی ثابت سازمان بوده ولی در انبار نگهداری می‌شوند.

۳ مشخص نمودن لوازم نامنطبق و اسقاطی.

۴ مشخص نمودن اقلام راکد و کم‌مصرف.

۵ اخذ کپی از آخرین سندهای رسید و حواله (سندهای رسید و حواله در سیستم انبار باید دارای شماره سریال متوالی بوده تا آخرین سند مشخص باشد، بعد از مشخص‌شدن آخرین سند، صدور سند ورود و خروج جدید به انبار، مجاز نیست.)

۶ تهیه تگ‌های شمارش در سه نسخه (شمارش اول، دوم و سوم) و الصاق بر روی کالاها.

۷ اعلام به واحدها، قبل از موعد انبارگردانی جهت تحویل اقلام مورد نیاز خود و مراجعه نکردن به انبار برای تحویل جنس در مدت انبارگردانی.

۸ تعیین سرپرست انبارگردانی یا هماهنگ‌کننده و گروه کنترل (گروه کنترل ممکن است توسط مقامات مجاز سازمان یا ناظر مدیریت، به‌عمل آید که کنترل داخلی نامیده می‌شود یا اینکه توسط مقامات مجاز یا هیئت حسابرسی ویژه‌ای از خارج سازمان به‌عمل آید که به آن کنترل خارجی گویند).

۹ مشخص نمودن تاریخ و موعد انبارگردانی توسط هماهنگ‌کننده یا سرپرست انبارگردانی و اعلام به افراد درگیر در انبارگردانی.

کار عملی ۱

صورت انبارگردانی شعبه «ملایر» در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۵ به شرح زیر است:

انبارگردانی شعبه ملایر در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۵					
ردیف	تگ	کد کالا	نام کالا	نام واحد اصلی	شمارش عینی
۱	۷۰۸۸	۱۲۰۵۰۶۱۰	آب معدنی CC ۵۰۰	بطری	۱۰۵۹۶
۲	۷۰۸۹	۱۲۰۷۱۶۱۰	آب معدنی CC ۱۵۰۰	بطری	۳۹۳۰
۳	۷۰۹۱	۲۲۰۳۰۲۱۰	نوشابه پرتقالی CC ۳۰۰ شکری	بطری	۱۴۱۳۶
۴	۷۰۹۲	۲۲۰۳۰۲۲۰	نوشابه لمون CC ۳۰۰ شکری	بطری	۳۳۶
۵	۷۰۹۳	۲۲۰۳۰۲۳۰	نوشابه لیموناد CC ۳۰۰ شکری	بطری	۴۵۳۶
۶	۷۰۹۵	۲۲۰۷۱۲۰۰	نوشابه کولا CC ۱۵۰۰ شکری	بطری	۱۵۶۶
۷	۷۰۹۷	۲۲۰۷۱۲۱۰	نوشابه پرتقالی CC ۱۵۰۰ شکری	بطری	۲۰۱۰
۸	۷۰۹۸	۲۲۰۷۱۲۲۰	نوشابه لمون CC ۱۵۰۰ شکری	بطری	۱۱۴
۹	۷۰۹۹	۲۲۰۷۱۲۳۰	نوشابه لیموناد CC ۱۵۰۰ شکری	بطری	۲۲۸
۱۰	۷۱۰۳	۲۲۱۲۱۲۱۰	نوشابه پرتقالی CC ۲۵۰ شکری	جعبه	۲۷۱
۱۱	۷۱۰۴	۲۲۱۲۱۲۳۰	نوشابه لیموناد CC ۲۵۰ شکری	جعبه	۳۴۴
۱۲	۷۱۱۱	۲۲۳۳۱۲۱۰	نوشابه پرتقالی CC ۳۳۰ شکری	قوطی	۴۲۴۸
۱۳	۷۱۱۲	۲۲۳۳۱۲۳۰	نوشابه لیموناد CC ۳۳۰ شکری	قوطی	۲۴۷۲
۱۴	۷۱۲۰	۳۲۲۳۰۳۴۲	آبمیوه انگور CC ۳۰۰ شیشه یکبارمصرف	بطری	۷۶۸
۱۵	۷۱۳۵	۵۲۲۲۱۷۰۰	دوغ ساده CC ۲۵۰ شیشه یکبارمصرف	بطری	۱۲
۱۶	۷۱۳۸	۹۲۳۱۰۰۱۱	پالت فلزی	عدد	۱۰
۱۷	۷۱۳۹	۹۲۴۱۰۰۱۱	سبد فلزی	عدد	۴
مسئول انبار:			مسئول انبارگردانی:		

لیست موجودی کالای شعبه «ملایر» بر اساس دفاتر در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۵ به شرح زیر است:

حساب موجودی انبار (کارت کالا) شعبه ملایر در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۵				
ردیف	**کد کالا**	**نام کالا**	**نام واحد اصلی**	**موجودی دفاتر**
۱	۱۲۰۵۰۶۱۰	آب معدنی ۵۰۰ CC	بطری	۱۰۵۹۶
۲	۱۲۰۷۱۶۱۰	آب معدنی ۱۵۰۰ CC	بطری	۳۹۳۰
۳	۲۲۰۳۰۲۱۰	نوشابه پرتقالی ۳۰۰ CC شکری	بطری	۱۴۲۰۰
۴	۲۲۰۳۰۲۲۰	نوشابه لمون ۳۰۰ CC شکری	بطری	۳۳۶
۵	۲۲۰۳۰۲۳۰	نوشابه لیموناد ۳۰۰ CC شکری	بطری	۴۵۳۶
۶	۲۲۰۷۱۲۰۰	نوشابه کولا ۱۵۰۰ CC شکری	بطری	۱۵۶۶
۷	۲۲۰۷۱۲۱۰	نوشابه پرتقالی ۱۵۰۰ CC شکری	بطری	۲۰۱۰
۸	۲۲۰۷۱۲۲۰	نوشابه لمون ۱۵۰۰ CC شکری	بطری	۱۱۴
۹	۲۲۰۷۱۲۳۰	نوشابه لیموناد ۱۵۰۰ CC شکری	بطری	۲۲۸
۱۰	۲۲۱۲۱۲۱۰	نوشابه پرتقالی ۲۵۰ CC شکری	جعبه	۲۷۱
۱۱	۲۲۱۲۱۲۳۰	نوشابه لیموناد ۲۵۰ CC شکری	جعبه	۳۴۶
۱۲	۲۲۳۳۱۲۱۰	نوشابه پرتقالی ۳۳۰ CC شکری	قوطی	۴۲۴۸
۱۳	۲۲۳۳۱۲۳۰	نوشابه لیموناد ۳۳۰ CC شکری	قوطی	۲۴۷۲
۱۴	۳۲۲۳۰۳۴۲	آبمیوه انگور ۳۰۰CC شیشه یکبار مصرف	بطری	۷۷۰
۱۵	۵۲۲۲۱۷۰۰	دوغ ساده ۲۵۰ CC شیشه یکبار مصرف	بطری	۱۲
۱۶	۹۲۳۱۰۰۱۱	پالت فلزی	عدد	۱۰
۱۷	۹۲۴۱۰۰۱۱	سبد فلزی	عدد	۴
حسابدار انبار:		**مسئول حسابداری: ....**		

تگ انبار برای کالاهایی که مغایرت دارند را کامل کنید. فرض کنید که در انبارگردانی برای موارد مغایرت دو بار شمارش انجام شده و صورت‌جلسه بر اساس شمارش دوم است.

شرکت ملایر			
۲	تگ انبارگردانی		
نام انبار:	انبار شماره ۱	شماره برگه:	۷۰۹۱
کد کالا:		تاریخ شمارش:	۱۳۹۵/۱۲/۲۵
شرح کالا:			
محل نگهداری:			
تعداد شمارش به‌عدد:		واحد سنجش:	
تعداد شمارش به‌حروف:			
توضیحات:			
امضای ثبات		امضای شمارشگر	

شرکت ملایر			
۲	تگ انبارگردانی		
نام انبار:	انبار شماره ۱	شماره برگه:	۷۱۰۴
کد کالا:		تاریخ شمارش:	۱۳۹۵/۱۲/۲۵
شرح کالا:			
محل نگهداری:			
تعداد شمارش به‌عدد:		واحد سنجش:	
تعداد شمارش به‌حروف:			
توضیحات:			
امضای ثبات		امضای شمارشگر	

شرکت ملایر			
۲	تگ انبارگردانی		
نام انبار:	انبار شماره ۱	شماره برگه:	۷۱۲۰
کد کالا:		تاریخ شمارش:	۱۳۹۵/۱۲/۲۵
شرح کالا:			
محل نگهداری:			
تعداد شمارش به‌عدد:		واحد سنجش:	
تعداد شمارش به‌حروف:			
توضیحات:			
امضای ثبات		امضای شمارشگر	

کار عملی ۲

تگ‌های انبارگردانی شرکت «همدان» در ۱۳۹۵/۱۲/۲۷ به شرح زیر است: (تگ شماره ۲)

شرکت همدان			
۲	تگ انبارگردانی		
نام انبار:	مرکزی	شماره برگه:	۱۵۰
کد کالا:	۱۱۱۳۲۵	تاریخ شمارش:	۱۳۹۵/۱۲/۲۷
شرح کالا:	موس بی سیم		
محل نگهداری:	×××	×××	×××
تعداد شمارش به‌عدد:	۱۵	واحد سنجش:	عدد
تعداد شمارش به‌حروف:	پانزده		
توضیحات:			
امضای ثبات		امضای شمارشگر	

شرکت همدان			
۲	تگ انبارگردانی		
نام انبار:	مرکزی	شماره برگه:	۱۵۷
کد کالا:	۱۱۱۳۳۲	تاریخ شمارش:	۱۳۹۵/۱۲/۲۷
شرح کالا:	صفحه کلید		
محل نگهداری:	×××	×××	×××
تعداد شمارش به‌عدد:	۲۲	واحد سنجش:	عدد
تعداد شمارش به‌حروف:	بیست و دو		
توضیحات:			
امضای ثبات		امضای شمارشگر	

شرکت همدان			
۲	تگ انبارگردانی		
نام انبار:	مرکزی	شماره برگه:	۲۱۵
کد کالا:	۱۱۱۳۹۰	تاریخ شمارش:	۱۳۹۵/۱۲/۲۷
شرح کالا:	شارژر		
محل نگهداری:	×××	×××	×××
تعداد شمارش به‌عدد:	۱۱	واحد سنجش:	عدد
تعداد شمارش به‌حروف:	یازده		
توضیحات:			
امضای ثبات		امضای شمارشگر	

با توجه به تگ‌های موجود جدول زیر را کامل کنید.

انبارگردانی شعبه همدان در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۷					
ردیف	تگ	کد کالا	نام کالا	نام واحد اصلی	شمارش عینی
۱	۱۵۰			عدد	
۲	۱۵۷				
۳	۲۱۵				

با توجه به کارت کالا و جدول انبارگردانی و تگ‌های صادره کارت انبار زیر را کامل کنید. (موجودی بر اساس دفاتر داده شده است.)

حساب موجودی انبار (کارت کالا) شعبه همدان در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۷				
ردیف	کد کالا	نام کالا	نام واحد اصلی	موجودی دفاتر
۱	۱۱۱۳۲۵			۱۶
۲	۱۱۱۳۳۲			۲۴
۳	۱۱۱۳۹۰			۱۰

با توجه به جداول بالا صورت‌جلسه انبارگردانی را کامل کنید.

صورت‌جلسه انبارگردانی شعبه همدان در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۷							
ردیف	تگ	کد کالا	نام کالا	نام واحد اصلی	شمارش عینی	موجودی دفاتر	مغایرت
۱	۱۵۰						
۲	۱۵۷						
۳	۲۱۵						

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آنها				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف انبارگردانی و تگ انبار				
۷	ترسیم تگ انبار				
۸	توانایی تکمیل تگ انبار				
۹	توانایی تنظیم فرم‌های مستندات کنترل موجودی انبار				
۱۰	توانایی کنترل موجودی انبار با کارت کالا و مغایرت‌گیری اقلام انبار				

کنترل مستندات تعدیلات موجودی کالا

انواع روش‌های شمارش کالا

فعالیت

۱ در شرکتی که به میزان زیادی پیچ و مهره وجود دارد شمارش تعداد پیچ و مهره‌ها چگونه انجام می‌شود؟

۲ تفاوت تمام شماری و نمونه‌گیری را بیان کنید؟

جهت شمارش کالا از روش‌های مختلفی استفاده می‌شود و معمولاً افرادی که انبارگردانی انجام می‌دهند با توجه به تجربه، بهترین روش را انتخاب می‌کنند. یک نوع انبارگردانی که بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرد استفاده از تگ انبارگردانی و شمارش است. همچنین ممکن است در بعضی موارد مسئول انبارگردانی لیست اقلام را بر اساس دفاتر و کارت کالا از انباردار گرفته و اقدام به شمارش کند.

یکی از روش‌های شمارش، **تمام‌شماری** است که از نظر زمانی طولانی بوده و هزینه زیادی را بر شرکت تحمیل می‌کند، به این جهت در بعضی موارد از **نمونه‌گیری** در شمارش استفاده می‌شود، معمولاً اقلام با اهمیت را تمام‌شماری و اقلام کم اهمیت را نمونه‌گیری می‌کنند و فقط اقلام نمونه را مورد شمارش قرار می‌دهند.

تعدیلات انبار

فعالیت

۱ آیا موجودی کالای در انبار همواره با مانده طبق دفاتر و اسناد مطابقت دارد؟

۲ استانداردهای حسابداری برای نحوۀ برخورد با این مغایرت‌ها چه راه‌حلی ارائه می‌دهند؟

۳ آیا هر تفاوت و مغایرت در موجودی ممکن است ناشی از سوءاستفاده و یا کوتاهی انباردار باشد؟

برای بررسی موجودی و تطبیق موجودی واقعی با اسناد و مدارک از عملیات انبارگردانی استفاده می‌شود، پس از انبارگردانی ممکن است یکی از حالات زیر برای یک کالا و یا تعدادی از کالاها روی دهد:

الف) موجودی واقعی با موجودی در کاردکس برابر باشد

ب) موجودی واقعی بیشتر از موجودی در کاردکس باشد

پ) موجودی واقعی کمتر از موجودی در کاردکس باشد

مورد «الف» نشان دهنده صحت کار انباردار بوده و عملیات انبارگردانی حاکی از مغایرت نداشتن بوده و موجودی اعلام شده در کاردکس و اسناد و مدارک و دفاتر مورد تایید است، اما در مورد «ب» و «پ» باید تعدیلات انبار صورت گیرد، در این زمینه گزارش مغایرت‌ها تهیه می‌شود ولی نحوه برخورد با مغایرت‌ها در شرکت‌های مختلف متفاوت بوده، و با توجه به دستورالعمل انبارگردانی پیگیری می‌شود، پیگیری مغایرت‌ها از دوجنبه قابل بررسی است:

الف) از جنبه مدیریتی: بررسی دلایل اختلاف و مغایرت بین موجودی واقعی و موجودی طبق دفاتر باید انجام شده و با ایجاد کنترل‌های داخلی و اجرای روش‌های مطلوب سعی شود مغایرت‌ها به حداقل برسد. همچنین مشخص شود که کسر یا اضافی ایجاد شده طبیعی بوده یا ناشی از قصور و یا حتی سوءاستفاده و

یا سرقت است. در این زمینه باید مقصر یا مقصران احتمالی مشخص شده و برخورد لازم صورت گیرد. در بررسی مدیریتی مغایرت‌ها مواردی مانند حجم و نوع انبار و شخصیت انباردار و میزان مغایرت و نوع کالاها و قیمت کالاهای دارای مغایرت دارای اهمیت است.

ب) از جنبه حسابداری: حسابداری پس از دریافت گزارش انبارگردانی و موجودی واقعی طبق این گزارش، با موجودی طبق اسناد و مدارک، نسبت به اصلاح موارد مغایرت اقدام می‌کند. برای اصلاح موارد مغایرت ملاک موجودی واقعی است و باید در صورت مغایرت تعداد (مقدار) طبق دفاتر به تعداد (مقدار) واقعی تغییر کنند.

فعالیت

۱ آیا در کاردکس انبار قیمت کالاها وارد می‌شود؟

۲ آیا هنگام ورود موجودی به انبار و ثبت رسید انبار توسط انباردار، انباردار می‌تواند فاکتور خرید را ببیند؟ چرا؟

نمونه رسید انبار

ردیف	نام و مشخصات کالا	کد کالا	تعداد/مقدار	واحد	ملاحظات
فرم رسید انبار شرکت					**شماره:** **تاریخ:** **صفحه:**
ردیف	**نام و مشخصات کالا**	**کد کالا**	**تعداد/مقدار**	**واحد**	**ملاحظات**
۱					
۲					
۳					
۴					
۵					
نام و امضای تحویل دهنده:			**نام و امضای تحویل گیرنده:**		

باید توجه داشت که رسید انبار و حواله انبار در شرکت‌های مختلف ممکن است متفاوت بوده و با توجه به نیاز و ضرورت مواردی در عناوین تغییر کند.

نمونه حواله انبار

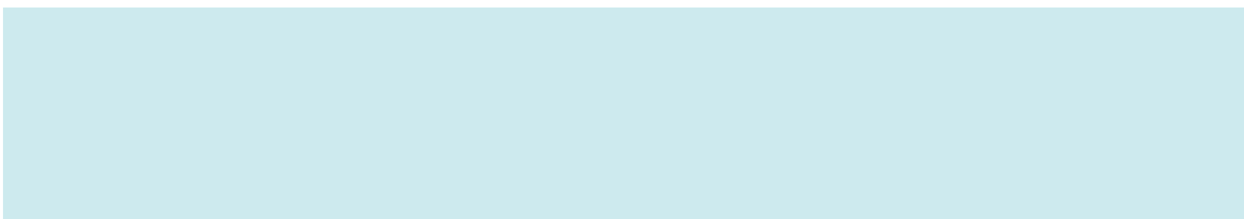
<table>
<tr><td colspan="4">شماره:
تاریخ:</td><td colspan="3">حواله خروج از انبار
نام طرف حساب: ....</td></tr>
<tr><td colspan="2">توسط حسابدار تکمیل گردد.</td><td colspan="5">توسط انبار تکمیل گردد.</td></tr>
<tr><td>مبلغ</td><td>نرخ</td><td>واحد سنجش</td><td>تعداد</td><td>نام کالا</td><td>کد کالا</td><td>ردیف</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>۱</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>۲</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>۳</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>۴</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>۵</td></tr>
<tr><td></td><td>جمع</td><td colspan="5">کالای فوق صحیح و سالم و به طور کامل تحویل داده شد.</td></tr>
<tr><td colspan="2">نام تأییدکننده:
امضا</td><td colspan="2">نام تحویل‌دهنده (انبار):
امضا</td><td colspan="3">نام تحویل‌گیرنده:
امضا</td></tr>
</table>

کار عملی ۳

شرکت بازرگانی «نهاوند» در زمینه پخش و فروش لوازم ورزشی فعالیت می‌کند.
لیست اقلام تعدادی از کالاها در تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۰۱ به همراه رسید انبار و حواله انبار و دو تگ انبار دارای اختلاف (پس از شمارش دوم) به شرح زیر است.

لیست اقلام انبار بخش توپ تاریخ: ۱۳۹۵/۱۰/۰۱					
ملاحظات	واحد سنجش	تعداد/مقدار	کدکالا	نام کالا	ردیف
	عدد	۲۵۰	۱۴۱۰۱	توپ فوتبال سالنی	۱
	عدد	۴۲۰	۱۴۱۰۲	توپ فوتبال معمولی	۲
	عدد	۱۶۰	۱۴۱۰۵	توپ والیبال	۳
	عدد	۳۵	۱۴۱۱۶	توپ هندبال	۴
	بسته	۴۰۰	۱۴۱۲۱	توپ پینگ پنگ	۵

حواله خروج از انبار نام طرف حساب: فروشگاه لوازم ورزشی حمید				شماره: ۲۲۱۱ تاریخ: ۱۳۹۵/۱۰/۰۳		
توسط انبار تکمیل گردد.					توسط حسابدار تکمیل گردد.	
ردیف	کد کالا	نام کالا	تعداد	واحد سنجش	نرخ	مبلغ
۱	۱۴۱۰۱	توپ فوتبال سالنی	۸۰	عدد		
۲	۱۴۱۰۲	توپ فوتبال معمولی	۵۵	عدد		
۳	۱۴۱۰۵	توپ والیبال	۴۲	عدد		
۴	۱۴۱۱۶	توپ هندبال	۱۳	عدد		
۵	۱۴۱۲۱	توپ پینگ‌پنگ	۱۵	بسته		
کالای فوق صحیح و سالم و به طور کامل تحویل داده شد.					جمع	
نام تحویل‌گیرنده: امضا			نام تحویل‌دهنده (انبار): امضا		نام تأییدکننده: امضا	

فرم رسید انبار شرکت بازرگانی نهاوند					شماره: ۱۱۵۴ تاریخ: ۱۳۹۵/۱۰/۰۵ صفحه:
ردیف	نام و مشخصات کالا	کد کالا	تعداد/مقدار	واحد	ملاحظات
۱	توپ فوتبال سالنی	۱۴۱۰۱	۱۲۰	عدد	
۲	توپ فوتبال معمولی	۱۴۱۰۲	۱۵۰	عدد	
۳	توپ والیبال	۱۴۱۰۵	۷۰	عدد	
نام و امضای تحویل دهنده:			نام و امضای تحویل گیرنده:		

حواله خروج از انبار — **شماره: ۲۲۱۶**

نام طرف حساب: فروشگاه لوازم ورزشی مجید — **تاریخ: ۱۳۹۵/۱۰/۰۹**

توسط انبار تکمیل گردد.					**توسط حسابدار تکمیل گردد.**	
ردیف	**کد کالا**	**نام کالا**	**تعداد**	**واحد سنجش**	**نرخ**	**مبلغ**
۱	۱۴۱۰۱	توپ فوتبال سالنی	۶۰	عدد		
۲	۱۴۱۰۲	توپ فوتبال معمولی	۷۰	عدد		
۳	۱۴۱۰۵	توپ والیبال	۱۱۰	عدد		
۴	۱۴۱۱۶	توپ هندبال	۱۵	عدد		
۵	۱۴۱۲۱	توپ پینگ‌پنگ	۸۰	بسته		
کالای فوق صحیح و سالم و به طور کامل تحویل داده شد.					جمع	
نام تحویل گیرنده: **امضا**			**نام تحویل‌دهنده (انبار):** **امضا**		**نام تأییدکننده:** **امضا**	

حواله خروج از انبار — **شماره: ۲۲۲۳**

نام طرف حساب: فروشگاه لوازم ورزشی سعید — **تاریخ:۱۳۹۵/۱۰/۱۴**

توسط انبار تکمیل گردد.					**توسط حسابدار تکمیل گردد.**	
ردیف	**کد کالا**	**نام کالا**	**تعداد**	**واحد سنجش**	**نرخ**	**مبلغ**
۱	۱۴۱۰۱	توپ فوتبال سالنی	۱۰۰	عدد		
۲	۱۴۱۰۲	توپ فوتبال معمولی	۱۲۰	عدد		
۳	۱۴۱۰۵	توپ والیبال	۶۸	عدد		
کالای فوق صحیح و سالم و به طور کامل تحویل داده شد.					جمع	
نام تحویل‌گیرنده: **امضا**			**نام تحویل‌دهنده (انبار):** **امضا**		**نام تأییدکننده:** **امضا**	

فرم رسید انبار **شرکت بازرگانی نهاوند**					**شماره: ۱۱۶۴** **تاریخ: ۱۳۹۵/۱۰/۱۷** **صفحه:**
ردیف	**نام و مشخصات کالا**	**کد کالا**	**تعداد/مقدار**	**واحد**	**ملاحظات**
۱	توپ فوتبال سالنی	۱۴۱۰۱	۹۰	عدد	
۲	توپ هندبال	۱۴۱۱۶	۴۰	عدد	
۳	توپ پینگ پنگ	۱۴۱۲۱	۱۸۰	بسته	
نام و امضای تحویل دهنده:		**نام و امضای تحویل گیرنده:**			

<table>
<tr><td colspan="4">حواله خروج از انبار
نام طرف حساب: فروشگاه لوازم ورزشی امیر</td><td colspan="3">شماره: ۲۲۳۱
تاریخ: ۱۳۹۵/۱۰/۱۸</td></tr>
<tr><td colspan="4">توسط انبار تکمیل گردد.</td><td colspan="3">توسط حسابدار تکمیل گردد.</td></tr>
<tr><td>ردیف</td><td>کد کالا</td><td>نام کالا</td><td>تعداد</td><td>واحد سنجش</td><td>نرخ</td><td>مبلغ</td></tr>
<tr><td>۱</td><td>۱۴۱۰۵</td><td>توپ والیبال</td><td>۵۰</td><td>عدد</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۲</td><td>۱۴۱۱۶</td><td>توپ هندبال</td><td>۲۷</td><td>عدد</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۳</td><td>۱۴۱۲۱</td><td>توپ پینگ‌پنگ</td><td>۱۰۵</td><td>بسته</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="5">کالای فوق صحیح و سالم و به طور کامل تحویل داده شد.</td><td>جمع</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">نام تحویل گیرنده:
امضا</td><td colspan="2">نام تحویل‌دهنده (انبار):
امضا</td><td colspan="2">نام تأییدکننده:
امضا</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="4">حواله خروج از انبار
نام طرف حساب: فروشگاه لوازم ورزشی امین</td><td colspan="3">شماره: ۲۲۳۹
تاریخ: ۱۳۹۵/۱۰/۲۳</td></tr>
<tr><td colspan="4">توسط انبار تکمیل گردد.</td><td colspan="3">توسط حسابدار تکمیل گردد.</td></tr>
<tr><td>ردیف</td><td>کد کالا</td><td>نام کالا</td><td>تعداد</td><td>واحد سنجش</td><td>نرخ</td><td>مبلغ</td></tr>
<tr><td>۱</td><td>۱۴۱۰۱</td><td>توپ فوتبال سالنی</td><td>۷۰</td><td>عدد</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۲</td><td>۱۴۱۰۲</td><td>توپ فوتبال معمولی</td><td>۴۵</td><td>عدد</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۳</td><td>۱۴۱۲۱</td><td>توپ پینگ‌پنگ</td><td>۷۰</td><td>بسته</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="5">کالای فوق صحیح و سالم و به طور کامل تحویل داده شد.</td><td>جمع</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">نام تحویل‌گیرنده:
امضا</td><td colspan="2">نام تحویل‌دهنده (انبار):
امضا</td><td colspan="2">نام تأییدکننده:
امضا</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="5" rowspan="3">فرم رسید انبار
شرکت بازرگانی نهاوند</td><td>شماره: ۱۱۷۴</td></tr>
<tr><td>تاریخ: ۱۳۹۵/۱۰/۲۵</td></tr>
<tr><td>صفحه:</td></tr>
<tr><td>ردیف</td><td>نام و مشخصات کالا</td><td>کد کالا</td><td>تعداد/مقدار</td><td>واحد</td><td>ملاحظات</td></tr>
<tr><td>۱</td><td>توپ والیبال</td><td>۱۴۱۰۵</td><td>۸۰</td><td>عدد</td><td></td></tr>
<tr><td>۲</td><td>توپ هندبال</td><td>۱۴۱۱۶</td><td>۲۰</td><td>عدد</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">نام و امضای تحویل دهنده:</td><td colspan="3">نام و امضای تحویل گیرنده:</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="4">**شرکت نهاوند**</td></tr>
<tr><td>۲</td><td colspan="3">**تگ انبارگردانی**</td></tr>
<tr><td>نام انبار:</td><td>انبار کالای ورزشی ـ توپ</td><td>شماره برگه:</td><td>۳۲۱۱</td></tr>
<tr><td>کد کالا:</td><td>۱۴۱۰۱</td><td>تاریخ شمارش:</td><td>۱۳۹۵/۱۰/۳۰</td></tr>
<tr><td>شرح کالا:</td><td colspan="3">توپ فوتبال سالنی</td></tr>
<tr><td>محل نگهداری:</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>تعداد شمارش به‌عدد:</td><td>۱۴۸</td><td>واحد سنجش:</td><td>عدد</td></tr>
<tr><td>تعداد شمارش به‌حروف:</td><td colspan="3">یکصد و چهل و هشت عدد</td></tr>
<tr><td>**توضیحات:**</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td colspan="2">**امضای ثبات**</td><td colspan="2">**امضای شمارشگر**</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="4">**شرکت نهاوند**</td></tr>
<tr><td>۲</td><td colspan="3">**تگ انبارگردانی**</td></tr>
<tr><td>نام انبار:</td><td>انبار کالای ورزشی ـ توپ</td><td>شماره برگه:</td><td>۳۲۱۹</td></tr>
<tr><td>کد کالا:</td><td>۱۴۱۰۱</td><td>تاریخ شمارش:</td><td>۱۳۹۵/۱۰/۳۰</td></tr>
<tr><td>شرح کالا:</td><td colspan="3">توپ فوتبال معمولی</td></tr>
<tr><td>محل نگهداری:</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>تعداد شمارش به‌عدد:</td><td>۲۸۰</td><td>واحد سنجش:</td><td>عدد</td></tr>
<tr><td>تعداد شمارش به‌حروف:</td><td colspan="3">دویست و هشتاد عدد</td></tr>
<tr><td>**توضیحات:**</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td colspan="2">**امضای ثبات**</td><td colspan="2">**امضای شمارشگر**</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="4">**شرکت نهاوند**</td></tr>
<tr><td>۲</td><td colspan="3">**تگ انبارگردانی**</td></tr>
<tr><td>نام انبار:</td><td>انبار کالای ورزشی ـ توپ</td><td>شماره برگه:</td><td>۳۲۲۶</td></tr>
<tr><td>کد کالا:</td><td>۱۴۱۰۵</td><td>تاریخ شمارش:</td><td>۱۳۹۵/۱۰/۳۰</td></tr>
<tr><td>شرح کالا:</td><td colspan="3">توپ والیبال</td></tr>
<tr><td>محل نگهداری:</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>تعداد شمارش به‌عدد:</td><td>۴۱</td><td>واحد سنجش:</td><td>عدد</td></tr>
<tr><td>تعداد شمارش به‌حروف:</td><td colspan="3">چهل و یک عدد</td></tr>
<tr><td>**توضیحات:**</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td colspan="2">**امضای ثبات**</td><td colspan="2">**امضای شمارشگر**</td></tr>
</table>

شرکت نهاوند			
۲	**تگ انبارگردانی**		
نام انبار:	انبار کالای ورزشی ـ توپ	شماره برگه:	۳۲۴۱
کد کالا:	۱۴۱۰۵	تاریخ شمارش:	۱۳۹۵/۱۰/۳۰
شرح کالا:	توپ هندبال		
محل نگهداری:			
تعداد شمارش به‌عدد:	۴۰	واحد سنجش:	عدد
تعداد شمارش به‌حروف:	چهل عدد		
توضیحات:			
امضای ثبات		**امضای شمارشگر**	

شرکت نهاوند			
۲	**تگ انبارگردانی**		
نام انبار:	انبار کالای ورزشی ـ توپ	شماره برگه:	۳۲۶۴
کد کالا:	۱۴۱۰۵	تاریخ شمارش:	۱۳۹۵/۱۰/۳۰
شرح کالا:	توپ والیبال		
محل نگهداری:			
تعداد شمارش به‌عدد:	۳۱۰	واحد سنجش:	بسته
تعداد شمارش به‌حروف:	سیصد و ده بسته		
توضیحات:			
امضای ثبات		**امضای شمارشگر**	

مطلوب‌است:

تهیه لیست موجودی و نمایش مغایرت

صورت‌جلسه انبارگردانی بازرگانی نهاوند در تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۳۰							
ردیف	**تگ**	**کد کالا**	**نام کالا**	**نام واحد اصلی**	**شمارش عینی**	**موجودی دفاتر**	**مغایرت**
۱							
۲							
۳							
۴							
۵							

دلایل تعدیل انبار:

۱ کسر و اضافی موجودی انبار

فعالیت

۱ اگر پس از انبارگردانی موجودی واقعی کالای الف در شرکت «اهواز» ۴۸۰ واحد و مانده طبق کارت ۴۸۲ واحد باشد، انبار شرکت دارای کسری است یا اضافی؟

۲ در صورتی که مانده طبق کارت ۴۷۹ واحد باشد چطور؟

کسری و اضافی انبار، عبارت است از اختلاف موجودی واقعی انبار با اسناد و مدارک، کارت انبار وکارت حساب مواد در تاریخی معین. به‌عبارت دیگر هرگاه موجودی واقعی کالا کمتر از مانده کارت‌های کالا باشد، کسری انبار و زمانی‌که موجودی واقعی کالا (طبق شمارش) بیشتر از مانده کارت‌های کالا باشد، اضافی انبار وجود خواهد داشت.

کسری یا اضافی انبار، دلایل گوناگونی دارد که به بعضی از علل آن اشاره می‌شود:

- اشتباه در ثبت مقدار کالای وارده یا صادره در کارت انبار
- اشتباه در ثبت قبض‌ها و حواله‌های انبار درکارت حساب کالا به‌وسیله دایره حسابداری
- ثبت نکردن بعضی از حواله‌های انبار توسط دایره حسابداری به علت نرسیدن آنها به دایرهٔ مذکور.
- جذب رطوبت که موجب افزایش وزن برخی از کالاهای موجود در انبار می‌گردد.
- تبخیر و شکستگی که سبب کسری انبار می‌شود.
- تقسیم قطعه بزرگ به قطعات کوچک.
- ضایعات کالا در انبار
- اشتباه انباردار
- سرقت از انبار

فعالیت

آیا می‌توانید کالاهایی را نام ببرید که ممکن است به شکل طبیعی در انبار کاهش یا افزایش داشته باشند؟

معمولاً در پایان دوره مالی، پس از خاتمه انبارگردانی و تطبیق موجودی واقعی انبار با کارت‌های کالا، چنانچه کسری یا اضافی موجودی انبار قابل ملاحظه نباشد، مانده کارت‌ها اصلاح می‌شود، ولی اگر کسری یا اضافی موجودی انبار قابل توجه باشد، ابتدا باید بررسی‌های لازم نسبت به علل آن به‌عمل آید، سپس با اصلاح کارت‌ها و تطبیق مانده آنها با موجودی واقعی انبار، ثبت‌های اصلاحی در دفاتر انجام می‌گیرد. اصلاح ماندهٔ کارت‌ها به این منظور انجام می‌شود که ماندهٔ کارت‌ها با موجودی واقعی کالا برابر گردد.

نابابی وتغییر تکنولوژی

فعالیت

در انبار شرکتی مقداری ابزارآلات و قطعات وجود دارد که مدت دو سال است مورد استفاده قرار نگرفته و در انبار شرکت بدون استفاده وجود دارد. شما چه پیشنهاداتی ارائه می‌دهید؟

یکی از موارد قابل توجه در انبار شرکت‌ها خروج کالاها و اقلامی است که دیگر مورد استفاده قرار نمی‌گیرند، علت استفاده نکردن از این اقلام می‌تواند موارد مختلفی باشد اما مهم‌ترین آن فرسودگی و از رده خارج شدن و همچنین تغییر تکنولوژی و از مد افتادن و یا تغییرات آب و هوایی و شرایط محیطی و تغییر نوع کار است. به این جهت لازم است انباردار لیست این اقلام را مشخص و جهت بررسی به مدیریت گزارش کند. مدیریت طبق آیین‌نامه‌های داخلی شرکت نسبت به خروج این اقلام از انبار و نحوه برخورد با آنها تصمیم‌گیری می‌کند. در صورت استفاده از این اقلام در بخش‌های دیگر لازم است از لیست انبار جاری خارج شده و به انبار مورد نظر منتقل شود و اگر در شرکت مورد نیاز نباشند باید نسبت به فروش آنها اقدام شود. برای فروش اقلام با اهمیت معمولاً از روش مزایده استفاده می‌شود. البته روش‌های دیگری نیز ممکن است جهت فروش مورد استفاده قرار گیرد و یا با اقلام دیگری معاوضه صورت گیرد.

مثال:

انباردار شرکت «بهار» قسمتی از کالاهای موجود در انبار قطعات یدکی و ابزارآلات را از رده خارج و غیرقابل استفاده اعلام می‌کند، مدیر مالی و مدیر فنی نیز تأیید می‌کنند که این کالاها باید از انبار بخش جهت فروش (ارسال به انبار ضایعات) خارج شود، انباردار یک حواله انبار در تاریخ ۱۳۹۶/۰۲/۱۵ به شرح زیر صادر می‌کند.

حواله خروج از انبار **نام طرف حساب: انبار ضایعات (جهت فروش)**					**شماره: ۱۴۱۵** **تاریخ: ۱۳۹۶/۰۲/۱۵**	
توسط انبار تکمیل گردد.					**توسط حسابدار تکمیل گردد.**	
ردیف	**کد کالا**	**نام کالا**	**تعداد**	**واحد سنجش**	**نرخ**	**مبلغ**
۱	۱۱۱۷۰	آچار آلن	۲	عدد		
۲	۱۲۶۴۲	موتور جوش گازوئیلی	۱	دستگاه		
۳	۱۱۱۶۵	آچار فرانسه بزرگ	۳	عدد		
۴	۱۲۱۵۳	موتور برق بنزینی	۱	دستگاه		
۵	۱۳۱۱۸	منگنه برقی	۱	عدد		
کالای فوق به طور کامل تحویل داده شد.					جمع	
نام تحویل گیرنده: **امضا**			**نام تحویل دهنده (انبار):** **امضا**		**نام تأیید کننده:** **امضا**	

فعالیت

با توجه به فرم حواله انبار خروج کالا از انبار شرکت «مشهد» توضیحات لازم را به صورت طرح تشریحی بنویسید.

<table>
<tr><td colspan="4">حواله خروج از انبار
نام طرف حساب: انبار ضایعات</td><td colspan="3">شماره: ۱۴۱۵
تاریخ: ۱۳۹۶/۰۲/۰۷</td></tr>
<tr><td colspan="4">توسط انبار تکمیل گردد.</td><td colspan="3">توسط حسابدار تکمیل گردد.</td></tr>
<tr><td>ردیف</td><td>کد کالا</td><td>نام کالا</td><td>تعداد</td><td>واحد سنجش</td><td>نرخ</td><td>مبلغ</td></tr>
<tr><td>۱</td><td>۱۵۱۸</td><td>مانیتور ۲۱ قدیمی</td><td>۱</td><td>دستگاه</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۲</td><td>۱۶۱۱</td><td>مانیتور ۱۹ قدیمی</td><td>۵</td><td>دستگاه</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۳</td><td>۱۷۰۴</td><td>چاپگر سوزنی</td><td>۲</td><td>دستگاه</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۴</td><td>۱۲۱۹</td><td>تلویزیون ۲۱ قدیمی</td><td>۳</td><td>دستگاه</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۵</td><td>۱۴۷۸</td><td>موس ساده</td><td>۲۵</td><td>عدد</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="5">کالای فوق به طور کامل تحویل داده شد.</td><td>جمع</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">نام تحویل گیرنده:
امضا</td><td colspan="2">نام تحویل دهنده (انبار):
امضا</td><td colspan="2">نام تأیید کننده:
امضا</td></tr>
</table>

چرا شرکت مشهد اقدام به خروج کالا از انبار کرده است؟ چه شخص یا اشخاصی در این زمینه تصمیم می‌گیرند؟ چه شخصی ارسال و چه شخصی دریافت می‌کند؟ آیا این کالاها در انبار ضایعات در آینده به فروش می‌رسند یا به صورت دائمی در انبار خواهند ماند؟ و ...

تشریح :

....

....

....

....

....

فعالیت

با توجه به ویژگی محصولات وظیفه انباردار را در دو شرکت تولیدی مواد غذایی و شرکت تولیدی محصولات فلزی مقایسه کنید.

فعالیت

جدول زیر را کامل کنید.

نام کالا	ضایعات	تبخیر	نابابی	تغییر تکنولوژی
تلویزیون از کار افتاده	×			
مانیتور قدیمی				
ماده اتر				
دوربین قدیمی عکاسی				
موتور برق سوخته شده				
آچارهای از رده خارج				
چای تاریخ مصرف گذشته				

کاهش ارزش:

فعالیت

آیا ممکن است اقلام موجود در انبار دچار کاهش ارزش شود؟
آیا کاهش ارزش موجودی کالا می‌تواند در دفاتر نزد انباردار (کارت کالا) تغییری ایجاد کند؟ چرا؟

اقلامی که در انبار نگهداری می‌شوند ممکن است در اثر مرور زمان و یا از مد افتادن و یا رکود و تورم در بازار، شرایط جوی و سیاست‌های قیمت‌گذاری و ... دچار تغییر ارزش شوند. ارزش ناشی از موارد فوق ارتباطی با انباردار نداشته اما با توجه به تأثیر در صورت‌های مالی، در سیستم حسابداری مورد بررسی قرار می‌گیرد.

فعالیت

در انبار فروشگاه لوازم اداری «آذربایجان» اقلام زیر موجود است.

ردیف	شرح	تعداد	بهای واحد
۱	میز ۵۰ × ۷۰	۱۵	۴۵،۰۰۰
۲	صندلی ساده	۲۵	۹،۰۰۰
۳	صندلی چرخ‌دار	۱۰	۱۸،۰۰۰
۴	کمد یک در	۱۲	۳۱،۰۰۰
۵	کمد دو در	۸	۳۸،۰۰۰
۶	کمد چهار در	۲۲	۴۵،۰۰۰
۷	میز چوبی	۱۰	۴۴،۰۰۰
۸	میز کامپیوتر	۱۵	۳۷،۰۰۰
۹	صندلی دسته‌دار	۲۰	۱۴،۰۰۰
۱۰	کمد ویترینی	۲۲	۵۵،۰۰۰

فرض کنید، کلیه اقلام در بازار ۳۰٪ افزایش قیمت یا کاهش قیمت داشته باشند.
آیا انباردار در این زمینه وظیفه‌ای به عهده دارد؟
در زمینه کاهش قیمت به میزانی که قیمت فروش کمتر از بهای تمام شده شود بحث و بررسی کنید و بگویید آیا حسابداری در این زمینه وظیفه‌ای بر عهده دارد؟ چرا؟
در صورت افزایش قیمت، حسابداری آیا لازم است اقدامی انجام دهد؟

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آنها				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تشریح روش شمارش کالا و بیان تعدیل انبار				
۷	تعریف کاهش ارزش موجودی				
۸	تعریف نابابی و تغییر تکنولوژی				
۹	توانایی تنظیم فرم‌های مستندات کنترل موجودی انبار				
۱۰	توانایی کنترل موجودی انبار با کارت کالا و مغایرت‌گیری اقلام انبار				

محاسبه مبلغ تعدیل موجودی کالا

محاسبه تعدیل موجودی کالا

فعالیت

پس از انبارگردانی و مشخص شدن تعداد مغایرت در صورتی که انباردار مسئول تأمین کسری نباشد:
الف) انباردار چه وظیفه‌ای دارد؟
ب) حسابداری چه وظیفه‌ای برعهده دارد؟

پس از انبارگردانی ممکن است مغایرت وجود نداشته باشد. یعنی موجودی واقعی و موجودی طبق دفاتر برابر بوده و اختلافی وجود ندارد، انبارگردانی فقط به شمارش تعداد کالا می‌پردازد و قیمت مورد بررسی قرار نمی‌گیرد. پس لازم است بعد از مرحله انبارگردانی تعیین قیمت مواد و کالاهایی که مغایرت داشتند انجام شود. در صورتی که طبق دستورالعمل انبارگردانی و سیاست‌های شرکت انباردار موظف به جایگزینی باشد، طبق صورت‌جلسه انبارگردانی انباردار باید تعداد کسری را جبران کند ولی اگر بر عهده شرکت باشد باید موارد اختلافی قیمت‌گذاری شوند. قیمت‌گذاری اقلام اختلافی با توجه به روش‌های متفاوتی از جمله بهای تمام شده، ارزش فروش، ارزش بازار ، ارزش دفتری و ... است که عمدتاً بر اساس ارزش بازار انجام می‌شود. البته در مورد کالا با توجه به روش‌های میانگین یا fifo و یا lifo و شناسایی ویژه انجام می‌گیرد.

مثال:

انبارگردانی فروشگاه «ایلام» در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۸ انجام و موارد مغایرت به شرح زیر مشخص شد.

صورت‌جلسه انبارگردانی فروشگاه ایلام در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۸							
ردیف	تگ	کد کالا	نام کالا	نام واحد اصلی	شمارش عینی	موجودی دفاتر	مغایرت
۱	۱۲۵۳	۵۵۱۰۱	کفش ورزشی	جفت	۷۵۰	۷۵۱	۱-
۲	۱۹۴۵	۵۵۶۴۷	لباس ورزشی	عدد	۵۲۰	۵۱۸	۲+
۳	۲۲۴۱	۵۵۷۸۰	جوراب ورزشی	جین	۲۱۵	۲۱۷	۲-

پس از بررسی لازم مدیریت اعلام داشت که ملاک شمارش عینی بوده و اقلامی که مغایرت دارند باید در دفاتر و اسناد اصلاح شده و به رقم موجودی واقعی درج شوند.
وظیفه انباردار و حسابدار چیست؟

پاسخ:

انباردار با توجه به صورت‌جلسه، مانده دفاتر را بر اساس موجودی عینی تغییر می‌دهد. (فقط تعداد)
حسابدار باید بر اساس قیمت ثبت اصلاحی را انجام دهد، بنابراین باید مشخص کند که اقلام دارای مغایرت به چه صورتی قیمت‌گذاری شوند و قیمت هر کدام چقدر است؟

روش‌های قیمت‌گذاری

تعیین قیمت کالاها و اقلامی که مغایرت دارند بستگی به روش‌های قیمت‌گذاری شرکت دارد. در هر شرکت ممکن است روش قیمت‌گذاری متفاوت باشد. به این جهت مبلغ به‌دست آمده در هر روش با سایر روش‌ها متفاوت است.

انواع روش‌های قیمت‌گذاری:

- اولین صادره از اولین وارده (FIFO)
- اولین صادره از آخرین وارده (LIFO)
- میانگین
- شناسایی ویژه

قیمت‌گذاری کسری کالاها با در نظر گرفتن روش ارزیابی موجودی کالا صورت می‌گیرد، یعنی قیمت‌گذاری مشابه خروج از انبار (جهت فروش و ...) خواهد بود.

مثال ۳:

با توجه به اطلاعات شرکت «ایلام» چنانچه شرکت از روش میانگین استفاده کند و نرخ هریک از کالاها به شرح زیر به دست آمده باشد؛

کفش ورزشی ۷۵٬۰۰۰ ریال

لباس ورزشی ۶۰٬۰۰۰ ریال

جوراب ورزشی ۴۴٬۰۰۰ ریال

مطلوب است:

محاسبه مبلغ تعدیل

ردیف	کد کالا	نام کالا	نام واحد اصلی	مغایرت	نرخ	مبلغ کل
۱	۵۵۱۰۱	کفش ورزشی	جفت	ـ۱	۷۵٬۰۰۰	-۷۵٬۰۰۰
۲	۵۵۶۴۷	لباس ورزشی	عدد	+۲	۶۰٬۰۰۰	+۱۲۰٬۰۰۰
۳	۵۵۷۸۰	جوراب ورزشی	جین	ـ۲	۴۴٬۰۰۰	-۸۸٬۰۰۰
جمع مبلغ تعدیل						-۴۳٬۰۰۰

مبلغ تعدیل شرکت ایلام ۴۳٬۰۰۰ ریال کسری است.

کار عملی ۴

شرکت «زنجان» فروشنده لوله و اتصالات است، در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۶ پس از انبارگردانی لیست کالاهایی که دارای مغایرت بودند به شرح زیر تعیین شد.

صورت‌جلسه انبارگردانی شرکت زنجان در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۶							
ردیف	تگ	کد کالا	نام کالا	نام واحد اصلی	شمارش عینی	موجودی دفاتر	مغایرت
۱	۱۵۷	۴۴۱۰۴	لوله سفید ۲/۵	شاخه	۲۵	۲۴	
۲	۳۷۴	۴۴۱۶۵	لوله فلزی ۱/۵	شاخه	۴۴	۴۷	
۳	۷۱۵	۴۴۲۲۶	شیر اهرمی	عدد	۵۵	۵۶	
۴	۶۱۱	۴۴۳۱۱	لوله پلی اتیلن ۱۰	شاخه	۳۸	۳۷	
۵	۴۹۸	۴۴۷۸۲	سه راهی ۱/۵	عدد	۲۵۰	۲۵۶	

قیمت هر یک از کالاهای دارای مغایرت با روش‌های مختلف قیمت‌گذاری به شرح زیر است. (ارقام به ریال)

تذکر:

باید توجه داشت که شرکت‌ها فقط از یکی از روش‌ها استفاده می‌کنند و هدف از این کار عملی تعیین مغایرت با روش‌های مختلف با یک تمرین مشترک است.

ردیف	کد کالا	نام کالا	نام واحد اصلی	فایفو	لایفو	میانگین
۱	۴۴۱۰۴	لوله سفید ۲/۵	شاخه	۴۵،۰۰۰	۵۲،۰۰۰	۴۸،۰۰۰
۲	۴۴۱۶۵	لوله فلزی ۱/۵	شاخه	۲۲،۰۰۰	۲۵،۰۰۰	۲۳،۰۰۰
۳	۴۴۲۲۶	شیر اهرمی	عدد	۸۵،۰۰۰	۹۵،۰۰۰	۹۰،۰۰۰
۴	۴۴۳۱۱	لوله پلی اتیلن ۱۰	شاخه	۱۵،۰۰۰	۱۷،۰۰۰	۱۶،۰۰۰
۵	۴۴۷۸۲	سه راهی ۱/۵	عدد	۷،۰۰۰	۹،۵۰۰	۸،۰۰۰

مطلوب‌است:

الف) محاسبه مبلغ تعدیل با استفاده از روش فایفو

ردیف	کد کالا	نام کالا	نام واحد اصلی	مغایرت	نرخ	مبلغ کل
۱	۴۴۱۰۴	لوله سفید ۲/۵	شاخه			
۲	۴۴۱۶۵	لوله فلزی ۱/۵	شاخه			
۳	۴۴۲۲۶	شیر اهرمی	عدد			
۴	۴۴۳۱۱	لوله پلی اتیلن ۱۰	شاخه			
۵	۴۴۷۸۲	سه راهی ۱/۵	عدد			
جمع مبلغ تعدیل						

مبلغ تعدیل شرکت زنجان ۱۳۳٬۰۰۰- است.

ب) محاسبه مبلغ تعدیل با استفاده از روش لایفو

ردیف	کد کالا	نام کالا	نام واحد اصلی	مغایرت	نرخ	مبلغ کل
۱	۴۴۱۰۴	لوله سفید ۲/۵	شاخه			
۲	۴۴۱۶۵	لوله فلزی ۱/۵	شاخه			
۳	۴۴۲۲۶	شیر اهرمی	عدد			
۴	۴۴۳۱۱	لوله پلی اتیلن ۱۰	شاخه			
۵	۴۴۷۸۲	سه راهی ۱/۵	عدد			
جمع مبلغ تعدیل						

مبلغ تعدیل شرکت زنجان ۱۵۸٬۰۰۰- است.

ج) محاسبه مبلغ تعدیل با استفاده از روش میانگین

ردیف	کد کالا	نام کالا	نام واحد اصلی	مغایرت	نرخ	مبلغ کل
۱	۴۴۱۰۴	لوله سفید ۲/۵	شاخه			
۲	۴۴۱۶۵	لوله فلزی ۱/۵	شاخه			
۳	۴۴۲۲۶	شیر اهرمی	عدد			
۴	۴۴۳۱۱	لوله پلی اتیلن ۱۰	شاخه			
۵	۴۴۷۸۲	سه راهی ۱/۵	عدد			
جمع مبلغ تعدیل						

مبلغ تعدیل شرکت زنجان ۱۴۳٬۰۰۰- است.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آنها				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تشریح علل تعدیل انبار				
۷	بیان روش‌های مختلف قیمت‌گذاری				
۸	توانایی تعدیل انبار با استفاده از روش قیمت‌گذاری فایفو				
۹	توانایی تعدیل انبار با استفاده از روش قیمت‌گذاری لایفو				
۱۰	توانایی تعدیل انبار با استفاده از روش قیمت‌گذاری میانگین				

صدور سند تعدیلات موجودی کالا

۱ کسری و اضافی انبار

فعالیت

در صورتی که موجودی واقعی و مانده بر اساس دفاتر یکسان نباشند و در دفاتر حسابداری ثبت اصلاحی صورت نگیرد، آیا صورت‌های مالی صحیح هستند؟

معمولاً در پایان سال مالی شرکت‌ها بر اساس دستورالعمل انبارگردانی، اقدام به انبارگردانی نموده و در صورت تفاوت بین موجودی واقعی و موجودی بر اساس اسناد و مدارک، مغایرت‌ها را مشخص کرده و سپس بر اساس روش‌های مختلف قیمت‌گذاری، تعیین قیمت شده و باید در دفاتر انبار، اصلاح از نظر تعداد و مقدار صورت گرفته و در دفاتر حسابداری ثبت اصلاحی انجام شود.

اصلاح ماندۀ کارت حساب کالا به منظور مطابقت مانده آن با موجودی واقعی کالا انجام می‌گیرد.

در صورت وجود کسری انبار، معادل مبلغ کسری، حساب کسری و اضافی انبار، بدهکار و حساب موجودی کالا، بستانکار می‌گردد.

شماره سند: **تاریخ سند:**		**شرکت ......** **سند حسابداری**		**شماره صفحه دفتر روزنامه :** **تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار (ریال)**
		حساب کسری یا اضافی انبار		××××	
		حساب موجودی کالا			××××
جمع:					
شرح سند: کسری انبار					
تنظیم کننده :		تأیید کننده :		تصویب کننده :	

درصورت وجود اضافی انبار معادل مبلغ اضافی، حساب موجودی کالا، بدهکار و حساب کسری و اضافی انبار بستانکار می‌گردد.

شماره سند: **تاریخ سند:**		**شرکت ......** **سند حسابداری**		**شماره صفحه دفتر روزنامه :** **تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار (ریال)**
		حساب موجودی کالا		××××	
		حساب کسری یا اضافی انبار			××××
جمع:					
شرح سند: اضافی انبار					
تنظیم کننده :		تأیید کننده :		تصویب کننده :	

کار عملی ۵

شرکت «خلیج فارس» در ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ اقدام به انبارگردانی نمود و پس از شمارش عینی و مغایرت‌گیری و مشخص کردن تعداد و قیمت‌گذاری مشخص شد که مبلغ ۵۶۰،۰۰۰ کسری انبار وجود دارد.

مطلوب است:

ثبت روزنامه کسر و اضافی

شماره سند:	شرکت	شماره صفحه دفتر روزنامه :
تاریخ سند:	سند حسابداری	تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار (ریال)
جمع: پانصد و شصت هزار ریال					
شرح سند: کسری انبار					
تنظیم کننده :		تأیید کننده :		تصویب کننده :	

کار عملی ۶

شرکت «مازندران» در ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ اقدام به انبارگردانی نمود و پس از شمارش عینی و مغایرت‌گیری و مشخص کردن تعداد و قیمت‌گذاری مشخص شد که مبلغ ۳۵۰،۰۰۰ ریال اضافی انبار وجود دارد.

مطلوب است:

ثبت روزنامه کسر و اضافی

شماره سند:	شرکت	شماره صفحه دفتر روزنامه :
تاریخ سند:	سند حسابداری	تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار (ریال)
جمع: سیصد و پنجاه هزار ریال					
شرح سند: اضافی انبار					
تنظیم کننده :		تأیید کننده :		تصویب کننده :	

در صورتی که کسری انبار برعهده انباردار باشد و شرکت کسری انبار را تقبل نکند، انباردار موظف است میزان کسری را جبران کند.

مثال:

طبق دستورالعمل انبارگردانی و آیین‌نامه‌های داخلی شرکت «نور» انباردار موظف به تأمین کسری انبار است، در ۱۳۹۵/۱۲/۲۴ انبارگردانی انجام و مبلغ ۲۴۵٬۰۰۰ ریال کسر انبار مشاهده شد.

پاسخ:

چون مبلغ کسری بر عهده انباردار است پس این کسری تا زمان دریافت وجه به عنوان سایر حساب دریافتنی ثبت می‌گردد.

شماره سند: **تاریخ سند:**		**شرکت نور** **سند حسابداری**		**شماره صفحه دفتر روزنامه :** **تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار (ریال)**
		سایر حساب دریافتنی ـ انباردار		۲۴۵٬۰۰۰	
		حساب موجودی کالا			۲۴۵٬۰۰۰
جمع: دویست و چهل و پنج هزار ریال				۲۴۵٬۰۰۰	۲۴۵٬۰۰۰
شرح سند: کسری انبار					
تنظیم کننده :		تأیید کننده :		تصویب کننده :	

این ثبت، حساب موجودی کالا را به رقم موجودی واقعی تبدیل و بدهی انباردار ایجاد و معمولاً با حقوق اولین ماه و یا به صورت اقساط طی چند ماه تسویه می‌شود.

کار عملی ۷

شرکت «ارس» در ۱۳۹۵/۱۲/۳۰ اقدام به انبارگردانی نمود و پس از شمارش عینی و مغایرت‌گیری و مشخص کردن تعداد و قیمت‌گذاری مشخص شد که مبلغ ۱۴۵٬۰۰۰ ریال کسری انبار وجود دارد، مبلغ کسری انبار برعهده انباردار است.

مطلوب است:

ثبت روزنامه کسر و اضافی

شماره سند:	شرکت ارس	شماره صفحه دفتر روزنامه :
تاریخ سند:	سند حسابداری	تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار (ریال)
		جمع: یک‌صد و چهل و پنج هزار ریال			
شرح سند:					
تنظیم کننده :		تأیید کننده :		تصویب کننده :	

نکته

در شرکت‌هایی که کسری انبار بر عهده انباردار است، اضافی انبار به حساب کسری یا اضافی انبار ثبت می‌شود و فقط انباردار موظف به تأمین کسری است و اضافی به حساب شرکت ثبت می‌گردد.

کار عملی ۸

شرکت «گرگان» در ۱۳۹۵/۱۲/۲۸ اقدام به انبارگردانی نمود و پس از شمارش عینی و مغایرت‌گیری و مشخص کردن تعداد و قیمت‌گذاری مشخص شد که مبلغ ۱۷۵٬۰۰۰ ریال اضافی انبار وجود دارد. مبلغ کسری انبار بر عهده انباردار است.

مطلوب است:

ثبت روزنامه کسر و اضافی

شماره سند:	شرکت گرگان	شماره صفحه دفتر روزنامه :
تاریخ سند: ۱۳۹۵/۱۲/۲۸	سند حسابداری	تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار (ریال)
		جمع: یک‌صد و هفتاد و پنج هزار ریال			
شرح سند:					
تنظیم کننده :		تأیید کننده :		تصویب کننده :	

اندازه‌گیری موجودی مواد و کالا

فعالیت

الف) آیا با استانداردهای حسابداری ایران آشنایی دارید؟ چرا باید حسابداران در انجام حرفه حسابداری به استانداردها توجه داشته باشند؟
ب) استاندارد حسابداری شماره ۸ ایران درباره موجودی مواد و کالا است. این استاندارد را از طریق سایت سازمان حسابرسی به نشانی www.audit.org.ir دریافت نموده و روش‌های مجاز قیمت‌گذاری موجودی کالا را بررسی کنید.

موجودی مواد و کالا باید **بر مبنای اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش** تک‌تک اقلام یا گروه‌های اقلام مشابه، اندازه‌گیری شود.
موجودی مواد و کالا، به بهای تمام شده اندازه‌گیری می‌شود. چنانچه نتوان به طور معقول انتظار داشت که برای بازیافت این دارایی، درآمدهای آتی کافی وجود داشته باشد (مثلاً در نتیجه خراب شدن، نابابی یا کاهش در میزان تقاضا)، مبالغ غیرقابل بازیافت به‌عنوان هزینه کاهش ارزش موجودی مواد و کالا به سود و زیان منظور می‌شود. از این‌رو، موجودی مواد و کالا به اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش انعکاس می‌یابد.

بهای تمام شده موجودی مواد و کالا:
بهای تمام شده موجودی مواد و کالا باید دربرگیرنده مخارج خرید، مخارج تبدیل و سایر مخارجی باشد که واحد تجاری در جریان فعالیت معمول خود، برای رساندن کالا یا خدمات به مکان و شرایط فعلی آن متحمل شده است.

قاعده اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش

فعالیت

هر یک از مفاهیم حسابداری زیر را تشریح کنید.
اصل بهای تمام شده، اصل تطابق درآمد با هزینه، محافظه‌کاری (احتیاط)

هنگامی که خالص ارزش فروش موجودی کالا از بهای تمام شده آن کمتر باشد لازم است در صورت‌های مالی و گزارشات، موجودی کالا را به خالص ارزش فروش‌گزارش نمود. لازم به ذکر است که در حسابداری در حال حاضر از روش بهای تمام شده استفاده می‌شود. گزارش به خالص ارزش فروش باعث انحراف از اصل بهای تمام شده می‌شود ولی منطبق بر دو اصل اساسی حسابداری یعنی اصل تطابق هزینه‌ها با درآمدها و اصل محافظه‌کاری است.

خالص ارزش فروش

خالص ارزش فروش عبارت است از بهای فروش اقلام موجودی مواد و کالا پس از کسر تمام مخارج مربوط و تمام مخارجی که واحد تجاری در رابطه با بازاریابی، فروش و توزیع کالا متحمل خواهد شد و مستقیماً به اقلام مورد نظر مربوط می‌شود.

موارد کاربرد خالص ارزش فروش

مواردی که احتمال می‌رود خالص ارزش فروش کمتر از بهای تمام شده باشد را می‌توان به شرح زیر بیان نمود:

الف) افزایش هزینه‌ها یا کاهش قیمت فروش،

ب) خراب شدن موجودی،

پ) ناباب شدن محصولات،

ت) تصمیم شرکت مبنی بر ساخت و فروش محصولات به زیان

ث) وقوع اشتباهاتی در تولید یا خرید.

حساب‌های هزینه و ذخیره کاهش ارزش موجودی کالا

معمولاً هدف شرکت‌ها کسب سود بوده و با این پیش فرض باید قیمت تمام شده کمتر از خالص ارزش فروش باشد اما در مواردی ممکن است این اتفاق صورت نگیرد و خالص ارزش فروش کمتر از قیمت تمام شده موجودی باشد در چنین حالتی از حساب هزینه و ذخیره کاهش ارزش موجودی کالا استفاده می‌شود و این حساب بهای تمام شده موجودی را به مبلغ خالص ارزش فروش می‌رساند.

ارزش موجودی کالا

شرکت‌ها باید اموال و منابعی را که در انبار دارند با یکی از روش‌های قیمت‌گذاری، اندازه‌گیری کنند و بتوانند میزان بهای موجودی کالای خود را گزارش کنند. در بسیاری از شرکت‌ها درصد بالایی از دارایی‌های آنها را موجودی کالا تشکیل می‌دهد. پس رقم و ارزش موجودی مواد و کالا مهم بوده و تعیین ارزش آن باید با دقت کامل و دقیق باشد.

مثال :

اطلاعات مربوط به شرکت «ایران» در دست است.

ردیف	نام کالا	بهای تمام شده	خالص ارزش فروش
۱	الف	۲۵۰،۰۰۰ ریال	۲۲۰،۰۰۰ ریال
۲	ب	۴۰۰،۰۰۰ ریال	۳۹۰،۰۰۰ ریال
۳	ج	۱۵۰،۰۰۰ ریال	۱۶۰،۰۰۰ ریال

برای اعمال قاعده اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش بر حسب تک تک موجودی‌ها به شکل زیر عمل می‌کنیم.

ردیف	نام کالا	بهای تمام شده	خالص ارزش فروش	اعمال قاعده اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش
۱	الف	۲۵۰٬۰۰۰ ریال	۲۲۰٬۰۰۰ ریال	۲۲۰٬۰۰۰ ریال
۲	ب	۴۰۰٬۰۰۰ ریال	۳۹۰٬۰۰۰ ریال	۳۹۰٬۰۰۰ ریال
۳	ج	۱۵۰٬۰۰۰ ریال	۱۶۰٬۰۰۰ ریال	۱۵۰٬۰۰۰ ریال
جمع		۸۰۰٬۰۰۰ ریال		۷۶۰٬۰۰۰ ریال
ذخیره مورد نیاز : ۴۰٬۰۰۰ = ۷۶۰٬۰۰۰ − ۸۰۰٬۰۰۰				

ملاحظه می‌شود که بهای تمام شده ۸۰۰٬۰۰۰ ریال و با اعمال قاعده اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش مبلغ ۷۶۰٬۰۰۰ می‌شود. لازم است برای ۴۰٬۰۰۰ کاهش ارزش ذخیره در نظر گرفته شود.

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ایران سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه : تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		هزینه کاهش ارزش موجودی کالا		۴۰٬۰۰۰	
		ذخیره کاهش ارزش موجودی کالا			۴۰٬۰۰۰
جمع:				۴۰٬۰۰۰	۴۰٬۰۰۰
شرح سند: بابت ثبت کاهش ارزش موجودی کالا					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

کار عملی ۹

اطلاعات مربوط به شرکت تولیدی «چابهار» به شرح زیر است.

ردیف	نام کالا	بهای تمام شده	خالص ارزش فروش
۱	اجاق گاز	۸۰۰٬۰۰۰ ریال	۷۰۰٬۰۰۰ ریال
۲	پنکه	۴۰۰٬۰۰۰ ریال	۴۲۰٬۰۰۰ ریال
۳	کولر	۶۵۰٬۰۰۰ ریال	۶۶۰٬۰۰۰ ریال

مطلوب است:

محاسبه و ثبت کاهش ارزش موجودی کالا

ردیف	نام کالا	بهای تمام شده	خالص ارزش فروش	اعمال قاعده اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش
۱	اجاق گاز			
۲	پنکه			
۳	کولر			
جمع				
ذخیره مورد نیاز:				

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت چابهار سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه : تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار (ریال)
		ذخیره کاهش ارزش موجودی کالا			
جمع:					
شرح سند: بابت ثبت کاهش ارزش موجودی کالا					
تنظیم کننده :		تأیید کننده :		تصویب کننده :	

نکته

باید توجه داشت که حساب ذخیره کاهش ارزش موجودی کالا یک حساب کاهنده موجودی کالا بوده و در گزارشات مالی بعد از موجودی کالا و به صورت کاهنده موجودی کالا آورده می‌شود.

حساب موجودی کالا	×××
کسر می شود:	
ذخیره کاهش ارزش موجودی کالا	×××
خالص ارزش موجودی کالا	×××

فعالیت

حساب موجودی کالا در پایان سال ۹۵ در شرکتی ۷۲،۰۰۰،۰۰۰ بوده و ذخیره کاهش ارزش موجودی کالا ۲۵۰،۰۰۰ ریال است.

مطلوب است:

الف) ثبت ذخیره کاهش

ب) نمایش خالص ارزش موجودی کالا در صورت های مالی

رعایت قوانین و مقررات سازمان امور مالیاتی در خصوص کاهش ارزش موجودی‌ها:

از سال ۱۳۹۳ به موجب بخشنامه‌های امور مالیاتی هزینه کاهش ارزش موجودی مورد قبول است و شرکت‌ها مجاز به در نظرگرفتن هزینه برای کاهش ارزش موجودی‌ها می‌باشند، اما زیان ناشی از سرقت و نابابی و ... هزینه قابل قبول مالیاتی نمی‌باشد.

سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی

فعالیت

آیا هزینه کاهش ارزش موجودی به عنوان هزینه‌های عملیاتی محسوب می‌شود؟ چرا؟

هزینه‌های شرکت به دو گروه عملیاتی و غیرعملیاتی تقسیم می‌شوند هزینه کاهش ارزش موجودی به عنوان هزینه‌های عملیاتی محسوب می‌شود زیرا در راستای فعالیت اصلی شرکت است. در مواردی که هزینه کاهش ارزش موجودی و کسر یا اضافی انبار داشته باشیم باید این حساب‌ها در پایان دوره بسته شوند. پس حساب کسر و اضافی و هزینه کاهش ارزش موجودی حساب موقتی هستند.

حساب کسر یا اضافی انبار و حساب ذخیره کاهش ارزش موجودی کالا به حساب‌های درآمدها و هزینه‌های عملیاتی بسته می‌شوند.

الف) بستن حساب هزینه کاهش ارزش موجودی کالا

این حساب ماهیت بدهکار دارد و در پایان دوره مالی در به صورت زیر بسته می‌شود.

شماره سند: تاریخ سند: ۹۵/۱۲/۳۰		شرکت ...... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه : تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار (ریال)
		سایر هزینه‌های عملیاتی		×××××	
		هزینه کاهش ارزش موجودی کالا			×××××
جمع:					
شرح سند: بابت بستن حساب هزینه کاهش ارزش موجودی کالا					
تنظیم کننده :		تأیید کننده :		تصویب کننده :	

ب) بستن حساب کسر یا اضافی انبار

در پایان دوره مالی پس از انبارگردانی ممکن است حساب کسر و اضافی دارای مانده بدهکار یا بستانکار باشد. پس برای بستن این حساب یکی از دو حالت زیر ممکن است جهت انجام لازم است.

حالت اول: حساب کسر و اضافی دارای مانده بدهکار باشد. در چنین صورتی حساب سایر هزینه‌های عملیاتی بدهکار و حساب کسر و اضافی انبار به مبلغ مانده بستانکار می‌شود.

شماره سند: تاریخ سند: ۹۵/۱۲/۳۰		شرکت ...... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه : تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار (ریال)
		سایر هزینه‌های عملیاتی		×××××	
		حساب کسر و اضافی انبار			×××××
جمع:					
شرح سند: بابت بستن حساب کسر و اضافی انبار					
تنظیم کننده :		تأیید کننده :		تصویب کننده :	

حالت دوم: حساب کسر و اضافی دارای مانده بستانکار باشد. در چنین صورتی حساب کسر و اضافی انبار به مبلغ مانده بدهکار و حساب سایر درآمدهای عملیاتی بدهکار می‌شود.

شماره سند:		شرکت			شماره صفحه دفتر روزنامه :
تاریخ سند: ۹۵/۱۲/۳۰		سند حسابداری			تعداد ضمائم:
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار (ریال)**
		حساب کسر و اضافی انبار		×××××	
		سایر درآمدهای عملیاتی			×××××
جمع:					
شرح سند: بابت بستن حساب کسر و اضافی انبار					
تنظیم کننده :		تأیید کننده :		تصویب کننده :	

کار عملی ۱۰

در پایان سال مالی ۱۳۹۵ مانده حساب کسر و اضافی انبار شرکت «یزد» به مبلغ ۱۰۲۰۰۰۰۰ ریال بدهکار است.

مطلوب‌است:

ثبت روزنامه رویداد فوق

شماره سند:		شرکت یزد			شماره صفحه دفتر روزنامه :
تاریخ سند:		سند حسابداری			تعداد ضمائم:
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار (ریال)**
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده :		تأیید کننده :		تصویب کننده :	

کار عملی ۱۱

در پایان سال مالی ۱۳۹۵ مانده حساب کسر و اضافی انبار شرکت «اهواز» به مبلغ ۱،۵۰۰،۰۰۰ ریال بستانکار است.

مطلوب است:

ثبت روزنامه رویداد فوق

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت اهواز سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه : تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده :		تأیید کننده :		تصویب کننده :	

کار عملی ۱۲

در پایان سال مالی ۱۳۹۵ مانده حساب کاهش ارزش موجودی کالای شرکت «بیرجند» به مبلغ ۲،۳۰۰،۰۰۰ ریال بدهکار است.

مطلوب است:

ثبت روزنامه رویداد فوق

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت بیرجند سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه : تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده :		تأیید کننده :		تصویب کننده :	

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف حساب ذخیره کاهش				
۷	تعریف روش خالص ارزش بازار و اقل قیمت تمام شده				
۸	توانایی ثبت کسر و اضافی انبار				
۹	توانایی محاسبه کاهش ارزش موجودی کالا				
۱۰	توانایی ثبت و صدور سند حسابداری کاهش ارزش موجودی کالا				

پژوهش

در کشورهای صنعتی و شرکت‌های پیشرو مفهومی به نام «تولید به‌هنگام» (Just In Time) یا JIT مطرح و در بعضی از شرکت‌ها به‌کار گرفته شده است. در این خصوص تحقیق کنید و گزارش تحقیق خود را با نظر هنرآموز محترم در کلاس ارائه و بحث و بررسی کنید. همچنین مشخص کنید با اجرای کامل این نظام سیستم انبارداری دچار چه تحولی می‌شود؟

بحث کنید

بعضی از شرکت‌ها جبران کسری انبار را برعهده انباردار قرار می‌دهند. آیا به نظر شما این کار صحیح است؟ (اگر هر ماه فوق‌العاده‌ای بابت این وظیفه به انباردار پرداخت گردد.)

چرا اضافی انبار مانند کسری انبار سهم انباردار قرارداد نمی‌شود؟

ارزشیابی شایستگی صدور سند تعدیلات موجودی کالا (متصدی حسابداری انبار)

شرح کار:

۱ اجرای دستورالعمل‌های انبارگردانی طبق آیین‌نامه و دستورالعمل‌های داخلی
۲ تهیه گزارش‌های مربوط به انبارگردانی جهت ارائه به بخش حسابداری
۳ تطبیق موجودی شمارش شده با کارت موجودی مواد در واحد حسابداری
۴ محاسبه مبلغ تعدیل موجودی بر طبق روش‌های قیمت‌گذاری
۵ صدور سند تعدیلات انبار بابت کسر و اضافات انبار
۶ صدور سند تعدیلات انبار بابت ذخیره کاهش ارزش موجودی کالا

استاندارد عملکرد: صدور سند تعدیلات بر اساس مدارک و مستندات مثبته و استانداردهای حسابداری و دستورالعمل انبارگردانی

شاخص‌ها:

۱ انبارگردانی
۲ کنترل مستندات تعدیلات موجودی کالا
۳ محاسبه مبلغ تعدیل موجودی کالا
۴ صدور سند تعدیلات موجودی کالا

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: میز و صندلی اداری ـ ملزومات اداری

ابزار و تجهیزات: کامپیوتر ـ پرینتر ـ نرم افزار ـ اتاق کار ـ ماشین حساب ـ استانداردهای حسابداری ـ دستورالعمل داخلی انبارگردانی

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	انبارگردانی	۱	
۲	کنترل مستندات تعدیلات انبار	۱	
۳	محاسبه مبلغ تعدیل موجودی کالا	۲	
۴	صدور سند تعدیلات موجودی کالا	۲	
شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش		۲	
میانگین نمرات			*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.

منابع

- قرآن کریم
- ابراهیمی، سیدکاظم، اصول حسابداری ۱ براساس مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی، چاپ نهم، دانش نگار، تهران ۱۳۸۵.
- آر. جی. کارتر، مدیریت انبار و عملیات مرتبط ترجمه: رمضان علی خسرو پناه. سازمان مدیریت صنعتی. چاپ اول تهران، ۱۳۷۷.
- استانداردهای حسابداری ایران، سازمان حسابرسی
- اکبری، فضل ا...؛ علی مدد، مصطفی، نشریه شماره ۹۰، انتشارات سازمان حسابرسی ۱۳۹۴.
- امیرشاهی، منوچهر اصول کارپردازی و انبارداری مرکز آموزش مدیریت دولتی، چاپ نهم. تهران ۱۳۸۰.
- انواری رستمی، علی اصغر، سیستم‌های خرید و انبارداری. طراحان نشر، چاپ چهارم. تهران ۱۳۷۵.
- برنامه‌درسی رشته حسابداری، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای ـ کاردانش سال ۱۳۹۳.
- برنامه‌درسی ملی جمهوری اسلامی ایران. ۱۳۹۱.
- خلیلی ابیانه، فاطمه انبارداری و کمک انبارداری. انتشارات ترمه، چاپ دوم. تهران، ۱۳۷۹.
- خواجوی، شکراله؛ ابراهیمی، ابراهیم، حسابداری میانه (۱) چاپ دوم، انتشارات ترمه، ۱۳۸۸.
- دیبایی، نادر اصول انبارداری و مدیریت خرید، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، چاپ اول، تهران ۱۳۷۷.
- راهنمای هنرآموز حسابداری خرید و فروش، انتشارات آموزش و پرورش کد ۲۱۰۸۰۲
- علی نیا، اسماعیل، راهنمای جامع به‌کارگیری استانداردهای حسابداری، نشر فکر سبز، ۱۳۹۰.
- قانون مالیات‌های مستقیم با اصلاحات ۱۳۹۴/۰۴/۱۳ به آدرس www.tax.gov.ir
- کریمی‌پویا، محمدرضا؛ حکمی صفت، یدالله، حسابداری میانه یک، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، چاپ سوم ۱۳۹۲.
- مشکی، مهدی؛ مقدم، عبدالکریم، حسابداری میانه (۱) انتشارات دانشگاه پیام نور، ۱۳۹۳.
- نوروش، ایراج؛ مهرانی، ساسان؛ مهرانی، کاوه؛ مرادی محمد. حسابداری میانه (۱). چاپ اول، انتشارات ترمه، ۱۳۸۵.
- همتی، حسن؛ حسابداری میانه (۱). چاپ سوم، انتشارات ترمه، ۱۳۸۵.

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی جهت ایفای نقش خطیر خود در اجرای سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران، مشارکت معلمان را به‌عنوان یک سیاست اجرایی مهم دنبال می‌کند. برای تحقق این امر در اقدامی نوآورانه سامانه تعاملی بر خط اعتبارسنجی کتاب‌های درسی راه‌اندازی شد تا با دریافت نظرات معلمان دربارهٔ کتاب‌های درسی نونگاشت، کتاب‌های درسی را در اولین سال چاپ، با کمترین اشکال به دانش‌آموزان و معلمان ارجمند تقدیم نماید. در انجام مطلوب این فرایند، همکاران گروه تحلیل محتوای آموزشی و پرورشی استان‌ها، گروه‌های آموزشی و دبیرخانهٔ راهبری دروس و مدیریت محترم پروژه آقای محسن باهو نقش سازنده‌ای را بر عهده داشتند. ضمن ارج نهادن به تلاش تمامی این همکاران، اسامی دبیران و هنرآموزانی که تلاش مضاعفی را در این زمینه داشته و با ارائهٔ نظرات خود سازمان را در بهبود محتوای این کتاب یاری کرده‌اند به شرح زیر اعلام می‌شود.

کتاب حسابداری اموال و انبار ــ کد ۲۱۱۲۵۲

ردیف	نام و نام خانوادگی	استان محل خدمت	ردیف	نام و نام خانوادگی	استان محل خدمت
۱	خاطره همتیان	چهارمحال‌و‌بختیاری	۱۲	مهرداد بهاروند	لرستان
۲	زهیرا پورسبزعلی	هرمزگان	۱۳	علی قاسمی	خراسان‌جنوبی
۳	زینب امیری خراسانی	کرمان	۱۴	فیروزه احمدپور	آذربایجان‌غربی
۴	معصومه گرمه‌ای	لرستان	۱۵	حبیب‌اله نظری	کهگیلویه و بویراحمد
۵	سهیلا مرادی	کرمانشاه	۱۶	مرضیه مهدیان	بوشهر
۶	فرشته مظاهری	اصفهان	۱۷	اکرم ملک‌حسینی	مرکزی
۷	طیبه تصمیم‌دیزجی	شهر تهران	۱۸	مهدی خلیلی	قزوین
۸	لیلی معافی	کرمان	۱۹	امیرعلی فهیمی	آذربایجان‌شرقی
۹	مرضیه روزخوش	خراسان شمالی	۲۰	فاطمه مامات	خراسان‌رضوی
۱۰	لیلا پاکدل	فارس	۲۱	عبدالمجید پوته	سیستان و‌بلوچستان
۱۱	معصومه پارسافر	شهرستانهای تهران			